

การแปลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ จากภาษาจีนเป็นภาษาไทย:
กรณีศึกษานวนิยายเรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิง (红高粱家族)
และลำนำกระเทียม (天堂蒜薹之歌)

โดย

นางสาวชอุษา ฉี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทยและภาษาวัฒนธรรมตะวันออก
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การแปลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ จากภาษาจีนเป็นภาษาไทย:
กรณีศึกษานวนิยายเรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิง (红高粱家族)
และลำนำกระเทียม (天堂蒜薹之歌)

โดย

นางสาวชูฮวา ฉี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทยและภาษาวัฒนธรรมตะวันออก
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

TRANSLATION OF PASSIVE SENTENCES /BEI/ FROM CHINESE
TO THAI: A CASE STUDY OF *RED SORGHUM*
AND *THE GARLIC BALLADS*

BY

MISS SHUHUA QI

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF ARTS IN THAI LANGUAGE
DEPARTMENT OF THAI AND EAST ASIAN LANGUAGES AND CULTURES
FACULTY OF LIBERAL ARTS
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2018
COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะศิลปศาสตร์

วิทยานิพนธ์

ของ

นางสาวชูชวา ฉวี

เรื่อง

การแปลประโยคกรรมจาก 被/bei/ จากภาษาจีนเป็นภาษาไทย: กรณีศึกษานวนิยาย

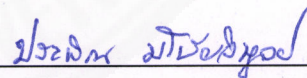
เรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิง (红高粱家族) และลำนำกระเทียม (天堂蒜薹之歌)

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

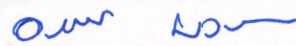
เมื่อ วันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2561

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

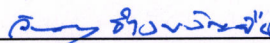
(ศาสตราจารย์ ดร.ประพิณ มโนมัยวิบูลย์)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

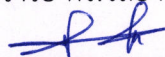
(รองศาสตราจารย์อรพัช บวรรักษา)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

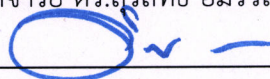
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลยา ช่างขวัญยืน)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ อมรณิชาศักดิ์)

คณบดี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดำรง อดุลยฤทธิกุล)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การแปลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ จากภาษาจีนเป็นภาษาไทย: กรณีศึกษานวนิยายเรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิง (红高粱家族) และลำนำนักระเทียม (天堂蒜薹之歌)
ชื่อผู้เขียน	นางสาวชูฮวา ฉี
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์อรพัช บวรรักษา
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีแปลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ จากภาษาจีนเป็นภาษาไทย โดยใช้ข้อมูลจากนวนิยายของ Mo Yan (莫言) เรื่อง 红高粱家族 พร้อมฉบับแปลตำนานรักทุ่งสีเพลิง และ 天堂蒜薹之歌 พร้อมฉบับแปลลำนำนักระเทียม ได้ประโยคที่เทียบเนื้อความเท่ากันจำนวน 498 ประโยค

ผลการศึกษาพบการแปลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ 2 แบบ คือ แบบใช้ประโยคกรรมวาจกและแบบไม่ใช้ประโยคกรรมวาจก การแปลแบบใช้ประโยคกรรมวาจกแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ 1) การแปลตรงตามต้นฉบับ ซึ่งเป็นวิธีแปลที่พบมากที่สุด แบ่งเป็นการแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก” และการแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “โดน” 2) การแปลเป็นประโยคกรรมวาจกและใช้คำเชื่อมหลังคำกริยา คำเชื่อมหลังคำกริยามี 3 คำคือ “จน” “ให้” และ “เป็น” ซึ่งงานวิจัยนี้พบการใช้คำเชื่อม “จน” มากที่สุด และ 3) การละผู้กระทำมี 3 ลักษณะ คือ การละผู้กระทำตามบริบท การละผู้กระทำที่ไม่ชี้เฉพาะ และการละเครื่องมือที่ทำหน้าที่คล้ายผู้กระทำ

ส่วนการแปลแบบไม่ใช้ประโยคกรรมวาจกแบ่งเป็น 6 ลักษณะ คือ 1) การละตัวบ่งชี้ ซึ่งเป็นวิธีแปลที่พบมากที่สุด แบ่งเป็น 4 ลักษณะ คือ การละตัวบ่งชี้กรรมวาจก การละตัวบ่งชี้กรรมวาจกในประโยคที่มีผู้กระทำ การละตัวบ่งชี้กรรมวาจกและใช้คำกริยาบอกผล สุดท้ายคือการละตัวบ่งชี้กรรมวาจกและใช้คำว่า “จน” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล 2) การสลับตำแหน่งระหว่างผู้ถูกกระทำกับผู้กระทำมี 5 ลักษณะ คือ การปรากฏครบทั้งผู้ถูกกระทำและผู้กระทำ การละผู้ถูกกระทำตามบริบท การใช้คำว่า “ทำให้” เชื่อมระหว่างผู้กระทำกับผู้ถูกกระทำ การใช้คำว่า

“จน” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล และการใช้คำว่า “ให้” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล 3) การแปลโดยใช้คำเชื่อมบอกเหตุ “เพราะ” และ “เนื่องจาก” 4) การแปลเป็นประโยคกริยา “มี” และ “เกิด” 5) การแปลโดยใช้คำเชื่อมบอกความสัมพันธ์ทางเวลา และ 6) การแปลเอาความ

คำสำคัญ: การแปลจีน-ไทย, ประโยคกรรมวาจก, ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, ลำนำกระเทียม

Thesis Title	Translation of Passive Sentences /bei/ from Chinese to Thai: a Case Study of <i>Red Sorghum</i> and <i>The Garlic Ballads</i>
Author	MISS SHUHUA QI
Degree	Master of Arts
Major Field/Faculty/University	Thai Faculty of Liberal Arts Thammasat University
Thesis Advisor	Associate Professor Orapat Borwornraksa
Academic Years	2018

ABSTRACT

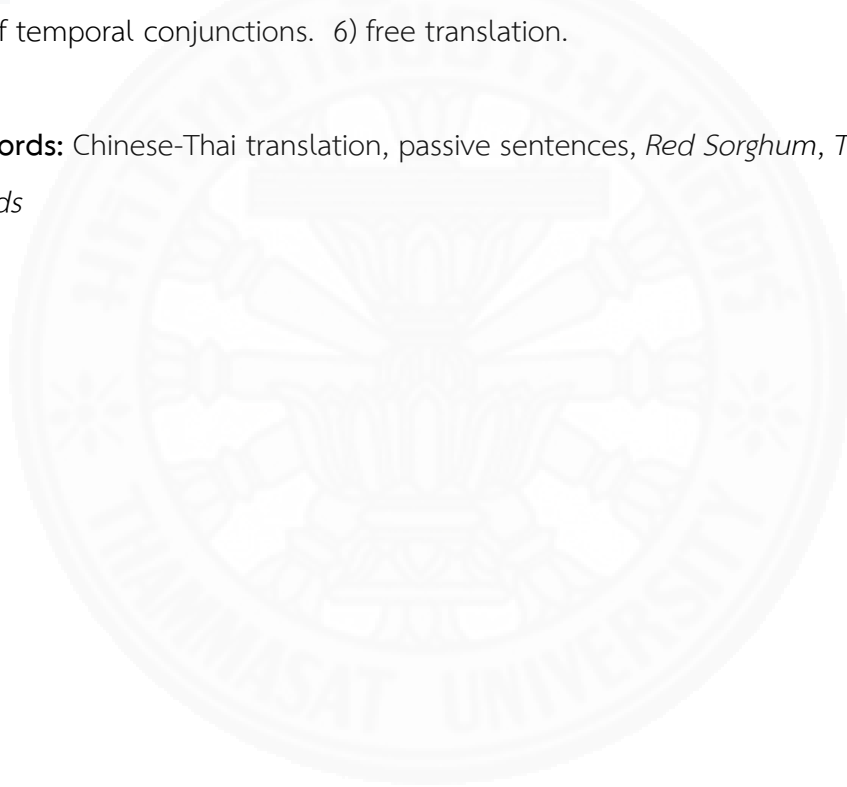
This research aims to study strategies of translating passive sentences /bei/ from Chinese to Thai by collecting such sentences from two novels written by *Mo Yan*: *Red Sorghum* and *The Garlic Ballads*, 498 passive sentences translated from Chinese to Thai were collected.

The results of this study indicate that there are two strategies used in translating these passive sentences: the passive strategy and the non-passive strategy. The passive strategy can be classified into 3 types: 1) translation matching the passive constructions in source language. This is the most frequently used strategy. In Thai, the passive markers used are /thuuk/ and /doon/. 2) the translation of passive sentences by using other linking words after the verbs. Three words are used for this: /con/ /hây/ and /pen/. The conjunction /con/ was found to be the most frequently used word among the three. 3) the deletion of agents, which can be classified into three types: the deletion of agents according to context, the deletion of indefinite agents, and the deletion of the tools which are the agents' function.

The non-passive strategy can be classified into six types: 1) the deletion of passive marks, which is the most frequently used. It was found that this type can be divided into four types: the deletion of passive marks, the deletion of passive marks in

passive sentences with agents, the deletion of passive marks and the use of resulting verbs, and the deletion of passive marks with the conjunction /con/ between verbs and their resulting complements. 2) the switching of objects and agents, which can be classified into five types : where the agents and objects appear simultaneously, the deletion of objects according to context, the use of /thamhây/ between agents and objects, the use of /con/ between verbs and their resulting complements, the use of /hây/ between verbs and their resulting complements. 3) the use of conjunctions /phro?/ and /nuang caak/. 4) the use of subjectless sentences /mi:/ and /kr:t/. 5) the use of temporal conjunctions. 6) free translation.

Keywords: Chinese-Thai translation, passive sentences, *Red Sorghum*, *The Garlic Ballads*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ลงได้ เนื่องด้วยผู้วิจัยได้รับความเมตตาจาก รองศาสตราจารย์อรพัช บวรรักษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่สละเวลาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และตรวจแก้วิทยานิพนธ์ตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่าง สูง

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร.ประพิณ มโนมัยวิบูลย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลยา ช่างขวัญยืน และรองศาสตราจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ อมรวิชชศักดิ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ในการแก้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทยและภาษาวัฒนธรรม ตะวันออก คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ให้ความเมตตา ให้คำชี้แนะ อบรมสั่งสอน และถ่ายทอดความรู้อันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณงานบัณฑิตศึกษา งานวิเทศสัมพันธ์ และหน่วยงานต่างๆ ของคณะ ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำเรื่องต่างๆ ตลอด ระยะเวลาที่ผู้วิจัยเข้ามาศึกษาที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และขอขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคนในสาขาวิชา ภาษาไทยที่คอยให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณทุกคนในครอบครัวโดยเฉพาะคุณพ่อและคุณแม่ ที่ให้กำลังใจและการ สนับสนุนในทุกๆ ด้านด้วยความรักห่วงใยตลอดมา และขอขอบคุณอาจารย์ปฤษา มโนมัยวิบูลย์ที่ สอนภาษาไทยผู้วิจัยมาตั้งแต่ต้น และให้ความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและใช้ชีวิตที่ประเทศ ไทย

ขอขอบคุณกองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่มอบ “ทุนสนับสนุนการวิจัย ประเภทการวิจัยทั่วไป สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ปีงบประมาณ 2561” และขอขอบคุณ กองวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่มอบ “ทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติที่ศึกษา เพื่อรับปริญญา” ในการศึกษาระดับมหาบัณฑิตที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์แห่งนี้

นางสาวชอุษา ฉี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญตาราง	(9)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.3 สมมุติฐานของการวิจัย	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย	6
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการแปล	8
2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์กรรมวาจกและการใช้คำในภาษาไทย	16
2.2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์กรรมวาจก	16
2.2.2 การใช้คำในภาษาไทย	28

2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ในภาษาจีน	37
2.4 สรุปรูปภาพรวมของวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47
บทที่ 3 การแปลแบบใช้ประโยคกรรมวาจก	49
3.1 การแปลตรงตามต้นฉบับ	50
3.1.1 การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก”	53
3.1.2 การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “โดน”	59
3.2 การแปลเป็นประโยคกรรมวาจกและใช้คำเชื่อมหลังคำกริยา	62
3.2.1 การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก” และใช้คำว่า “จน” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล	62
3.2.2 การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก” และใช้คำว่า “ให้” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล	70
3.2.3 การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก และใช้คำว่า “เป็น” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล	72
3.3 การละผู้กระทำ	74
3.3.1 การละผู้กระทำตามบริบท	74
3.3.2 การละผู้กระทำที่ไม่ชี้เฉพาะ	77
3.3.3 การละเครื่องมือที่ทำหน้าที่คล้ายผู้กระทำ	78
บทที่ 4 การแปลแบบไม่ใช่ประโยคกรรมวาจก	83
4.1 การละตัวบ่งชี้	83
4.1.1 การละตัวบ่งชี้กรรมวาจก	84
4.1.2 การละตัวบ่งชี้กรรมวาจกในประโยคที่มีผู้กระทำ	91
4.1.3 การละตัวบ่งชี้กรรมวาจกและใช้คำกริยาบอกผล	98
4.1.4 การละตัวบ่งชี้กรรมวาจกและใช้คำว่า “จน” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล	101
4.2 การสลับตำแหน่งระหว่างผู้ถูกกระทำกับผู้กระทำ	104
4.2.1 การปรากฏครบทั้งผู้ถูกกระทำและผู้กระทำ	104

4.2.2 การละผู้ถูกกระทำตามบริบท	108
4.2.3 การสลับตำแหน่งและใช้คำว่า “ทำให้” เชื่อมระหว่างผู้กระทำกับ ผู้ถูกกระทำ	110
4.2.4 การสลับตำแหน่งและใช้คำว่า “จน” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วย เสริมบอกผล	113
4.2.5 การสลับตำแหน่งและใช้คำว่า “ให้” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วย เสริมบอกผล	115
4.3 การแปลโดยใช้คำเชื่อมบอกเหตุ “เพราะ” และ “เนื่องจาก”	117
4.4 การแปลเป็นประโยคกริยา “มี” และ “เกิด”	119
4.5 การแปลโดยใช้คำเชื่อมบอกความสัมพันธ์ทางเวลา	121
4.6 การแปลเอาความ	123
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	129
5.1 สรุปผลการวิจัย	129
5.1.1 การแปลแบบใช้ประโยคกรรมวาจก	129
5.1.2 การแปลแบบไม่ใช้ประโยคกรรมวาจก	130
5.2 ข้อเสนอแนะ	131
รายการอ้างอิง	132
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	138
ภาคผนวก ข	142
ประวัติผู้เขียน	143

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 ตารางเทียบเนื้อความระหว่างภาษาจีนกับภาษาไทย	7
3.1 ตารางสรุปวิธีแปลแบบใช้ประโยคกรรมวาจก	80
4.1 ตารางสรุปวิธีแปลแบบไม่ใช่ประโยคกรรมวาจก	125

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์ต่างกลุ่มภาษาไม่สามารถสื่อสารกันเข้าใจได้ การแปลจึงเกิดขึ้นเพราะความจำเป็นที่คนต่างชาติต่างภาษาต้องการติดต่อสื่อสารกันในด้านต่างๆ เช่น การค้า การทูต การเผยแพร่ศาสนา การแลกเปลี่ยนศิลปวิทยาการ ปัจจุบันการแปลมีความสำคัญต่อทุกประเทศที่ต้องการมีบทบาทในสังคมนานาชาติ การแปลจึงได้พัฒนาเป็นศาสตร์ที่มีการศึกษาค้นคว้ากันอย่างจริงจัง เพราะความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวกับกระบวนการแปลจะนำไปสู่วิธีปฏิบัติที่เหมาะสม และยังช่วยให้หลีกเลี่ยงข้อผิดพลาด ช่วยให้คลี่คลายปัญหาได้อย่างรวดเร็ว และทำให้งานแปลมีคุณภาพในที่สุด (นพพร ประชากุล, 2552, น.559-560)

ยูจีน ไนดา (Nida Eugene, 1964 อ้างถึงใน สัจฉวี สายบัว 2542, น.1-2) กล่าวว่า การแปลเป็นเรื่องของการถ่ายทอดความหมาย (meaning) และการถ่ายทอดรูปแบบของการเสนอความหมาย (form) ของข้อความในภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง ดังนั้นการแปลจึงไม่ใช่เรื่องของการเสนอความหมายเท่านั้น ยังรวมไปถึงรูปแบบของการเสนอความหมายด้วย นพพร ประชากุล (2552, น.562) กล่าวว่า การแปลมิใช่เป็นเพียงกระบวนการทางภาษา แต่ยังเป็นกระบวนการสื่อความคิดด้วยเจ้าของต้นฉบับแสดงความคิดของตนออกมาในรูปของข้อความที่เป็นภาษา นักแปลมีหน้าที่ดึงเอาความคิดออกมาจากข้อความเดิมอย่างถูกต้องและครบถ้วน และนำเอาความคิดนี้มาถ่ายทอดในรูปของข้อความที่เป็นภาษาใหม่อย่างบริบูรณ์ การปฏิบัติเช่นนี้ทำให้บรรลุเป้าหมายของการแปล ก็คือทำให้ผู้ใช้ภาษาต่างกันสามารถสื่อสารเข้าใจกัน โดยความแตกต่างของภาษาจะไม่เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารอีกต่อไป

การแปลจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่งนั้น ลักษณะที่แตกต่างกันระหว่างภาษาต้นฉบับกับภาษาแปลอาจก่อให้เกิดปัญหาในการแปลได้ เนื่องจากภาษาแต่ละภาษามีวิธีสื่อความหมายที่ต่างกัน ดังนั้นผู้แปลจึงต้องรู้จักค้นหาและเลือกสรรคำ และเลือกใช้โครงสร้างประโยคให้เหมาะสมกับผู้รับสารในภาษาแปล

ภาษาไทยและภาษาจีนเป็นภาษาคำโดด (isolating language) ซึ่งเป็นภาษาที่ไม่มีกรเปลี่ยนแปลงรูปไปตามหน้าที่หรือตามความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์เกี่ยวเนื่องกับคำอื่น ภาษาคำโดดส่วนมากจะมีพยางค์เดียว แต่ก็มีคำสองพยางค์และหลายพยางค์ด้วย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556,

น.764) นอกจากนี้โครงสร้างประโยคที่ใช้ในการสื่อสารของทั้งภาษาไทยและภาษาจีนยังมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ โครงสร้างที่สำคัญมี 2 แบบ คือ โครงสร้างกรรตุวาก ซึ่งเป็นโครงสร้างที่ประธานเป็นผู้กระทำ และโครงสร้างกรรมวาก ซึ่งเป็นโครงสร้างที่ประธานเป็นผู้ถูกกระทำ เช่น

โครงสร้างประโยคกรรตุวาก	โครงสร้างประโยคกรรมวาก
妈妈 打 弟弟。	弟弟 被 ¹ 妈妈 打了。
[แม่ ตี น้องชาย]	[น้องชาย ถูก แม่ ตี แล้ว] ²
แม่ตีน้องชาย	น้องชายถูกแม่ตี

ในโครงสร้างประโยคกรรตุวาก แม่ (妈妈) เป็นประธานของประโยค ซึ่งเป็นผู้ทำกริยา ตี (打) ส่วนน้องชาย (弟弟) เป็นกรรมของประโยคซึ่งเป็นผู้ถูกกระทำ แต่ในโครงสร้างประโยคกรรมวาก ตำแหน่งของแม่ (妈妈) และน้องชาย (弟弟) เปลี่ยนไป แม่ (妈妈) ปรากฏหลังตัวบ่งชี้³กรรมวาก ถูก (被) และปรากฏหน้าคำกริยา ส่วนน้องชาย (弟弟) ปรากฏในตำแหน่งประธาน

ประโยคกรรมวากในภาษาจีนมักมีความหมายในทำนองที่ผู้รับไม่ต้องการ ไม่ชอบ จึงมักใช้กับกริยาที่มีความหมายไปในทางลบ เช่น ถูกตี ถูกตำ ถูกเขียน ถูกทำโทษ เป็นต้น ต่อมาการใช้โครงสร้างกรรมวากเกิดการเปลี่ยนแปลง 黎兴桥 (Li Xingqiao, 2007, p.168) เคยเก็บสถิติจากฐานข้อมูลหนังสือพิมพ์จีน (CCND) โดยการสุ่มประโยคกรรมวาก 1000 ประโยคจากฐานข้อมูลหนังสือพิมพ์ช่วงปีค.ศ.2000-2002 พบว่า ประโยคกรรมวากในภาษาจีนมีความหมายบวก 14.5% ความหมายกลางๆ 9.7% และความหมายลบ 75.8% ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1 他 被 老师 表扬了。
[เขา ถูก ครู ชื่นชม แล้ว]
เขาได้รับการชื่นชมจากครู
ตัวอย่างที่ 2 电脑 被 人 打开了。
[คอมพิวเตอร์ ถูก คน เปิด แล้ว]
คอมพิวเตอร์มีคนเปิดไว้แล้ว หรือ มีคนเปิดคอมพิวเตอร์ไว้แล้ว

¹ X คำที่ขีดเส้นใต้หมายถึงตัวบ่งชี้กรรมวาก

² [] หมายถึงประโยคที่ผู้วิจัยแปลเป็นภาษาไทย

³ ตัวบ่งชี้ (marker) หมายถึง หน่วยคำเติม (affix) ที่เป็นส่วนประกอบของคำกริยา หรือเป็นคำกริยาช่วย (auxiliary verb) ที่เป็นส่วนประกอบของประโยค เพื่อแสดงว่าประธานของกริยานั้นเป็นผู้ถูกกระทำ เช่น คำว่า 被 /bei/ ในภาษาจีนจะหมายถึง ถูก (กระทำ) ในภาษาไทย ในประโยคกรรมวาก 弟弟被妈妈打了。 [น้องชายถูกแม่ตี] คำว่า 被/bei/ จัดเป็นตัวบ่งชี้ในภาษาจีน (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมหน้า 17)

ตัวอย่างที่ 3 他 被 赶出 家门 了。

[เขา ถูก ไล่ออก ประตูบ้าน แล้ว]

เขาถูกไล่ออกจากบ้านแล้ว

จากตัวอย่างข้างต้นสังเกตได้ว่า ประโยคกรรมวาก 被/bei/⁴ สามารถสื่อความหมายได้ 3 ทาง ตัวอย่างที่ 1 เป็นความหมายบวก ตัวอย่างที่ 2 เป็นความหมายกลาง และตัวอย่างที่ 3 เป็นความหมายลบ ประโยคกรรมวาก 被/bei/ ในภาษาจีนเมื่อแปลเป็นภาษาไทยอาจเป็นโครงสร้างรูปแบบอื่นได้ตามความเหมาะสม ตัวบ่งชี้ 被/bei/ ไม่ได้ถ่ายทอดให้เทียบเท่ากับตัวบ่งชี้ ถูก หรือ โดนเสมอไปในภาษาไทย ดังนั้นการแปลประโยคกรรมวาก 被/bei/ เป็นภาษาไทยจึงเป็นเรื่องที่ควรพิจารณาอย่างรอบคอบตามบริบท

นอกจากข้อสังเกตที่น่าสนใจข้างต้นแล้ว จากการศึกษาของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประโยคกรรมวากในภาษาจีนพบงานวิจัย 4 กลุ่ม คือ 1) การศึกษาประโยคกรรมวากภาษาจีน ซึ่งมักศึกษาประโยคกรรมวากในเชิงประวัติและเชิงไวยากรณ์ เช่น วิทยานิพนธ์เรื่อง “中古史书被动句研究 (The Passive Sentences Research of History Books on the Period of Medieval Times)” ของ Xiao Lirong (2012) วิทยานิพนธ์เรื่อง “现代汉语被字句研究 (Research of BEI Sentences in Modern Chinese)” ของ You Shu (2005) 2) การศึกษาเปรียบเทียบประโยคกรรมวากระหว่างภาษาจีนกับภาษาถิ่นอื่น ภาษาชนกลุ่มน้อยในประเทศจีน หรือภาษาต่างประเทศ เช่น วิทยานิพนธ์เรื่อง “汉英被动句对比研究 (The Contrastive Study of Chinese and English Passives)” ของ Zhong Peiling (2012) วิทยานิพนธ์เรื่อง “汉泰被动句比较研究 (The Comparative Study of Passive Sentences in Thai and Chinese Languages)” ของ Li Fang (2011) 3) การแปลประโยคกรรมวากระหว่างภาษาต่างประเทศกับภาษาจีน เช่น วิทยานิพนธ์เรื่อง “经贸英语中被动句的翻译 (On Translation of Passive Sentences in Business English)” ของ Qin Yi (2013) บทความเรื่อง “英汉被动句的比较及翻译 (The Comparasion and Translation of the Chinese and English Passive Sentences)” ของ Qin Xuefeng และ Xie Yazhuo (2015) และ 4) การเรียนการสอนประโยคกรรมวากในฐานะภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศ เช่น วิทยานิพนธ์เรื่อง “泰国留学生‘被’字句习得问题研究 (The Thailand speakers' acquisition of the Chinese 'bei' sentence)” ของ Xue Shan (2009)

ในภาษาไทยก็มีงานวิจัยที่เกี่ยวกับประโยคกรรมวากเช่นกัน งานวิจัยที่พบสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ 1) การศึกษาประโยคกรรมวากภาษาไทย ซึ่งมักศึกษาประโยคกรรมวากในแง่

⁴ // หมายถึง เสียงอ่านของคำ

ประวัติและแง่ไวยากรณ์ เช่น บทความเรื่อง “From a Syntactic Structure to a Passive Verb Form: Development of the /tʰuuk/ Passive Marker in Thai” (2547) และงานวิจัยเรื่อง “หน่วยสร้างกรรมวาจก” ของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2553) วิทยานิพนธ์เรื่อง “ประโยครับในภาษาไทย” ของพรพิลาส เรื่องโซติวิทย์ (2524) และ2) การแปลประโยคกรรมวาจกระหว่างภาษาต่างประเทศกับภาษาไทย เช่น วิทยานิพนธ์เรื่อง “หน่วยสร้างภาษาไทยที่เทียบเท่ากับหน่วยสร้างกรรมวาจกภาษาอังกฤษในข่าวต่างประเทศผ่านดาวเทียม” ของศิริมา ภิญโญสินวัฒน์ (2533) วิทยานิพนธ์เรื่อง “การหลีกเลี่ยงประโยคกรรม 'ถูก' ในเรื่อง แฮร์รี่ พอตเตอร์ ฉบับภาษาไทย” ของปฤณมา มโนมัยวิบูลย์ (2547)

จากการศึกษาประโยคกรรมวาจกในภาษาจีนและภาษาไทยข้างต้น ประกอบกับการที่ผู้วิจัยเป็นชาวจีนที่ศึกษาด้านภาษาไทย ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการแปลประโยคกรรมวาจกจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทดลองเก็บข้อมูลเบื้องต้นจากนวนิยายแปลเรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิง (红高粱家族) ของ Mo Yan พบว่าประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ในภาษาจีนเมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วมีทั้งแบบที่แปลเป็นประโยคกรรมวาจก และแบบที่ไม่ใช่ประโยคกรรมวาจก ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า การแปลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ จากภาษาจีนเป็นภาษาไทยใช้วิธีแปลแบบใดมากที่สุด และในการแปลแต่ละแบบนี้มีรายละเอียดอย่างไร

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลจากรรณกรรมจีนของ Mo Yan⁵ ที่มีผู้นำมาแปลเป็นภาษาไทยแล้ว 2 เรื่อง คือ ตำนานรักทุ่งสีเพลิง (2557) แปลจาก 红高粱家族 โดยประเทืองพรวิรัชโกศล และลำนางกระเทียม (2557) แปลจาก 天堂蒜薹之歌 โดยมนตรี เจริญรุ่งรงค์⁶ เนื่องจาก Mo Yan เป็นนักเขียนจีนคนแรกที่ได้รับรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรมในปี ค.ศ.2012 และมีงานเขียนมากมายที่ได้รับความนิยม นวนิยายสองเรื่องนี้เป็นนวนิยายยาวสองเรื่องแรกที่เขาเขียน นวนิยายเรื่อง 红高粱家族 (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง) ได้ตีพิมพ์ครั้งแรกในนิตยสาร Renmin Wenxue ทำให้เขามีชื่อเสียงมากในวงวรรณกรรมจีน ต่อมาในปี ค.ศ.1993 Ge Haowen ได้แปลตำนานรักทุ่งสีเพลิงเป็นภาษาอังกฤษและตีพิมพ์ในประเทศตะวันตก ปีนั้นนิตยสาร World Literature Today ประเมิน

⁵ Mo Yan (莫言) เป็นนักเขียนจีนคนแรกที่ได้รับรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรมในปีค.ศ.2012 มีผลงานประมาณ 40 เรื่อง และมีงานเขียนมากมายที่ได้รับความนิยมและได้รับรางวัลต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ อาทิ นวนิยายขนาดยาวเรื่อง 蛙 (Frog) 酒国 (The Republic of Wine) และ 生死疲劳 (Life and Death Are Wearing Me Out) นวนิยายยาวปานกลางเรื่อง 透明的红萝卜 (The Red Radish) 师傅越来越幽默 (Shifu: You'll Do Anything for a Laugh) และนวนิยายสั้นเรื่อง 白狗秋千架 (White Dog and the Swing) 与大师约会 (Meeting the masters) ฯลฯ

⁶ ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นภูวกร ฉัตรบำรุงสุข

ตำนานรักทุ่งสีเพลิงว่าเป็นนวนิยายดีเด่นของโลก (Fang Nianyu, 2012) การแปลตำนานรักทุ่งสีเพลิง ทำให้ Mo Yan และผลงานของเขาเป็นที่รู้จักของคนทั่วโลก ส่วน 天堂蒜薹之歌 (ลำนํ้ากระเทียม) เป็นผลงานที่ตีพิมพ์ในปี ค.ศ.1988 เนื้อหากล่าวถึงความเสื่อมโทรมทางการเมือง ในสมัยนั้นอิทธิพลทางการเมืองส่งผลกระทบต่อวางวรรณกรรมมาก จึงทำให้นวนิยายเรื่องนี้ห้ามตีพิมพ์ในจีนแผ่นดินใหญ่ แต่มีตีพิมพ์เผยแพร่ในเขตฮ่องกง มาเก๊า และได้หวัน (Jinghua Shibao, 2012) นวนิยายฉบับแปลภาษาไทยของเรื่องนี้ (ลำนํ้ากระเทียม) ได้รับรางวัลชนะเลิศหนังสือแปลดีเด่นรางวัลพระยาอนุমানราชชน ประจำปี 2560 (CBNT CHANNEL, 2017)

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาวิธีแปลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ แบบใช้ประโยคกรรมวาจกจากนวนิยายเรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิงและลำนํ้ากระเทียม

1.2.2 เพื่อศึกษาวิธีแปลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ แบบไม่ใช้ประโยคกรรมวาจกจากนวนิยายเรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิงและลำนํ้ากระเทียม

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 การแปลประโยค 被/bei/ แบบใช้ประโยคกรรมวาจก ใช้วิธีแปลตรงตามต้นฉบับมากที่สุด

1.3.2 การแปลประโยค 被/bei/ แบบไม่ใช้ประโยคกรรมวาจก ใช้วิธีละตัวบ่งชี้มากที่สุด

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาเฉพาะประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ที่พบในนวนิยายของ Mo Yan เรื่อง 红高粱家族 ของสำนักพิมพ์ 上海文艺出版社(2012) พร้อมฉบับแปลตำนานรักทุ่งสีเพลิง ของประทีปพรวิรัชโกศล สำนักพิมพ์เอโนเวล (2557) และ 天堂蒜薹之歌 ของสำนักพิมพ์ 作家出版社 (2012) พร้อมฉบับแปลลำนํ้ากระเทียม ของมนตรี เจียมจรวงศ์ สำนักพิมพ์เอโนเวล (2557)

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ประโยคกรรมวาจก คือ ประโยคที่มีประธานเป็นผู้ถูกกระทำ มีคำกริยาหลักที่แปลงจาก สกรรมกริยาเป็นอกรรมกริยา และมีตัวบ่งชี้ (ถูก โคน ได้รับ 被/bei/) ปรากฏอยู่ในประโยค ในวิทยานิพนธ์นี้พิจารณาตามแนวคิดของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2553, น.175)

ภาษาต้นฉบับ หมายถึง ภาษาที่ใช้ในฉบับจริงของเรื่องที่ประพันธ์หรือแต่งไว้เดิม ในวิทยานิพนธ์นี้ข้อมูลที่น่ามาศึกษาเรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิงและลำนำกระเทียมแปลงจากต้นฉบับเรื่อง 红高粱家族 และ 天堂蒜薹之歌 ซึ่งเป็นภาษาจีน ดังนั้นภาษาต้นฉบับในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ก็คือ ภาษาจีน

ภาษาแปล หมายถึง ภาษาที่ถ่ายทอดเป็นอีกภาษาหนึ่ง ในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ 红高粱家族 และ 天堂蒜薹之歌 ได้ถ่ายทอดเป็นภาษาไทย ดังนั้นภาษาแปลในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ก็คือ ภาษาไทย

ผู้กระทำ (Agent) หมายถึง ผู้ที่ทำการโดยตรง เช่น “ฉันกินข้าว” และ “น้องถูกพ่อตี” ผู้ที่ทำการ กิน และ ตี คือ ฉัน และ พ่อ ดังนั้น ฉันและพ่อจึงเป็นผู้กระทำ

ผู้ถูกกระทำ (Object) หมายถึง ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากกริยา เช่น “ฉันกินข้าว” และ “น้องถูกพ่อตี” ผู้ที่ได้รับผลกระทบคือ ข้าวและน้อง ดังนั้นข้าวและน้องจึงเป็นผู้ถูกกระทำ

ประธาน หมายถึง หน่วยงานที่อยู่ต้นประโยค หรืออยู่หน้ากริยา ในวิทยานิพนธ์นี้ พิจารณาตามเกณฑ์ของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2553, น.251)

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

1.6.1 ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการแปล งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ประโยคกรรมวาจกในภาษาไทย และงานวิจัยที่ศึกษาประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ในภาษาจีนเพื่อ เป็นแนวทางในการวิจัย

1.6.2 เก็บข้อมูลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ จากต้นฉบับนวนิยายเรื่อง 红高粱家族 ของสำนักพิมพ์ 上海文艺出版社 (2012) และนวนิยายเรื่อง 天堂蒜薹之歌 ของสำนักพิมพ์ 作家出版社 (2012) โดยผู้วิจัยคัดประโยคกรรมวาจก 被/bei/ จากหนังสือต้นฉบับออกมา

1.6.3 เก็บข้อมูลประโยคที่แปลเป็นภาษาไทยจากประโยคกรรมวาจกในข้อ 1.6.2 จนได้ ประโยคที่เทียบเนื้อความที่เท่ากันของทั้งสองภาษา ในกรณีที่มีข้อมูลที่ใช้มีประโยคย่อยซึ่งเป็นประโยค 被/bei/ อยู่ด้วย ผู้วิจัยจะถือว่าประโยคย่อยเป็นประโยคกรรมวาจกด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 1.1

ตารางเทียบเนื้อความระหว่างภาษาจีนกับภาษาไทย

ภาษาจีน	ภาษาไทย
鲜嫩的高粱在铁蹄下断裂、倒伏，倒伏断裂的高粱又被带棱槽的碌碡和不带棱槽的石滚子反复镇压。	ต้นข้าวฟ่างล้มระเนระนาดเพราะถูกม้าเหยียบพวกมันถูกรถบดขยี้ซ้ำๆ
那群狗见我爷爷被抓，扑上去相救，被小颜他们一阵乱枪打倒，狗毛遍地，狗血四溅。	ฝูงหมาเห็นปู่ถูกจับก็จะพุ่งเข้ามาช่วย แต่กลับถูกยิงจนขนร่วงเต็มพื้น เลือดสาดกระจาย

1.6.4 วิเคราะห์ข้อมูลที่แปลจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยตามประเด็นดังนี้

1.6.4.1 การแปลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ แบบใช้ประโยคกรรมวาจก

1.6.4.2 การแปลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ แบบไม่ใช่ประโยคกรรมวาจก

1.6.5 เรียบเรียงผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

1.6.6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ทำให้เห็นกลวิธีการแปลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ จากภาษาจีนเป็นภาษาไทย

1.7.2 เป็นแนวทางในศึกษาการแปลประโยคจากภาษาจีนและภาษาไทย และเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจการแปลไทย-จีนและจีน-ไทย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับงานแปลได้

1.7.3 เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนการแปลไทย-จีน และจีน-ไทย

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการแปลประโยคกรรมวาจก 被 /bei/ จากภาษาจีนเป็นภาษาไทย: กรณีศึกษานวนิยายเรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิง (红高粱家族) และลำนำกระเทียม (天堂蒜薹之歌) ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการแปล
- 2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประโยคกรรมวาจกและการใช้คำในภาษาไทย
- 2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประโยคกรรมวาจก 被 /bei/ ในภาษาจีน
- 2.4 สรุปภาพรวมของวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการแปล

ปีเตอร์ นิวมาร์ค (Peter Newmark, 1988, p.5 และ pp.39-47) ได้กล่าวถึงการแปลว่า การแปลคือ การถ่ายทอดความคิดของผู้เขียนต้นฉบับเป็นอีกภาษาหนึ่ง ดังนั้นภาษาจึงเป็นพื้นฐานของการแปลและมีความสำคัญต่อการแปล การแปลทุกรูปแบบเป็นการประยุกต์ภาษา ซึ่งมีหน้าที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. การใช้ภาษาเพื่อแสดงความรู้สึก (expressive function) เป็นการนำเสนอความรู้สึกนึกคิดออกมาในหลายรูปแบบ เช่น บทกวี นวนิยาย ชีวิตประวัติ ความเรียง ฯลฯ
2. การใช้ภาษาเพื่อให้ข้อมูล (informative function) เป็นการใช้ภาษาเพื่อให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือหรือเป็นมาตรฐาน เช่น ตำราเรียน รายงานวิจัย บทความในหนังสือพิมพ์หรือวารสาร งานวิจัยทางวิทยาศาสตร์ วิทยานิพนธ์ บันทึกการประชุม ฯลฯ
3. การใช้ภาษาเพื่อกิจต่างๆ (vocation function) เป็นการใช้ภาษาเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่มีวัตถุประสงค์ต่างๆ เช่น ประกาศ ข้อมูลประชาสัมพันธ์ การเขียนโน้มน้าวใจรูปแบบต่างๆ ฯลฯ

อย่างไรก็ตาม การใช้ภาษาเพียงหน้าที่เดียวมีน้อยมาก ส่วนมากใช้ทั้งสามหน้าที่และเน้นหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่งเป็นหลัก ดังนั้นหากต้นฉบับมีลักษณะต่างหากก็ควรเลือกใช้วิธีแปลแตกต่างกันไป

นิวมาร์คได้เสนอวิธีแปลไว้ 8 วิธี โดยแบ่งเป็นสองประเภทใหญ่ ๆ คือ วิธีแปลที่เน้นภาษาต้นฉบับ (source language) และวิธีแปลที่เน้นภาษาเป้าหมาย (target language) หรือภาษาแปล และจัดวิธีการแปลทั้งสองประเภทในรูปตัววี (V) ดังนี้

การแปลแบบเน้นภาษาต้นฉบับ⁷

การแปลแบบเน้นภาษาเป้าหมาย⁸

การแปลคำต่อคำ

การดัดแปลงต้นฉบับ

การแปลตรงตัว

การแปลเอาความ

การแปลตามต้นฉบับ

การแปลตามสำนวน

การแปลเชิงอรรถศาสตร์

การแปลเชิงสื่อสาร

การแปลทั้ง 8 วิธีมีรายละเอียดดังนี้

1. การแปลคำต่อคำ (word-for-word translation) เป็นวิธีแปลที่เน้นภาษาต้นฉบับมากที่สุด วิธีแปลนี้ เรียงลำดับคำ (word-order) ตามภาษาต้นฉบับ ผู้อ่านบทแปลสามารถเห็นโครงสร้างของภาษาต้นฉบับได้ วิธีการแปลนี้มักใช้เพื่อทำความเข้าใจเรื่องเครื่องยนต์ หรือตัวบทที่ตีความยาก

2. การแปลตรงตัว (literal translation) เป็นวิธีแปลที่ผู้แปลพยายามถ่ายทอดโครงสร้างของภาษาแปลให้เท่ากับโครงสร้างไวยากรณ์ของภาษาต้นฉบับมากที่สุด

3. การแปลตามต้นฉบับ (faithful translation) เป็นวิธีแปลที่พยายามถ่ายทอดความหมายให้ใกล้เคียงกับต้นฉบับมากที่สุด โดยใช้โครงสร้างไวยากรณ์ตามภาษาแปล

4. การแปลเชิงอรรถศาสตร์ (semantic translation) เป็นวิธีแปลที่เน้นภาษาต้นฉบับน้อยที่สุด วิธีแปลนี้ให้ความสำคัญกับคุณค่าทางวรรณศิลป์ของต้นฉบับ เช่น ความสละสลวยและเสียงธรรมชาติในต้นฉบับ ดังนั้นผู้แปลจึงต้องคำนึงถึงการใช้ภาษาที่เหมาะสมเพื่อรักษาทั้งความหมายและความงามของต้นฉบับ

5. การดัดแปลงต้นฉบับ (adaptation) เป็นวิธีแปลที่อิสระที่สุดและเน้นภาษาแปลมากที่สุด มักใช้ในการแปลบทละครและบทกวีต่างๆ การแปลลักษณะนี้ถ่ายทอดวัฒนธรรมในภาษาต้นฉบับเป็นวัฒนธรรมในภาษาแปล โดยดัดแปลงจากเค้าโครงเรื่องเดิมของต้นฉบับ

6. การแปลเอาความ (free translation) เป็นวิธีแปลที่ถ่ายทอดเค้าความเดิมตามต้นฉบับ แต่รูปแบบภาษาไม่เหมือนต้นฉบับ และไม่แปลให้ครบทั้งหมด

⁷ การเรียงลำดับเรียงจากการเน้นที่ภาษาต้นฉบับจากมากที่สุดไปยังน้อยที่สุด คือ การแปลคำต่อคำ → การแปลตรงตัว → การแปลตามต้นฉบับ → การแปลเชิงอรรถศาสตร์

⁸ การเรียงลำดับเรียงจากการเน้นที่ภาษาเป้าหมายจากมากที่สุดไปยังน้อยที่สุด คือ การดัดแปลงต้นฉบับ → การแปลเอาความ → การแปลตามสำนวน → การแปลเชิงสื่อสาร

7. การแปลตามสำนวน (idiomatic translation) เป็นวิธีแปลที่ผู้แปลดัดแปลงความหมายในต้นฉบับโดยเลือกใช้คำหรือสำนวนที่ใกล้เคียงในภาษาแปลแทน

8. การแปลเชิงสื่อสาร (communicative translation) เป็นวิธีแปลที่เน้นภาษาแปลน้อยที่สุดในกลุ่มเน้นภาษาเป้าหมาย วิธีแปลแบบนี้ผู้แปลพยายามถ่ายทอดความหมายให้ใกล้เคียงกับต้นฉบับมากที่สุด

นิวมาร์กยังเห็นว่า ในวิธีแปลเหล่านี้การแปลเชิงอรรถศาสตร์และการแปลเชิงสื่อสารเป็นเป้าหมายสำคัญของการแปล เพราะว่าวิธีแปลทั้งสองแบบนี้นำไปใช้ประโยชน์ได้มาก การแปลเชิงอรรถศาสตร์จะนำไปใช้ประโยชน์ได้มากกว่าการแปลเชิงสื่อสาร แต่ภาษาที่ใช้ในการเรียบเรียงอาจไม่สละสลวยมากนัก เพราะเขียนตามสำนวนภาษาของผู้เขียน ในขณะที่การแปลเชิงสื่อสารจะเขียนตามสำนวนภาษาของภาษาแปลซึ่งผู้อ่านจะคุ้นเคยมากกว่า

เทย์เลอร์ คริสโตเฟอร์ (Taylor Christopher, 1998 อ้างในสุพรรณณี ปิ่นมณี 2555, น. 9) สรุปประเด็นที่ผู้แปลควรตระหนักไว้ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของคำ (semantics) คำต้องสัมพันธ์กับความเป็นไปของโลก ผู้แปลมีหน้าที่ต้องหาความหมาย ความสัมพันธ์ของคำ และความเทียบเท่าของคำระหว่าง 2 ภาษา

2. บริบท (contexts) คือ ภาพที่เกิดขึ้นในใจของคนในขณะที่สื่อสารกันตามสถานการณ์ต่างๆ

3. การใช้ภาษา (pragmatics) คือ ความหมายจริงๆ ของผู้ส่งสาร ไม่ใช่ความหมายของคำแบบพื้นผิว ดังนั้นผู้แปลต้องมีความละเอียดอ่อนและ “ไว” พอที่จะตีความออกมา มีความรอบรู้เกี่ยวกับสิ่งที่แปล เข้าใจโลกของวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง และสามารถนำไปใช้ในงานแปลของตนได้

4. วัฒนธรรม (culture) องค์ประกอบด้านวัฒนธรรมมีความสำคัญต่อการแปลมาก เพราะภาษาสัมพันธ์กับวัฒนธรรมอย่างซับซ้อนมาก คำหรือสำนวนต่างๆ เฉพาะในวัฒนธรรมหนึ่งย่อมเข้าใจยากสำหรับผู้คนในอีกภาษาหนึ่ง บางทีอาจเกิดความเข้าใจไปคนละทิศคนละทางก็ได้ ซึ่งสุพรรณณี ปิ่นมณี (2555, น. 211-212) ก็เห็นพ้องว่า มนุษย์อยู่ต่างสังคมต่างวัฒนธรรม มีวิถีคิดแตกต่างกัน ใช้ภาษาคนละภาษาเพื่อบอกเล่าความคิดของตน การแปลจึงไม่ใช่เป็นเรื่องของภาษาอย่างเดียว แต่เป็นเรื่องราวการแสดงออกทางสังคมและวัฒนธรรมด้วย ผู้แปลจะมุ่งเปลี่ยนตัวภาษาอย่างเดียวไม่ได้ ต้องถ่ายทอดเลยไปถึงเบื้องหลังที่มาของเรื่องราวที่แสดงออกโดยตัวภาษาด้วย ภาษากับวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่สามารถแยกจากกันได้ การแปลเกี่ยวข้องกับ 2 ภาษา คือ ภาษาต้นฉบับกับภาษาแปล จึงมีวัฒนธรรม 2 ชุดเป็นกรอบในการทำงานของผู้แปลด้วย แต่ว่าวัฒนธรรมทั้งสองชุดจะไม่ได้ปรากฏออกมาให้เห็นเป็นตัวอักษร เพราะเป็นองค์ประกอบที่ซ่อนตัวอยู่ เมื่อแต่ละวัฒนธรรมมีช่องว่างระหว่างกันก็จะมีปัญหาการแปลเกิดขึ้น ผู้แปลทำหน้าที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมที่อยู่ในรหัสภาษานั้น จึง

ต้องเข้าใจทั้งตัวภาษาและวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับ นอกจากนี้ยังต้องสามารถถ่ายทอดภาษาและวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับออกมาเป็นเนื้อหาที่คนในวัฒนธรรมของภาษาแปลเข้าใจได้ด้วย

สัญญาวิ สายบัว (2542, น.1-3 และน.43-46) กล่าวถึงการแปลว่า การแปลคือการถ่ายทอดความหมาย (meaning) ของบทต้นฉบับสู่บทที่เป็นฉบับแปล ความหมายเป็นเป้าหมายสำคัญที่ผู้แปลต้องเก็บจากต้นฉบับ และเป็นสิ่งสำคัญในการประเมินคุณภาพของงานแปล นอกจากนี้ความหมายแล้วรูปแบบของการนำเสนอความหมาย (form) ก็มีความสำคัญต่องานแปลเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นความหมายหรือรูปแบบของการนำเสนอความหมายล้วนสัมพันธ์กับภาษาอย่างใกล้ชิด ภาษาจึงเป็นเครื่องมือของการแปล และเกิดประโยชน์เมื่อมีผู้ต้องการใช้ในการสื่อความหมาย ซึ่งจำแนกเป็น 2 ฝ่าย คือ ผู้ส่งสาร (transmitter) และผู้รับสาร (receiver) ส่วนผู้แปลเป็นคนกลางที่ทำหน้าที่รับความหมายจากผู้ส่งสารในภาษาที่หนึ่งส่งต่อผู้รับสารโดยใช้อีกภาษาหนึ่งซึ่งเป็นภาษาที่ผู้รับสารเข้าใจ

นอกจากนี้สัญญาวิ สายบัวยังแบ่งการแปลเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การแปลแบบตรงตัว และ 2) การแปลแบบเอาความ การแปลแบบตรงตัว (literal translation) คือ การแปลที่พยายามรักษารูปแบบของการเสนอความคิดของต้นฉบับให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการเลือกใช้คำ การเรียงคำ การจัดกลุ่มความหมายเข้าเป็นประโยค การเชื่อมโยงระดับข้อความ รวมถึงการใช้เครื่องหมายวรรคตอนก็คงรูปแบบของต้นฉบับไว้ แต่การแปลแบบเอาความ (free translation) มีลักษณะที่แตกต่างจากการแปลแบบตรงตัวหลายประการ เช่น รูปแบบในการถ่ายทอดภาษาจะแตกต่างจากรูปแบบเดิมของต้นฉบับ การเรียงลำดับความคิดอาจไม่เหมือนเดิม ข้อความที่ปรากฏเป็นอันดับต้นๆ อาจจัดให้อยู่ในลำดับหลังๆ ในฉบับแปล การเปลี่ยนแปลงรูปแบบเดิมในต้นฉบับก็เพื่อทำให้งานแปลนั้นสื่อความหมายของต้นฉบับไปสู่ผู้รับสารได้อย่างถูกต้องและชัดเจนที่อาจทำให้ผู้รับสารไม่เข้าใจหรือเข้าใจผิดได้

ปรีมา มัลลิกะมาส (2553, น.29-33) ได้กล่าวถึงแนวทางการแปลว่า การแปลเป็นเรื่องของการถ่ายทอดความหมายในภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่งให้ได้ครบถ้วน ความหมายของต้นฉบับคือหัวใจสำคัญที่ผู้แปลต้องรักษาไว้ให้ได้เท่าเทียมกับในงานฉบับแปล ทฤษฎีการแปลที่สำคัญมีสองทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีการแปลแบบยึดภาษา และทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมาย

การแปลแบบยึดภาษาหรือการแปลแบบรักษารูปแบบ (form-based translation) คือ แปลไปตามตัวอักษรที่ปรากฏในต้นฉบับ และพยายามรักษารูปแบบเดิมของต้นฉบับอย่างเคร่งครัด โดยมีความเชื่อหลักสองประการคือ ผู้แปลต้องแปลให้ถูกต้องและชื่อตรงต่อต้นฉบับ และบทแปลต้องเทียบเท่าต้นฉบับเดิมให้มากที่สุดทั้งด้านความหมายและลักษณะทางโครงสร้างหรือจำนวนหน่วยภาษา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 I will stay home tonight.

ฉัน จะ อยู่ บ้าน คืนนี้

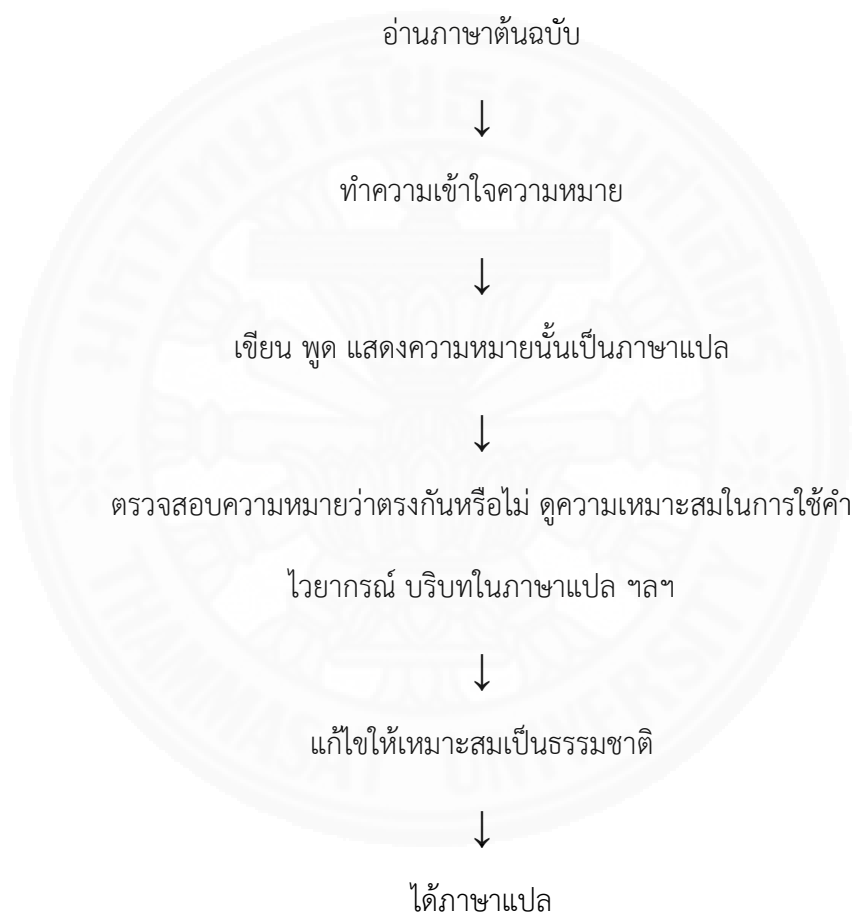
ตัวอย่างที่ 2 He could make himself heard by shouting only.

เขา สามารถ ทำให้ ตัวเขา ได้ยิน โดย การตะโกน เท่านั้น

ในตัวอย่างที่ 1 การแปลตรงตัวแบบคำต่อคำสามารถทำได้ง่ายเพราะโครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษและภาษาไทยเหมือนกัน แต่จากตัวอย่างที่ 2 จะเห็นได้ชัดเจนว่าการแปลตามตัวอักษรและการเก็บโครงสร้างของภาษาต้นฉบับอย่างเคร่งครัด นอกจากจะทำให้ภาษาแปลฟังไม่เป็นธรรมชาติแล้ว ยังทำให้ความหมายผิดไปจากต้นฉบับอีกด้วย จึงกล่าวได้ว่าการแปลตรงตามตัวอักษรโดยทั่วไปแล้วเหมาะสำหรับกรณีที่คำและโครงสร้างของสองภาษาค้ายหรือใกล้เคียงกันในระดับที่ประโยคฉบับแปลจะไม่ขัดกับธรรมชาติของภาษาปลายทาง และยังสื่อความหมายได้ตรงกับประโยคต้นฉบับ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การแปลตามตัวอักษรมีข้อจำกัดบางประการที่ทำให้ไม่สามารถใช้วิธีการแปลนี้ได้เสมอไป เช่น การแปลคำโดยการแทนคำศัพท์ในภาษาหนึ่งด้วยคำในอีกภาษาหนึ่งที่มีความหมายตรงกันหรือเทียบเคียงกัน แต่บางครั้งไม่สามารถหาคำในสองภาษาที่มีความหมายตรงกันทุกประการได้ หรือบางครั้งแม้คำมีความหมายเหมือนกัน แต่ในบางบริบทก็ไม่สามารถใช้แทนกันได้

ส่วนการแปลแบบยึดความหมายหรือการแปลแบบรักษาความหมาย (meaning-based translation or idiomatic translation) คือ การแปลที่มุ่งเน้นความคิดหรือความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อมากกว่าตัวภาษา ภาษาเป็นเพียงเครื่องมือในการสื่อความหมาย ดังนั้นผู้แปลจึงมีหน้าที่ที่ต้องทำความเข้าใจสิ่งที่สื่อไว้ในภาษาต้นฉบับอย่างละเอียด จับความหมายของต้นฉบับให้ได้ครบถ้วน และสื่อความหมายนั้นโดยเรียบเรียงถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาฉบับแปล เพื่อให้ผู้อ่านงานแปลสามารถเข้าใจความหมายของข้อความได้อย่างชัดเจนและสมบูรณ์ตรงตามต้นฉบับ โดยผู้แปลไม่ต้องคำนึงถึงการรักษารูปแบบเดิมของต้นฉบับทั้งในเรื่องของคำและรูปประโยค อนึ่งภาษาของแต่ละชนชาติอาจจะมีบางส่วนที่คล้ายคลึงกันหรือมีความคิดบางอย่างร่วมกัน แต่วิธีการถ่ายทอดความคิดยังคงแตกต่างกัน ภาษาแต่ละภาษาจะแสดงวัฒนธรรมเฉพาะในสังคมของชนชาติที่ใช้ภาษานั้น และกำหนดระเบียบให้แก่สิ่งต่าง ๆ ตามวิธีการมองโลกและการรับรู้ในแต่ละชนชาติ เช่น ภาษาส่วนใหญ่มีการแสดงความสำคัญของผู้ถูกกระทำ แต่วิธีที่ใช้เพื่อสื่อความสำคัญจะแตกต่างกัน บางภาษาแสดงด้วยโครงสร้างประโยคกรรมวาจกที่ให้ผู้ถูกกระทำปรากฏในตำแหน่งประธานของประโยค ในขณะที่บางภาษาไม่มีโครงสร้างประโยคลักษณะนี้ แต่ใช้วิธีการอื่นในการแสดงกรรมวาจก ดังนั้นเมื่อผู้แปลยึดติดอยู่กับคำและรูปแบบของต้นฉบับ พยายามแปลตรงตามตัวอักษรมากเกินไป จะทำให้ภาษาฉบับแปลฟังดูไม่เป็นธรรมชาติเพราะอิทธิพลของภาษาต้นฉบับ และยังทำให้ภาษาฉบับแปลสื่อความหมายผิดเพี้ยนไปจากต้นฉบับด้วย

ส่วนขั้นตอนและเทคนิคการแปล**สุพรรณิ ปันมณี** (2546, น. 36-42) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการปฏิบัติการแปลไว้ว่า ในการแปล ผู้แปลต้องศึกษาเรื่องคำ (lexicon) โครงสร้างไวยากรณ์ (grammatical structure) สถานการณ์การสื่อสาร (communication situation) และบริบททางวัฒนธรรม (cultural context) ของภาษาต้นฉบับไปด้วย เมื่อจะแปลก็ต้องวิเคราะห์องค์ประกอบเหล่านี้ให้ถี่ถ้วนก่อน แล้วจึงกำหนดความหมาย เมื่อได้ความหมายแล้ว จึงถ่ายทอดความหมายนั้น ๆ โดยใช้คำ โครงสร้างประโยค และบริบทวัฒนธรรม ฯลฯ ที่เหมาะสมในภาษาแปล ตรวจสอบความเหมาะสม แล้วแก้ไขให้เป็นธรรมชาติที่สุดในภาษาแปล ขั้นตอนการแปลจึงเป็นดังนี้

การจะแปลให้ได้บทแปลที่ใช้ภาษาได้อย่างเป็นธรรมชาติที่สุด ผู้แปลน่าจะเป็นผู้ใช้ภาษาแปล (receptor language) เป็นภาษาแม่ด้วย เช่น คนไทยที่มีภาษาแม่เป็นภาษาไทยก็น่าจะแปลจากภาษาอื่น ๆ มาเป็นภาษาไทยได้เป็นธรรมชาติมากกว่าที่จะแปลจากภาษาไทยไปเป็นภาษาอื่น ๆ ซึ่งผู้แปลไม่ได้มีความเชี่ยวชาญเท่ากับการใช้ภาษาแม่ เพราะการจะแปลให้ได้ดีที่สุด ผู้แปลควรต้องเข้าใจความหมายของต้นฉบับที่จะแปลก่อน เมื่ออ่านจนเข้าใจแล้วจึงเลือกใช้คำและโครงสร้างในภาษาแปลซึ่งมีอยู่หลากหลาย เพื่อบอกความหมายนั้น ๆ ให้เป็นธรรมชาติที่สุด การแปลที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. การใช้ภาษา สีสมา ตรงตามต้นฉบับ
 2. สามารถสื่อสารแก่ผู้พูดหรือผู้อ่านภาษาแปลให้มีความหมายเดียวกันกับผู้พูดหรือผู้อ่านภาษาต้นฉบับ

3. สามารถรักษาพลัง (dynamics) ของต้นฉบับไว้

แนวคิดดังกล่าวทำให้เห็นว่าการแปลเป็นงานที่ละเอียดและซับซ้อนมาก ดังนั้นผู้แปลจึงต้องใช้เทคนิคต่างๆ เพื่อผลิตงานที่มีคุณภาพออกมา สุพรรณิ ปิ่นมณี (2555, น. 211-212) ได้เสนอเทคนิคการแปลที่ผู้แปลใช้บ่อยดังต่อไปนี้

1. การใช้คำยืมหรือคำทับศัพท์ (loan word or borrowed word) ซึ่งเป็นการนำคำในภาษาอื่นมาใช้ในภาษาของตัวเอง

2. คำหนึ่งคำมีหลายความหมายให้เลือก (one form with variety of meanings) เทคนิคนี้เป็นเทคนิคการพิงพาทจนานุกรม ซึ่งผู้แปลต้องรู้วิธีการเลือกความหมายที่ถูกต้องตรงกับบริบทของสิ่งที่แปล

3. คำหลายคำมีความหมายเดียวกัน (one meaning with variety of forms) วัฒนธรรมที่ต่างกันย่อมให้ความสำคัญแก่สรรพสิ่งต่างกันไป เมื่อให้ความสำคัญกับสิ่งใดมาก ย่อมมีคำเรียกสิ่งนั้นมากไปด้วย แต่อีกวัฒนธรรมหนึ่งอาจไม่เน้นความสำคัญของสิ่งนั้น จึงมีคำเรียกเพียงคำเดียว

4. การเติม (addition) หมายถึง การขยายความเพิ่มเติมเพื่อความสมบูรณ์ชัดเจนของข้อความและเพื่อความเข้าใจของผู้อ่าน มิใช่การต่อเติมตามความพอใจของผู้แปล

5. การตัด (deletion) หมายถึง การตัดข้อความซ้ำซ้อน สับสน วกวน ไม่มีความสำคัญ เป็นปัญหาต่อผู้อ่านบทแปล หรือไม่มีประโยชน์ เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ทราบกันดีอยู่แล้วในวัฒนธรรมภาษาแปล

6. การใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้าง ๆ (generalization) เรียกสิ่งที้อาจจะไม่ใช่ที่รู้จักในวัฒนธรรมภาษาแปล หากแปลไปตามต้นฉบับอาจสร้างความสับสนแก่ผู้อ่าน

7. การแทนที่ด้วยสิ่งที่ปรากฏในวัฒนธรรมภาษาแปล (cultural substitution) เมื่อผู้แปลเห็นว่าความเข้าใจเนื้อหาของผู้อ่านสำคัญกว่าการเรียนรู้สิ่งที่อยู่ในวัฒนธรรมภาษาต้นฉบับ ก็อาจแปลโดยใช้สิ่งที่ปรากฏในวัฒนธรรมภาษาแปลแทนที่

8. การปรับโครงสร้างใหม่ ประกอบด้วย การปรับโครงสร้างวลีใหม่ (word reformation) กับการปรับโครงสร้างประโยคใหม่ (sentence reformation) เป็นการปรับเพื่อความเป็นธรรมชาติของภาษาแปล เมื่อจะแปลไปเป็นภาษาใดก็ต้องปรับโครงสร้างตามแบบฉบับที่ถูกต้องของภาษานั้น บางครั้งอาจปรับตามความนิยมของเจ้าของภาษา เช่น ภาษาไทยไม่นิยมโครงสร้าง

ประโยคแบบกรรมวาจก เมื่อแปลประโยคกรรมวาจกจากภาษาอังกฤษ อาจจะปรับเป็นประโยคแบบกรรตุวาจกในภาษาไทยแล้วแต่ความเหมาะสม

นอกจากขั้นตอนการแปลและเทคนิคการแปลแล้ว ผู้แปลยังต้องมีวิธีปรับบทแปลด้วย ดังที่สัญญาวิ สายบัว (2542, น.63-78) กล่าวว่างานแปลเป็นผลิตผลของมนุษย์ต่างสังคมต่างภาษาลักษณะและระบบของภาษาจึงแตกต่างกัน ดังนั้นการนำอีกภาษาหนึ่งมาสื่อความหมายของต้นฉบับจึงต้องปรับบทแปลเพื่อให้บทแปลสามารถสื่อความหมายได้ดีที่สุด และทำให้ผู้อ่านฉบับแปลตอบสนองเหมือนหรือใกล้เคียงกับผู้อ่านต้นฉบับได้ การปรับบทแปลทำได้ 2 ระดับ คือ ระดับคำ และระดับโครงสร้างประโยค

การปรับระดับคำมีทั้งหมด 5 วิธี ได้แก่ 1) เติมคำอธิบาย โดยเติมลงไปในเนื้อหา และใส่คำอธิบายเป็นเชิงอรรถหรือหมายเหตุ 2) เมื่อไม่มีคำศัพท์ที่เทียบเคียงได้ให้ใช้วลีหรือประโยคแทน 3) ใช้คำที่มีความหมายที่กว้างขึ้นแทนคำเฉพาะ 4) เติมคำเชื่อมระหว่างกลุ่มความคิดเมื่อโครงสร้างของประโยคแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มความคิดไม่มีในอีกภาษาหนึ่ง และ 5) การตัดคำหรือสำนวนที่ไม่สำคัญทิ้ง

การปรับระดับโครงสร้างมี 4 ระดับ คือ

ระดับเสียง การปรับเสียงที่ใช้ในการถ่ายทอดชื่อ หรือการยืมคำเดิมมาใช้ในบทแปล หรือการทับศัพท์

ระดับโครงสร้างของคำ เนื่องจากโครงสร้างของคำในแต่ละภาษามีทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ความต่างที่อาจเป็นปัญหาในการแปลมี 2 ประการ คือ ความแตกต่างด้านคุณสมบัติและหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำในประโยค และความแตกต่างด้านการประกอบคำด้วยหน่วยเสียงหรือหน่วยคำพิเศษเพื่อบอกความหมายเพิ่มเติมในด้านเพศ พจน์ กาล ฯลฯ

ระดับประโยค มีหลักสำคัญว่า ควรจะทำต่อเมื่อโครงสร้างของประโยคในต้นฉบับไม่เป็นที่คุ้นเคยสำหรับผู้อ่านฉบับแปล ซึ่งอาจจะเกิดปัญหาไม่เข้าใจความหมาย และการปรับจะทำให้ลักษณะภาษาสละสลวยและรื่นหูมากขึ้น วิธีการปรับมี 5 วิธี คือ 1) ปรับวิธีเรียงคำหรือวลีในประโยค ซึ่งหมายถึงวิธีลำดับการเสนอความคิดด้วย 2) เปลี่ยนประโยคเป็นวลี หรือเปลี่ยนวลีเป็นประโยค 3) ปรับใช้รูปปฏิเสธตามความเหมาะสม 4) ปรับการใช้กรรตุวาจก และกรรมวาจกของกริยาในประโยค และ 5) เพิ่มและละคำในประโยค

ระดับที่สูงกว่าประโยค (discourse) คือการปรับทำนองการเขียน (style) ซึ่งเป็นการเรียงลำดับกลุ่มความคิด ทำให้การเรียงประโยคในบทแปลแตกต่างไปจากต้นฉบับ การปรับระดับนี้มักจะพบแต่ในการแปลแบบเอาความมากกว่าการแปลแบบตรงตัว

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประโยคกรรมวาจกและการใช้คำในภาษาไทย

2.2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประโยคกรรมวาจก

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2524, น.136-137 และ น.211-212) กล่าวว่า ประโยคกรรม คือ ประโยคที่เอากรรมเป็นประธาน เช่น เสือกินตามี ถ้าต้องการจะให้อำนาจกรรมคือตามีก่อน ก็จะเอา ตามี พุดขึ้นก่อนว่า ตามีถูกเสือกิน และกริยา ถูกกิน หรือกินในประโยคเช่นนี้เป็นกรรมวาจก วาจกสัมพันธ์กับ คำกริยา คำกริยาจะเป็นวาจกประเภทใดให้สังเกตที่ประธาน หรือกริยานุเคราะห์ที่ประกอบกับกริยา ถ้า สังเกตประธานเป็นหลัก หากประธานเป็นกรรตุการกแล้ว คำกริยานั้นก็เป็นกรรตุวาจก ถ้าประธานเป็นกรรม การก และมีคำกริยานุเคราะห์ “ถูก” นำหน้ากริยา คำกริยานั้นก็เป็นกรรมวาจก คำว่า “ถูก” นี้มักจะใช้กับ กริยาที่มีความไปในทางไม่ดี เช่น ถูกตี ถูกด่า ถูกทำโทษ เป็นต้น นอกจากนี้ไม่นิยมใช้ มักใช้แต่กริยาลอยๆ ละคำว่า “ถูก” ไว้ในที่เข้าใจ เช่น บุหรินี่ขายดี

นววรรณ พันธุมธา (2558, น.232-235) ก็ชี้ให้เห็นความสำคัญของคำกริยา เช่นกัน โดยจำแนกประโยคกรรมวาจกอยู่ในหมวดประโยคหลายกริยา โดยนับคำว่า “ถูก” เป็น คำกริยา แต่เป็นคำกริยาที่ไม่อาจอยู่ตามลำพังได้ ต้องมีคำกริยาอื่นอยู่ด้วย คำว่า “ถูก” ใช้ นำหน้า คำกริยาที่ไม่เป็นที่พอใจ และคำกริยาหลังคำว่า “ถูก” เป็นสกรรมกริยา และผู้ทำกริยาเหล่านี้มิใช่ คนเดียวกับผู้ทำกริยา “ถูก” เช่น วิชิตถูกเพื่อนรังแก คำกริยา “รังแก” เป็นสกรรมกริยาและผู้ทำ กริยานี้คือ “เพื่อน” แต่ผู้ทำกริยา “ถูก” คือ “วิชิต” ผู้ทำคำกริยา “รังแก” และ “ถูก” จึงไม่ใช่คน เดียวกัน บางครั้งคำกริยาหลังคำว่า “ถูก” ก็อาจเป็นอกรรมกริยาได้ด้วย แต่ผู้ทำกริยาจะเป็นคน เดียวกับผู้ทำกริยา “ถูก” เช่น นักเรียนถูกคาดโทษ คำกริยา “คาดโทษ”เป็นอกรรมกริยา ส่วนคำว่า “ถูก” แสดงว่า “นักเรียน” จำเป็นต้องทำกริยานี้ซึ่งตนเองไม่ยอมทำ ในภาษาพูดอาจจะใช้คำว่า “โดน” แทนที่ “ถูก” ได้

อย่างไรก็ตามปัจจุบัน การใช้คำว่า “ถูก” เปลี่ยนแปลงไป มีผู้ใช้คำว่า “ถูก” ใน กรณีที่กรรมอยู่ต้นประโยค กริยาในประโยคจะเป็นกริยาใด ๆ ก็ได้ ไม่ได้จำกัดเฉพาะกริยาที่ไม่เป็นที่ ชอบใจของผู้กระทำเท่านั้น เช่น เงินจำนวนมากถูกนำไปลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ แม้ว่ามีคนทักท้วง ว่าไม่ควรใช้คำว่า “ถูก” ดังตัวอย่างนี้ แต่การใช้คำว่า “ถูก” ในลักษณะดังกล่าวก็ยังพบได้ทั่วไป

นอกจากนี้ **อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์** (2553, น.175-263) ยังได้ศึกษาเรื่อง “หน่วย สร้างกรรมวาจก” อย่างละเอียด โดยให้ความเห็นว่ากรรมวาจกเป็นลักษณะของคำกริยา กริยากรรม วาจกคือกริยาที่มีตัวบ่งชี้ (marker) ที่แสดงว่าประธานของกริยานั้นเป็นผู้ถูกกระทำ ซึ่งตรงข้ามกับ กริยากรรตุวาจก หน่วยสร้างกรรมวาจกมีลักษณะดังนี้

1. มีประธานทางไวยากรณ์ (grammatical subject) เป็นการกผู้รับ (patient case relation)

2. มีกริยาหลัก (main verb) ที่แปลงมาจากกรรมกริยา

3. ตัวบ่งชี้กรรมวากจกอาจเป็นหน่วยคำเติม (affix) ที่เป็นส่วนประกอบของคำกริยา หรือเป็นคำ เช่น คำกริยาช่วย (auxiliary verb) ที่เป็นส่วนประกอบของประโยค

4. เป็นหน่วยสร้างที่ปรากฏในภาษาน้อยกว่าหน่วยสร้างประเภทกรตุวากจก อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์นำเกณฑ์สากลลักษณะ (universal feature) ที่ใช้จำแนกประเภทของหน่วยสร้างกรรมวากจกในภาษาทั่วโลกมาวิเคราะห์ประโยคในภาษาไทย พบว่าในภาษาไทยมีหน่วยสร้างกรรมวากจกทั้งหมด 8 ประเภทดังนี้

1. หน่วยสร้างกรรมวากจกที่ประธานเป็นผู้ถูกกระทำโดยตรง ไม่มีผู้กระทำปรากฏ **ตัวบ่งชี้ที่มีความหมายเป็นกลางและเป็นหน่วยคำเติม**ที่คำกริยา เช่น จดหมายถูกส่งไปแล้วงานของเธอถูกโจมตี

2. หน่วยสร้างกรรมวากจกที่ประธานเป็นผู้ถูกกระทำโดยตรง **มีผู้กระทำปรากฏ** **ตัวบ่งชี้ที่มีความหมายเป็นกลาง** และเป็นหน่วยคำเติมที่คำกริยา เช่น การทุจริตของเขาถูกเปิดเผยโดยสื่อมวลชน บ้านหลังนี้ถูกสร้างโดยสถาปนิกชาวไทย

3. หน่วยสร้างกรรมวากจกที่ประธานเป็นผู้ถูกกระทำโดยตรง **มีผู้กระทำปรากฏ** **ตัวบ่งชี้ที่มีความหมายเป็นกลาง** และเป็นคำในประโยค¹⁰ คำว่า ถูก หรือ โดน ในประโยคเป็นคำอกรรมกริยา ทำหน้าที่เป็นตัวบ่งชี้กรรมวากจก และตามด้วยคำนามที่มีบทบาทเป็นผู้กระทำและกรรมกริยา เช่น หลังคาบ้านถูกลมพัดเปิดเปิง ความจริงถูกความรักบดบังไว้

4. หน่วยสร้างกรรมวากจกที่ประธานเป็นผู้ถูกกระทำโดยตรง **ไม่มีผู้กระทำปรากฏ** **ตัวบ่งชี้ที่มีความหมายไม่เป็นกลาง** และเป็นคำในประโยค เช่น พี่ชายโดนตี เธอได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการ

5. หน่วยสร้างกรรมวากจกที่ประธานเป็นผู้ถูกกระทำโดยตรง **มีผู้กระทำปรากฏ** **ตัวบ่งชี้ที่มีความหมายไม่เป็นกลาง** และเป็นคำในประโยค เช่น พี่ชายโดนแม่ตี เธอได้รับแต่งตั้งโดยสภามหาวิทยาลัย

⁹ หน่วยคำเติม หมายถึงตัวบ่งชี้ที่เติมหน้าคำกริยาโดยตรง ไม่มีคำอื่นแทรกระหว่างตัวบ่งชี้กับคำกริยา

¹⁰ คำในประโยค หมายถึงตัวบ่งชี้ที่นำหน้าผู้กระทำและคำกริยา ระหว่างตัวบ่งชี้กับคำกริยามีผู้กระทำแทรกอยู่

6. หน่วยสร้างกรรมวาทที่ประธานไม่เป็นผู้ถูกกระทำโดยตรง ไม่มีผู้กระทำปรากฏ **ตัวบ่งชี้ที่มีความหมายไม่เป็นกลาง และเป็นคำในประโยค** เช่น เพื่อนถูกขโมยเงิน เขาโดนโกงที่ดิน

7. หน่วยสร้างกรรมวาทที่ประธานไม่เป็นผู้ถูกกระทำโดยตรง มีผู้กระทำปรากฏ **ตัวบ่งชี้ที่มีความหมายไม่เป็นกลาง และเป็นคำในประโยค** เช่น เธอถูกเพื่อนขโมยเงิน เขาถูกญาติโกงที่ดิน

8. หน่วยสร้างที่มี**ตัวบ่งชี้เหมือนกรรมวาท** แต่**กริยาหลักไม่ได้มาจากสกรรมกริยา** เช่น วิภาฏกมาสัมภาษณ์วันพุธนี้ วิชิตโดนออกจากบ้าน

จากการแบ่งประเภทหน่วยสร้างกรรมวาทดังกล่าวพบว่าในภาษาไทยมีตัวบ่งชี้ 3 รูปคือ “ถูก” “โดน” และ “ได้รับ” ตัวบ่งชี้ “ถูก” เกิดกับสกรรมกริยาทุกแบบไม่ว่าจะมีความหมายในทางดี ไม่ดี หรือกลางๆ ก็ตาม เช่น ถูกเช็ดหู ถูกตี ถูกกล่าวถึง เป็นต้น ตัวบ่งชี้ “โดน” เกิดกับกริยาที่มีความหมายในทางลบ เช่น โดนลงโทษ โดนหลอก โดนปรับ เป็นต้น ตัวบ่งชี้ “ได้รับ” ซึ่งมีความหมายในทางดีพบว่าใช้น้อยกว่า “ถูก” และ “โดน” กริยาที่พบมี มอบหมาย แต่งตั้ง พระราชทาน เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาประโยคกรรมวาทในภาษาไทยอีกหลายเรื่อง เช่น พรพิลาส เรื่อง**โชติวิทย์** (2524) ศึกษา “ประโยครับในภาษาไทย” ตามแนวคิดของฮัลลiday (Halliday M.A.K., 1973) และจำแนกประเภทของประโยครับในภาษาไทย โดยพิจารณา 2 ด้านคือ ด้านบทบาทของหน่วยประธานซึ่งเป็นบทบาททางความหมายของคำนามที่เกี่ยวข้องกับคำกริยา และด้านการปรากฏของตัวการ¹¹ ในประโยค พรพิลาสศึกษาประโยคบอกเล่าซึ่งเป็นประโยคหลัก และมีคำกริยาชนิดที่แสดงอาการ หรือแสดงความรู้สึกนึกคิดเท่านั้น ข้อมูลที่นำมาศึกษาเป็นภาษาไทยกลางโดยไม่คำนึงถึงภาษาย่อยทางสังคม

ผลการศึกษาพบว่า เมื่อพิจารณาการปรากฏของคำในประโยคแล้ว ประโยครับที่ครอบคลุมประโยคกรรมมี 5 แบบดังนี้

1. ประโยคที่มี “ถูก” หรือ “โดน” เช่น น้องถูกแม่ตี
2. ประโยคที่มี “โดย” เช่น นิยายเรื่องนี้เขียนโดยนายวิจิต
3. ประโยคที่ไม่มี “ถูก” หรือ “โดน” หรือ “โดย” เช่น หนังสือเล่มนี้ขายดี
4. ประโยคที่มีอกรรมกริยา เช่น ประตูเปิดออก
5. ประโยคที่มี “ได้รับ” เช่น วิภาได้รับเชิญจากเพื่อน

¹¹ ตัวการในวิทยานิพนธ์เรื่อง “ประโยครับในภาษาไทย” หมายถึง คำนามที่มีบทบาทเป็นผู้กระทำกริยา

ประโยครับเป็นประโยคประเภทหนึ่งที่มีลักษณะพิเศษ คือ คำกริยาในประโยครับต้องเป็นคำกริยาประเภทการแสดงเท่านั้น เช่น กิน รัก นอน ส่วนหน่วยประธานของประโยครับจะต้องมีใช้ผู้แสดงกริยาหรือผู้ก่อเหตุ จากการศึกษาโดยละเอียดพบว่า หน่วยประธานของประโยครับในภาษาไทยมีบทบาท 7 แบบ คือ

1. เป้าหมาย เช่น โจรก๊ากนี้ปราบยาก
2. ผู้รับการกระทบและผู้แสดง เช่น บ้านถูกพัง
3. ผลประโยชน์ เช่น นายทุนคนนี้กู้เงินยาก
4. สถานที่ เช่น เตี้ยแบบนี้นอนสบาย
5. เครื่องมือ เช่น ปากกานี้เขียนดี
6. วัสดุ เช่น แป้งนี้ทำขนมไม่ได้
7. ขอบเขตของขบวนการ เช่น เพลงนี้ร้องง่าย

เมื่อพิจารณาการปรากฏของ “ตัวการ” ซึ่งได้แก่คำนามที่มีบทบาทเป็นผู้แสดงกริยาหรือผู้ก่อเหตุหรือผู้ที่ทำให้ตนเองแสดงกริยา ประโยครับสามารถจำแนกเป็น 2 แบบ คือ ตัวการปรากฏ เช่น โจรก๊ากนี้ถูกตำรวจปราบเรียบ และตัวการไม่ปรากฏ เช่น โจรก๊ากนี้ถูกปราบเรียบ

รัฐพร ทองแดง (2552) ศึกษา “หน่วยสร้างประธานรับการกระทำในภาษาไทย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และจำแนกประเภทของเหตุการณ์ที่แสดงโดยหน่วยสร้างประธานรับการกระทำในภาษาไทย และวิเคราะห์คุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ที่ปรากฏในหน่วยสร้างประธานรับการกระทำในภาษาไทย รัฐพรรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยในอดีต บทความ หนังสือ ประเภทต่างๆ รวมถึงบทสนทนาในชีวิตประจำวัน โดยศึกษาเฉพาะหน่วยสร้างที่ประกอบด้วยนามวลีในตำแหน่งประธานที่แสดงบทบาททางความหมายเป็นผู้ถูกกระทำ คำสรรคกริยา และส่วนขยายที่เป็นคำกริยารอง คำกริยาวิเศษณ์ หรือบุพบทวลี และศึกษาเฉพาะประโยคบอกเล่า ข้อมูลที่นำมาศึกษาเป็นภาษาไทยมาตรฐานกรุงเทพฯ สมัยปัจจุบันเท่านั้น

ผลการศึกษาข้อแตกต่างระหว่างหน่วยสร้างประธานรับการกระทำและหน่วยสร้างกรรมวาจกในภาษาไทยพบว่า ลักษณะของนามวลีที่ปรากฏในตำแหน่งประธานของหน่วยสร้างประธานรับการกระทำในภาษาไทยส่วนใหญ่จะเป็นนามวลีประเภทสิ่งไม่มีชีวิตมากกว่าสิ่งมีชีวิต ในขณะที่นามวลีที่ปรากฏในตำแหน่งประธานของหน่วยสร้างกรรมวาจกในภาษาไทยมีแนวโน้มที่จะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ได้

ด้านวากยสัมพันธ์ หน่วยสร้างประธานรับการกระทำในภาษาไทยมีคุณสมบัติ ดังนี้ หน่วยสร้างประธานรับการกระทำในภาษาไทยประกอบด้วยนามวลีและภาคแสดง นามวลีที่ปรากฏในตำแหน่งประธานของประโยคต้องแสดงบทบาทเป็นผู้ถูกกระทำ ซึ่งอาจจะรวมสิ่งที่ได้รับ

ผลกระทบโดยตรงที่แสดงโดยคำกริยาหลัก หรือแสดงบทบาทเป็นเป้าหมายของการกระทำ นามวลที่ปรากฏในตำแหน่งนี้ต้องแสดงความชี้เฉพาะในรูปของคำนามเฉพาะหรือคำนามทั่วไปที่ปรากฏร่วมกับตัวชี้เฉพาะ เช่น แก้อีตัวนี้ โรงพยาบาลที่เราขับรถผ่านเมื่อวาน เป็นต้น หรือเป็นคำนามทั่วไปที่ไม่ปรากฏร่วมกับตัวชี้เฉพาะเจาะจงแต่แสดงความชี้เฉพาะด้วยบริบทการพูด เช่น ขนมเค้กกินอร่อย “ขนมเค้ก” ในประโยคนี้เป็นขนมเค้กที่อยู่ในเหตุการณ์ ไม่ใช่ขนมเค้กทั่วไป ภาคแสดงของหน่วยสร้างประธานรับการกระทำประกอบด้วยคำกริยาหลักและส่วนขยาย คำกริยาหลักในหน่วยสร้างนี้เป็นกรรมกริยาที่ต้องการผู้ร่วมเหตุการณ์ 2 หน่วย ซึ่งก็คือ “ผู้กระทำ” และ “ผู้ถูกกระทำ” แต่เมื่อปรากฏในหน่วยสร้างประธานรับจะมีผู้ร่วมเหตุการณ์เพียงหน่วยเดียว คือ “ผู้ถูกกระทำ” หรือ “เป้าหมายของการกระทำ” ไม่แสดงผู้ร่วมเหตุการณ์ที่เป็น “ผู้กระทำ” เพราะถือว่าเป็นองค์ประกอบของสาระกัมมิต์หลัง นอกจากนี้ยังพบว่าคำกริยาที่ปรากฏในหน่วยสร้างประธานรับการกระทำในภาษาไทยสามารถเป็นคำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ เช่น กวาด ล้าง ต้ม คำกริยาแสดงการสร้างสรรค์ เช่น วาด ร้อง ออกแบบ คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ก่อเหตุ เช่น จอด แขนง ติด และคำกริยาที่แสดงการกระทำ เช่น ส่ง ยืม กิน ส่วนขยายที่ปรากฏตามหลังคำกริยาเป็นส่วนขยายชนิดเติมเต็ม ซึ่งสามารถเป็นคำกริยารอง คำกริยาวิเศษณ์ บุพบทวลี หรือคำแสดงทัศนภาวะ ส่วนขยายเหล่านี้ทำหน้าที่แสดงคุณสมบัติหรือสภาพอย่างใดอย่างหนึ่งของประธานผู้ถูกกระทำ และเกิดขึ้นโดยมีเงื่อนไขจำกัดเฉพาะตัว คือ ส่วนขยายเหล่านี้ต้องมีคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ที่สอดคล้องกับคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของคำกริยาหลัก

ด้านอรรถศาสตร์ หน่วยสร้างประธานรับการกระทำในภาษาไทยมีคุณสมบัติแสดงเหตุการณ์ลักษณะทรงสภาพ (static situation) เป็นเหตุการณ์ที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงภายในใดๆ ของผู้ร่วมเหตุการณ์ และแสดงความนิ่งของคุณสมบัติหรือสภาพของผู้ถูกกระทำที่เกิดขึ้นหลังจากที่มีผู้กระทำแสดงการกระทำโดยตรงต่อผู้ถูกกระทำ เหตุการณ์ที่แสดงการกระทำโดยผู้กระทำกริยานี้เป็นสาระกัมมิต์หลัง (background) ของสภาพหรือคุณสมบัติที่เกิดขึ้น นอกจากนี้หน่วยสร้างประธานรับการกระทำในภาษาไทยยังแสดงจุดเน้นของเหตุการณ์ที่บอกคุณสมบัติหรือสภาพที่เกิดขึ้น ขณะที่เหตุการณ์แสดงการกระทำที่ก่อให้เกิดคุณสมบัติหรือสภาพนั้นเป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่งของเหตุการณ์ทั้งหมด เหตุการณ์ที่แสดงโดยหน่วยสร้างประธานรับการกระทำในภาษาไทยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) การแสดงสภาพผลใหม่ของประธานผู้ถูกกระทำ ซึ่งแสดงจุดเน้นที่เป็นสภาพสุดท้าย (final state) ที่เป็นผลของการกระทำที่แสดงโดยคำกริยาหลัก เช่น จดหมายนี้เขียนเป็นภาษาอังกฤษ 2) การแสดงคุณสมบัติเฉพาะของประธานผู้ถูกกระทำ เป็นการแสดงข้อมูลที่เป็นคุณสมบัติในแง่ใดแง่หนึ่งที่ผ่านมาคำกริยาหลัก เช่น ขนมพวกนี้ทำจากแป้งข้าวโพด 3) การประเมินค่า

อากัปกรณ์ เช่น ผ้าชนิดนี้ซึ่กง่าย และ4) การแสดงคุณสมบัติในเชิงศักยภาพของประธานผู้ถูกกระทำ เช่น อาหารบนโต๊ะทานได้

นอกจากการศึกษาประโยคกรรมวาจกในภาษาไทยแล้ว ศิริมา ภิญญินวัฒน์ (2533) ได้ศึกษา “หน่วยสร้างภาษาไทยที่เทียบเท่ากับหน่วยสร้างกรรมวาจกภาษาอังกฤษในข่าวต่างประเทศผ่านดาวเทียม” ซึ่งเป็นการศึกษาการแปลประโยคกรรมวาจกจากภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย และวิเคราะห์กลวิธีกับความถี่ในการใช้หน่วยสร้างภาษาไทยเหล่านั้น โดยรวบรวมข้อมูลหน่วยสร้างภาษาไทยที่ได้จากการแปลหน่วยสร้างกรรมวาจกภาษาอังกฤษในข่าวต่างประเทศผ่านดาวเทียมจากสถานีโทรทัศน์ 5 ช่อง โดยเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ถึงวันที่ 31 มกราคม 2532

ผลการศึกษาพบว่า หน่วยสร้างภาษาไทยที่เทียบเท่ากับหน่วยสร้างกรรมวาจกภาษาอังกฤษในข่าวต่างประเทศผ่านดาวเทียมสามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ หน่วยสร้างกรรมวาจกภาษาไทยที่เทียบเท่ากับหน่วยสร้างกรรมวาจกภาษาอังกฤษ และหน่วยสร้างภาษาไทยที่ไม่อยู่ในรูปกรรมวาจกที่เทียบเท่ากับหน่วยสร้างกรรมวาจกภาษาอังกฤษ

กลุ่มที่ 1 หน่วยสร้างกรรมวาจกภาษาไทยที่เทียบเท่ากับหน่วยสร้างกรรมวาจกภาษาอังกฤษ มี 5 ประเภทดังนี้

1. หน่วยสร้างกรรมวาจก “ถูก” ที่มีความหมายไม่ดี ใช้คำกริยา “ถูก” ตามด้วยกรรมกริยาแปลงซึ่งหมายถึงกรรมกริยาผ่านกฎแปลงรูป (Derivational Rules) ทำให้ลักษณะการใช้คำกรรมกริยาเปลี่ยนแปลงไปอยู่ในรูปของกรรมกริยา โดยยังคงรูปคำเดิม เช่น สตรี 4 คนถูกจับ¹² . . . = Four women were arrested . . .

2. หน่วยสร้างกรรมวาจก “ถูก” ที่มีความหมายเป็นกลาง มีลักษณะโครงสร้างเหมือนกับหน่วยสร้างกรรมวาจก “ถูก” ที่มีความหมายไม่ดี แต่หน่วยสร้างนี้มักจะสื่อความหมายในทางที่เป็นกลาง เช่น ร่างของผู้เสียชีวิตสองคนถูกพบตรงหลังประตูบานนั้น = Two bodies were found right behind that door.

3. หน่วยสร้างกรรมวาจก “ได้รับ” มักใช้สื่อความหมายในทางที่ดี ลักษณะโครงสร้างจะประกอบด้วยกริยา “ได้รับ” ตามด้วยกรรมกริยาแปลง เช่น เรือลำดังกล่าวได้รับอนุญาตให้บรรทุกผู้โดยสารได้ 150 คน = The boat was licensed to carry 150 passengers.

4. หน่วยสร้างกรรมวาจกกรรมกริยาแปลง สามารถใช้โดยลำพัง เช่น จตุรัสปลาสดเอลลาคองคอร์ดนี้ออกแบบโดยจาค อองเก กาบรีเอล . . . = The square was originally designed by Jacques-ange Gabriel . . .

¹² xxx หมายถึงข้อความที่เน้นในวิทยานิพนธ์ที่นำมาศึกษา

5. หน่วยสร้างกรรมวาท “เป็น” ประกอบด้วยกริยา “เป็น” ตามด้วยนามวลีซึ่งประกอบด้วยคำว่า “ที่” ตามด้วยกรรมกริยาแปลง เช่น . . . แต่นายเบเกอร์มีความเชี่ยวชาญในการติดต่อกับรัฐสภา และผลการเจรจาของเขาเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง = . . . but his skill in dealing with congress and negotiating is widely respected.

กลุ่มที่ 2 หน่วยสร้างภาษาไทยที่ไม่อยู่ในรูปกรรมวาทที่เทียบเท่ากับหน่วยสร้างกรรมวาทภาษาอังกฤษ มี 10 ประเภทดังนี้

1. หน่วยสร้างกรรมวาทที่สอดคล้องกับหน่วยสร้างกรรมวาทภาษาอังกฤษ ซึ่งนามวลีที่เป็นประธานจะเป็นผู้กระทำกริยา ซึ่งอาจเป็นนามวลีที่ผู้แปลเติมขึ้นเอง หรือนามวลีที่ตามหลังบุพบท “by” ในหน่วยสร้างกรรมวาทภาษาอังกฤษ เช่น ตำรวจปิดล้อมจัตุรัสกลางกรุงปรากไว้ = Most of Central Prague was sealed off by police.

2. หน่วยสร้างกรรมกริยา ประกอบด้วยนามวลีที่เทียบเท่ากับประธานในหน่วยสร้างกรรมวาทภาษาอังกฤษ เช่น ส่วนหางของเครื่องบินนั้น ได้แตกกระจายเป็นชิ้นส่วนขนาดเล็ก = The tail section of the Pan American Airliner had been scattered in small pieces.

3. หน่วยสร้าง “มี” บอกความคงอยู่ตามด้วยประโยค จะประกอบด้วยกริยา “มี” ต้นประโยค ตามด้วยหน่วยสร้างภาษาไทยประเภทต่าง ๆ ซึ่งอาจตามด้วยหน่วยสร้างกรรมวาทภาษาไทย หรือหน่วยสร้างกรรมกริยา เช่น มีชาวปาเลสไตน์ 12 คน ถูกทำร้ายบาดเจ็บโดยกองทหารอิสราเอล = 12 Palestinians were wounded by Israeli troops. มีเจ้าหน้าที่ตำรวจหนึ่งนาย เสียชีวิต = One policeman was killed.

4. หน่วยสร้างกรรมวาทที่ไม่สอดคล้องกับหน่วยสร้างกรรมวาทภาษาอังกฤษ ประธานของประโยคจะเทียบเท่ากับนามวลีที่เป็นประธานในหน่วยสร้างกรรมวาทภาษาอังกฤษ มีการสัมพันธ์กับผู้ถูกและตามด้วยกริยาและกรรม ซึ่งอาจเป็นนามวลีที่ผู้แปลเติมขึ้นเอง หรือนามวลีที่เทียบเท่ากับกริยากรรมวาทภาษาอังกฤษ เช่น เรือเฟอร์รี่ดังกล่าวบรรจุผู้โดยสารซึ่งกลับจากการไปพักผ่อน = The ferry, . . . was packed with people returning from holidays . . . รายงานแจ้งว่า ทหารของทั้งสองฝ่ายเสียชีวิตและบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก = Casualties were reported high on both sides.

5. หน่วยสร้าง “มี” บอกความคงอยู่ตามด้วยนามวลีที่เทียบเท่ากับกริยากรรมวาทภาษาอังกฤษ ขึ้นต้นด้วยกริยา “มี” เช่น เมื่อวานนี้ ได้มีการระบุชื่อศพผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นอีก 16 ศพ = On Monday 16 more victims were identified.

6. หน่วยสร้างไว้ประธาน ได้แก่ หน่วยสร้างที่ขึ้นต้นประโยคด้วยกริยาและไม่อาจคาดเดานามวลีที่เป็นประธานได้ เช่น ได้พบศพผู้เสียชีวิตสองศพอยู่ตรงประตูบ้าน = Two bodies were found right behind the door.

7. หน่วยสร้าง “มี” บอกกรรมลัพท์ มีลักษณะเป็นหน่วยสร้างกรรตุวาจกที่นามวลีเทียบเท่ากับประธานในหน่วยสร้างกรรมาจกภาษาอังกฤษ ตามด้วยกริยา “มี” และนามวลีเทียบเท่ากับกริยากรรมาจกภาษาอังกฤษ เช่น รัฐทาจิกมีชายแดนติดกับประเทศจีนและอัฟกานิสถาน = The Republic is bordered by China and Afghanistan.

8. หน่วยสร้าง “ได้รับ” ที่ไม่ได้อยู่ในรูปกรรมาจก ประกอบด้วยนามวลีที่เทียบเท่ากับประธานในหน่วยสร้างต้นฉบับ ตามด้วยกริยา “ได้รับ” และนามวลีที่เทียบเท่ากับกริยากรรมาจกภาษาอังกฤษ เช่น เด็ก ๆ เหล่านี้ยังได้รับความบันเทิงจากนักเต้นรำ = The children were also entertained by dancers.

9. หน่วยสร้าง “เป็น” ที่ไม่อยู่ในรูปกรรมาจก ประกอบด้วยนามวลีที่เทียบเท่ากับประธานในหน่วยสร้างกรรมาจกภาษาอังกฤษ ตามด้วยกริยา “เป็น” และนามวลีที่เทียบเท่ากับกริยากรรมาจกภาษาอังกฤษ เช่น การจุดประทัดเป็นสิ่งต้องห้ามในฟิลิปปินส์ = The use of firecrackers is prohibited in the Philippines.

10. หน่วยสร้าง “อยู่” ประกอบด้วยกริยา “อยู่” ตามด้วยนามวลีที่ประกอบด้วยคำว่า “ใน” หรือ “ภายใต้” และนามวลีที่เทียบเท่ากับกริยากรรมาจกภาษาอังกฤษ เช่น ปฏิบัติการครั้งนี้อยู่ภายใต้การบัญชาการของเสนาธิการทหารบก = The operation was commanded by Army Chief of staff.

ส่วนความถี่ในการใช้หน่วยสร้างดังกล่าวพบว่า หน่วยสร้างกรรตุวาจกที่สอดคล้องกับหน่วยสร้างกรรมาจกภาษาอังกฤษ มีอัตราความถี่ของการใช้สูงสุด รองลงมาเป็นหน่วยสร้างกรรมาจก “ถูก” ที่มีความหมายไม่ดี และหน่วยสร้างอกรรมกริยาตามลำดับ

นอกจากนี้ศิริมา ภิญโญสินวัฒน์ยังเสนอว่า ในการแปลหน่วยสร้างกรรมาจกภาษาอังกฤษในข่าวต่างประเทศผ่านดาวเทียม ผู้แปลเลือกใช้หน่วยสร้างภาษาไทยประเภทต่าง ๆ ได้หลายวิธี โดยผู้แปลจะต้องคำนึงถึงลักษณะการใช้ภาษาที่แตกต่างกันของภาษาอังกฤษที่เป็นต้นฉบับและภาษาไทยที่เป็นเป้าหมาย ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้หน่วยสร้างภาษาไทยประเภทต่าง ๆ นี้ ได้แก่ ลักษณะของกริยาในหน่วยสร้างกรรมาจกภาษาอังกฤษ และข้อจำกัดทางการสื่อความของนามวลีที่เป็นประธานในหน่วยสร้างภาษาไทย

ปฤณา มโนมัยวิบูลย์ (2547) ศึกษา “การหลีกเลี่ยงประโยคกรรม 'ถูก' ในเรื่องแฮร์รี่ พอตเตอร์ ฉบับภาษาไทย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการหลีกเลี่ยงประโยคกรรม “ถูก” ใน

ภาษาไทย และศึกษาตัวบ่งชี้ที่เป็นปัจจัยให้หลีกเลี่ยงการใช้ประโยคกรรม “ถูก” ในภาษาไทย ปฏณาใช้ข้อมูลจากวรรณกรรมต้นฉบับภาษาอังกฤษกับฉบับแปลภาษาไทยเรื่องแฮร์รี่ พอตเตอร์ (Harry Potter) 2 เล่ม คือ แฮร์รี่ พอตเตอร์กับห้องแห่งความลับ (Harry Potter and the Chamber of Secrets) และ แฮร์รี่ พอตเตอร์กับนักโทษแห่งอัซคาบัน (Harry Potter and the Prisoner of Azkaban)

ผลการศึกษาพบว่ากลวิธีการหลีกเลี่ยงประโยคกรรม “ถูก” ใน แฮร์รี่ พอตเตอร์ ฉบับภาษาไทยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ประธานในภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นตัวเดียวกัน และกลุ่มที่ประธานในภาษาไทยและภาษาอังกฤษไม่ใช่ตัวเดียวกัน มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลวิธีการหลีกเลี่ยงที่ประธานในประโยคภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นตัวเดียวกัน มี 4 วิธี คือ

1. การใช้คำว่า “ได้รับ” ซึ่งสามารถแบ่งเป็น “ได้รับ” ตามด้วยกริยาหลักที่มีความหมายไปในทางบวกหรือความหมายเป็นกลาง และคำว่า “ได้รับ” ตามด้วยอาการนาม เช่น

ภาพของเธอได้รับการซ่อมแซมจากผู้ชำนาญการ แต่เธอก็ยังหวาดกลัวมาก. . .

She had been expertly restored, but was still extremely nervous. . .

2. การใช้คำกริยาที่เป็นได้ทั้งอกรรมกริยาและสกรรมกริยาทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 3 ประเภทย่อย คือ คำกริยาที่เป็นได้ทั้งอกรรมกริยาและสกรรมกริยา คำกริยาที่เป็นได้ทั้งอกรรมกริยาและสกรรมกริยานำหน้าคำว่า “อยู่” และคำกริยาที่เป็นได้ทั้งอกรรมกริยาและสกรรมกริยานำหน้าคำว่า “ไว้” เช่น

กิ่งฮอลลี่และมิสเซิลโทแขวนห้อยอยู่ตามทางเดินเป็นแนว. . .

Thick streamers of holly and mistletoe were strung along the corridors. . .

3. การใช้คำกริยาบอกผล ซึ่งหมายถึงคำกริยาที่ปกติจะมีเป็นคู่โดยที่คำหนึ่งแสดงเหตุ อีกคำหนึ่งแสดงผล ผู้แปลเลือกใช้คำกริยาแสดงผลตัวเดียวเท่านั้น เช่น

. . . “ฉันมาที่โรงเรียน และทราบว่าอาจารย์ใหญ่อยู่ที่นี้” . . .

. . . “I simply called at the school and was told that the Headmaster was here.” . . .

4. การแปลงคำกริยาจากสกรรมกริยาในภาษาอังกฤษมาเป็นอกรรมกริยาในภาษาไทย เช่น

หีบของรอนกลิ้งตกลงพื้นเสียงดังพลັก แฮร์รี่เองหกล้ม กรงของเฮ็ดวิกกระเด็น ตกบนพื้นที่เป็นมันวับ เฮ็ดวิกกลิ้งอยู่ในกรง มันส่งเสียงร้องลั่นด้วยความโกรธ

Ron's trunk fell off with a loud thump, Harry was knocked off his feet, and Hedwig's cage bounced onto the shiny floor and she rolled away, shrieking indignantly.

กลุ่มที่ 2 กลวิธีการหลีกเลี่ยงที่ประธานในประโยคภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่ใช่ตัวเดียวกัน มี 2 วิธี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลวิธีการหลีกเลี่ยง		ตัวอย่าง
1. การสลับตำแหน่งระหว่างผู้ถูกกระทำกับผู้กระทำ	การสลับตำแหน่งระหว่างผู้ถูกกระทำกับผู้กระทำ	การสลับตำแหน่ง ...พ่อมตอายุสิบสามจะจับแบล็กไม่ได้หรอก... ...Black's not going to be caught by a thirteen-year-old wizard... . . .
	การสลับตำแหน่งปรากฏร่วมกับคำว่า "มี"	การสลับตำแหน่งปรากฏร่วมกับคำว่า "มี" ...จะมีอาจารย์เดินนำพวกเธอไปเวลาเปลี่ยนชั่วโมงเรียน You will be escorted to each lesson by a teacher.
	การละผู้ถูกกระทำ	การละผู้ถูกกระทำ ฉันมีอะไรจะบอกนายแฮร์รี่เริ่ม แต่แพ้รีดกับจอร์จก็เข้ามาขัดจังหวะ... I've got something to tell you, Harry began, but they were interrupted by Fred and George. . .
	การละผู้ถูกกระทำและใช้คำว่า "มี"	การละผู้ถูกกระทำและใช้คำว่า "มี" เขาลุกขึ้นนั่งอย่างรวดเร็วและมองไปที่เตียงของคอลิน แต่มีม่านสูงแบบที่แฮร์รี่ใช้เปลี่ยนเสื้อผ้าเมื่อวานบังไว้ He sat up quickly and looked over at Colin's bed, but it had been blocked from view by the high curtains Harry had changed behind yesterday.

กลวิธีการหลีกเลี่ยง		ตัวอย่าง
2. การที่ผู้แปลกำหนดผู้กระทำจากบริบท	การกำหนดผู้กระทำจากบริบท	. . .เราต้องอยู่เฉยๆ ห้ามให้ใครเห็นตัว เราทำอะไรไม่ได้.We've got to stay put. We mustn't be seen. There's nothing we can do. . .
	การกำหนดผู้กระทำจากบริบทพร้อมปรากฏร่วมกับคำว่า “มี”	“มิสเกรนเจอร์เพิ่งบอกว่ามีคนส่งไม้กวาดมาให้เธอใช้ไหม พอตเตอร์” “Miss Granger has just informed me that you have been sent a broomstick, Potter.”
	การกำหนดผู้กระทำจากบริบทและปรากฏร่วมกับคำว่า “เป็น”	เขาอ่านข้อความที่ตัดมาจากหนังสือพิมพ์อย่างรวดเร็ว แกล้งหัวเราะเสียงดัง แล้วยื่นต่อแฮร์รี่เป็นข่าวตัดมาจากหนังสือพิมพ์เดลีพรอเฟ็ต. . . He read the cutting quickly, gave a very forced laugh and handed it to Harry. It had been clipped out of the Daily Prophet. . .

ผลการศึกษายังพบว่า ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการหลีกเลี่ยงประโยคกรรมที่มีคำว่า “ถูก” แตกต่างกัน เพราะมีตัวบ่งชี้ในต้นฉบับบางประการกำหนดให้ผู้แปลเลือกกลวิธีที่ต่างกัน ตัวบ่งชี้ในที่นี้หมายถึงตัวกำหนดกลวิธีที่จะนำมาใช้ พบ 4 ประเภทดังนี้

1. ตัวบ่งชี้ด้านมุมมอง คือ มุมมองในฉบับแปลภาษาไทยได้เปลี่ยนไปจากมุมมองในต้นฉบับภาษาอังกฤษ ตัวบ่งชี้ด้านมุมมองกำหนดให้ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีที่ประธานเป็นตัวเดียวกันในภาษาอังกฤษหรือประธานไม่ใช่ตัวเดียวกันในภาษาอังกฤษ ตัวบ่งชี้ในที่นี้จะมีคำว่า by ปรากฏด้วย พบตัวบ่งชี้ด้านมุมมอง 2 กลวิธี ได้แก่ 1) มุมมองปลายทางซึ่งเป็นมุมมองในต้นฉบับภาษาอังกฤษที่เน้นผู้ถูกกระทำมากกว่าผู้กระทำกริยา 2) มุมมองต้นทางซึ่งเป็นมุมมองในฉบับแปลภาษาไทยที่เน้นผู้กระทำกริยามากกว่าผู้ถูกกระทำกริยา ผู้แปลสลับตำแหน่งระหว่างผู้ถูกกระทำและผู้กระทำกริยาในประโยค

2. ตัวบ่งชี้ด้านประธานพบ 2 กลวิธี คือ ประธานเป็นสิ่งมีชีวิตกับประธานเป็นสิ่งไม่มีชีวิต ใช้คำกริยาที่เป็นได้ทั้งกรรมกริยาและสกรรมกริยา เมื่อประธานเป็นสิ่งไม่มีชีวิตปรากฏร่วมกับคำกริยาที่เป็นได้ทั้งกรรมกริยาและสกรรมกริยา คำกริยาจะเป็นคำกริยาบอกสภาพ ประธานที่ไม่มีชีวิตนั้นจะเป็นผู้ถูกกระทำไปโดยปริยาย

3. ตัวบ่งชี้ด้านภาคแสดง พบ 5 วิธี ได้แก่ 1) คำกริยาที่มีความหมายดีและความหมายเป็นกลางกับการใช้คำว่า “ได้รับ” โดยจะมีคำกริยาหลักหรืออาการนามตามหลัง 2) คำกริยาแสดงสภาพกับการใช้คำกริยาที่เป็นได้ทั้งกรรมกริยาและกรรมกริยานำหน้าคำว่า “อยู่” 3) คำกริยาที่มีความสัมพันธ์กันในเรื่องพื้นที่และเวลา กับการใช้คำกริยาที่เป็นได้ทั้งกรรมกริยาและกรรมกริยานำหน้าคำว่า “ไว้” 4) คำกริยาแสดงอาการที่ทำให้เกิดผลของการกระทำกับการใช้คำกริยาบอกผล 5) คำกริยาที่มีความหมายสมบูรณ์ในตัวเองกับการแปลงคำกริยาจากกรรมกริยาในภาษาอังกฤษมาเป็นกรรมกริยาในภาษาไทย

4. ตัวบ่งชี้ด้านบริบท บริบทซึ่งหมายถึงข้อความที่แวดล้อมคำหรือข้อความสามารถช่วยอธิบายความหมายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น สิ่งที่น่ามาอธิบายบริบทนั้นคือความรู้ทั่วไปที่คนในสังคมมีอยู่ร่วมกัน พบ 2 กลวิธี ได้แก่ 1) บริบทที่กล่าวถึงประธานตัวเดียวกันกับการที่ผู้แปลกำหนดผู้กระทำจากบริบท 2) บริบทบอกเนื้อความที่เป็นสาระใหม่กับการที่ผู้แปลกำหนดผู้กระทำจากบริบท โดยให้ปรากฏร่วมกับคำว่า “มี” หรือ “เป็น”

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่า passive sentence ในภาษาไทยเรียกได้หลายแบบ เช่น พระยาอุปกิตศิลปสารใช้ “ประโยคกรรม” หรือ “ประโยคกรรมวาจก” อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2553) ใช้ “หน่วยสร้างกรรมวาจก” พรพิลาส เรื่อง โชติวิทย์ใช้ “ประโยครับ” รัฐพร ทองแดงใช้ “ประโยคประธานรับการกระทำ” แต่ passive sentence ในภาษาจีนเรียกว่า 被动句 ซึ่งถือว่าเป็นประโยคที่ (ประธาน) ถูกกระทำ หรือได้รับผลกระทบจากคำกริยา ประโยคกรรมวาจกในภาษาจีนจึงสัมพันธ์กับคำกริยา¹³ ผู้วิจัยจึงเรียก passive sentence ในภาษาไทยและภาษาจีนว่า “ประโยคกรรมวาจก” เพราะสื่อถึงความสำคัญของคำกริยาในประโยคเหมือนกัน

อย่างไรก็ตามเนื่องจากเกณฑ์ที่มักใช้ในการกำหนดประธานมีอยู่ 2 เกณฑ์ คือ เกณฑ์ความสัมพันธ์ของหน่วยนามและหน่วยกริยาและเกณฑ์ตำแหน่งในประโยค ถ้าพิจารณาตามเกณฑ์ความสัมพันธ์ของหน่วยนามและหน่วยกริยา ประธานหมายถึง หน่วยนามที่เป็นผู้กระทำกริยา ผู้ที่ใช้เกณฑ์นี้คือ นววรรณ พันธุเมธา (2558) แต่หากพิจารณาตามเกณฑ์ตำแหน่งในประโยค ประธานหมายถึง หน่วยนามที่อยู่ต้นประโยค หรืออยู่หน้ากริยา ผู้ที่ใช้เกณฑ์นี้คือ พระยาอุปกิตศิลปสาร (2524) วิจินต์ ภาณุพงศ์ (2520) และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2553) ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกใช้เกณฑ์ตำแหน่งในประโยคมากำหนดประธานของประโยค เนื่องจากลักษณะเด่นของ passive sentence ในภาษาไทยและภาษาจีนคือผู้ถูกกระทำปรากฏในตำแหน่งประธาน

¹³ อ้างอิงจากบทความเรื่อง 被动式的产生和发展问题 ของ Wang Jiao (2011, pp. 70-71)

2.2.2 การใช้คำในภาษาไทย

ประโยคประกอบด้วยคำชนิดต่างๆ ดังนั้นการศึกษาเรื่องคำจึงมีความสำคัญต่อการศึกษากการแปลประโยคกรรมวาจกจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย **นววรรณ พันธุมธา** (2558, น.3-143) จำแนกคำตามหน้าที่ในการสื่อสารเป็นหมวดใหญ่ๆ แล้วจึงจำแนกประเภทย่อยตามความหมาย นววรรณแบ่งคำตามหน้าที่ในการสื่อสารเป็น 6 หมวด ได้แก่ คำหลัก คำแทน คำขยาย คำเชื่อม คำเสริม และคำเรียก-ร้อง

1. **คำหลัก** คือ คำสำคัญ ใช้บอกเนื้อความ คำหลักแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ คำนามและคำกริยา

คำนาม คือคำที่หมายถึงสิ่งต่างๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม แบ่งได้เป็น 2 ชนิด คือ คำนามสามัญ เช่น คน จิตใจ ความรัก และคำนามวิสามัญ เช่น เชียงใหม่ ลั่นจี้ สุนทรภู่

คำกริยา คือ คำที่ใช้แสดงอาการ เหตุการณ์ สภาพ หรือความรู้สึกต่างๆ แบ่งตามความหมายเป็น 3 ประเภท ได้แก่ คำกริยาแสดงอาการ คำกริยาแสดงสภาพ และคำกริยาแสดงการประสพ

คำกริยาแสดงอาการอาจจะแสดงอาการเคลื่อนที่ เช่น กระโดด วิ่ง บิน หรืออาการอยู่กับที่ เช่น หัวเราะ นั่ง ก้ม คำกริยาแสดงอาการบางคำหมายถึงการกระทำต่อผู้อื่นหรือสิ่งอื่น จึงต้องปรากฏทั้งผู้ทำกริยาและผู้ถูกกระทำ เช่น นักเรียนหยิบหนังสือจากกระเป๋า คำกริยาแสดงอาการบางคำมีผลทำให้บางสิ่งเกิดขึ้น จึงปรากฏร่วมกับหน่วยนามที่เป็นผู้ทำกริยาและหน่วยนามที่หมายถึงผลของการกระทำนั้นๆ เช่น ฉันทเขียนบทความเสร็จแล้ว คำกริยาบางคำมีความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร เพราะการสื่อสารอาจเป็นสาเหตุทางอ้อมให้เกิดการกระทำ คำกริยาที่มีความหมายเกี่ยวกับการสื่อสารจึงมักปรากฏร่วมกับคำกริยา ให้ ซึ่งบอกสาเหตุ เช่น พ่อส่งลูกให้ทุบกระเจก

คำกริยาแสดงสภาพบางคำมีความหมายแสดงสภาพของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ตื้อ แข็งแรง พัง บางคำจะบอกลักษณะ เช่น กลม สั้น เรียว บางคำบอกสัมผัส เช่น แข็ง หนัก เย็น บางคำบอกสี เช่น ขาว แดง เหลือง บางคำบอกนิสัย เช่น ใจดี ขี้เกียจ ถ่อมตัว บางคำบอกอายุ เช่น แก่ หนุ่ม สาว บางคำบอกค่า เช่น ดี พอใช้ เลว และบางคำบอกความเร็ว เช่น ช้า เร็ว เฉื่อย

คำกริยาแสดงการประสพมีความหมายเกี่ยวกับการรู้ การรู้สึก หรือประสพสัมผัส คำกริยาดังกล่าวจะปรากฏร่วมกับผู้รู้ ผู้เป็นเจ้าของความรู้สึก และผู้เป็นเจ้าของประสพสัมผัส เช่น เขาไม่เข้าใจ เธอเหนื่อยใจสามี เราได้ยินเสียงนก ในบางกรณีอาจจะมีประโยคที่แสดงเหตุของความรู้สึก เช่น ครูโกรธที่พวกเราไม่เชื่อฟัง คำกริยาแสดงการประสพจำนวนมากต้องมีหน่วยนามตามประโยคถึงจะสมบูรณ์ เช่น แม่รักลูก

2. **คำแทน** คือ คำที่ใช้แทนคำนามหรือคำกริยา แบ่งได้เป็น 6 ประเภท ได้แก่ คำบอกบุรุษ คำชี้เฉพาะ คำไม่ชี้เฉพาะ คำบอกจำนวน คำบอกการแยก และคำบอกผู้ทำร่วม

คำบอกบุรุษใช้แทนคำนามในการสนทนา บุคคลหรือสิ่งที่เกี่ยวข้องในการสนทนามีผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ถูกกล่าวถึงหรือสิ่งที่ถูกกล่าวถึง เช่น ฉัน คุณ เขา

คำชี้เฉพาะ ใช้เพื่อแสดงว่าบุคคลหรือสิ่งที่ต้องการกล่าวถึงนั้นอยู่ใกล้หรือไกลเพียงไร คำชี้เฉพาะที่ใช้แทนคำนามได้แก่ นี้ นั้น โน่น นั่น นี้ นั้น โน่น นั่น

คำไม่ชี้เฉพาะ คือ คำที่มีความหมายกว้าง ไม่กำหนดแน่นอน คำไม่ชี้เฉพาะที่ใช้แทนคำนาม ได้แก่ ใคร อะไร ไหน เมื่อไร

คำบอกจำนวน คือ คำที่บอกจำนวนของสิ่งต่างๆ คำบอกจำนวนที่ใช้เป็นคำแทน ได้แก่ ล้วน บ้าง

คำบอกการแยก ได้แก่ คำว่า ต่าง ใช้เป็นคำแทนจะอยู่ในตำแหน่งประธานของประโยค และปรากฏลำพังไม่ได้

คำบอกผู้ทำร่วม สื่อความหมายว่าผู้ทำกริยามีมากกว่าหนึ่ง กระทำร่วมหรือต่อกัน ได้แก่ คำว่า กัน มักใช้ตามหลังคำกริยา เช่น พวกเขาคุยกันนานมาก เมื่อใช้เป็นคำแทน จะทำหน้าที่เป็นกรรมหรือเงื่อนไขเกี่ยวกับกริยารองลงมาจากกรรมซึ่งบางทีอาจไม่ได้ปรากฏในประโยคก็ได้

3. **คำขยาย** คือ คำที่ใช้ขยายคำหลักหรือคำขยายด้วยกันเอง แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ คำที่ขยายได้ทั้งคำนามและคำกริยา คำที่ขยายคำนาม คำที่ขยายคำกริยา และคำที่ขยายคำขยาย

คำที่ขยายได้ทั้งคำนามและคำกริยามีทั้งหมด 7 ประเภท คือ คำแยกประเภท คำกริยา คำบอกจำนวน คำบอกลำดับ คำบอกความเฉพาะตน คำชี้เฉพาะ และคำไม่ชี้เฉพาะ

คำแยกประเภท คือ คำที่จำแนกคำนามหรือคำกริยาออกเป็นกลุ่มๆ ช่วยบอกลักษณะหรือคุณสมบัติของคำนามหรือคำกริยาที่อยู่ข้างหน้า เช่น หนังสือเล่มนี้สนุกดี วิชาทำขนมอย่างสนุกสนาน

คำกริยา ใช้ขยายคำนามมักเป็นคำกริยาแสดงสภาพ อาจมีคำแยกประเภทอยู่ด้วยก็ได้ ส่วนคำกริยาที่ใช้ขยายคำกริยาอื่นมีทั้งคำกริยาแสดงอาการ คำกริยาแสดงสภาพ และคำกริยาแสดงการประสพ โดยคำกริยาแสดงสภาพบางคำช่วยขยายความหมายว่ากริยามีลักษณะอย่างไร เช่น วิชาเต้นรำเก่งมาก คำกริยาแสดงสภาพหรือแสดงอาการบางคำช่วยขยายความหมายว่าผู้ทำกริยานั้นๆ มีความสามารถที่จะทำหรือไม่ เช่น วิชาทำอาหารฝรั่งเป็น และคำกริยาแสดงสภาพหรือแสดงอาการบางคำช่วยขยายความหมายว่า กริยานั้นสำเร็จผลหรือไม่ เช่น วิชิตทำการบ้านเสร็จแล้ว

คำบอกจำนวน คือ คำที่ใช้บอกจำนวนหรือปริมาณของสิ่งต่างๆ ได้แก่ จำนวนเลข เช่น หนึ่ง สอง สาม และคำอื่นๆ ที่เกี่ยวกับจำนวนและปริมาณ เช่น ครึ่ง ทุก หลาย คำบอกจำนวนที่ใช้ขยายคำนามต้องใช้ร่วมกับคำแยกประเภท

คำบอกลำดับ ใช้ขยายได้ทั้งคำนามและคำกริยา ได้แก่ คำที่มีคำว่า ที่ นำหน้าจำนวนเลข เช่น ที่หนึ่ง ที่สอง ที่สาม และคำอื่นๆ ที่บอกลำดับ เช่น แรก หลัง สุดท้าย

คำบอกความเฉพาะตนใช้ขยายทั้งคำนามและคำกริยา ได้แก่ คำว่า เอง เองที่ใช้ขยายคำนามหรือคำแทนนามจะช่วยแสดงว่าผู้นั้นหรือสิ่งนั้นมีบทบาทสำคัญ ไม่ใช่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่น ส่วนเอง ที่ใช้ขยายคำกริยา จะช่วยแสดงว่าผู้ทำกริยาทำกริยาด้วยตนเอง ไม่เกี่ยวกับผู้อื่น

คำชี้เฉพาะและคำไม่ชี้เฉพาะใช้ขยายได้ทั้งคำนามและคำกริยา

คำที่ขยายคำนาม ได้แก่ คำนาม คำบอกบุรุษ และคำคุณศัพท์

คำนามอาจขยายคำนามสามัญหรือคำนามวิสามัญ โดยคำนามที่ขยายคำนามสามัญจะอยู่ข้างหลัง ช่วยเพิ่มรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ เวลา เจ้าของ เป็นต้น และคำนามที่ขยายคำนามวิสามัญจะอยู่ข้างหน้า ช่วยแสดงความสัมพันธ์ของผู้พูดต่อบุคคลที่ผู้พูดกล่าวถึง หรือแสดงตำแหน่ง ฐานะ อาชีพ ฯลฯ ของบุคคลนั้น เช่น หนังสือบนโต๊ะหายไปไหน **ลุง** วิชิตใจดีมาก

คำบอกบุรุษ อาจใช้ขยายคำนามสามัญหรือคำนามวิสามัญ โดยคำบอกบุรุษที่ขยายคำนามสามัญจะอยู่ข้างหลัง ช่วยเพิ่มรายละเอียดเกี่ยวกับเจ้าของ อาจจะมีคำเชื่อม ของ อยู่ระหว่างคำนามกับคำบอกบุรุษหรือไม่ก็ได้ เช่น พ่อ**ฉัน** สุขภาพแข็งแรงมาก ส่วนคำบอกบุรุษที่ขยายคำนามวิสามัญจะอยู่ข้างหน้า ช่วยแสดงท่าทีของผู้พูดต่อบุคคลที่ผู้พูดกล่าวถึง เช่น **เจ้า** เด็กน้อยซนมาก

คำคุณศัพท์ที่ใช้ขยายคำนามสามัญ ช่วยแสดงสภาพหรือคุณสมบัติให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น เขาชอบผู้หญิง**ผิวดำ**

คำที่ขยายคำกริยา มี 8 ประเภท ได้แก่ คำพิเศษณ์ คำบอกผู้ทำร่วม คำบอกผู้เข้าร่วม คำบ่งเวลา คำบอกความถี่ คำบอกโอกาส คำบอกความเห็น และคำบอกการสั่ง

คำพิเศษณ์ช่วยแสดงคุณสมบัติของคำกริยาให้ชัดเจนมากขึ้น คำกริยาที่ใช้คำพิเศษณ์ขยายอาจเป็นคำกริยาแสดงอาการ คำกริยาแสดงสภาพ หรือคำกริยาแสดงการประสบ เช่น

เด็กคนนั้นเดิน**เตาะแตะ**เข้าหาแม่ (คำพิเศษณ์ขยายกริยาแสดงอาการ)

รองเท้าเธอใหม่**เอี่ยม** (คำพิเศษณ์ขยายกริยาแสดงสภาพ)

วิภาโกรธ**จัด**ขึ้นมาทันที (คำพิเศษณ์ขยายกริยาแสดงการประสบ)

คำบอกผู้ทำร่วมที่ใช้ขยายคำกริยาได้คือ คำว่า กัน บอกความหมายว่าผู้ทำกริยามีมากกว่าหนึ่งร่วมกันทำ หรือต่อกัน เช่น เพื่อนๆ เล่นกัน

คำบอกการเข้าร่วมช่วยแสดงว่าเจ้าของกริยาเข้าร่วมกระทำกริยา ได้แก่คำว่า ด้วย เช่น ถ้าเพื่อนๆ ไปเยี่ยมเธอ ฉันจะไปด้วย

คำบ่งเวลาช่วยแสดงเวลาที่เกิดกริยา ได้แก่ ได้ เคย แล้ว กำลัง อยู่ จะ จวน เกือบ เพิ่ง เป็นต้น คำบ่งเวลาส่วนใหญ่อยู่หน้าคำกริยา แต่คำว่า แล้ว และ อยู่ จะอยู่หลังคำกริยา ได้ เคย แสดงว่ากริยานั้นเกิดขึ้นในอดีต เช่น น้องชายได้/เคยหลับไปตลอดบาย

คำบ่งเวลา จะ จวน เกือบ ชัก เพิ่ง กำลัง อยู่ ยัง แล้ว ต่างช่วยแสดงว่ากริยาอยู่ในขั้นไหน ยังไม่ได้เริ่มใช้ “จะ” ใกล้จะเริ่มใช้ “เกือบ” “จวน” ได้เริ่มขึ้นเล็กน้อยใช้ “ชัก” เริ่มไปไม่นานใช้ “เพิ่ง” ดำเนินไปใช้ “กำลัง” “อยู่” ดำเนินไปไม่เปลี่ยนแปลงใช้ “ยัง” และเสร็จสมบูรณ์ใช้ “แล้ว” เช่น

เด็กจะหลับ	เด็กเกือบ /จวนหลับ	เด็กชักหลับ	เด็กเพิ่งหลับ
เด็กกำลังหลับ /หลับอยู่		เด็กยังหลับ	เด็กหลับแล้ว

คำบอกความถี่สื่อความหมายว่า กริยาอย่างหนึ่งเกิดขึ้นมากน้อยเพียงไรในระยะหนึ่ง ใช้ขยายกริยา เช่น คำว่า เรื่อย แสดงว่ากริยานั้นเกิดขึ้นหลายครั้งต่อเนื่องกันไป เช่น วิชิตผิคนัด **เรื่อย** คำว่า บ่อย แสดงว่ากริยานั้นๆ เกิดขึ้นหลายครั้งในระยะเวลาไม่ห่างกัน เช่น วิชิตมาสาย**บ่อย** คำว่า เสมอ แสดงว่ากริยานั้นๆ เกิดขึ้นเป็นปกติ เช่น วิภาณอนตึก**เสมอ**

คำบอกโอกาสใช้ขยายคำกริยา แสดงว่ากริยามีโอกาสจะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงไร เป็นเหตุการณ์สามัญ เกิดขึ้นเสมอหรือไม่ ได้แก่ อย่างน้อย อย่างมาก ปกติ ส่วนใหญ่ ตามธรรมดา ตามปกติ บังเอิญ โดยมาก บางที เป็นต้น มักใช้หน้าคำกริยา แต่อาจจะย้ายไปอยู่ต้นหรือท้ายประโยคก็ได้ เช่น น้องบางทีไปปรับคุณแม่ บางทีน้องไปปรับคุณแม่ น้องไปปรับคุณแม่โดยมาก ปกติคำปฏิเสธ ไม่ใช้นำหน้าคำบอกโอกาส ยกเว้นคำบอกโอกาสบางคำที่ใช้ขยายคำกริยาในประโยคข้อแม้ เช่น ถ้าเธอ**ไม่**เกิดมาสาย พวกเราคงไปถึงตั้งนานแล้ว

คำบอกความเห็นแสดงความเห็นของผู้พูดเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของกริยาและความจำเป็นของผู้ทำในการทำกริยา แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ประเภทที่ 1 คำบอกความเห็นของผู้พูดว่ากริยานั้นเป็นไปได้เพียงไร ใช้หน้าคำกริยา ได้แก่ ต้อง ย่อม น่าจะ อาจจะ ควรจะ เห็นจะ ทำจะ คงจะ พึง (ใช้ในภาษาเขียนเท่านั้น) คำเหล่านี้�าจจะมีคำปฏิเสธ ไม่ อยู่ข้างหน้าได้ แต่คำว่า ทำจะ คงจะ ใช้คำว่า ไม่ นำหน้าไม่ได้ ประเภทที่ 2 คำบอกความเห็นของผู้พูดเกี่ยวกับความจำเป็นในการทำกริยา ใช้นำหน้าคำกริยา ได้ 2 คำคือ ต้อง ได้ คำบอกความเห็นทั้ง 2 ประเภทใช้ร่วมกันได้ โดยคำบอกความเห็นประเภทที่ 1 อยู่หน้าคำบอกความเห็นประเภทที่ 2 เช่น

น้องชาย	ต้อง	ต้อง	ไปภูเก็ตบ่อย
	ย่อม	ได้	

น่าจะ

อาจจะ

ควรจะ

เห็นจะ

ท่าจะ

คงจะ

ฟัง

(ประเภทที่ 1) (ประเภทที่ 2)

คำบอกการสั่งช่วยแสดงเจตนาของผู้พูดว่าต้องการให้ผู้ฟังทำหรือต้องการให้ไม่
ทำ ได้แก่คำว่า จง อย่า เช่น จงแปลประโยคต่อไปนี้ **อย่าออกมา**

คำที่ขยายคำขยาย มี 6 ประเภท ได้แก่ คำเสริมบอกจำนวน คำบอกความขัดแย้ง
คำบอกความสำคัญ คำบอกการจำกัด คำบอกการเพิ่ม และคำปฏิเสธ

คำเสริมบอกจำนวนใช้ขยายคำบอกจำนวน บอกความหมายเพิ่มเติมเกี่ยวกับ
จำนวน บางคำใช้นำหน้าคำบอกจำนวน เช่น เกือบ เกือบๆ ราว ราวๆ ประมาณ ทั้ง ทุก ร่วม ร่วมๆ
สัก เหยียบ เกิน บางคำใช้หลังคำบอกจำนวน เช่น เศษ ครึ่ง พอดี ถ้วน เช่น เธอชวนเพื่อนเกือบ 10
คนไปเที่ยว เธอมีหลาน 10 คน**พอดี**

คำบอกความขัดแย้ง ใช้ขยายคำนาม คำกริยา และคำขยาย ช่วยแสดง
ความหมายขัดแย้ง ได้แก่คำว่า ถึง แม้ แม้แต่ เช่น วิชิตไม่มีหนังสือภาษาต่างประเทศ**แม้แต่**เล่มเดียว

คำบอกความสำคัญใช้ขยายคำนาม คำกริยา คำบอกจำนวน และประโยค ได้แก่
คำว่า เพียง แค่ ถึง ตั้ง เท่านั้น

คำบอกการจำกัด ใช้ขยายคำหรือกลุ่มคำได้หลายชนิด บอกการจำกัดว่าเพียง
เท่านั้น ได้แก่คำว่า แต่ เช่น วิภาเรียนแต่ภาษาไทย

คำบอกการเพิ่มใช้ขยายคำกริยา คำบอกจำนวน และคำไม่ชี้เฉพาะ ได้แก่คำว่า
อีก เช่น วิภาไม่ยอมกินอาหาร**ญี่ปุ่นอีก**

คำปฏิเสธใช้ขยายคำกริยา คำบ่งเวลาบางคำ ได้แก่คำว่า ได้ เคย คำบอก
ความเห็นบางคำ ได้แก่คำว่า ฟัง ควร ต้อง ได้ อาจ เห็น คำบอกจำนวนบางคำ ได้แก่คำว่า ก็ ทั้ง ทุก
ทั่ว ตลอด คำบอกความถี่บางคำ ได้แก่คำว่า บ่อย และคำไม่ชี้เฉพาะซึ่งเกี่ยวกับจำนวน ได้แก่คำว่า
เท่าไร คำปฏิเสธจะปฏิเสธความหมายของคำเหล่านี้ คำปฏิเสธที่ใช้ทั่วไปได้แก่คำว่า ไม่

4. **คำเชื่อม** คือ คำหรือกลุ่มคำที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำ กลุ่มคำหรือประโยค คำเชื่อมในภาษาไทยสามารถจำแนกตามเกณฑ์ได้ 4 เกณฑ์ คือ ลักษณะการประกอบคำ ตำแหน่ง ความหมาย และหน้าที่

คำเชื่อมจำแนกตาม**ลักษณะการประกอบคำ**เป็น 2 ประเภท คือ คำเชื่อมเดี่ยว ซึ่งหมายถึงคำคำเดียวที่เป็นคำเชื่อม และคำเชื่อมผสมซึ่งหมายถึงกลุ่มคำที่มีคำเชื่อมเดี่ยวเป็นส่วนประกอบอย่างน้อย 1 คำ เช่น

วิภาไม่สบาย **จึง**ต้องลางาน (คำเชื่อมเดี่ยว)

วิจิตลาออกจากงาน**เพราะว่า**งานเยอะเกินไป (คำเชื่อมผสม)

คำเชื่อมจำแนกตาม**ตำแหน่ง**เป็น 6 ประเภท คือ คำเชื่อมนำประโยคเชื่อม¹⁴ คำเชื่อมในประโยค คำเชื่อมท้ายประโยคเชื่อม คำเชื่อมนำคำหรือกลุ่มคำ คำเชื่อมหลังคำหรือกลุ่มคำ คำเชื่อมนำประโยคย่อย เช่น

พวกเราไม่รอวิจิต**เพราะ**เขามาสายประจำ (คำเชื่อมนำประโยคเชื่อม)

วันนี้ฝนตก พวกเขา**เลย**ไปทำงานสาย (คำเชื่อมในประโยค)

ลงมือทำเถอะ คุณ**อยาก**ทำก็ (คำเชื่อมท้ายประโยคเชื่อม)

หนังสือ**ของ**ฉันอยู่ที่ไหน (คำเชื่อมนำคำหรือกลุ่มคำ)

เธอลา**ว่า**วิภาไปไหนแล้ว (คำเชื่อมนำประโยคย่อย)

คำเชื่อมจำแนกตาม**ความหมาย**ได้ 21 ประเภท ได้แก่ 1) คำเชื่อมบอกเจ้าของ 2) คำเชื่อมบอกผู้มีส่วนร่วม 3) คำเชื่อมบอกเครื่องมือ 4) คำเชื่อมบอกความสัมพันธ์ทางสถานที่ 5) คำเชื่อมบอกแหล่งเดิม 6) คำเชื่อมบอกจุดหมาย 7) คำเชื่อมบอกความสัมพันธ์ทางเวลา 8) คำเชื่อมบอกลักษณะ 9) คำเชื่อมบอกความคล้ายตาม 10) คำเชื่อมบอกการเปรียบเทียบ 11) คำเชื่อมบอกความขัดแย้ง 12) คำเชื่อมบอกความให้เลือกเอา 13) คำเชื่อมบอกความยกเว้น 14) คำเชื่อมบอกเหตุ 15) คำเชื่อมบอกผล 16) คำเชื่อมบอกเนื้อความ 17) คำเชื่อมบอกการขยายความ 18) คำเชื่อมบอกการอ้างถึง 19) คำเชื่อมบอกการแนะนำ 20) คำเชื่อมแสดงตัวอย่าง 21) คำเชื่อมเน้นความสัมพันธ์

คำเชื่อมบอกเจ้าของใช้หน้าคำนามที่บอกเจ้าของ ได้แก่คำว่า ของ แห่ง เช่น ลายมือ**ของ**วิภาสวยมาก ประเทศไทยเป็นประเทศ**แห่ง**รอยยิ้ม

คำเชื่อมบอกผู้มีส่วนร่วมใช้หน้าคำนามที่บอกผู้มีส่วนร่วม ได้แก่คำว่า กับ เช่น คุณเคยคุย**กับ**วิภาไหม

¹⁴ ประโยคเชื่อม หมายถึง ประโยคที่มีความสัมพันธ์กับประโยคอื่น โดยมีคำเชื่อมอยู่ต้นประโยคหรือท้ายประโยคหรือหน้าหน่วยกริยาในประโยค (นววรรณ พันธุมธา, 2558, หน้า. 90)

คำเชื่อมบอกเครื่องมือใช้หน้าคำนามที่บอกเครื่องมือ ได้แก่คำว่า กับ ด้วย โดย เช่น เธอกินข้าว**กับ**มือ

คำเชื่อมบอกความสัมพันธ์ทางสถานที่ใช้หน้าคำนามที่บอกสถานที่ ช่วยเพิ่มรายละเอียดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางสถานที่ระหว่างสิ่งต่างๆ หรือระหว่างสิ่งต่างๆ กับเหตุการณ์ อาทิ ใน นอก เหนือ บน กลาง ท่ามกลาง หน้า ข้าง รอบ ภายใน ตรง ที่ ระหว่าง เยื้อง ใกล้ ตรงข้าม เช่น น้องเก็บของเล่นไว้**ใน**กล่อง

คำเชื่อมบอกแหล่งเดิมนำหน้าคำนามที่บอกแหล่งเดิมได้แก่คำว่า จาก เช่น เธอได้รับคำชม**จาก**ครู

คำเชื่อมบอกจุดหมายใช้หน้าคำนามที่บอกจุดหมาย ได้แก่คำว่า สู่ ยัง แก่ แต่ ต่อ เช่น เธอมุ่งหน้าเดินไป**ยัง**โรงเรียน

คำเชื่อมบอกความสัมพันธ์ทางเวลาใช้หน้าคำนามหรือคำกริยา หรือประโยค ช่วยบอกความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับเวลาว่า เหตุการณ์เกิดขึ้นเวลานั้นๆ หรือก่อนหลังเวลานั้นๆ อย่างไร หรือบอกความสัมพันธ์ทางเวลาระหว่างเหตุการณ์ต่างๆ ว่าเกิดขึ้นพร้อมกัน หรือก่อนหลังอย่างไร คำเชื่อมบอกความสัมพันธ์ทางเวลาบางคำใช้หน้าคำนาม เช่น ภายใน ใกล้ บางคำใช้ได้ทั้งหน้าคำนามและประโยค เช่นคำว่า พอ จน ครั้น บางคำใช้หน้าประโยค เช่นคำว่า กว่า แล้ว บางคำใช้หน้าคำกริยา ได้แก่คำว่า จึง ดังตัวอย่างต่อไป

เธอต้องทำงานให้เสร็จ**ภายใน**วันนี้

เธอสอนหนังสือ**จน**อายุ 60 ปี

กว่าพวกเขาจะมาถึง ข้าวก็เย็นไปหมดแล้ว

เธอทำงานเสร็จแล้ว **จึง**มีเวลาออกกำลังกาย

คำเชื่อมบอกลักษณะใช้หน้าคำนาม หรือประโยคที่บอกลักษณะ ได้แก่คำว่า โดย ด้วย เช่น เธอไปเที่ยว**โดย**ไม่ได้ลังานเลย

คำเชื่อมบอกความคล้ายตามใช้หน้าคำนามหรือคำกริยา หรือประโยค หรือใช้หลังคำนามที่บอกความหมายทำนองเดียวกัน ไม่ขัดกัน กล่าวรวมกันได้ เช่นคำว่า และ ทั้ง ไหนจะ กอปรกับ ประกอบกับ ก็ดี เช่น เธอชอบเล่นกับพี่น้อง**และ**เพื่อนๆ **ไหน**จะการเรียน **ไหน**จะการทำงาน เธอทำได้**ดี**ทั้งนั้น

คำเชื่อมบอกการเปรียบเทียบใช้หน้าคำนามหรือประโยคที่บอกการเปรียบเทียบ เช่นคำว่า กว่า ปาน ราว ดัง ดุจ ประดุจ เช่น กระต่ายวิ่ง**เร็วกว่า**เต่า เธอมองหน้าฉัน**ราวกับ**ไม่รู้จักรัณ

คำเชื่อมบอกความขัดแย้งใช้หน้าคำกริยา หรือประโยคที่แสดงความหมายขัดแย้ง ได้แก่คำว่า ทั้ง ทั้งๆ แต่ ถึง แม้ ถึงแม้ แม้ว่า เช่น วิภาไปเยี่ยมเพื่อน**แต่**เพื่อนไม่อยู่

คำเชื่อมบอกความให้เลือกเอาใช้หน้าคำนาม คำกริยา หรือประโยคที่มีความหมายให้เลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่คำว่า หรือ หรือไม่กี่ เช่น คุณอยากจะขับรถไปหรือนั่งรถประจำทางไป

คำเชื่อมบอกความยกเว้นใช้หน้าคำนามหรือประโยคที่ไม่รวมอยู่ด้วย เช่นคำว่า นอกจาก ยกเว้น เว้นแต่ เช่น เพื่อนทุกคนนอกจากเธอขับรถเป็น

คำเชื่อมบอกเหตุใช้หน้าคำนามหรือประโยคที่แสดงเหตุ เช่นคำว่า เพราะ ด้วย เช่น เธอมาสายเพราะรถติดมาก

คำเชื่อมบอกผล ใช้หน้าคำกริยาที่แสดงผล ได้แก่คำว่า จึง เลย บางทีอาจมีคำเชื่อมบอกเหตุอยู่หน้าประโยคผล เช่น เพราะเธอเป็นดารา ใครๆ **จึง** รู้จัก คำเชื่อมบอกผลบางคำ นำหน้าประโยคบอกผลซึ่งเกิดจากเหตุที่มีปริมาณถึงระดับที่ทำให้เกิดผล เช่นคำว่า กระทั่ง จน เช่น เธอเรียนเก่งจนใครๆ ก็สู้ไม่ได้

คำเชื่อมบอกเนื้อความ ใช้หน้าคำหรือประโยคที่บอกเนื้อความ ได้แก่คำว่า ว่า เช่น เธอคิดว่างานนี้ยากเกินไป

คำเชื่อมบอกการขยายความใช้หน้าคำกริยาหรือประโยคซึ่งขยายความหมายของคำนามหรือคำกริยาให้ชัดเจนขึ้น ได้แก่คำว่า ซึ่ง อัน เช่น เธอทำงานในกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นเมืองที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

คำเชื่อมบอกการอ้างถึงใช้หน้าคำกริยาหรือประโยคซึ่งอ้างถึงเรื่องที่คุณฟังรู้แล้วหรืออาจจะรู้ได้ ได้แก่คำว่า ที่ เช่น **ที่**คุณเล่ามาพวกเรารู้กันหมด

คำเชื่อมบอกการแนะนำใช้หน้าคำหรือประโยคที่แนะนำคำหรือประโยคที่มาข้างหน้า ได้แก่คำว่า คือ กล่าวคือ ได้แก่ เช่น เธอ**คือ**น้องสาวของฉัน

คำเชื่อมแสดงตัวอย่างใช้หน้าคำหรือประโยคที่แสดงตัวอย่าง ได้แก่คำว่า เช่น อาทิ เช่น เธอชอบกินผลไม้หลายอย่าง **เช่น** มะม่วง แตงโม เงาะ

คำเชื่อมเน้นความสัมพันธ์ได้แก่คำว่า ก็ เช่น จะกินก็กินไป

คำเชื่อมจำแนกตาม**หน้าที่**ได้ 6 ประเภทคือ 1) คำเชื่อมนามกับนาม 2) คำเชื่อมกริยากับนาม 3) คำเชื่อมกริยากับกริยาหรือประโยคกับประโยค 4) คำเชื่อมนามกับส่วนขยาย 5) คำเชื่อมกริยากับส่วนขยาย 6) คำเชื่อมคำหรือกลุ่มคำหรือประโยค

คำเชื่อมนามกับนามใช้หน้าหรือหลังคำนาม เพื่อเชื่อมคำนามนั้นกับคำนามอีกคำหนึ่ง เช่น

หนังสือของคุณอยู่บนโต๊ะแล้ว

เธอจะไปซื้อกระดาษกับหมึกพิมพ์

คำเชื่อมกริยากับนามใช้หน้าคำนาม เชื่อมคำนามนั้นกับคำกริยา เช่น น้องกินข้าว
ด้วยมือซ้าย

เธอมาจากประเทศอังกฤษ

คำเชื่อมกริยากับกริยาหรือประโยคกับประโยคเป็นคำเชื่อมที่ใช้เชื่อมคำกริยาเข้าด้วยกัน แต่ถ้าคำกริยานั้นๆ มีคำนามปรากฏรวม ก็จะมีลักษณะเป็นประโยค คำเชื่อมดังกล่าวก็เท่ากับว่าเชื่อมประโยค อาจอยู่ต้นประโยค หรือหน้าคำกริยาในประโยค เช่น ควรล้างมือก่อนกินข้าว เธอยังไม่ได้ตัดสินใจว่าจะกลับประเทศหรือเรียนต่อ

คำเชื่อมนามกับส่วนขยายใช้หน้าส่วนขยายซึ่งมักจะเป็นประโยค แต่อาจจะเป็นคำหรือวลีได้บ้าง เช่น เธอคุยกับผู้ชายคนหนึ่งซึ่งเราไม่รู้จัก เธอมีปัญหาว่าเข้านอนยาก

คำเชื่อมกริยากับส่วนขยายใช้หน้าส่วนขยายซึ่งมักจะเป็นประโยค แต่อาจจะเป็นคำหรือวลีได้บ้าง เช่น เธอดีใจที่เพื่อนมาเยี่ยม เธอถามว่าอะไร

คำเชื่อมคำหรือกลุ่มคำหรือประโยค ได้แก่ ก็ ซึ่งมักอยู่ระหว่างคำ กลุ่มคำ หรือประโยคที่สัมพันธ์กัน แต่บางครั้งก็อยู่ท้ายประโยคเชื่อม โดยทั่วไป คำเชื่อมที่ทำหน้าที่อย่างเดียวกัน ถ้าความหมายไม่ขัดกัน ก็อาจใช้ร่วมกันได้ แต่ในบางกรณีคำเชื่อมที่ปกติทำหน้าที่ต่างกัน ก็อาจใช้ร่วมกันได้บ้าง เช่น เธอจะอยู่กับแม่จนกว่าแม่จะหายป่วย ฉันเรียกเธอ แต่ว่าเธอไม่ได้ยิน

5. **คำเสริม** คือ คำที่เสริมเข้าไปในประโยค ช่วยแสดงเจตนาและท่าทีของผู้พูด และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ คำบอกมาลา คำบอกการถาม และคำบอกสถานภาพ

คำบอกมาลาไม่ค่อยใช้เมื่อสื่อสารด้วยการเขียน แต่มักใช้เสมอเมื่อสื่อสารด้วยการพูด ทำให้คำพูดน่าฟัง ไม่ห้วนเกินไป ทั้งยังช่วยเน้นเจตนาของผู้พูดอีกด้วยว่า ถาม สิ่ง ชู ขอ ร้อง อ้อนวอน ฯลฯ คำบอกมาลามักอยู่ท้ายประโยค ในบางกรณีอาจจะอยู่ท้ายหน่วยนามก็ได้ คำบอกมาลาอาจกำหนดได้เป็นกลุ่มๆ เช่น พวก ละ นะ ซิ เถอะ กระทบ หรอก แนะ นี หนอ แหละ เช่น ครึ่งหน้าอย่าทำนะ

คำบอกการถาม คือ คำที่ทำให้ประโยคแจ้งให้ทราบกลายเป็นประโยคถามให้ตอบ คำบอกการถามมี 2 คำ ได้แก่ คำว่า หรือ ไหม ทั้ง 2 คำอยู่ตำแหน่งท้ายประโยค คำว่า หรือ ใช้เมื่อผู้ถามได้ทราบเรื่องราวมาบ้างแล้ว แต่คำว่า ไหม ใช้เมื่อผู้ถามไม่ได้ทราบเรื่องราวมาก่อน เช่น เธอจะไปไหม เธอไม่ชอบแมวหรือ นอกจากนี้คำว่า ไหม กับคำว่า หรือ อาจประสมกับคำอื่นเป็น ใช้ไหม ไม่ใช่หรือ หรือเปล่า หรือยัง เช่น เธอกำลังกินข้าวหรือเปล่า

คำบอกสถานภาพแสดงเพศวัยของผู้พูด เช่นคำว่า ค่ะ จ๊ะ ครับ ะ ฮะ ฯลฯ
ฐานะของผู้ฟัง เช่นคำว่า เพคะ พระพุทธเจ้าข้า พะยะคะ และท่าทีของผู้พูดต่อผู้ฟัง เช่นคำว่า ะ โวย
คะ คะ ครับ

6. คำเรียก-ร้อง เป็นคำที่ผู้พูดเรียกผู้ฟังหรือแสดงอารมณ์ โดยเปล่งออกมาตาม
ลำพัง ไม่ต้องมีความสัมพันธ์กับคำอื่น คำเรียก-ร้องมี 2 ชนิด คือ คำเรียกขาน และคำอุทาน

คำเรียกขานหมายรวมคำเรียกและคำขานรับ คำเรียก คือ คำที่ใช้เรียกผู้อื่น
เพื่อให้เกิดความสนใจ เมื่อเกิดความสนใจจึงสื่อสารต่อไปได้ คำเรียกจึงมักอยู่หน้าประโยค แต่บางที่ผู้
พูดสื่อสารไปแล้วต้องการเรียกให้ผู้ฟังเกิดความสนใจอีก คำเรียกจึงอยู่ท้ายประโยค ได้แก่ ชื่อบุคคล
คำบอกเครือญาติ คำบอกตำแหน่งหรืออาชีพ คำบอกบุรุษที่ 2 ส่วนคำขานรับ คือ คำตอบรับเมื่อได้
ยินคำเรียก และรวมถึงคำตอบรับเมื่อมีผู้ถามหรือสั่ง ได้แก่ คำตอบรับคำเรียก เช่นคำว่า ขา จ๋า คะ
ครับ ฯลฯ คำตอบรับคำถามและคำสั่ง เช่นคำว่า ค่ะ ครับ คะ จ๊ะ ฯลฯ

คำอุทาน คือ คำที่เปล่งเสียงเพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกและแสดงจุดประสงค์
บางประการ เช่นคำว่า เอ้ โอ้ย ฮ้า ฮูเร เฮ้ย

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะยึดการจำแนกชนิดของคำในภาษาไทยตามนวรรณ พันธุ
เมธา (2558) เนื่องจากนวรรณจำแนกชนิดของคำตามเกณฑ์หน้าที่และความหมายเป็นหลัก ซึ่ง
เหมาะสำหรับการศึกษากการแปลประโยค

2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับประโยคกรรมวาจก 被 /bei/ ในภาษาจีน

Lu Jianming (2004, pp. 9-14) ได้กล่าวไว้ว่า ประโยคกรรมวาจกเป็นแนวคิดที่มาจาก
จากภาษาอินโด-ยูโรเปียน ซึ่งในภาษาเหล่านั้นประโยคกรรมวาจกมีตัวบ่งชี้ที่ชัดเจน เช่น ใน
ภาษาอังกฤษ รูปแบบ be + PP (Past Participle) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประโยคที่อยู่ในรูปแบบนี้เป็น
ประโยคกรรมวาจก แต่ภาษาจีนไม่มีตัวบ่งชี้ในลักษณะเดียวกับภาษาอังกฤษ Lu Jianming สรุปว่า
ประโยคกรรมวาจกในภาษาจีนแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ประโยคที่มีตัวบ่งชี้ที่ชัดเจน ได้แก่ ประโยคกรรมวาจก 被/bei/ รูปประโยค คือ NP+
被/bei/ (+ NP) +VP เช่น 车被 (他) 卖了。รถถูก (เขา) ขายไปแล้ว และประโยคกรรมวาจกที่มีตัว
บ่งชี้ที่สื่อความหมายสั่งหรือถูกบังคับทำ เช่น คำว่า 给 /gei/ (ให้) 叫 /jiao/ (สั่งให้/เรียกให้) 让
/rang/ (ให้) ฯลฯ เช่น 车让他卖了。รถถูกเขาขายไปแล้ว

2. ประโยคกรรมวาจกที่ไม่มีตัวบ่งชี้ เช่น 那个杯子破了。แก้วใบนั้นแตกแล้ว

ประโยคกรรมวาจก 被 /bei/ แสดงความหมายถูกกระทำเป็นต้นแบบของประโยคกรรมวาจกในภาษาจีน ประโยคกรรมวาจก 被 /bei/ นี้ส่วนใหญ่ใช้แสดงความหมายไม่พึงประสงค์ แต่บางคนก็เห็นว่าประโยคกรรมวาจก 被 /bei/ ทำหน้าที่บอกกรรมวาจก (passive voice) คำว่า 被 /bei/ เดิมเป็นคำกริยาซึ่งหมายถึง ปกคลุมหรือประคบ ภายหลังกลายเป็นคำบุพบท ทำให้ประโยคกรรมวาจก 被 /bei/ สื่อความหมายไม่เป็นที่ชอบใจหรือถูกบังคับ เพราะยังคงเค้าความเดิมไว้อยู่ ลักษณะนี้แสดงให้เห็นว่า คำว่า 被 /bei/ ยังไม่ได้กลายเป็นคำไวยากรณ์ที่มีหน้าที่เต็มตัวหรืออาจกล่าวได้ว่า คำว่า 被 /bei/ ยังอยู่ในกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์

Ma Zhen (2006, pp. 162-166) กล่าวว่า ประโยคกรรมวาจก 被 /bei/ เป็นประโยคที่นำคำบุพบท 被 /bei/ มาใช้ในประโยค เพื่อเน้นว่าประธานถูกกระทำหรือประสบสิ่งใด ในภาษาจีน ประโยคกรรมวาจก 被 /bei/ เป็นประโยคแสดงความหมายถูกกระทำ แต่ประโยคกรรมวาจกไม่จำเป็นต้องใช้คำ 被 /bei/ เสมอไปก็ได้ เช่น

文章 写 好了。

[บทความ เขียน เรียบร้อยแล้ว]

บทความเขียนเรียบร้อยแล้ว

ในภาษาจีนประโยคกรรมวาจก 被 /bei/ มักแสดงความหมายไม่พึงประสงค์ แต่ปัจจุบันเริ่มนำมาใช้กับสิ่งที่น่าพึงพอใจ เพียงแต่การใช้แบบนี้ยังไม่แพร่หลาย เช่น

他 被 大家 选为 人民代表。

[เขา ถูก ทุกคน เลือกเป็น ผู้แทนประชาชน]

ทุกคนเลือกเขาให้เป็นผู้แทนประชาชน

ประโยคกรรมวาจก 被 /bei/ บางครั้งอาจไม่ปรากฏผู้กระทำ แต่คำกริยาต้องเป็นคำสรรกรมกริยา และข้างหน้าหรือข้างหลังคำกริยาต้องมีส่วนประกอบอื่น ๆ อยู่เสมอ ยกเว้นคำกริยาสองพยางค์ประเภทที่บอกผลของการกระทำได้โดยตัวเอง ส่วนประกอบที่นำหน้าอาจเป็นคำกริยาช่วยหรือคำปฏิเสธก็ได้ เช่น

这个办法 没有 被 他 采纳。

[วิธีนี้ ไม่ ถูก เขา รับ]

เขาไม่รับวิธีนี้

ส่วน Lu Fubo (2008, pp.143-145) กล่าวว่าประโยคกรรมวาจก 被 /bei/ เป็นประโยคที่นำคำบุพบท “被 /bei/ (ถูก) ” “叫 /jiao/ (สั่งให้/เรียกให้) ” หรือ “让 /rang/ (ให้) ” มาอยู่หน้าภาคแสดงเพื่อแสดงผู้กระทำ ประธานของประโยคเป็นผู้ถูกกระทำ โครงสร้างประโยคกรรมวาจก 被 /bei/ คือ คำนาม (ผู้ถูกกระทำ) + 被 /bei/ + คำนาม (ผู้กระทำ) + คำกริยา + อื่นๆ ประโยคกรรมวาจก 被 /bei/ มักแสดงความหมายในทางที่ไม่พึงพอใจหรือความหมายไม่ดี ประโยคกรรมวาจก 被

/bei/ มีประธานที่แน่ชัด คำกริยาในภาษาจีนส่วนมากปรากฏร่วมกับคำว่า 被/bei/ ได้ ยกเว้นคำกริยาที่แสดงการกระทำ เช่น ยก (มือ) เงย (หน้า) ลืม (ตา) เป็นต้น มักไม่ใช้ในรูปแบบประโยคกรรมวาจก

วิทยานิพนธ์ของ You Shu (2005) ศึกษาเรื่อง “现代汉语被字句研究 (Research of BEI Sentences in Modern Chinese)” โดยรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูล Center for Chinese Linguistics PKU โดยเน้นผลงานวรรณกรรมจีนปัจจุบันและหนังสือพิมพ์ People's Daily ฉบับปี ค.ศ.1995 และสุ่มตัวอย่างจากวรรณกรรมที่ตีพิมพ์ตั้งแต่ปี ค.ศ.2001ถึงปี ค.ศ.2003

ผลการศึกษาพบว่า ประโยคกรรมวาจก 被 /bei/ ในภาษาจีนสามารถปรากฏในระดับอนุประโยค ระดับประโยค และระดับข้อความได้ ในระดับอนุประโยคมักปรากฏเป็นวลีขยายคำนามหรือปรากฏในโครงสร้างเน้น 是 /shi/. . .的 /de/ ในระดับประโยค โครงสร้างประโยคอาจจะเป็นโครงสร้างหลัก หรืออาจจะเป็นประโยคย่อยของประโยคใหญ่ ส่วนระดับข้อความจะศึกษาความหมายถูกกระทำที่เกิดจากการตีความจากบริบท โดยไม่มีคำว่า 被 /bei/ หรือคำที่แสดงความหมายถูกกระทำปรากฏอยู่ You Shu พบว่า โครงสร้างประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ในภาษาจีนมีทั้งหมด 5 ประเภทดังนี้

1. โครงสร้าง A 被/bei/(B)V¹⁵

A เป็นประธานของประโยค ซึ่งมักจะเป็นคำนามหรือคำสรรพนาม ทำหน้าที่เป็นผู้ถูกกระทำหรือเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบ ส่วน B มักจะเป็นคำนามหรือคำสรรพนาม ทำหน้าที่เป็นผู้กระทำหรือเป็นผู้ที่ส่งผลกระทบ เมื่อ B ไม่ปรากฏ คำว่า 被/bei/ ก็จะนำหน้าคำกริยาโดยตรง ส่วน V เป็นคำกริยาสองพยางค์เท่านั้น คำกริยาที่ใช้ในโครงสร้างนี้มีจำนวนไม่มาก และคำกริยาเหล่านี้แสดงความหมายส่งผลกระทบได้สมบูรณ์แบบ ไม่จำเป็นต้องมีคำอื่นมาเสริมความหมาย เช่น

A /bei/ (B)¹⁶ V

周恩来 被 软禁。

[โจวเอินไหล ถูก กักตัว]

โจวเอินไหลถูกกักตัว

2. โครงสร้าง A 被 /bei/ (B)V+了/le/ (แล้ว) 着/zhe/ (ไว้/อยู่) หรือ 过/guo/ (เคย)

โครงสร้างนี้เพิ่มคำเสริม了 /le/(แล้ว) 着 /zhe/ (ไว้/อยู่) หรือ 过 /guo/(เคย) ตามหลังคำกริยา ความถี่ที่ปรากฏในประโยคกรรมวาจกของทั้งสามคำนี้แตกต่างกัน了/le/ ปรากฏ

¹⁵ ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “现代汉语被字句研究 (Research of BEI Sentences in Modern Chinese)”

A หมายถึง Noun/Noun Phrase ซึ่งก็คือคำนามหรือนามวลี และเป็นผู้รับการกระทำของกริยา

B หมายถึง Noun/Noun Phrase ซึ่งก็คือคำนามหรือนามวลี และเป็นผู้กระทำกริยา

V หมายถึง verb หรือคำกริยา

¹⁶ (B) หมายถึง ละผู้กระทำได้

บ่อยที่สุด รองลงมาเป็น 着/zhe/ และ 过/guo/ตามลำดับ โครงสร้าง A 被 /bei/BV+了 /le/ ปรากฏบ่อยที่สุดเพราะว่าคำว่า 了 /le/ นี้ทั้งสื่อความหมายว่าการกระทำเสร็จสิ้นและยังบ่งบอกว่ามีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น สอดคล้องกับความหมาย “ได้รับผลกระทบ” ของประโยคกรรมวาจก 被 /bei/ เช่น

A /bei/ B V /le/
苹果 被 我 吃 了。
[แอปเปิ้ล ถูก ฉัน กิน แล้ว]

แอปเปิ้ล (ถูก) ฉันกินแล้ว

ส่วนโครงสร้าง A 被 /bei/(B)V+着 /zhe/ คำว่า 着 /zhe/(ไว้/อยู่) สื่อความหมายว่าการกระทำดำเนินอยู่ เช่น

A /bei/ B V /zhe/
他们 被 学生 包围 着，一边走一边说。
[พวกเขา ถูก นักเรียน ล้อม ไว้ เดินไปพลาง ค่อยไปพลาง]

นักเรียนล้อมรอบพวกเขาไว้ เดินไปพลาง ค่อยไปพลาง

ความหมายดังกล่าวทำให้คำกริยาในโครงสร้างนี้ต้องเป็นคำกริยาที่มีลักษณะต่อเนื่องได้เท่านั้น คำกริยาที่เกิดขึ้นฉับพลันจะใช้โครงสร้างนี้ไม่ได้ เช่น คำว่า ตี ชน ฆ่า เป็นต้น

โครงสร้าง A 被 /bei/(B)V+过 /guo/ สื่อความหมายว่า สภาพหรือการกระทำใดเคยเกิดขึ้น คำว่า 过 /guo/ (เคย) ทำให้ประโยคเกิดความหมายใหม่ขึ้นมา แต่ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อความหมายหลักของประโยคกรรมวาจก 被 /bei/ จึงทำให้ความถี่ในการใช้โครงสร้างนี้ต่ำกว่าโครงสร้างอื่นๆ เช่น

A /bei/ B V /guo/
你 被 父母 打 过 吗?
[คุณ ถูก พ่อแม่ ตี เคย ไหม]

คุณเคยถูกพ่อแม่ตีไหม

3. โครงสร้าง A 被 /bei/(B)VR

R ในที่นี้หมายถึงหน่วยเสริมท้ายกริยา จากการศึกษาพบว่าหน่วยเสริมท้ายกริยาที่สามารถใช้ในประโยคกรรมวาจก 被 /bei/ มี 6 ประเภท คือ ส่วนเสริมบอกผล ส่วนเสริมบอกทิศทาง ส่วนเสริมบอกความเป็นไปได้ ส่วนเสริมบอกระดับ ส่วนเสริมบอกเวลาหรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ และส่วนเสริมที่เป็นลักษณนามหรือระยะเวลาของการกระทำ เช่น

A /bei/ B V R
我 被 你 吓 死 了。
[ฉัน ถูก คุณ ตกใจ ตาย แล้ว]

คุณทำให้ฉันตกใจแทบตาย

4. โครงสร้าง A 被/bei/(B)VO

○ ในโครงสร้างนี้เป็นกรรมของกริยาโดยตรง และเป็นข้อมูลใหม่ของประโยคซึ่งเป็นศูนย์กลางของการสื่อสาร เช่น

A /bei/ B V R /le/ O

他 被 炮弹 炸 断了 右腿。

[เขา ถูก กระสุนปืนใหญ่ ระเบิด หัก แล้ว ขาขวา]

กระสุนปืนใหญ่ระเบิดทำให้ขาขวาของเขาหัก

ในตัวอย่างนี้ R คือ ส่วนเสริมบอกผล และ O คือ กรรมของคำกริยา 炸

5. โครงสร้าง A 被/bei/(B)VP1VP2

VP ในที่นี้หมายถึงกริยาลี ดังนั้นโครงสร้างนี้จะมีกริยาลีมากกว่าหนึ่งลี โครงสร้างนี้จัดเป็นโครงสร้างที่ซับซ้อนที่สุด เช่น

A /bei/(B) VP1 VP2

他 被 当作 小偷 抓 了起来。

[เขา ถูก มองเป็น ขโมย จับ แล้ว ขึ้นมา]

เขาถูกมองว่าเป็นขโมย และถูกจับตัวได้

ในตัวอย่างนี้ 被 /bei/ ขยายทั้ง VP1 คือ 当作小偷 (มองเป็นขโมย) และ VP2 คือ 抓了起来 (จับตัวได้)

ประพิน มโนมัยวิบูลย์ (2545, น. 198-203) กล่าวว่า ประโยคกรรมวาจก คือ ประโยคที่ย้ายเอากรรมมาไว้ต้นประโยค โดยมีคำบุพบท 被/bei/ (ถูก) 叫 /jiao/ (สั่งให้/เรียกให้) 让 /rang/ (ให้) อยู่หน้าภาคแสดง ประโยคเช่นนี้ในภาษาจีนมักเรียกว่า 被字句 ประโยค /bei/ ประธานของประโยค /bei/ คือผู้ถูกกระทำ ส่วนวลีหลังคำบุพบท 被/bei/ คือผู้กระทำ และส่วนใหญ่ต้องการแสดงว่าผู้ถูกกระทำในทีนั้นได้รับผลจากกริยาซึ่งไม่เป็นที่พอใจ หรือกริยาซึ่งทำให้เกิดความเสียหาย เช่น

弟弟 被 妈妈 打 了 一顿。

[น้องชาย ถูก คุณแม่ ตี แล้ว ป้าบหนึ่ง]

น้องชายถูกคุณแม่ตีเอาป้าบหนึ่ง

ประโยค 被/bei/ บางครั้งก็ได้ต้องการแสดงว่ากริยาในทีนั้นเป็นที่พอใจหรือไม่ ซึ่งโดยทั่วไปจะได้แก่กรณีที่ประธานเป็นคนหรือสัตว์ และข้อความข้างเคียงอาจไม่ชัดเจนพอว่า ตัวประธานนั้นเป็นผู้กระทำหรือผู้ถูกกระทำ ในกรณีนี้จะใช้ประโยค 被/bei/ เพื่อบ่งให้ชัดเจนว่าตัวประธานเป็นผู้ถูกกระทำ เช่น

他 被 选 做 组长。
[เขา ถูก เลือก เป็น ประธานกลุ่ม]

เขาได้รับเลือกเป็นประธานกลุ่ม

ภาคแสดงของประโยค 被/bei/ จะเป็นคำกริยาโดดๆ ไม่ได้ แต่ต้องเป็นกริยาที่มีส่วนเสริมประกอบด้วย ดังนี้

1. มีคำช่วยกริยา 了/le/ (แล้ว) หรือ 过/guo/ (เคย) อยู่ท้ายกริยา เช่น

糖 被 孩子 吃 了。

[ทอฟฟี่ ถูก เด็ก กิน แล้ว]

ทอฟฟี่ (ถูก) เด็กกินไปแล้ว

2. มีส่วนเสริมอยู่ท้ายกริยา ประโยคกรรมวาทจากอาจมีส่วนเสริมมาขยายเพื่อบ่งบอกผล

บอกระดับมากน้อย หรือบอกทิศทางอยู่ท้ายกริยา เช่น

那些碗 都 被 她 先生 用 脏 了。

[ชามพวกนั้น ทั้งหมด ถูก เธอสามี ใช้ สกปรก แล้ว]

ชามพวกนั้น (ถูก) สามีเธอใช้จนสกปรกไปหมดแล้ว

3. มีคำบอกจำนวนอยู่ท้ายกริยา ประโยคกรรมวาทจากอาจมีคำบอกจำนวนเพื่อบอกจำนวนครั้งที่ทำกริยา หรือบอกว่ากริยานั้นกินเวลานานเท่าใดมาขยายอยู่ท้ายกริยา เช่น

那个强盗 在 监狱里 被 关 了 两年。

[โจรคนนั้น อยู่ คุก ใน ถูก ชัง แล้ว สองปี]

โจรคนนั้นถูกชังอยู่ในคุกสองปี

4. มีกรรมอยู่ท้ายกริยา ส่วนใหญ่แล้วกรรมท้ายกริยานี้มักมีส่วนขยายอยู่ข้างหน้าด้วย และกรรมตัวนั้นมักเกี่ยวเนื่องกับประธานของประโยค เช่น

他 的 衣服 被 钉子 挂 了 一个 大 口子。

[เขา ของ เสื้อ ถูก ตะปู เกี่ยว แล้ว หนึ่ง อัน ใหญ่ ช่อง (ขาด)]

เสื้อของเขาถูกตะปูเกี่ยวขาดเป็นทางยาวเลย

5. ท้ายกริยาไม่ต้องมีหน่วยอื่นใดอยู่ด้วยก็ได้ ถ้ามีกรรมหลังคำบุพบท 被/bei/ และกริยานั้นเป็นคำ 2 พยางค์ที่มีคำวิเศษณ์ขยายอยู่ข้างหน้าด้วย เช่น

他 的 建议 已经 被 大家 接受。

[เขา ของ ข้อเสนอ เรียบร้อยแล้ว ถูก ทุกคน ยอมรับ]

ข้อเสนอของเขาได้รับการยอมรับจากทุกคนเรียบร้อยแล้ว

นอกจากการศึกษาโครงสร้างประโยคกรรมวาท 被 /bei/ ในภาษาจีนดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบประโยคกรรมวาทภาษาจีนกับภาษาต่างประเทศ เช่น **Zhong Peiling** (2012) ศึกษาเรื่อง “汉英被动句对比研究 (The Contrastive Study of Chinese and English Passives)” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความ

เหมือนและความต่างของประโยคกรรมวาจกในภาษาจีนและภาษาอังกฤษ และปัจจัยที่เอื้อให้ประโยคกรรมวาจกในภาษาจีนและภาษาอังกฤษเหมือนกันและต่างกัน เพื่อให้เข้าใจประโยคกรรมวาจกอย่างลึกซึ้ง และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ศึกษาภาษาจีนและภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองด้วย Zhong Peiling ได้รวบรวมข้อมูลจาก 6 แหล่งดังนี้ 1) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเปรียบเทียบประโยคกรรมวาจกในภาษาจีนและภาษาอังกฤษ 2) ข้อมูลที่เก็บจากชีวิตประจำวัน 3) ผลงานวรรณกรรมปัจจุบันของจีน อังกฤษ และอเมริกัน 4) หนังสือพิมพ์ปัจจุบันของจีน อังกฤษ และอเมริกัน 5) ข้อมูลจากเว็บไซต์ www.sina.com และ www.souhu.com 6) ข้อมูลจากฐานข้อมูล Center for Chinese Linguistics PKU และ BJY โดยเก็บข้อมูลภาษาจีนปัจจุบันตั้งแต่วันที่ 4 เดือนพฤษภาคม ปี ค.ศ. 1919 จนถึงปี ค.ศ.2012 ข้อมูลที่เก็บรวบรวมประกอบด้วยประโยคกรรมวาจกที่มีตัวบ่งชี้ 被 /bei/ และประโยคกรรมวาจกที่ไม่มีตัวบ่งชี้ และเก็บเฉพาะประโยคกรรมวาจกที่ปรากฏในระดับประโยคเท่านั้น แต่ไม่ศึกษาประโยคกรรมวาจกที่ปรากฏในโครงสร้างเน้น 是 /shi/. . .的/de/ ผลการศึกษามีดังนี้

ประการแรก ในภาษาจีนและภาษาอังกฤษมีประโยคกรรมวาจกที่มีตัวบ่งชี้และประโยคกรรมวาจกที่ไม่มีตัวบ่งชี้เหมือนกัน ในภาษาจีนมีประโยคกรรมวาจกที่มีตัวบ่งชี้ 3 ประเภท คือ

1. NP₁+ 被 /bei/ (叫 /jiao/ 让 /rang/ หรือ 给 /gei/) +NP₂ + VP เช่น

NP		/bei/		NP ₂		VP
李刚		被		老师		批评了。
[หลี่กั่ง(ชื่อ) ถูก ครู ต่กว่า แล้ว]						
หลี่กั่งถูกครูต่ว่า						

2. N/NP₁+ 被 /bei/ + VP เช่น

	NP ₁		/bei/		VP
显然	他的话	事先	被	规范	过。
[เห็นได้ชัดว่า คำพูดของเขา ล่วงหน้า ถูก ปรับให้เป็นมาตรฐาน เคย]					
เห็นได้ชัดว่า คำพูดของเขาได้รับการปรับให้เป็นมาตรฐานมาก่อน					

3. NP₁+ 被 /bei/ (叫 /jiao/ 让 /rang/ หรือ 给 /gei/) +NP₂ +所 /suo/ (หรือ 给 /gei/) + VP เช่น

NP ₁		/jiao/		NP ₂		/gei/		V	/le/
小明		叫		人		给		打	了。
[เสี่ยวหมิง โดน คน (เอาไป) ตี แล้ว]									
เสี่ยวหมิงโดนคนตี									

ส่วนประโยคกรรมวาจกที่ไม่มีตัวบ่งชี้แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1) ประโยคกรรมวาจกที่เติมตัวบ่งชี้เข้าไปได้ เช่น 门关上了。(ประตูปิดแล้ว) สามารถเติมตัวบ่งชี้ 被 /bei/ เข้าไปเป็น 门被关上了。(ประตูถูกปิดแล้ว) และ 2) ประโยคกรรมวาจกที่เติมตัวบ่งชี้ไม่ได้ เช่น 这件衣服卖得很好。(เสื้อตัวนี้ขายดีมาก) ไม่สามารถเติมตัวบ่งชี้ได้

ประการที่สอง ในด้านวากยสัมพันธ์ ประโยคกรรมวาจกในภาษาจีนและภาษาอังกฤษมีประเด็นที่คล้ายกัน กล่าวคือ ประธานของประโยคเป็นคำนามหรือนามวลีเหมือนกัน วลีที่บ่งบอกผู้กระทำเป็นบุพบทวลีเหมือนกัน เช่น วลี 被 /bei/ + นามหรือนามวลีในภาษาจีน และวลี by + นามหรือนามวลีในภาษาอังกฤษ และภาคแสดงของประโยคกรรมวาจกประกอบด้วยส่วนขยายกริยาหลัก คำกริยา และส่วนเสริมเหมือนกัน ประโยคกรรมวาจกในภาษาจีนกับภาษาอังกฤษมีความแตกต่างอยู่ 3 ประการ คือ 1) สรรพนามแทนตนเอง (-self) ในภาษาจีนเป็นได้ทั้งประธานและผู้กระทำ แต่ในภาษาอังกฤษเมื่อสรรพนามแทนตนเองเป็นผู้กระทำ ประธานจะเป็นได้แค่สรรพนามที่คู่กันเท่านั้น 2) วลี 被 /bei/ + นามหรือนามวลีอยู่หน้าคำกริยา และละนามหรือนามวลีได้ แต่วลี by + นามหรือนามวลีอยู่หลังคำกริยาหรือท้ายประโยค และละนามหรือนามวลีไม่ได้ 3) ในภาษาจีนใช้คำช่วยแสดงสภาพ 了/le/ (แล้ว) 着/zhe/ (ไว้/อยู่) และ 过/guo/ (เคย) บอกราก (tenses) ของประโยค แต่ภาษาอังกฤษเพียงแต่ผันคำกริยาก็บอกรากได้

ประการที่สาม ในด้านการใช้ประโยคกรรมวาจกในภาษาจีนและภาษาอังกฤษก็แตกต่างกัน 1) การละคำ ในภาษาจีนประโยคกรรมวาจกละได้ 3 วิธี คือ การละประธาน การละผู้กระทำ และการละตัวบ่งชี้กรรมวาจก แต่ในภาษาอังกฤษละได้เพียงวิธีเดียวเท่านั้น คือ การละวลี by+คำนามหรือนามวลี 2) ในด้านความหมาย ประโยคกรรมวาจก 被 /bei/ ภาษาจีนมักแสดงความหมายไม่พึงประสงค์ แต่ประโยคกรรมวาจกภาษาอังกฤษสื่อความหมายได้กว้างขวางและความหมายเป็นภววิสัยมากกว่า 3) ในด้านความถี่ของการใช้ ภาษาจีนนิยมใช้ประโยคกรรมวาจกที่ไม่มีตัวบ่งชี้ แต่ภาษาอังกฤษนิยมใช้ประโยคกรรมวาจกที่มีตัวบ่งชี้ และความถี่ในการใช้ค่อนข้างสูง และ 4) ในด้านระดับภาษา ในภาษาจีนประโยคกรรมวาจก 被 /bei/ มักใช้ในภาษาระดับทางการ ส่วนประโยคกรรมวาจกที่มีตัวบ่งชี้ 叫 /jiao/ 让 /rang/ 给 /gei/ และประโยคกรรมวาจกที่ไม่มีตัวบ่งชี้มักใช้ในภาษาระดับไม่เป็นทางการ แต่ในภาษาอังกฤษประโยคกรรมวาจก be+PP (Past Participle) ใช้ได้ทุกระดับภาษา ประโยคกรรมวาจก get+PP และประโยคกรรมวาจกที่ไม่มีตัวบ่งชี้มักใช้ในภาษาระดับไม่เป็นทางการ

Li Fang (2011) ศึกษาเรื่อง “秦汉被动句比较研究 (A Comparative Study of Passive Sentences in Thai and Chinese Languages)” โดยเปรียบเทียบตัวบ่งชี้กรรมวาจก โครงสร้างประโยคกรรมวาจก พัฒนาการของตัวบ่งชี้ และความสัมพันธ์ระหว่าง “ความหมายถูก

กระทำ” กับ “ความหมายให้(ทำ)” ในภาษาไทยและภาษาจีน โดยรวบรวมข้อมูลจากห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดแห่งมณฑลยูนนาน ห้องสมุดมหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน และฐานข้อมูลต่างๆ

ผลการศึกษาพบว่า ตัวบ่งชี้กรรมวาทจากในภาษาไทยและภาษาจีนมีส่วนที่เหมือนกัน คือ ตัวบ่งชี้กรรมวาทจากมาจากคำกริยาแสดงการประสบ เช่น ถูก โดน ในภาษาไทย 见/jian/ (พบเจอ) 被/bei/ (ถูก) 吃/chi/ (รับ) ในภาษาจีน ส่วนที่ต่างกันก็คือ ในภาษาจีนมีตัวบ่งชี้ที่เกิดจากคำกริยาแสดงการสั่ง เช่น 教/jiao/(ให้ทำ) 叫/jiao/ (สั่งให้/เรียกให้) 让/rang/ (ให้) และตัวบ่งชี้ที่เกิดจากคำกริยาแสดงการให้ เช่น 给/gei/ (ให้) แต่ในภาษาไทยไม่พบตัวบ่งชี้ลักษณะนี้

โครงสร้างประโยคกรรมวาทจากในภาษาไทยและภาษาจีนที่เหมือนกันคือ N/NP+ตัวบ่งชี้+VP N/NP (ผู้ถูกกระทำ) ประธานมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ได้ คำกริยาเป็นสกรรมกริยาซึ่งมักสื่อความหมายไม่พึงประสงค์ VP ซึ่งเป็นภาคแสดง ในภาษาไทยไม่ต้องมีหน่วยเสริมท้ายกริยา แต่ในภาษาจีนต้องมีส่วนเสริมอื่นๆ เช่น คำเสริมบอกสภาพของคำกริยา คำเสริมบอกผลของการกระทำ ฯลฯ ส่วนการนำผู้กระทำเข้าไปในประโยคกรรมวาทนั้น โครงสร้างประโยคที่เหมือนกันทั้งภาษาไทยและภาษาจีนคือ N/NP(ผู้ถูกกระทำ)+ตัวบ่งชี้+ N/NP (ผู้กระทำ)+VP นอกจากนี้แล้วในภาษาไทยมีโครงสร้าง N/NP(ผู้ถูกกระทำ)+ตัวบ่งชี้+VP+ โดย+N/NP (ผู้กระทำ) ซึ่ง โดย+N/NP (ผู้กระทำ) เกิดจากอิทธิพลของการสัมผัสภาษาอังกฤษ ในขณะที่ภาษาจีนมีโครงสร้าง N/NP(ผู้ถูกกระทำ) + ตัวบ่งชี้+ VP + 于/yu/ + N/NP (ผู้กระทำ) แต่ 于/yu/ + N/NP (ผู้กระทำ) ไม่ได้รับอิทธิพลจากภาษาต่างประเทศ แต่เป็นการพัฒนาจากวิธีการใช้ 于/yu/ + สถานที่ อย่างไรก็ตาม ในภาษาไทยมีโครงสร้างประโยค ผู้ถูกกระทำ + ถูก + ให้/ทำให้ + คำกริยา ที่ไม่พบในภาษาจีน และในภาษาจีนมีโครงสร้าง N/NP(ผู้ถูกกระทำ) + ตัวบ่งชี้ 为/wei/ 被/bei/ + N/NP (ผู้กระทำ) + 所/suo/ + V และ N/NP(ผู้ถูกกระทำ) + ตัวบ่งชี้ 为/wei/ 被/bei/ + N/NP (ผู้กระทำ) + 给/gei/ + VP + ส่วนเสริมอื่นๆ ที่ไม่พบในภาษาไทย

Li Fang (2011, pp.31-34) กล่าวว่าในภาษาไทยและภาษาจีนไม่ได้มีประโยคกรรมวาทจากแต่แรก เมื่อภาษาพัฒนาถึงระดับหนึ่งจึงเกิดขึ้น และในช่วงแรกที่เกิดประโยคกรรมวาทจาก ตัวบ่งชี้กรรมวาทและโครงสร้างประโยคค่อนข้างน้อย ต่อมาเกิดพัฒนาการทำให้มีความหลากหลายมากขึ้น

ประโยคกรรมวาจกในภาษาไทยเกิดขึ้นในช่วงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 (ปีค.ศ. 1855)¹⁷ มีตัวบ่งชี้ “ถูก” ต่อมาเกิดตัวบ่งชี้ “โดน” ที่สามารถใช้แทนคำว่า “ถูก” เพื่อสื่อความหมายประสบ ในช่วงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 20 ภาษาไทยได้รับอิทธิพลจากภาษาอังกฤษ จึงเกิดตัวบ่งชี้ที่นำผู้กระทำ “โดย” ขึ้นมา และยังมีตัวบ่งชี้ “ได้รับ” เกิดขึ้นเพื่อสื่อความหมายยอมรับ ส่วนประโยคกรรมวาจกในภาษาจีนเกิดขึ้นในช่วงก่อนคริสต์ศักราช 770 มีตัวบ่งชี้ 于/yu/ และ 为/wei/ ต่อมาเกิดตัวบ่งชี้ 被/bei/ เกิดขึ้นและพัฒนาเป็น 为/wei/ 被/bei/. . . 所/suo/ และในช่วงจีนยุคใกล้ (หลังปี ค.ศ. 1912) ถึงเกิดตัวบ่งชี้ 吃 /chi/(รับ) 教/jiao/(ให้ทำ) 叫/jiao/ (สั่งให้/เรียกให้) 让/rang/ (ให้) 给/gei/ (ให้) ซึ่งตัวบ่งชี้เหล่านี้ยังใช้อยู่ในภาษาจีนถิ่นต่างๆ

ความหมายของประโยคกรรมวาจกในภาษาไทยและภาษาจีนล้วนแสดงความหมายในทางลบเป็นหลัก แต่ภาษาไทยได้รับอิทธิพลจากการสัมผัสภาษา (language contact) อังกฤษ จึงสามารถสื่อความหมายทางลบ ส่วนประโยคกรรมวาจกในภาษาจีนนอกเหนือประโยคกรรมวาจก 被/bei/ แล้วสื่อความในทางลบทั้งสิ้น ประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ในภาษาจีนสามารถสื่อความลบความหมายเป็นกลาง และความหมายดีได้ แต่ใช้ได้จำกัดในช่วงก่อนปี ค.ศ. 1912 หลังจากนั้นภาษาจีนได้รับอิทธิพลจากภาษาอังกฤษมากขึ้น ทำให้ประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ในภาษาจีนใช้สื่อความหมายกลางๆ และความหมายดีมากขึ้น

ในภาษาไทยและภาษาจีนความสัมพันธ์ระหว่าง “ความหมายถูกกระทำ” กับ “ความหมายให้(ทำ)” ใกล้ชิดกันมาก ในภาษาไทยบางครั้งจะแทรกประโยคเติมเต็มแสดงการ(สั่ง) ให้ทำเข้าไป ทำให้กลายเป็นประโยคกรรมวาจกแสดงการ(สั่ง)ให้ทำ (สองประโยคซ้อนกัน) เช่น

¹⁷ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2547) กล่าวในบทความเรื่อง “From a Syntactic Structure to a Passive Verb Form: Development of the /thùuk/ Passive Marker in Thai” ว่า กลไกการวิวัฒนาการของตัวบ่งชี้กรรมวาจกในภาษาไทยสามารถแบ่งเป็น 7 ช่วง คือ

ช่วงที่ 1 ความหมายเดิมของคำว่า “ถูก” คือ “แต่ต้อง” หรือ “ถอดแบบออกมาอย่างถูกต้อง” (คริสต์ศตวรรษที่ 13)

ช่วงที่ 2 คำว่า “ถูก” หมายถึง “เหมาะ/เหมาะสม” เป็นคำกริยากรรม (คริสต์ศตวรรษที่ 13)

ช่วงที่ 3 คำว่า “ถูก” หมายถึง “เหมาะสมกับสิ่งใด” เป็นคำกริยากรรม (คริสต์ศตวรรษที่ 18)

ช่วงที่ 4 คำว่า “ถูก” หมายถึง “ต้อง” “จำเป็นต้อง” หรือ “ถูกบังคับให้” (คริสต์ศตวรรษที่ 18)

ช่วงที่ 5 คำว่า “ถูก” หมายถึง “จะได้รับ” หรือ “ถูกกระทบโดยสิ่งที่ไม่พึงประสงค์” (คริสต์ศตวรรษที่ 19)

ช่วงที่ 6 คำว่า “ถูก” หมายถึง “ได้รับ/ประสบประสบการณ์ที่ไม่ดี” เป็นตัวบ่งชี้กรรมวาจกที่สื่อความหมายไม่ดี (คริสต์ศตวรรษที่ 19)

ช่วงที่ 7 อุปสรรค “ถูก” ไม่มี ความหมาย และกลายเป็นตัวบ่งชี้กรรมวาจกจริงในภาษา (คริสต์ศตวรรษที่

N/NP₁ ตัวบ่งชี้ N/NP₂ คำสั่ง N/NP₃ V
 水牛 被 邻居 叫 小偷 偷了。
 [ควาย ถูก เพื่อนบ้าน ให้ ขโมย ลัก แล้ว]
 เพื่อนบ้านให้ขโมยลักควายไปแล้ว

ในตัวอย่างภาษาไทยมีเหตุการณ์สองเหตุการณ์ซ้อนกัน เหตุการณ์แรก ควายถูกลัก เหตุการณ์ที่สองซึ่งปรากฏเป็นประโยคเต็มเต็มคือ เพื่อนบ้านให้ขโมยลักควาย ซึ่งคล้ายกับโครงสร้าง 为/wei/ 被/bei/. . .所/suo/ และ 教/jiao/(ให้ทำ) 叫/jiao/(สั่งให้/เรียกให้) 让/rang/(ทำให้). . . 给/gei/ ในภาษาจีน

2.4 สรุปภาพรวมของวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้เห็นว่าการแปลสัมพันธ์กับภาษา ความหมาย และการนำเสนอความหมาย ดังที่ปีเตอร์ นิวมาร์ก (1988) เทย์เลอร์ คริสโตเฟอร์ (1998) สัญฉวี สายบัว (2542) ปริมา มัลลิกะมาส (2553) และสุพรรณิ ปันมณี (2546) กล่าวไว้ ผู้แปลทำหน้าที่เป็นคนกลาง รับความหมายเดิมจากภาษาต้นฉบับส่งต่อผู้อ่านภาษาแปลโดยต้องคำนึงถึงธรรมชาติของภาษาแปล ดังนั้นจึงต้องทำงานแปลตามขั้นตอนที่ถูกต้อง และมีเทคนิคการแปลและวิธีปฏิบัติงานแปลให้เหมาะสมและถูกต้อง ทำให้ผู้อ่านภาษาแปลมีความรู้สึกเหมือนการอ่านต้นฉบับ แนวคิดดังกล่าวไม่เพียงชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติงานแปล และทำให้การแปลมีหลักเกณฑ์มากยิ่งขึ้นเท่านั้น แต่ยังเป็นแนวทางและหลักเกณฑ์สำคัญต่อการศึกษางานแปลอีกด้วย ผู้วิจัยจึงสามารถนำประเด็นดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ได้

ด้านประโยคกรรมวาจกในภาษาจีน ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับกรรมวาจกในภาษาจีน พบว่า Lu Jianming (2004) กล่าวถึงปัญหาที่เกี่ยวกับประโยคกรรมวาจกในภาษาจีน Ma Zhen (2006) และ Lu Fubo (2008) กล่าวถึงวิธีการใช้ประโยคกรรมวาจก You Shu (2005) และ ประพิน มโนมัยวิบูลย์ (2545) กล่าวถึงโครงสร้างของประโยคกรรมวาจก แนวคิดดังกล่าวทำให้เห็นลักษณะเด่นของประโยคกรรมวาจกภาษาจีนว่าอยู่ที่ตัวบ่งชี้ ความหมาย และโครงสร้างประโยค ส่วนวิทยานิพนธ์เรื่อง “秦汉被动句比较研究 (A Comparative Study of Passive Sentences in Thai and Chinese Languages)” ของ Li Fang (2011) และวิทยานิพนธ์เรื่อง “汉英被动句对比研究 (The Contrastive Study of Chinese and English Passives)” ของ Zhong Peiling (2012) ทำให้เห็นความแตกต่างของประโยคกรรมวาจกระหว่างภาษาจีนกับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยจึงสามารถนำข้อมูลความรู้ดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการศึกษาประโยคกรรมวาจกในภาษาจีนได้

ส่วนการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประโยคกรรมวาจกที่เป็นภาษาไทยพบว่า มีนักวิชาการหลายคนได้ศึกษาประโยคกรรมวาจกไว้ เช่น อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2533) เขียนงานวิจัยเรื่อง “หน่วยสร้างกรรมวาจก” โดยนำเกณฑ์สากลลักษณะมาวิเคราะห์ประโยคในภาษาไทย พรพิลาส เรื่อง โชติวิทย์ (2524) ศึกษาลักษณะของ “ประโยครับในภาษาไทย” รัฐพร ทองแดง (2552) “หน่วยสร้างประธานรับการกระทำในภาษาไทย” งานวิจัยดังกล่าวทำให้เห็นภาพรวมของประโยคกรรมวาจกในภาษาไทย วิทยานิพนธ์เรื่อง “หน่วยสร้างภาษาไทยที่เทียบเท่ากับหน่วยสร้างกรรมวาจกภาษาอังกฤษในข่าวต่างประเทศผ่านดาวเทียม” ของศิริมา ภิญโญสินวัฒน์ (2533) และวิทยานิพนธ์เรื่อง “การหลีกเลี่ยงประโยคกรรม 'ถูก' ในเรื่อง แฮร์รี่ พอตเตอร์ ฉบับภาษาไทย” ของปฤณา มโนมัยวิบูลย์ (2547) ทำให้เห็นวิธีการศึกษาการแปลประโยคกรรมวาจกจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ผลงานเหล่านี้ช่วยให้ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์การแปลประโยคกรรมวาจกจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยได้เป็นอย่างดี

บทที่ 3

การแปลแบบใช้ประโยคกรรมวาจก

การแปลแบบใช้ประโยคกรรมวาจก หมายถึงประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ในภาษาจีน เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วยังคงเป็นประโยคกรรมวาจกตามต้นฉบับ การแปลลักษณะนี้เกิดจากความคล้ายคลึงกันระหว่างภาษาไทยกับภาษาจีน กล่าวคือ ภาษาไทยและภาษาจีนเป็นภาษาคำโดดเหมือนกัน โครงสร้างประโยคก็เป็นแบบ SVO (ประธาน-กริยา-กรรม) เช่นกัน ซึ่งทำให้ตำแหน่งของประธาน กริยา และกรรมในภาษาไทยกับภาษาจีนเหมือนกัน ลักษณะที่คล้ายคลึงในภาษาไทยและภาษาจีนยังปรากฏในประโยคกรรมวาจกด้วย เช่น

小偷 被 抓 走了。

[ขโมย ถูก จับ ไป แล้ว]

ขโมยถูกจับไปแล้ว

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าประโยคกรรมในภาษาจีนและภาษาไทยมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน 3 ลักษณะ คือ

1. ผู้ถูกกระทำของประโยคปรากฏในตำแหน่งประธานของประโยค ซึ่งผู้ถูกกระทำในตัวอย่างภาษาจีนคือ 小偷 ส่วนภาษาไทยคือ ขโมย
2. มีตัวบ่งชี้กรรมวาจกอยู่หน้าคำกริยา ตัวบ่งชี้กรรมวาจกในตัวอย่างภาษาจีนคือ 被 /bei/ เรียงนำหน้าคำกริยา ส่วนภาษาไทยมีตัวบ่งชี้กรรมวาจก ถูก ก็เรียงนำหน้าคำกริยาเช่นกัน
3. มีคำกริยาหลัก (main verb) ที่เป็นกรรมกริยา คำกริยาในตัวอย่างภาษาจีนคือ 抓 /zhua/ ส่วนภาษาไทยคือ จับ ทั้ง 2 คำเป็นกรรมกริยา เมื่อเติมตัวบ่งชี้กรรมวาจกหน้าคำกริยาจึงทำให้กลายเป็นกรรมกริยา

ความคล้ายคลึงดังกล่าวทำให้โครงสร้างหลักของประโยคกรรมวาจกในภาษาไทยและภาษาจีนเหมือนกัน คือ ประธาน (ผู้ถูกกระทำ) + ตัวบ่งชี้กรรมวาจก + คำกริยา โครงสร้างที่ใกล้เคียงกันของทั้งสองภาษาทำให้การแปลประโยคกรรมวาจกในภาษาจีนเป็นประโยคกรรมวาจกในภาษาไทยไม่ขัดกับธรรมชาติของภาษาไทย และยังสื่อความหมายตรงตามต้นฉบับด้วย

นอกจากโครงสร้างของประโยคแล้วพัฒนาการด้านความหมายของประโยคกรรมวาจกในภาษาไทยและภาษาจีนยังส่งผลต่อวิธีแปลอีกด้วย ประโยคกรรมวาจกในภาษาไทยแต่เดิมมักใช้เฉพาะกับคำกริยาที่มีความหมายไม่ดี และสื่อความหมายไม่ดี เช่น น้องถูกแม่ตี ต่อมาเกิดการสัมผัสภาษาโดยเฉพาะภาษาอังกฤษในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทำให้ประโยคกรรม

วาก “ถูก” เกิดความหมายเป็นกลางขึ้นมา เช่น ตึกนี้ถูกสร้างขึ้นเมื่อปีที่แล้ว (Amara Prasithrathsint, 2004, pp.4-8)

ส่วนความหมายของประโยคกรรมวากในภาษาจีนแต่เดิมมีทั้งความหมายไม่ดีที่หมายถึง “ถูกกระทำ” และความหมายดีที่หมายถึง “ได้รับ” ตั้งแต่สมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันตก (ก่อนคริสต์ศักราช 221-คริสต์ศักราช 25) แต่ความหมายไม่ดีใช้แพร่หลายมากกว่า เช่น

(齐) 国一日被攻，虽欲事秦，不可得也。(ความหมายไม่ดี)

(《战国策》 อ้างจาก Li Fang, 2011, p.16)

เมื่อแคว้นฉีถูกบุกโจมตี ถึงจะคิดแสดงไมตรีจิตต่อแคว้นจิ้น ก็คงเป็นไปไม่ได้แล้ว

此诸人当时立无名，后皆被知遇。(ความหมายดี)

(《世说新语》 อ้างจาก Li Fang, 2011, p.36)

ตอนแรกคนเหล่านี้ไม่มีชื่อเสียง ตอนหลังได้รับการชื่นชมของหยิงหล่ง (ชื่อคน)

ต่อมาภาษาจีนได้รับอิทธิพลของการสัมผัสภาษาตะวันตกหลังปี ค.ศ. 1919 ความหมายเป็นกลางและความหมายดีจึงใช้แพร่หลายมากขึ้น ปัจจุบันนี้ประโยคกรรมวาก 被/bei/ ในภาษาจีนมีทั้งความหมายไม่ดี ความหมายเป็นกลาง และความหมายดี (Li Fang, 2011, pp.31-38)

อาจกล่าวได้ว่า แต่เดิมประโยคกรรมวากในภาษาไทยและภาษาจีนสื่อความหมายไม่ดี ต่อมาความหมายเกิดการเปลี่ยนแปลงเพราะได้รับอิทธิพลจากการสัมผัสภาษาอังกฤษ อิทธิพลดังกล่าวทำให้ประโยคกรรมวากในภาษาไทยสื่อได้ทั้งความหมายไม่ดี และความหมายเป็นกลาง และทำให้ประโยคกรรมวาก 被/bei/ ในภาษาจีนสื่อได้ทั้งความหมายดี ความหมายเป็นกลาง และความหมายไม่ดี

ในบทนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์กลวิธีการแปลประโยคกรรมวาก 被/bei/ แบบใช้ประโยคกรรมวากในนวนิยายเรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิงและลำนำกระเทียม จากการศึกษาพบการแปลลักษณะนี้จำนวน 256 ประโยค โดยรวบรวมจากนวนิยายเรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิง 154 ประโยค และนวนิยายเรื่องลำนำกระเทียม 102 ประโยค การแปลแบบใช้ประโยคกรรมวากแบ่งเป็น 5 ลักษณะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 การแปลตรงตามต้นฉบับ

การแปลตรงตามภาษาต้นฉบับ หมายถึงประโยคกรรมวาก 被/bei/ ที่มีโครงสร้างเป็น ประธาน + ตัวบ่งชี้กรรมวาก + คำกริยา เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วโครงสร้างประโยคยังคงเหมือนภาษาต้นฉบับและยังสื่อความหมายเหมือนภาษาต้นฉบับ โดยแปลเป็นประโยคที่มีตัวบ่งชี้กรรมวาก

“ถูก” “โดน” หรือ “ได้รับ” ในภาษาไทย จากการศึกษานวนิยายเรื่อง 红高粱家族 พร้อมฉบับแปล ตำนานรักทุ่งสีเพลิงและ 天堂蒜薹之歌 พร้อมฉบับแปลลำนำกระเทียมพบโครงสร้างประโยคกรรม วาจกในภาษาจีน 5 แบบ คือ

1. ประธาน + 被/bei/ (+ ผู้ถูกกระทำ) + คำกริยา¹⁸

ตัวอย่าง

老少掌柜的尸体已被乌鸦遮盖¹⁹。

(红高粱家族, น.115)

[ใหญ่ น้อย เจ้าแก่ ของ ศพ แล้ว ถูก อีกา รุมทิ้ง]

ศพของเจ้าแก่ใหญ่และเจ้าแก่น้อยถูกอีการุมทิ้ง (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.138)

จากตัวอย่างข้างต้นโครงสร้างประโยคภาษาจีนเป็น ประธาน+ตัวบ่งชี้+ผู้กระทำ+กริยา เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว โครงสร้างประโยคยังคงเหมือนเดิม แต่จะแตกต่างกันเฉพาะคำขยายของ ประธานในภาษาจีนที่อยู่หน้าคำที่ต้องการขยาย แต่ในภาษาไทยคำขยายจะเรียงไว้หลังคำที่ต้องการขยาย (พ. นววรรณ, 2520, น.135)

2. ประธาน + 被/bei/ (+ผู้ถูกกระทำ) + คำกริยา + 了/le/ (แล้ว)

ประธาน + 被/bei/ (+ผู้ถูกกระทำ) + คำกริยา + 着/zhe/ (ไว้/อยู่)

ประธาน + 被/bei/ (+ผู้ถูกกระทำ) + คำกริยา + 过/guo/ (เคย)

คำช่วยกริยาที่มักปรากฏในโครงสร้างประโยคกรรมวาจกของภาษาจีนมี 3 คำ คือ 了 /le/ (แล้ว) 着/zhe/ (ไว้/กำลัง อยู่) และ 过/guo/ (เคย) คำช่วยลักษณะนี้เรียกว่า คำบ่งเวลา²⁰ ในภาษาจีนมีคำบ่งเวลา 2 ประเภท คือ คำบ่งเวลาหน้ากริยากับคำบ่งเวลาหลังกริยา ทั้ง 3 คำที่ใช้ในประโยคกรรมวาจกเป็นคำบ่งเวลาหลังกริยา ในภาษาไทยก็มีคำบ่งเวลาในทำนองเดียวกับภาษาจีน เช่น คำว่า “แล้ว” ขยายกริยาเพื่อแสดงว่ากริยานั้นได้เสร็จสิ้น “กำลัง อยู่” ขยายกริยาเพื่อแสดงว่ากริยานั้นดำเนินอยู่ในขณะนั้น และ “เคย” ขยายกริยาเพื่อแสดงว่ากริยานั้นเกิดขึ้นหรือสภาพนั้นมีอยู่ในอดีตโดยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอาจเกิดขึ้นครั้งเดียวหรือหลายครั้งก็ได้ คำว่า “แล้ว” กับ “อยู่” จะอยู่หลังคำกริยา แต่ “กำลัง” กับ “เคย” อยู่หน้าคำกริยา

¹⁸ คำกริยาในโครงสร้างนี้ต้องเป็นคำกริยาสองพยางค์เท่านั้น และยังแสดงความหมายส่งผลกระทบต่อ สมบูรณ์แบบดูรายละเอียดในข้อ 2.3

¹⁹ XXXXX หมายถึงประโยคกรรมวาจกที่นำมาศึกษา

²⁰ คำบ่งเวลาช่วยแสดงเวลาที่เกิดขึ้น (นววรรณ พันธุมธา, 2558, น.64-68)

ตัวอย่าง

...江姐 被捕 了，群众都在为她的生命担忧。

(天堂蒜薹之歌, น. 25)

[เจียงเสวี่ฉิน ถูก จับ แล้ว]

...เจียงเสวี่ฉินถูกจับแล้ว เราทุกคนต่างเป็นห่วงความปลอดภัยของเธอ

(ลำนาคระเทียม, น.32)

จากตัวอย่างข้างต้น โครงสร้างประโยคภาษาจีนเป็น ประธาน + ตัวบ่งชี้ + กริยา + 了 /le/ (แล้ว) เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว โครงสร้างประโยคยังคงเหมือนเดิม ในภาษาต้นฉบับมีคำช่วย 了/le/ ตามหลังกริยาเพื่อแสดงการกระทำเสร็จสิ้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วก็มีคำว่า **แล้ว** ซึ่งเป็นคำขยายกริยาเพื่อแสดงว่ากริยานั้นได้เสร็จสิ้นปรากฏตามหลังคำกริยาเช่นกัน

3. ประธาน + 被/bei/ (+ ผู้ถูกกระทำ) + คำกริยา + หน่วยเสริมท้ายกริยา

ตัวอย่าง

点完了号，他的 双臂 被 抓住了。

(天堂蒜薹之歌, น. 329)

[เขา ของ แขนทั้งสองข้าง ถูก จับ ไว้ แล้ว]

พอขานเบอร์เสร็จ แขนทั้งสองข้างของเขาก็ถูกจับไว้ (ลำนาคระเทียม, น.351)

จากตัวอย่างข้างต้น โครงสร้างประโยคภาษาจีนเป็น ประธาน + ตัวบ่งชี้ + กริยา + หน่วยเสริมท้ายกริยา หน่วยเสริมท้ายกริยาเป็นคำบอกผลของการกระทำ ในประโยคภาษาจีน คำกริยาคือ 抓 (จับ) และมีคำบอกผล 住 (ไว้) ตามหลัง เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วก็มีคำกริยา **จับ** และมีคำบอกผล **ไว้** ตามหลังเช่นกัน

4. ประธาน + 被/bei/ (+ ผู้ถูกกระทำ) + คำกริยา + กรรมตรงของกริยา

ตัวอย่าง

余大牙 被 绑住 双臂，拴在一棵树上。(红高粱家族, น. 51)

[อีว์ฟันใหญ่ ถูก มัด ไว้ แขนสองข้าง]

อีว์ฟันใหญ่ถูกมัดแขนไว้กับต้นไม้ (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.64)

จากตัวอย่างข้างต้น โครงสร้างประโยคภาษาจีนเป็น ประธาน + ตัวบ่งชี้ + กริยา + กรรมตรงของกริยา กรรมตรงในโครงสร้างประโยคลักษณะนี้มักเกี่ยวข้องกับประธานของประโยค กรรมตรงของประโยคเป็น 双臂 (แขนสองข้าง) ซึ่งเป็นอวัยวะส่วนหนึ่งของอีว์ฟันใหญ่ที่เป็นประธานของประโยค เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว กรรมตรงก็เรียงตามหลังคำกริยาได้เหมือนภาษาจีน และยังรักษาธรรมชาติของภาษาไทยไว้ด้วย

5. ประธาน + 被/bei/ (+ ผู้ถูกกระทำ) + กริยาวลี + กริยาวลีอื่นๆ

ตัวอย่าง

罗汉大爷没走，...直到我家那两头大黑骡子被日本人拉到胶平公路修筑工地上去使役为止。(红高粱家族, น. 7)

[จนกระทั่ง ผม บ้าน นั้น สอง ตัว ใหญ่ ดำ ล่อ ถูก คนญี่ปุ่นดึง ถึง เจียวผิง ทางหลวง เขตก่อสร้าง บน ไป ใช้งาน ลีนสุด]

ลุงหัวฮั่นตัดสินใจรับหน้าที่ดูแลกิจการในบ้านต่อ...จนกระทั่งล่อสีดำสองตัวนั้นถูกทหารญี่ปุ่นยึดเอาไปใช้งานตอนสร้างทางหลวงเจียวผิงนั้นละ (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.14)

จากตัวอย่างข้างต้น โครงสร้างประโยคภาษาจีนเป็น ประธาน + ตัวบ่งชี้ + ผู้ถูกกระทำ + กริยาวลี + กริยาวลีอื่นๆ ในโครงสร้างประโยคลักษณะนี้ประธานมักเป็นประธานของคำกริยาทุกคำ ประโยคลักษณะนี้เรียกว่า ประโยคหลายกริยา ซึ่งเป็นประโยคที่มีคำกริยาหรือกริยาวลีสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด แยกจากกันไม่ได้ เพราะเมื่อปรากฏคำพ้องกับเมื่อมีคำกริยาอื่นตาม ความหมายจะต่างกัน (นววรรณ พันธุเมธา, 2558, น.232-233) ถ้าตัวอย่างภาษาไทยแยกเป็น 2 ประโยคจะเป็น ล่อสีดำสองตัวนั้นถูกทหารญี่ปุ่นยึดเอาไปตอนสร้างทางหลวงเจียวผิง และล่อสีดำสองตัวนั้นไปใช้งาน (ผิดจากความเป็นจริงที่ว่า ล่อไม่สามารถไปใช้งานหรือทำงานได้เอง) ในภาษาจีนและภาษาไทยมีประโยคกริยาเรียงเหมือนกัน เช่น 他坐地铁去上班。เขานั่งรถไฟใต้ดินไปทำงาน ดังนั้นเมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว คำกริยาก็ยังคงเรียงแบบภาษาจีนได้เช่นกัน

ตัวอย่างข้างต้นทำให้เห็นว่า โครงสร้างประโยคกรรมวาจกในภาษาจีนที่แตกต่างกันเมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วใช้วิธีแปลตรงตามภาษาต้นฉบับได้เหมือนกัน โครงสร้างประโยคกรรมวาจกในภาษาจีนไม่ใช่ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อวิธีแปล และโครงสร้างประโยคกรรมวาจกในภาษาไทยมีตัวบ่งชี้กรรมวาจก “ถูก” “โดน” หรือ “ได้รับ” ปรากฏนำหน้าคำกริยา ประกอบกับประธานเป็นผู้ถูกกระทำ ไม่พบข้อจำกัดด้านโครงสร้างเหมือนภาษาจีน ลักษณะดังกล่าวทำให้โครงสร้างประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ทุกแบบแปลตรงตามต้นฉบับได้โดยไม่ผิดกับธรรมชาติของภาษาแปล ดังนั้นปัจจัยด้านโครงสร้างจึงไม่ส่งผลกระทบต่อวิธีแปล

3.1.1 การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก”

ตัวบ่งชี้เป็นองค์ประกอบสำคัญของประโยคกรรมวาจก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประธานของกริยานั้นเป็นผู้ถูกกระทำของประโยคกรรมวาจก และอาจเป็นหน่วยคำเติม (affix) ที่เป็นส่วนประกอบของคำกริยาหรือเป็นคำ เช่น รูปกริยา Auxiliary Be + Past Participle ในภาษาอังกฤษ คำว่า “ถูก” “โดน” และ “ได้รับ” ในภาษาไทย ตัวบ่งชี้ “ถูก” ในภาษาไทยมี 2 ลักษณะ คือ

ประโยคกรรมวาจก “ถูก” ที่มีความหมายไม่ดี และประโยคกรรมวาจกที่มีความหมายเป็นกลาง (Amara Prasithrathsint, 1985, pp.89-92) ประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ที่แปลตรงตามภาษาต้นฉบับโดยใช้ตัวบ่งชี้ “ถูก” พบ 153 ประโยค

3.1.1.1 การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก” ที่มีความหมายไม่ดี

ประโยคกรรมวาจก “ถูก” ที่มีความหมายไม่ดี (adversative /thùuk/passive) มีลักษณะต่อไปนี้ (Amara Prasithrathsint, 1985, p.89)

1. ประธานเป็นสิ่งมีชีวิต และเกิดกับคำกริยาที่มีความหมายไม่ดี โดยคำกริยามีลักษณะเป็น [+affected] ([+ได้รับผล]) และ [-factitive] ([-กรรมตรงและส่วนขยายคำกริยา]) เช่น คำว่า ฆ่า จับ

2. ประธานเป็นสิ่งมีชีวิตและเกิดกับคำกริยาที่มีความหมายเป็นกลาง ซึ่งเป็นคำกริยาที่นอกเหนือจากคำกริยาประเภท [+affected] และ [-factitive] จะสื่อความหมายแฝงดีหรือไม่ดีนั้นขึ้นอยู่กับบริบท เช่น เขาถูกเชิญ

3. ประธานเป็นสิ่งไม่มีชีวิต และเกิดกับคำกริยาที่มีความหมายไม่ดี จะสื่อความหมายแฝงไม่ดี เช่น โครงการเศรษฐกิจของหลวงประดิษฐ์ได้ถูกทำลาย

นอกจากอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์แล้ว จินดา งามสุทธิ (2522, น.40-42) ก็กล่าวถึงประโยคกรรมวาจกที่นิยมใช้กันว่า เป็นประโยคที่มีความหมายในทางที่ไม่ดี โดยใช้กริยาที่มีความหมายในทางลบ เช่น ฆ่า ตี ยิง ทำโทษ ดู จับ กัด ฯลฯ พร้อมด้วยคำว่า ถูก หรือโดนนำหน้าคำกริยาเหล่านี้

เมื่อพิจารณาประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ที่แปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก” พบว่า ประโยคกรรมวาจกที่แปลตรงตามภาษาต้นฉบับส่วนมากแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก” ที่มีความหมายไม่ดี พบ 148 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 57.81 เช่น

ตัวอย่างที่ 1

公路 两侧 村庄 中 骡马 被 劫掠 一空。(红高粱家族, น. 11)

[ทางหลวง สองข้างทาง หมู่บ้าน ใน ม้าและล่อ ถูก ปล้นชิง
หมด]

ม้าและล่อในหมู่บ้านสองข้างทางหลวงถูกจับไปหมด

(ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.19)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้แปลใช้ประโยคกรรมวาจก “ถูก” แปลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ตัวบ่งชี้ 被/bei/ แปลเทียบเท่ากับตัวบ่งชี้ ถูก ได้ คำกริยาในต้นฉบับ 劫掠 (ปล้นชิง) เป็นคำกริยาที่มีความหมายไม่ดี และมีหน่วยเสริมท้ายกริยา 一空 (หมด) ช่วยเสริมบอกผลของ

การกระทำ การแปลลักษณะนี้ไม่เพียงสื่อความหมายตรงตามภาษาต้นฉบับเท่านั้น แต่ยังถ่ายทอดความหมายไม่ดีของประโยคต้นฉบับออกมาด้วย

ตัวอย่างที่ 2

先生说：“司令...令郎是被疯狗咬了，能保住命就好。”（红高粱家族，น. 212）

[ลูกชายหัวหน้า ไซ่ ถูก หมาบ้า กัด มา]

หมอบ้า “...หัวหน้าอีวี ลูกชายหัวหน้าถูกหมาบ้ากัดมานะ รักษาชีวิตเอาไว้ได้ก็ถือว่าดีแล้ว” (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.249)

จากตัวอย่างข้างต้น นอกจากผู้แปลใช้ประโยคกรรมวาจก “ถูก” แปลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ แล้ว ยังแปลผู้กระทำตรงตามภาษาต้นฉบับด้วย พร้อมกับเรียงผู้กระทำตามหลังตัวบ่งชี้เหมือนต้นฉบับ ในต้นฉบับมีคำว่า 是 (ไซ่) ใช้เพื่อเน้นความเป็นจริงที่กล่าวตามหลัง (Zhongguo shehui kexue yuyan yanjiusuo cidian bianjishi, 2012, p.1190) การแปลคำว่า 是 (ไซ่) จึงไม่ส่งผลต่อโครงสร้างของประโยคแปล เมื่อแปลเป็นภาษาไทยใช้คำเสริม **นะ** เพื่อแสดงความเห็นของหมอบ้า ซึ่งตรงกับความเป็นจริงที่ต้นฉบับต้องการจะสื่อ โครงสร้างของประโยคแปลยังคงตรงตามภาษาต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 3

罗汉大爷跟骡子一起，被押上了工地。

(红高粱家族, น. 14)

[ถูก คุมตัว ไป แล้ว เขตก่อสร้าง]

ลุงหลัวฮั่นและล้อของเราถูกควบคุมตัวอยู่ในเขตก่อสร้าง

(ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.22)

จากตัวอย่างข้างต้นผู้แปลใช้ประโยคกรรมวาจก “ถูก” แปลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ โดยคำกริยาจะเป็นคำกริยาแสดงอาการที่เคลื่อนที่ **คุมตัว** (押) และมีนามวลีบอกความสัมพันธ์ทางสถานที่ตามหลังคำกริยา ก็คือ **เขตก่อสร้าง** ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางของการเคลื่อนที่

ตัวอย่างที่ 4

他一捆蒜薹也没舍得扔，他还担心毛驴被踩死。（天堂蒜薹之歌，น. 286）

[เขา ยัง ห่วงว่า เจ้าลา ถูกเหยียบ

ตาย]

เขาไม่กล้าปาดันกระเทียมแม้แต่กำเดียว เขากลัวว่าเจ้าลา
จะถูกเหยียบตาย (ลำนํ้ากระเทียม, น.308)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้แปลใช้ประโยคกรรมวาจก “ถูก” แปลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ตัวบ่งชี้ 被/bei/ แปลเทียบเท่าเป็นตัวบ่งชี้ ถูก และมีหน่วยเสริมท้ายกริยา 死 (ตาย) ช่วยบอกผลของคำกริยา คำกริยา 踩 และ **เหยียบ** เป็นคำกริยาแสดงอาการทั้งคู่

ตัวอย่างที่ 5

金菊 也 被 二哥 推 下车。

(天堂蒜薹之歌, น. 146)

[จินจิว๋ เช่นกัน ถูก เหยีรอง ผลัก ลง รถ]

จินจิว๋ถูกเหยีรองผลักลงมาจากรถเช่นกัน

(ลำนํ้ากระเทียม, น.162)

จากตัวอย่างข้างต้น ประโยคกรรมวาจก 被/bei/ แปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก” และมีผู้กระทำปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้ ในต้นฉบับมีคำ 也/ye/ (ก็...เช่นกัน) นำหน้าคำกริยาเพื่อขยายว่าคำกริยานั้นเกิดขึ้นซ้ำ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยจึงใช้คำว่า **เช่นกัน** อยู่ท้ายประโยคเพื่อขยายว่าการกระทำนั้นเกิดขึ้นซ้ำ และในประโยคแปลได้เพิ่มคำเชื่อม **จาก** ซึ่งเป็นคำเชื่อมบอกแหล่งเดิม จึงอยู่หน้าคำนาม **รถ** โครงสร้างประโยคแปลยังคงเหมือนภาษาต้นฉบับ และเพิ่มคำเชื่อมทำให้ประโยคแปลถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ของภาษาแปล

ตัวอย่างที่ 6

马脸 青年 已 被 抬 到 囚车 上 去了。

(天堂蒜薹之歌, น. 83)

[หน้าเรียว วัยรุ่น แล้ว ถูก ยก ถึง รถนักโทษ บน ไป แล้ว]

วัยรุ่นหน้าเรียวถูกยกขึ้นไปบนรถนักโทษแล้ว

(ลำนํ้ากระเทียม, น.97)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้แปลใช้ประโยคกรรมวาจก “ถูก” แปลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ โดยคำกริยาจะเป็นคำกริยาแสดงอาการที่เคลื่อนที่ ยก (抬) และมีนามวลีบอกความสัมพันธ์ทางสถานที่ตามหลังคำกริยา ก็คือ **รถนักโทษ** ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางของการเคลื่อนที่ จะเห็นได้ว่า คำเชื่อมบอกความสัมพันธ์ทางสถานที่ในภาษาจีน 上 กับคำเชื่อมลักษณะเดียวกันในภาษาไทย **บน** อยู่ตำแหน่งต่างกัน ในภาษาจีนคำนามอยู่หน้าคำเชื่อม แต่ในภาษาไทยคำนามอยู่หลังคำเชื่อม เพราะภาษาจีนเรียงคำขยายอยู่หน้าคำที่ต้องการขยาย แต่ภาษาไทยเรียงคำขยายอยู่หลังคำที่ต้องการขยาย

3.1.1.2 การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก” ที่มีความหมายเป็นกลาง

ประโยคกรรมวาจก“ถูก” ที่มีความหมายเป็นกลาง (non-adversative /thùuk/ passive) มีลักษณะต่อไปนี้ (Amara Prasithratsint, 1985, p.90)

1. ประธานเป็นสิ่งไม่มีชีวิต และเกิดกับคำกริยาที่มีความหมายเป็นกลาง ซึ่งเป็นคำกริยาที่ไม่อยู่ในประเภท [+affected] ([+ได้รับผล]) และ [-factitive] ([-กรรมตรงและส่วนขยายคำกริยา])

2. ประธานเป็นสิ่งไม่มีชีวิต และเกิดกับคำกริยา [+affected] และ [-factitive] แต่ความหมายแฝงเป็นกลาง เช่น “อิสทามีน”นี้จะถูกทำลายโดยยาอะดรีนาลีน

3. ประธานเป็นสิ่งมีชีวิต และเกิดกับคำกริยาที่มีความหมายเป็นกลาง หรือความหมายแฝงที่ไม่ดี เช่น หล่อนถูกย้ายมาอยู่ห้องใหญ่

นอกจากลักษณะดังกล่าวแล้ว อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2553, น.252) ยังนิยามกรรมวาจกแบบเป็นกลางว่า “กรรมวาจกที่ตัวบ่งชี้ใช้กับกริยาโดยทั่วไป โดยไม่จำกัดว่าต้องมีความหมายในทางร้ายหรือดี ตัวบ่งชี้ ถูก ถือว่าเป็นกลางในภาษาไทยปัจจุบัน แต่กรรมวาจกแบบไม่เป็นกลางมี โดน กับ ได้รับ เป็นตัวบ่งชี้ที่ไม่เป็นกลาง เพราะใช้ในวงจำกัดกับกริยาที่มีความหมายในทางร้าย และในทางดี ตามลำดับ”

เมื่อพิจารณาประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ที่แปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก” พบว่าประโยคกรรมวาจก “ถูก” ที่มีความหมายเป็นกลางมีจำนวน 5 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 1.95 ได้แก่

ตัวอย่างที่ 1

她 出口 的 细语 被 厚 重 的 轿 壁 和 轿 帘 吸 收 得 干 干 净 净。(红高粱家族, น. 38)

[เธอ ออก ปาก ที่ คำพูดพิมพ์้า ถูก หนา หนัก ที่ เกี้ยว ผนัง และ ผ้าม่าน ดูด จน สะอาด]

คำพูดพิมพ์้าของย่าถูกผนังเกี้ยวและผ้าม่านดูดกลืน

(ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.49)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้แปลใช้ประโยคกรรมวาจก “ถูก” แปลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ เหมือนในหัวข้อ 3.1.1.1 แต่คำกริยาที่มีความหมายเป็นกลาง และบริบทในประโยคต้นฉบับก็สื่อความหมายเป็นกลาง คำว่า 吸收 (ดูด) ในภาษาจีนและคำว่า ดูด ในภาษาไทยต่างสื่อความหมายเป็นกลาง และหลังคำกริยามีหน่วยเสริมกริยา 干干净净 (สะอาด) เพื่อบอกผลของการกระทำคือ **หมดหายจนไม่เหลือ** เมื่อแปลเป็นภาษาไทยผู้แปลจึงใช้คำว่า **กลืน** ที่มีความหมายว่า ทำให้หายหรือสูญไป ซึ่งสื่อความหมายครบตามภาษาต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 2

各种头盖骨都是一个形状，密密地挤在
一个坑里，完全 平等 地 被 同样的雨水浇灌着。

(红高粱家族, น. 192)

[แน่น อย่าง เบียดเสียด อยู่

หนึ่ง หลุม ใน ทั้งหมด เท่าเทียมกัน อย่าง ถูก เหมือนกัน ที่ น้ำฝน สาด อยู่]

กะโหลกศีรษะแต่ละชิ้นดูเหมือนกันไปหมด มันกอง

เบียดเสียดถูกฝนสาดอย่างเท่าเทียมกันในหลุม (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.225)

จากตัวอย่างข้างต้น ประธานเป็นสิ่งไม่มีชีวิต คำกริยา 浇灌 (สาด) มีความหมายเป็นกลาง และมีคำขยายคำกริยา 平等地 (อย่างเท่าเทียมกัน) กับคำช่วยบอกสภาพการดำเนินอยู่ในขณะนั้น 着 (อยู่) ประกอบรวม จากบริบทต้นฉบับไม่ต้องการสื่อความหมายทางลบ จึงแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก” และสลับตำแหน่งของวลีบอกสถานที่จากประโยคหน้ามาไว้ในประโยคกรรมวาจก เพราะวลีบอกสถานที่ในภาษาไทยมักอยู่ตามหลังคำกริยา และทำให้ประโยคแปลเข้าใจง่ายและสอดคล้องกับลักษณะของภาษาไทย

ตัวอย่างที่ 3

坟墓 被 血红的高粱 包围着，像一个黑色的孤岛。(红高粱家族, น. 216)

[สุสาน ถูก สีแดงเพลิง ที่ ข้าวฟ่าง โอบล้อม อยู่]

สุสานถูกต้นข้าวฟ่างสีแดงเพลิงโอบล้อมเหมือนเกาะสีดำ

(ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.253)

จากตัวอย่างข้างต้น ประธานเป็นสิ่งไม่มีชีวิต คือ 坟墓 (สุสาน) คำกริยา คือ 包围 (ล้อม) ซึ่งหมายความว่า ต้องเข้าไปโดยรอบ โดยปริยายหมายถึงรุมล้อมเข้ามาเพื่อจะทำร้าย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น.1041) ซึ่งอาจจะสื่อความหมายไม่ดี แต่ว่าล้อมด้วยสิ่งที่ผู้เขียนมีทัศนคติที่ดีก็คือ 高粱 (ข้าวฟ่าง) ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำหน้าที่คล้ายผู้กระทำ²¹ ผู้แปลจึงใช้คำว่า โอบล้อม ทำให้ความหมายไม่ดีเบาลง จึงทำให้ประโยคแปลสื่อความหมายเป็นกลาง

ตัวอย่างที่ 4

一个月 后，四婶 被 保外就医，终于回到了家乡。

(天堂蒜薹之歌, น. 356)

²¹ สิ่งที่ทำหน้าที่คล้ายผู้กระทำ หมายถึงสิ่งที่ไม่สามารถกระทำกริยาอาการใดๆ ด้วยตัวเองได้ แต่มีลักษณะเป็น “เครื่องมือ” สามารถทำหน้าที่คล้ายผู้กระทำได้ เช่น หมากูกรถชน เด็กถูกต้นไม้ทับ คำว่า รถ และ ต้นไม้ มีลักษณะเป็นเครื่องมือ (จินดา งามสุทธิ, 2522, น.41-43)

[หนึ่งเดือน หลัง ป่าสี ถูก นำตัวไปรักษานอกเรือนจำ]

หลังจากนั้นหนึ่งเดือน ป่าสีถูกนำตัวไปรักษานอกเรือนจำ

และสุดท้ายก็ได้กลับบ้าน (ลำนาคกระเทียม, น.381)

จากตัวอย่างข้างต้นคำกริยา 保外就医 (นำตัวไปรักษานอกเรือนจำ) ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่จำกัดว่าจะต้องมีความหมายร้ายหรือดี และเป็นสิ่งที่นักโทษไม่สามารถทำได้ด้วยตัวเอง นักโทษจึงต้องเป็นผู้รับการกระทำ และมีคำเชื่อม 终于 (ในที่สุด) ในประโยคหลังเพื่อบอกว่าการกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งที่รอคอยมานาน ซึ่งอาจจะตีความในแง่กลางๆ หรือดีก็ได้

ตัวอย่างที่ 5

一望无际 的 黄麻 被 清凉的 黄
昏 风 吹拂着, ... (天堂蒜薹之歌, น. 91)

[กว้างไกลสุดลูกหูลูกตา ที่ ดงปอกระเจา ถูก เย็น ที่ ยาม
อัสดง สายลม พัดพลิ้วไหวช้า ๆ]

ดงปอกระเจากว้างไกลสุดลูกหูลูกตาถูกสายลมเย็นยามอัสดง
พัดพลิ้วไหวช้า ๆ ... (ลำนาคกระเทียม, น.105)

จากตัวอย่างข้างต้น ประธานของประโยคเป็นสิ่งที่มีชีวิต ซึ่งก็คือ 黄麻 (ดงปอกระเจา) คำกริยา 吹拂 (พัดพลิ้วไหวช้า ๆ) เป็นคำกริยาที่มีความหมายเป็นกลาง เมื่อแปลตรงตามภาษาต้นฉบับจึงสื่อความหมายเป็นกลางได้เช่นกัน

3.1.2 การแปลเป็นประโยคกรรมจาก “โดน”

คำว่า “โดน” มีความหมายว่า “กระทบกระทั่ง กระทบกระทั่ง หรือสัมผัส ถูกต้อง” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น.447-448) คำกริยาที่เกิดกับตัวบ่งชี้ “โดน” ล้วนมีความหมายในทางร้ายทั้งสิ้น (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2553, น.259) ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้ถูกกระทำในทางลบ เช่น โดนจับ โดนระเบิด โดนตี โดนรังแก เป็นต้น และคำว่า “โดน” สามารถใช้แทนคำว่า “ถูก” ในภาษาพูด (จินดา งามสุทธิ, 2422, น.42) ประโยคกรรมจาก 被/bei/ ที่แปลเป็นประโยคกรรมจาก “โดน” มี 14 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 5.47 เช่น

ตัวอย่างที่ 1

手榴弹接连着爆炸了, ... 黑眼 屁股上 被 崩 出
一个 窟窿, 哗哗地流着血。(红高粱家族, น. 259)

[ตาดำ กั้น บน โดน ระเบิด ออก (เป็น)
หนึ่ง รู]

และแล้วระเบิดมือก็ทำงาน ... กั้นของตาดำ หัวหน้าพรรคโดน
ระเบิดเป็นรู เลือดไหลไม่หยุด (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.302)

จากตัวอย่างข้างต้น ประโยคต้นฉบับสื่อความหมายในทางร้าย และโครงสร้างประโยคต้นฉบับเป็น ประธาน + ตัวบ่งชี้ + กริยา + กรรม ในโครงสร้างนี้คำกริยา 崩 (ระเบิด) ซึ่งส่งผลกระทบต่อกรรม 窟窿 (รู) โดยตรง ผู้แปลจึงใช้ตัวบ่งชี้ “โดน” สื่อความหมายไม่ดี ส่วน เป็น รู ในที่นี้ใช้เพื่อขยายผู้ถูกกระทำ 屁股 (ก้น) ทั้งนี้แสดงให้เห็นชัดเจนว่า กรรมตรงสัมพันธ์กับประธาน ในลักษณะที่เป็นส่วนขยาย ในภาษาไทยไม่สามารถเรียงคำว่า รู หลังคำกริยา ระเบิด เหมือนภาษาจีน ผู้แปลจึงใช้คำกริยา เป็น ซึ่ง “เป็นกริยาที่ไม่สำเร็จความหมายในตัวเอง ต้องมีคำอื่นมาขยายถึงจะได้ความ” (พ. นววรรณ, 2520, น.33-35) มาช่วยบอกสภาพของผู้ถูกกระทำหลังจากได้รับผลกระทบ

ตัวอย่างที่ 2

河堤后机枪声又响了，爷爷听到只有两挺机枪在响，那几挺一定是被 胶高大队 的手榴弹 炸 坏了。 (红高粱家族, น. 297)

[กระบอกพวกนั้น

แน่นอน โดน กองกำลังเจียวเกา ของ ระเบิดมือ ระเบิด พัง แล้ว]

เสียงรัวกระสุนดังขึ้นจากหลังตลิ่งอีกครั้ง ปู่ได้ยินเสียงปืนกลเพียงสองกระบอก แสดงว่าที่เหลือนั้นระเบิดมือของกองกำลังเจียวเกาทำลายไปแล้ว

(ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.347)

จากตัวอย่างข้างต้น ประโยคต้นฉบับสื่อความหมายในทางร้าย และโครงสร้างประโยคในต้นฉบับเป็น ประธาน + ตัวบ่งชี้ + ผู้กระทำ + กริยา + หน่วยเสริมท้ายกริยา เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วโครงสร้างประโยคยังคงตรงตามภาษาต้นฉบับ คำกริยา 炸 (ระเบิด) ซึ่งส่งผลกระทบต่อ 那几挺 (กระบอกพวกนั้น) ผู้แปลจึงใช้ตัวบ่งชี้ “โดน” สื่อความหมายไม่ดี และเพิ่มคำเชื่อมความ “แสดงว่า” นำหน้าประโยคกรรมวาจกเพื่อขยายความ ประธานของประโยคกรรมวาจกเป็น 那几挺 (กระบอกพวกนั้น) ซึ่งเป็นการอ้างถึงภายในตัวบท (endophoric referencing) เมื่อแปลเป็นภาษาไทยผู้แปลใช้คำว่า ที่เหลือ ซึ่งเป็นการอ้างถึงจุดอ้างอิงที่มาก่อน (anaphoric) เนื่องจากประโยคหน้ากล่าวถึง ปืนกลสองกระบอก ประโยคหลังกล่าวถึงปืนกลนอกเหนือไปจากนั้น ผู้แปลจึงใช้วลี ที่เหลือ ซึ่งสื่อความหมายเทียบเท่ามาแปลประธาน นอกจากนี้แล้วผู้แปลยังใช้คำกริยาบอกผล ทำลาย แทนคำกริยาแสดงการกระทำ 炸 (ระเบิด) และหน่วยเสริมท้ายกริยา 坏 (พัง) ทำให้ประโยคแปลตรงตามภาษาต้นฉบับ และเปลี่ยนวิธีเชื่อมโยงความและวิธีแสดงผลของการกระทำตามภาษาแปล

ตัวอย่างที่ 3

没及他开口，左边那个警察把一张盖着红印的白纸在他眼前晃了一下，轻轻地、略微有点口吃地说：你——你 被 捕 了。 (天堂蒜薹之歌, น. 4)

[แก. . .แก โดน จับ แล้ว]

เขา (เกาหยัง) ยังไม่ทันเอ่ยปากพูด ตำรวจที่ยืนอยู่ทางซ้ายก็ยื่น กระดาษสีขาวประทับตราสีแดงมาตรงหน้า จากนั้นก็พูดเสียงเบาและติดอ่างเล็กน้อยว่า “แก...แก โดนจับแล้ว” (ลำนํ้ากระเทียม, น.9)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้แปลใช้ประโยคกรรมวาจก “โดน” แปลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ เพราะประโยคนี้ในต้นฉบับเป็นคำพูดของตัวละคร ในภาษาพูดใช้ตัวบ่งชี้ “โดน” สื่อความหมายไม่ดี และคำกริยา 捕 และ จับ เป็นคำกริยาที่แสดงความหมายในทางลบทั้งคู่ หลังคำกริยา มีคำว่า 了 (แล้ว) ขยายกริยาเพื่อแสดงว่ากริยานั้นเสร็จสิ้นลงแล้ว เมื่อแปลเป็นภาษาไทยก็ใช้คำว่า แล้ว ซึ่งทำหน้าที่ขยายกริยาเพื่อแสดงว่ากริยานั้นเสร็จสิ้นลงแล้วเหมือนกัน

ตัวอย่างที่ 4

我们 不是 被 敲 死 就是 被 咬 死，我活着出来就不容易了。(天堂蒜薹之歌, น. 166)

[พวกเรา ไม่ โดน ตี ตาย ก็ โดน กัด ตาย]

พวกเราไม่โดนตีตายก็โดนกัดตาย กว่าจะหนีตายออกมาได้ไม่ถือง่ายเลย (ลำนํ้ากระเทียม, น.183)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้แปลใช้ประโยคกรรมวาจก “โดน” แปลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ เพราะประโยคนี้ในต้นฉบับเป็นคำพูดของตัวละคร ในภาษาพูดใช้ตัวบ่งชี้ “โดน” สื่อความหมายไม่ดี และคำกริยาแสดงอาการ 敲 (ตี) และ 咬 (กัด) เป็นคำกริยาที่แสดงความหมายในทางลบทั้งคู่ นอกจากนี้ยังมีหน่วยเสริมท้ายกริยา 死 (ตาย) ตามหลังเพื่อบอกผลของการกระทำ ในประโยคภาษาจีนมีคำเชื่อมบอกความให้เลือก 不是...就是/bushi/. . ./jiushi/ (ไม่...ก็) นำหน้าตัวบ่งชี้ 被/bei/ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยจึงใช้คำเชื่อมที่มีความหมายเทียบเท่า ไม่...ก็ อยู่หน้าหน้าตัวบ่งชี้ โดน ทั้งสองที่ ลักษณะดังกล่าวทำให้ประโยคแปลคงโครงสร้างประโยคตรงตามภาษาต้นฉบับได้โดยไม่ผิดธรรมชาติของภาษาแปล และสื่อความหมายครบตามต้นฉบับด้วย

ตัวอย่างที่ 5

小孩家，心眼活，也不算稀罕事，曹金柱说，文玲也是一样，听说这头菊子不干了，回家跟我闹别扭，被 我 和 她 娘 一 顿 好 打！

(天堂蒜薹之歌, น. 71)

[โดน ฉับ กับ แม่เธอ ยกหนึ่ง ตี]

“เด็กก็อย่างนี้แหละ ตี แต่จะว่าไปก็ไม่ใช่เรื่องแปลก” เฉาจินจู่พูด “เหว็นหลิงเองก็เหมือนกัน ได้ยินว่าจินจิวไม่ยอมแต่งงาน เลยกลับบ้านมาโววายไม่ยอมแต่งงาน โดน ฉับกับแม่มันตีไปยกหนึ่ง” (ลำนํ้ากระเทียม, น.84)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้แปลใช้ประโยคกรรมวาจก “โดน” แปลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ เพราะประโยคนี้ในต้นฉบับเป็นคำพูดของตัวละคร ในภาษาพูดใช้ตัวบ่งชี้ “โดน” สื่อความหมายไม่ดี และคำกริยา 打 (ตี) และ ตี สื่อความหมายในทางไม่ดีทั้งคู่ ในต้นฉบับหน้าคำกริยามีคำขยายเพื่อบอกจำนวนครั้งของการกระทำ 一顿 (ยกหนึ่ง) เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วก็ยังคงคำขยายนีไว้ เพียงแต่ย้ายไปอยู่หลังคำกริยา เพราะคำขยายในภาษาไทยเรียงไว้หลังคำที่ต้องการขยาย

ตัวอย่างที่ 6

那只冰凉的手触到了他的额头，立即缩了回去，好像被热水烫了似的。(天堂蒜薹之歌, น. 210)

[รวดเร็ว หด แล้ว กลับไป รวกับ

โดน น้ำร้อน ลวก แล้ว เช่นนั้น]

มือเย็น ๆ คุนั้น²²สัมผัสหน้าผากของเขา แล้วก็หดกลับไปยังรวดเร็วรวกับโดนน้ำร้อนลวก (ลำนาคระเทียม, น.227)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้แปลใช้ประโยคกรรมวาจก “โดน” แปลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ สถานการณ์น้ำร้อนลวกเป็นสิ่งที่ไม่ดีในทัศนะของคนทั่วไป จึงแปลโดยใช้ตัวบ่งชี้ โดน เมื่อนำมาเปรียบกับสถานการณ์สัมผัสหน้าผากที่เป็นไข้สูง ทำให้เห็นภาพของอาการเป็นไข้หนักมาก แม้ว่าประโยคกรรมวาจกปรากฏในประโยคเปรียบ แต่เรียงประโยคตรงตามภาษาต้นฉบับได้เช่นกัน

3.2 การแปลเป็นประโยคกรรมวาจกและใช้คำเชื่อมหลังคำกริยา

การแปลลักษณะนี้ประโยคกรรมวาจก 被/bei/ในต้นฉบับไม่มีคำเชื่อมหลังคำกริยา เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลจะแปลเป็นประโยคกรรมวาจกเช่นเดิม แต่เติมคำว่า “จน” “ให้” และ “เป็น” ตามหลังคำกริยา เพื่อให้ประโยคแปลบอกผลของการกระทำอย่างชัดเจนและไม่ผิดหลักไวยากรณ์ของภาษาไทย การแปลลักษณะนี้พบ 75 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 29.31

3.2.1 การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก” และใช้คำว่า “จน” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล

ผลของการกระทำเป็นองค์ประกอบสำคัญของประโยคกรรมวาจก หลังเหตุการณ์เกิดขึ้น ผู้ถูกกระทำต้องมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น (Zhang Bojiang, 2009, pp.110-115) ดังนั้น

²² ผู้แปลใช้คำต่างกับต้นฉบับ 那只冰凉的手 (มือเย็นๆ ข้างนั้น)

โครงสร้างประโยคกรรมวาจก ประธาน + ตัวบ่งชี้ (+ผู้กระทำ) + กริยา + หน่วยเสริมบอกผล จึงพบมากกว่าโครงสร้างอื่นๆ หน่วยเสริมบอกผลในภาษาจีนมักเรียงตามหลังคำกริยาโดยตรง บางครั้งอาจมีคำช่วย 得/de/ (จน) เชื่อมบ้าง เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว หน่วยเสริมบอกผลอาจไม่ได้เรียงตามหลังคำกริยาเสมอไป คำว่า “จน” ในภาษาไทยใช้นำหน้าคำกริยาที่แสดงผลหรือประโยคบอกผล ซึ่งเกิดจากเหตุที่มีปริมาณถึงระดับที่ทำให้เกิดผล (นววรรณ พันธุเมธา, 2558, น.100) การแปลลักษณะนี้ช่วยให้ทั้งสองภาษาสื่อความหมายตรงกัน และยังรักษารัฐธรรมนูญของภาษาแปลไว้ด้วย

3.2.1.1 การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก” ที่มีความหมายไม่ตี และใช้คำว่า “จน” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล

การแปลลักษณะนี้ หมายถึงประโยคกรรมวาจก 被/bei/ในต้นฉบับไม่มีคำเชื่อมปรากฏ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลจะแปลเป็นประโยคกรรมวาจกเช่นเดิม แต่เติมคำเชื่อมบอกผล “จน” ตามหลังคำกริยา ความหมายของประโยคกรรมวาจกพิจารณาตามเกณฑ์ที่กล่าวไว้ในข้อ 3.1.1.1 แม้ว่าเมื่อแปลเป็นภาษาไทยได้เพิ่มคำเชื่อม “จน” อยู่ระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล แต่ความหมายของประโยคยังยึดตามต้นฉบับ เพราะเมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วคำเชื่อมไม่ได้ส่งผลกระทบต่อความหมายของประโยค อีกทั้งแสดงให้เห็นว่าวิธีการเรียงคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผลในภาษาไทยและภาษาจีนแตกต่างกัน การแปลลักษณะนี้พบ 52 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 20.31 เช่น

ตัวอย่างที่ 1

村 围子 的 大门 被 炸 碎，一队日本马兵，挥舞着马刀，向村子里冲去。(红高粱家族, น.223)

[หมู่บ้าน กำแพง ของ ประตูใหญ่ ถูก ระเบิด แตกสลาย]

ประตูหมู่บ้านถูกระเบิดจนพัง ทหารฝ่ายญี่ปุ่นควมม้าควง

ดาบทะลวงเข้ามา (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.261)

จากตัวอย่างข้างต้น คำกริยาของประโยคต้นฉบับคือ 炸 (ระเบิด) และมีหน่วยเสริมบอกผลของการกระทำ 碎 (แตกสลาย) ตามหลังคำกริยาโดยตรง เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ระหว่างคำกริยา ระเบิด กับคำบอกผล พัง มีคำว่า จน เชื่อม และแปลส่วนบอกผลจาก แตกสลาย ในต้นฉบับเป็น พัง ในฉบับแปล เพราะสภาพแตกสลายของประตูก็คือ ประตูพังแล้ว ดังนั้นจึงถ่ายทอดความหมายได้ตรงตามภาษาต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 2

骑骡郎中和他的骡子已被吃成血糊糊的骨架... (红高粱家族, น.300)

[ขี่ ล่อ หมอยา กับ เขา ของ ล่อ แล้ว ถูก กิน เป็น เปี้ยก เลือด ที่ โครงกระดูก]

หมอยาและล่อหยิ่งกรอดถูกกัดกินจนเหลือแต่โครงกระดูก
... (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.351)

จากตัวอย่างข้างต้น คำกริยาของประโยคต้นฉบับคือ 吃 (กิน) และมีหน่วยเสริมบอกผลของการกระทำ 血糊糊的骨架 (โครงกระดูกที่เปี้ยกเลือด) เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วใช้คำเชื่อม **จน** เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผลโดยเน้นผลของการกระทำ เหลือแต่โครงกระดูก ซึ่งเป็นวลีที่บอกผลของการกิน ทำให้ผู้อ่านฉบับแปลเห็นภาพใกล้เคียงกับต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 3

一个 冒冒失失 扑到 父亲 面前的 狗, 被 父亲的 刺刀 豁 开了 脸皮。 (红高粱家族, น.208)

[หนึ่งตัว ชุ่มซำม พุ่ง พ่อ หน้า ที่ หมา ถูก พ่อ ของ ดาบปลายปืน แหวง เปิด แล้ว หน้า]

อีกตัวพุ่งตรงมาตรงหน้าพ่อก็ถูกดาบปลายปืนแหวงจนหนังหัวเปิด (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.244)

จากตัวอย่างข้างต้น โครงสร้างของประโยคต้นฉบับเป็น ประธาน + 被 /bei/ + ผู้ถูกกระทำ + คำกริยา + หน่วยเสริมบอกผล + กรรมตรงของกริยา เมื่อแปลเป็นภาษาไทย โครงสร้างประโยคเปลี่ยนเป็น ประธาน + ถูก + ผู้ถูกกระทำ + คำกริยา + จน + กรรมตรงของกริยา + หน่วยเสริมบอกผล จะเห็นได้ว่า ส่วนที่อยู่หลังคำเชื่อม **จน** จะแตกต่างจากต้นฉบับ เพราะว่าในฉบับแปล กรรมตรง + หน่วยเสริม ประกอบเป็นประโยค แต่ในต้นฉบับคำกริยา + หน่วยเสริมบอกผล ประกอบรวมเป็นกริยาวลีจึงแยกจากกันไม่ได้ แต่การใช้คำเชื่อม **จน** ทำให้โครงสร้างประโยคที่แตกต่างกันสามารถสื่อความหมายเท่าเทียมกันได้ และยังทำให้เห็นวิธีเรียงประโยคที่เกิดจากมุมมองแตกต่างกัน คือ กรรมตรง ในภาษาจีนเป็นผู้รับการกระทำโดยตรง ประธานของประโยคเป็นตัวเดียวกัน จึงมีลักษณะเป็นประโยคหลายกริยา ส่วนประโยคแปลมีประโยคย่อยที่ปรากฏหลังคำเชื่อม **จน** ทำให้ประโยคแยกเป็นสองประโยคย่อย และแต่ละประโยคมีประธานของตัวเอง เพียงแต่ประธานของประโยคย่อยข้างหลังเป็นอวัยวะส่วนหนึ่งของประธานในประโยคย่อยข้างหน้า

ตัวอย่างที่ 4

他 被 拖 得 心 跳 气 喘， 满 身 臭 汗。

(天堂蒜薹之歌, น.8)

[เขา ถูก ลาก จน ใจ เต้น หายใจหอบ]

เขาถูกลากจนเหนื่อยหอบ เหงื่อไหลท่วมตัว

(ลำนํ้ากระเทียม, น.57)

ตัวอย่างที่ 5

老 犯 人 被 中 年 犯 人 卡 得 直 翻 白 眼。

(天堂蒜薹之歌, น.119)

[ชรา นักโทษ ถูก ้วยกลางคน นักโทษ บีบคอ จน ตาเหลือก]

นักโทษชราถูกนักโทษ้วยกลางคนบีบคอจนตาเหลือก

(ลำนํ้ากระเทียม, น.135)

ตัวอย่างที่ 6

我的麦子割完了，一捆捆摆在地上，麦茬缝里一行行瘦弱的玉米见到阳光，它们是套种的，被 麦子 欺 侮 得 又 细 又 黄。

(天堂蒜薹之歌, น.20)

[ถูก ต้นข้าวสาลี รังแก จน ทั้ง ชุบพอม และ ซีดเหลือง]

ฉันเกี่ยวข้าวสาลีเสร็จแล้ว จับมัดเป็นมัดๆ วางกองไว้บนพื้น

ต้นข้าวโพดที่ปลูกแซมต้นข้าวสาลีจึงได้โผล่หน้าออกมาเจอแสงแดดบ้าง พวกมันถูกต้นข้าวสาลีรังแก
จนชุบพอมและซีดเหลือง (ลำนํ้ากระเทียม, น.27)

จากตัวอย่างที่ 4 ตัวอย่างที่ 5 และตัวอย่างที่ 6 หน่วยเสริมบอกผลในภาษาจีนประกอบด้วย กริยา + 得/de/ (ได้/จน) + หน่วยเสริมบอกผล คำว่า 得/de/ (ได้/จน) ในประโยคอยู่ระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริม เพื่อบอกผลของการกระทำนั้นว่าอยู่ในระดับใด โดยผลของการกระทำในภาษาจีนจะเป็นคำหรือประโยคก็ได้ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วจะประกอบด้วย กริยา+จน +หน่วยเสริมบอกผล และหน่วยเสริมบอกผลเป็น **ใจเต้นและหายใจหอบ** (ในตัวอย่างที่ 4) **ตาเหลือก** (ในตัวอย่างที่ 5) และ**ชุบพอมและซีดเหลือง** (ในตัวอย่างที่ 6) ซึ่งเป็นวลีที่พรรณนาผลของการกระทำนั้นว่าอยู่ในสภาพใด เนื่องจากคำเชื่อม **จน** ในภาษาไทยเชื่อมได้ทั้งคำบอกผลและประโยคบอกผล จึงนิยมนำมาใช้ในการแปลประโยคกรรมวาจก โดยเฉพาะประโยคที่ประกอบด้วย กริยา+ 得/de/ (ได้/จน) +หน่วยเสริมบอกผล

3.2.1.2 การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก” ที่มีความหมายไม่ตี ใช้คำว่า “จน” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล และมีการละผู้กระทำ

การแปลลักษณะนี้เหมือนข้อ 3.3.1.1 และมีการละผู้กระทำเพิ่มขึ้น เพราะผู้กระทำในประโยคเหล่านี้ได้กล่าวไว้ในบริบท และเป็นผู้กระทำไม่ชี้เฉพาะ จึงไม่ทำให้ความหมายโดยรวมเสียไป การแปลลักษณะนี้พบเฉพาะในนวนิยายเรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิง มี 6 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 2.35 ได้แก่

ตัวอย่างที่ 1

母亲哪里知道，当她正想着恨着父母的时候，...她的父亲我的外祖父...被日本人准确的射击掀掉了脑盖。(红高粱家族, น.175)

[คุณตา ถูก คนญี่ปุ่น แม่นยำ ที่ การยิงปืน เปิด แล้ว กะโหลก]

แม่ไม่รู้หรอกว่าขณะที่ตนกำลังคิดโกรธแค้นบุพการีอยู่นั้น... ส่วนตาถูก²³ยิงจนกะโหลกเปิด... (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.205)

จากตัวอย่างข้างต้น โครงสร้างของประโยคต้นฉบับเป็น ประธาน + 被 /bei/ + ผู้ถูกกระทำ + คำกริยา + หน่วยเสริมบอกผล + กรรมตรงของกริยา เมื่อแปลเป็นภาษาไทย โครงสร้างประโยคเปลี่ยนเป็น ประธาน + ถูก + ผู้ถูกกระทำ + คำกริยา + จน + กรรมตรงของกริยา + หน่วยเสริมบอกผล จะเห็นได้ว่า ส่วนที่อยู่หลังคำเชื่อม จน จะแตกต่างจากต้นฉบับ เพราะว่าเป็นฉบับแปล กรรมตรง + หน่วยเสริม ประกอบเป็นประโยค แต่ในต้นฉบับ คำกริยา + หน่วยเสริมบอกผล ประกอบรวมเป็นกริยาวลีจึงแยกจากกันไม่ได้ นอกจากนี้แล้วผู้แปลยังละผู้กระทำ การยิงปืน ซึ่งเป็นวิธีหรือต้นเหตุที่ทำหน้าที่คล้ายผู้กระทำ (จินดา งามสุทธิ, 2522, น.47) เพราะไม่กล่าวถึงก็ตีความจากคำกริยาได้

ตัวอย่างที่ 2

她拿着剪刀，不知该较什么，往日的奇思妙想，被一串串乱纷纷的大场面破坏。(红高粱家族, น.121)

[ถูก

ฉากๆ วุ่นวาย ที่ ใหญ่ เหตุการณ์ ทำลาย]

ย่าหุบกรรไกรเพราะไม่รู้จะตัดกระดาษเป็นรูปอะไรดี ความเพ้อฝันในวัยสาวถูก^๑ทำลายจนย่อยยับ (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.175)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้แปลใช้คำเชื่อม จน ตามหลังคำกริยาเพื่อบอกผลของการกระทำคือ ย่อยยับ และละสิ่งที่ทำหน้าที่คล้ายผู้กระทำซึ่งเป็นฉากเหตุการณ์ที่ไม่อาจระบุ

²³ ๑ หมายถึง ข้อความที่ถูกละไป

เนื้อหาที่ชัดเจนได้ เพราะประโยคกรรมวาจกต้องการเน้นผลของการกระทำ การละสิ่งที่ทำหน้าที่
คล้ายผู้กระทำ (จินดา งามสุทธิ, 2522, น.47) จึงไม่ส่งผลกระทบต่อการถ่ายทอดความหมาย

ตัวอย่างที่ 3

父亲的脚下是马尿和成的稀泥和一堆散乱的马粪，
整个的马粪团被人脚踢破，露出了光滑的马粪粘膜裹着的草渣和高粱米粒。

(红高粱家族, น.300)

[ทั้งก่อน ที่ ก่อนขี่ม้า ถูก ทำคน แตะ แตก]

ใต้เท้าของพ่อเป็นดินเลนปนฉี่ม้าและขี้ม้าและๆ ซึ่งถูก

เหยียบจนเหลว มองเห็นซากต้นหญ้าและเมล็ดข้าวฟ่างที่แทรกตัวอยู่ในนั้น

(ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.351)

ตัวอย่างที่ 4

父亲、母亲、王光、德治，兵分两路，钻进了两条狗
道，狗道上的泥巴被狗爪子踏得像橡皮一样柔韧。

(红高粱家族, น.199)

[บนทางหมา ของ ดิน ถูก ดิ้นหมา เหยียบ จน เหมือน ยาง (เช่นกัน) ยืดหยุ่น]

พ่อ แม่ หวังกวง และเต๋อจื่อแบ่งกลุ่มมุดเข้าไปตามทางหมา

เดินสองสาย ดินเลนถูกเหยียบจนยืดหยุ่นเหมือนยาง (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.233)

ตัวอย่างที่ 5

福来上前搀扶黑眼的胳膊，被他揉了个趑趄。

(红高粱家族, น.231)

[ถูก เขา ถอง แล้ว เซ]

ผู้ไหลเดินเข้ามาประคองตาต้า แต่กลับถูกถองจนเซ

(ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.271)

ตัวอย่างที่ 6

铁板会会员齐声高呼着：“啊吗咪啊吗咪啊吗咪”，无
所畏惧地冲上前去，驮粮的驴骡挣脱缰绳向旷野里跑去，伪军狼狈逃窜，跑得慢点的，就
被铁板会会员们 乱刀乱枪 砍死 戳死。(红高粱家族, น.295)

[ก็ ถูก

บรรดาถูกพรรคกระทะเหล็ก ดาบปืน ฟันตาย แทงตาย]

ลูกพรรคกระทะเหล็กบริกรรมคาถา “อามาลา อามาลา อามาลา” พร้อมกัน แล้วรุกไปข้างหน้าอย่างไม่เกรงกลัวอันตราย ลาและล้อพร้อมเสียบงหลังวิ่งหนีไป
ทางทุ่งกว้าง ขณะที่ทหารจีนหุ่นเชิดหนีตายกันอูตลุด พวกที่วิ่งเข้าถูกดาบถูกหอกแทงฟันจนตาย

(ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.345)

ในตัวอย่างที่ 3-6 ผู้แปลใช้คำเชื่อม **จน** นำหน้าหน่วยเสริมบอกผล และ ละผู้กระทำตามบริบท ผู้กระทำ **人脚** (เท้าคน) ในตัวอย่างที่ 3 **狗爪子** (ตีนหมา) ในตัวอย่างที่ 4 **他** (เขา หมายถึงตาต้า) ในตัวอย่างที่ 5 และ **铁板会员们** (บรรดาลูกพรรคกระทะเหล็ก) เป็นผู้กระทำที่ กล่าวไว้ในบริบทข้างหน้าแล้ว ผู้แปลไม่กล่าวซ้ำก็รู้ได้จากบริบท

3.2.1.3 การแปลเป็นประโยคกรรมจาก “ถูก” ที่มีความหมายเป็นกลาง และ ใช้คำว่า “จน” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล

ประโยคกรรมจาก 被/bei/ ในภาษาจีนสื่อความหมายเป็นกลางได้อยู่ แล้ว เมื่อแปลเป็นประโยคกรรมจาก “ถูก” ก็แปลเป็นความหมายกลางๆ เช่นกัน มิฉะนั้นก็จะ ถ่ายทอดความหมายไม่ตรงตามภาษาต้นฉบับ ความหมายของประโยคกรรมจากพิจารณาตามเกณฑ์ ที่กล่าวไว้ในข้อ 3.1.1.2 พบการแปลลักษณะนี้ 3 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 1.18 ได้แก่

ตัวอย่างที่ 1

骡子的蹄子淹没在水里，蹄腕 上 那些 黑毛 被 流水 冲洗 得 干干净净。(红高粱家族, น.148)

[ข้อเท้า บน เหล่านั้น ขนสีดำ ถูก

น้ำไหล ซัด จน สะอาด]

ก็ล่อจมอยู่ในน้ำ ขนสีดำตรงข้อเท้าถูกน้ำซัดจนสะอาด

(ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.177)

ตัวอย่างที่ 2

她 的 脸 被 汗水 洗 得 有些 发白，几 绺头发粘在鬓角上。(天堂蒜薹之歌, น.21)

[เธอ ของ ใบหน้า ถูก เหงื่อ ล้าง จน นิดหน่อย ขาวซีด]

ใบหน้าของเธอถูกเหงื่อชะล้างจนดูขาวซีด มีเส้นผมสองสาม

เส้นติดอยู่ตรงจอน (ลำนํ้ากระเทียม, น.28)

จากตัวอย่างที่ 1 และตัวอย่างที่ 2 ประโยคต้นฉบับใช้คำกริยาเดียวกัน คือ **洗** (ซัก ล้าง) ซึ่งเป็นคำกริยาที่ไม่จำกัดว่าต้องมีความหมายในทางไม่ดีหรือดี และประธาน (ผู้ถูกกระทำ) เป็นอวัยวะส่วนหนึ่งของสิ่งมีชีวิต และเป็นสิ่งที่ไม่สามารถทำด้วยตัวเองได้ แต่ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจะเป็นสิ่งดีหรือไม่ดีไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้ถูกกระทำเท่านั้น จะต้องเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี ในทัศนะของคนทุกๆ ไป โดยคำว่า **洗** (ซัก ล้าง) เป็นคำที่มีความหมายเป็นกลางหรือดีในทัศนะของ คนทุกๆ ไป จึงทำให้ประโยคแปลสื่อความหมายเป็นกลางได้เหมือนต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 3

四叔的两扇招风耳朵被白光射透了。 (天堂蒜薹之歌, น.257)

了。(天堂蒜薹之歌, น.257)

[ลุงสี่ ของ สอง ข้าง ใบหูกางๆ ถูก แสงสีขาว ส่อง ทะลุ แล้ว]

ใบหูกาง ๆ ทั้งสองข้างของลุงสี่ถูกแสงไฟสีขาวสว่างจ้าส่องจนทะลุปรุโปร่ง (ลำนํ้ากระเทียม, น.280)

จากตัวอย่างข้างต้น คำกริยา 射 (ส่อง) สื่อความหมายเป็นกลาง และประธาน (ผู้ถูกกระทำ) เป็นอวัยวะส่วนหนึ่งของสิ่งมีชีวิต การกระทำ 射 (ส่อง) เป็นสิ่งที่ประธานไม่สามารถทำด้วยตัวเองได้ และการกระทำส่องแสงเป็นสถานการณ์ที่มีความหมายเป็นกลางในทัศนะของคนทั่วไป จึงทำให้ประโยคแปลสื่อความหมายเป็นกลาง และมีคำเชื่อม จน นำหน้าหน่วยเสริมบอกผล ทะลุปรุโปร่ง ทำให้เห็นสภาพของใบหูที่อยู่ในแสงขาวสว่าง

3.2.1.4 การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “โดน” และใช้คำว่า “จน” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล

การแปลลักษณะนี้ หมายถึงประโยคกรรมวาจก 被/bei/ในต้นฉบับไม่มีคำเชื่อมปรากฏ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลจะแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “โดน” และเติมคำเชื่อมบอกผล “จน” ตามหลังคำกริยา การแปลลักษณะนี้พบเฉพาะในนวนิยายแปลเรื่องลำนํ้ากระเทียม มี 2 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 0.78 ได้แก่

ตัวอย่างที่ 1

他悲哀地想：毁了，我的脑子被电毁了！

(天堂蒜薹之歌, น.47)

[ฉัน ของ สมอง โดน ไฟช็อต แล้ว]

เขาคิดอย่างเศร้าสลด “แย่แล้ว สมองฉันต้องโดนช็อตจน เลอะเลือนแล้วแน่ๆ เลย (ลำนํ้ากระเทียม, น.57)

จากตัวอย่างข้างต้น ประโยคต้นฉบับเป็นคำพูดในใจของตัวละคร และคำกริยา 电毁 (ไฟช็อต) เป็นคำกริยาที่มีความหมายไม่ดี ผู้แปลจึงใช้ตัวบ่งชี้ โดน ช่วยสื่อความหมายไม่เป็นที่ประสงค์ และใช้คำเชื่อม จน นำหน้าผลของการกระทำ เลอะเลือน ทำให้สื่อความหมายตรงตามต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 2

“孩子，那些花有毒，那香味就是毒气，娘 就要
被 它们 毒 死了！” (天堂蒜薹之歌, น.180)

[แม่ เกือบจะ

โดน พวกมัน วางยาพิษ ตาย แล้ว]

“ลูก ดอกไม้พวกนั้นมีพิษ กลิ่นหอมเหล่านั้นก็มีพิษ แม่ เกือบจะโดนพิษของพวกมันจนตายแล้ว” (ลำนาคกระเทียม, น.197)

จากตัวอย่างข้างต้นคำกริยา 毒 (วางยาพิษ) เป็นคำกริยาที่สื่อความหมายไม่ดี และข้อความดังกล่าวเป็นภาษาพูด ผู้แปลจึงใช้ตัวบ่งชี้ โดน เพิ่มความหมายไม่เป็นที่ประสงค์ และใช้คำว่า จน เชื่อมผลของการกระทำ ช่วยเน้นผลของการกระทำมากขึ้น

3.2.2 การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก” และใช้คำว่า “ให้” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล

การแปลลักษณะนี้ หมายถึงประโยคในภาษาต้นฉบับเป็นประโยคกรรมวาจกที่ไม่มีคำกริยาอื่นอยู่ระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล แต่เมื่อแปลเป็นภาษาไทยผู้แปลจะแปลเป็นประโยคกรรมวาจกเช่นเดิม แต่เพิ่มคำกริยา “ให้” อยู่ระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผลอนุประโยคที่มีคำว่า “ให้” เป็นคำเชื่อม จะทำหน้าที่เหมือนกับอนุประโยคที่มีคำว่า ก่อน จน เมื่อ และ เพราะ (อรทัย เดชธำรง, 2513, น.130) การแปลลักษณะนี้พบ 7 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 2.74 เช่น

ตัวอย่างที่ 1

父亲 被 爷爷 晃 醒，见河堤上一条弯曲的长龙，正飞也似的游动过来。(红高粱家族, น.122)

[พ่อ ถูก ปู่ แกว่ง ตื่น]

เมื่อถูกปู่เขย่าปลุกให้ตื่น พ่อก็เห็นมังกรตัวยาวเคลื่อนขบวนเข้ามาใกล้ (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.146)

ตัวอย่างที่ 2

高马头上的伤口一阵发紧，痛疼 被 唤起...

(天堂蒜薹之歌, น.36)

[ความเจ็บปวด ถูก ปลุก ตื่นขึ้น]

บาดแผลบนหัวของเกาหม่าเริ่มบีบรัด ความเจ็บปวดถูกปลุกให้ตื่น ขึ้น... (ลำนาคกระเทียม, น.45)

ในตัวอย่างที่ 1 และตัวอย่างที่ 2 **ให้ตื่น** เป็นส่วนขยายคำกริยา **晃** (แกว่ง) และ **唤** (ปลุก) ช่วยบอกความบังคับให้ตื่นขึ้น สื่อความหมายไม่ใช่สิ่งที่ต้องการ

ตัวอย่างที่ 3

她的嘴巴被撬开了，有人往嘴里给她灌凉水。

(天堂蒜薹之歌, น.264)

[เธอ ของ ปาก ถูก **งัด** **อ้า** แล้ว]

ปากของเธอถูกงัดให้อ้าปาก จากนั้นก็มีคนกรอกน้ำเย็นใส่ปาก

(ลำนำกระเทียม, น.284)

จากตัวอย่างข้างต้นใช้คำว่า **ให้** เชื่อมระหว่างคำกริยา **งัด** กับหน่วยเสริมบอกผล **อ้าปาก** ซึ่งเป็นคำช่วยกริยาบอกความบังคับ ทำให้ประโยคแปลสื่อความหมายไม่ตรงตามภาษาต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 4

我们村原先与外县订的蒜薹合同被禁了... (天堂蒜薹之歌, น.298)

[หมู่บ้านเรา เดิม กับ ต่างอำเภอ ทำ ที่ ต้นกระเทียม สัญญา ถูก ห้าม แล้ว]

สัญญาขายต้นกระเทียมที่หมู่บ้านเราทำไว้กับต่างอำเภอถูกสั่งให้ยกเลิก... (ลำนำกระเทียม, น.320)

จากตัวอย่างข้างต้นคำกริยาในภาษาต้นฉบับคือ **禁** ซึ่งหมายถึง **ห้าม** แต่หากผู้ถูกกระทำซึ่งเป็นสัญญานั้นใช้กับคำกริยา **ห้าม** ตรงตามภาษาต้นฉบับจะผิดธรรมชาติของภาษาไทย จึงเปลี่ยนเป็น **ยกเลิก** และสัญญาเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต ไม่สามารถยกเลิกเองได้ จึงใช้วลี **สั่งให้ยกเลิก** มาแปลคำกริยาในภาษาต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 5

...爹经常莫名其妙地跌跤，有时好像自己故意栽倒，

有时 好像被暗中的无影无形的巨人推倒... (天堂蒜薹之歌, น.211)

[บางครั้ง เหมือน ถูก ที่มีด ที่ ไม่มีรูปร่าง ที่ มนุษย์ร้ายยักษ์ ผลัก ล้ม]

...พ่อมักจะหกล้มโดยไม่มีสาเหตุ บางครั้งก็ดูเหมือนพ่อตั้งใจหกล้มเอง บางครั้งก็ดูเหมือนถูกยักษ์ล่องหนแก้งผลักให้ล้มลง... (ลำนำกระเทียม, น.228)

จากตัวอย่างข้างต้นคำว่า **ให้** เชื่อมระหว่างคำกริยา **推** (ผลัก) กับหน่วยเสริมบอกผล **倒** (ล้ม) ซึ่งเป็นคำช่วยกริยาบอกความบังคับ ทำให้ประโยคแปลสื่อความหมายไม่ตรงตามภาษาต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 6

父亲和奶奶听到那声枪响不久，就和 村里的 若干
老弱 妇孺 被 日本兵 驱赶到 这里。(红高粱家族, น.30)

[ก็ กับ ในหมู่บ้าน ที่ จำนวนหนึ่ง

คนชรา สตรีและเด็ก ถูก ทหารญี่ปุ่น ต้อน ถึง ที่นี้]

ไม่นานหลังเสียงปืนสงบ พวกชาวบ้านรวมทั้งพ่อและย่าถูกต้อนให้มารวมตัวกันที่นี่ (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.352)

จากตัวอย่างข้างต้นคำว่า ให้ เชื่อมระหว่างคำกริยา 驱赶 (ต้อน) กับอนุประโยคบอกผล 到这里 (ถึงที่นี่) ซึ่งเป็นคำช่วยกริยาบอกความบังคับ ทำให้สื่อความหมายไม่เป็นที่สมัครใจของ ชาวบ้าน และแสดงให้เห็นถึงการกดขี่ประชาชนของทหารญี่ปุ่นด้วย

3.2.3 การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก” และใช้คำกริยา “เป็น” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล

การแปลลักษณะนี้ หมายถึงประโยคในภาษาต้นฉบับเป็นประโยคกรรมวาจกที่ไม่มีคำอื่นเชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล เมื่อแปลเป็นภาษาไทยผู้แปลจะแปลเป็นประโยคกรรมวาจกเช่นเดิม แต่เพิ่มคำกริยา “เป็น” นำหน้าหน่วยเสริมบอกผล เพราะคำว่า “เป็น” เป็นคำกริยาที่ไม่สำเร็จความหมายในตัวเอง ต้องมีคำอื่นมาขยายจึงจะได้ความ (พ. นววรรณ, 2520, น.34) คำว่า “เป็น” ที่ใช้ในประโยคแปลมีลักษณนามขยายและมีคำวิเศษณ์ขยาย ทำให้เห็นผลของการกระทำเป็นแบบใด การแปลลักษณะนี้พบเฉพาะในนวนิยายแปลเรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิง มี 5 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 1.95 ได้แก่

ตัวอย่างที่ 1

那 个 鬼子 被 拦腰 打断. . .

(红高粱家族, น.222)

[นั่น นาย ทหารญี่ปุ่น ถูก รอบเอว ยิงขาด]

ทหารญี่ปุ่นนายนั้นถูกยิงขาดเป็นสองท่อน . . .

(ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.261)

จากตัวอย่างข้างต้นประโยคต้นฉบับมีคำขยายกริยา 拦腰 ซึ่งหมายถึง รอบเอว หรือกึ่งกลาง อยู่หน้าคำกริยา เพื่อบอกว่าถูกยิงขาดจากช่วงเอว เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลใช้คำว่า สองท่อน บอกผลของการกระทำ ยิงขาด และคำบอกสภาพหรือจำนวนไม่สามารถเรียงตามหลังคำกริยาโดยตรงได้ จึงต้องใช้คำกริยา เป็น ช่วย

ตัวอย่างที่ 2

他的尸体被割得零零碎碎，扔得东一块西一块...

(红高粱家族, น.6)

[เขา ของ ศพ ถูก หั่น เป็น ชิ้นๆ]

ศพของลุงหลัวฮั่นถูกหั่นเป็นชิ้นๆ โยนไปทางโน้นทางนี้...

(ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.14)

จากตัวอย่างข้างต้น ประโยคต้นฉบับมีหน่วยเสริมบอกผลเป็น 得/de/ (ได้/จน) +หน่วยเสริมบอกผล ผลของการกระทำ 零零碎碎 (ชิ้นๆ) เป็นสภาพของผู้ถูกกระทำ 尸体 (ศพ) เมื่อคำบอกสภาพเรียงตามหลังคำกริยามักจะมีคำกริยา เป็น เชื่อม การแปลลักษณะนี้ทำให้สื่อความหมายตรงตามภาษาต้นฉบับและยังไม่ผิดหลักไวยากรณ์ของภาษาไทยด้วย

ตัวอย่างที่ 3

稠密的 柔软的 绿 高粱 被 爷爷 和 骡子 撞 出 一条 鲜明的 胡同。 (红高粱家族, น.149)

[แน่นชนิด ที่ นุ่มนวล ที่ สีเขียว ข้าวฟ่าง ถูก ปู่ กับ ล่อ ชน ออก หนึ่งซอย เต็มซัด ที่ ซอย]

ข้าวฟ่างสีเขียวแน่นชนิดแต่นุ่มนวลถูกปู่และล่อเหยียบย่ำเป็นทาง

(ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.177)

จากตัวอย่างข้างต้นประโยคต้นฉบับมีกรรมตรง 胡同 (ซอย) ตามหลังคำกริยา คำว่า 胡同 หมายถึงซอยเล็กๆ ในภาคเหนือของประเทศจีน แต่ในประโยคนี้หมายถึง ทางเล็กๆ ที่บุกเบิกขึ้นมาเอง ผลของคำกริยา 撞 (ชน) เป็นการเปรียบสภาพเหมือน ผู้แปลจึงเปลี่ยนเป็นคำกริยา เหยียบย่ำ และใช้คำกริยา เป็น ช่วยบอกผลของการกระทำ

ตัวอย่างที่ 4

父亲看到有一个年过四十的铁板会员在哭泣，他的 颧骨 上 可能是 被 手榴弹皮子 崩 出 了 一条 大口子，眼泪就往那条口子里流。

(红高粱家族, น.301)

[เขา ของ โหนกแก้ม

บน อาจจะถูก สะเก็ดระเบิดมือ ระเบิด ออก แล้ว หนึ่ง จุด แผลใหญ่]

พ่อมองดูลูกพรรควัยสี่สิบปีเศษคนหนึ่งร้องไห้ โหนกแก้มของเขาถูก สะเก็ดระเบิดเป็นแผลใหญ่ น้ำตาไหลอาบแผล (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.352)

จากตัวอย่างข้างต้นประโยคต้นฉบับของกรรมตรง 大口子 (แผลใหญ่) ตามหลัง คำกริยา 崩 (ระเบิด) เนื่องจากกรรมตรงเป็นผลตรงของคำกริยา และเป็นส่วนขยายคำกริยา ผู้แปลจึง แปลเป็นผลบอกสภาพ จึงต้องใช้คำกริยา เป็น ช่วย

ตัวอย่างที่ 5

余占鳌 的 头皮 被 冲刷 得 光光明媚，像奶奶眼中的一颗圆月。(红高粱家族, น.46)

[อีวีจั้นเอา ของ หนังศีรษะ ถูก ชำระล้าง เป็น มันวาว]

หนังศีรษะของอีวีจั้นเอาถูกฝนชำระล้างเป็นมันวาว ราวดวงจันทร์วันเพ็ญในสายตาของย่า (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.58)

จากตัวอย่างข้างต้นประโยคต้นฉบับมีหน่วยเสริมบอกผลเป็น 得/de/ (ได้) + หน่วยเสริมบอกผล ผลของการกระทำ 光光明媚 (มันวาว) เป็นสภาพของหนังศีรษะที่ผ่านการชำระล้างแล้ว เมื่อคำบอกสภาพเรียงตามหลังคำกริยามักจะมีคำกริยา เป็น เชื่อม การแปลลักษณะนี้ทำให้สื่อความหมายตรงตามภาษาต้นฉบับและยังไม่ผิดหลักไวยากรณ์ของภาษาไทยด้วย

3.3 การละผู้กระทำ

การละผู้กระทำในฉบับแปล หมายถึงประโยคต้นฉบับมีผู้กระทำปรากฏ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วผู้แปลละผู้กระทำ เนื่องจากประโยคต้นฉบับไม่ต้องการเน้นผู้กระทำ หรือบางครั้งการแปลผู้กระทำตรงตามภาษาต้นฉบับอาจจะไม่สอดคล้องกับลักษณะของภาษาไทย ดังนั้นการแปลผู้กระทำในประโยคกรรมวาจก 被/bei/ จึงขึ้นอยู่กับต้นฉบับและบริบท จากการศึกษาข้อมูลพบประโยคที่แปลด้วยการละผู้กระทำ 14 ประโยค การละผู้กระทำมี 3 ลักษณะ คือ

3.3.1 การละผู้กระทำตามบริบท

การละผู้กระทำตามบริบท หมายถึงประโยคต้นฉบับมีผู้กระทำปรากฏ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วผู้แปลละผู้กระทำ เพราะผู้กระทำปรากฏในบริบทข้างหน้าหรือข้างหลังแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องกล่าวซ้ำ คำว่า “บริบท” ในที่นี้หมายถึง “คำ ข้อความ หรือสถานการณ์แวดล้อมเพื่อช่วยให้เข้าใจความหมายของภาษาหรือของถ้อยคำ” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น.654) ส่วนการละเป็นวิธีเชื่อมโยงความที่แสดงความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ และเกิดจากการแทนที่รูปภาษาหนึ่งโดยไม่ปรากฏรูปภาษาในตำแหน่งที่รูปภาษานั้นควรจะปรากฏ เป็นการละไว้ในฐานที่เข้าใจ กล่าวคือ สิ่งทีละนั้น ผู้อ่านสามารถพิจารณาจากบริบทภาษาหรือเนื้อหาได้ว่าสิ่งที่ละไปหมายถึงอะไร (ปาณิสรา เบี้ย

มุกดา, 2550, น.173-174) การละผู้กระทำตามบริบทเฉพาะในนวนิยายแปลเรื่องตำนานรักทุ่งสี
เพลิง มี 8 ประโยค เช่น

ตัวอย่างที่ 1

王文义跟着哑巴往西走，被 哑巴 推 了 回来。

(红高粱家族, น.22)

[ถูก นายไ้ ดัน แล้ว กลับมา]

หวังเหวินอีเดินตามนายไ้ แต่ถูกดันตัวให้กลับที่เดิม

(ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.31)

จากตัวอย่างข้างต้นผู้กระทำในต้นฉบับคือ **哑巴** (นายไ้) ซึ่งเป็นผู้ที่กล่าวไว้ก่อน
หน้านี้ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยจึงจะไปเพราะผู้อ่านสามารถตีความจากบริบทข้างหน้าได้

ตัวอย่างที่ 2

小白狗去跟豁鼻子理论，竟 被 豁鼻子 咬 断 了
一条 后腿。(红高粱家族, น.202)

[แต่ (คาดไม่ถึง) ถูก หมาจมูกแหวง กัด หัก แล้ว

หนึ่งขา ขาหลัง]

ลูกหมาสีขาวพยายามจะไ้ใกล้เคียงกับหมาจมูกแหวง แต่กลับถูกกัด
ขาหลัง (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.237)

จากตัวอย่างข้างต้นผู้กระทำในต้นฉบับคือ **豁鼻子** (หมาจมูกแหวง) ซึ่งเป็นหมา
ตัวที่กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยจึงจะไปเพราะผู้อ่านสามารถตีความจากบริบทข้างหน้า
ได้

ตัวอย่างที่ 3

后来，那只黄鼠狼来偷鸡时，与那只黄腿的火红大公鸡展开生
死搏斗，被 大 公 鸡 啄 瞎 了 一 只 眼睛。(红高粱家族, น.320)

[ถูก ตัวโต เพศผู้ไ้ จิก บอด แล้ว หนึ่ง ข้าง ตา]

หลังจากนั้นฟังพอนตัวเดิมหวนกลับมาขโมยไ้ที่บ้าน แล้วต่อสู้กับ
ไ้เพศผู้ตัวโตสีแดงเพลิงที่แกเลี้ยงไว้จนถูกจิกตาบอดไปข้างหนึ่ง (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.374)

จากตัวอย่างข้างต้นผู้กระทำในต้นฉบับคือ **大公鸡** (ไ้เพศผู้ตัวโต) ซึ่งเป็นไ้ตัวที่
กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยจึงจะไปเพราะผู้อ่านสามารถตีความจากบริบทข้างหน้าได้

ตัวอย่างที่ 4

父亲 被 来人 抱上 骡子，坐在骡背上，他回头看着香官小姑娘眼泪汪汪的眼睛，心里也难过。(红高粱家族, น. 336)

[พ่อ ถูก คนที่มาตาม อุ้ม ขึ้น ล่อ]

พ่อถูกอุ้มขึ้นล่อ ได้แต่ชะเง้อมองน้องสาวที่มองส่งทั้งน้ำตา พ่อไม่เข้าใจว่าเพราะเหตุใดยากับยารองจึงแค้นเคืองกันมากขนาดนี้ (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.390)

จากตัวอย่างข้างต้นผู้แปลและผู้กระทำ 来人 (คนที่มาตาม) เนื่องจากประโยคก่อนหน้านี้ได้กล่าวถึง “ยามักส่งคนมาตามตัวกลับบ้านอยู่เรื่อย” และผู้กระทำในประโยคกรรมวาจกก็เป็นคนเดียวกันกับคนที่กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ ผู้แปลจึงละไปเพื่อไม่กล่าวซ้ำ และผู้อ่านก็รู้ข้อมูลมาก่อนแล้วด้วย

ตัวอย่างที่ 5

一只 三条腿 的小凳子 被 他 惨无人道地 塞进灶膛，一把 老秃了的 扫地 笤帚 也 被 他 戳 进了灶王爷乌黑的喉咙。

(红高粱家族, น.343)

[หนึ่ง ตัว สามขา ที่ เก้าอี้ตัวเล็ก ถูก เขา อย่างไม่ปราณี ยัด เข้า เตา หนึ่งด้าม เก่าๆ ที่ กวาดพื้น ไม้กวาด ก็ ถูก เขา แทะ เข้า แล้ว เตา ดำๆ ของ ลำคอ]

เก้าอี้สามขาและด้ามไม้กวาดเก่าๆ ถูกยัดเข้าเตาอย่างไม่ปราณี

(ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.398)

จากตัวอย่างข้างต้นผู้กระทำในต้นฉบับคือ 他 (เขา) ทั้งสองที่ เนื่องจากประโยคก่อนหน้าได้กล่าวถึงการกระทำต่างๆ ของเขามาตลอด ผู้อ่านฉบับแปลจึงตีความจากเนื้อหาที่กล่าวไปก่อนหน้านี้ และทั้งเก้าอี้และไม้กวาดถูกยัดเข้าเตาทั้งคู่ ผู้แปลจึงละผู้กระทำที่เหมือนกัน และรวมสองประโยคเป็นประโยคเดียวกัน ทำให้ผู้อ่านภาษาแปลเข้าใจง่ายขึ้น

ตัวอย่างที่ 6

奶奶 被 二奶奶 骂退 了。(红高粱家族, น.356)

[ย่า ถูก ยารอง ต่ำ ถอย แล้ว]

ย่าถูกต่ำเข้าก็ถอยกรูด (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.414)

จากตัวอย่างข้างต้นผู้กระทำในต้นฉบับคือ 二奶奶 (ยารอง) ซึ่งเป็นผู้ที่กล่าวไว้ในเนื้อหาก่อนหน้านี้มาตลอด เมื่อแปลเป็นภาษาไทยจึงละไปเพราะผู้อ่านรับรู้ข้อมูลจากเนื้อหาที่กล่าวมาก่อนแล้ว การละทำให้ประโยคไม่ซ้ำซ้อน ยืดยาว แต่สื่อความหมายเทียบเท่ากับภาษาต้นฉบับ

3.3.2 การละผู้กระทำที่ไม่ชี้เฉพาะ

ผู้กระทำที่ไม่ชี้เฉพาะ คือ ผู้กระทำมีความหมายกว้าง ไม่กำหนดแน่ชัดว่าใครเป็นผู้ทำ เช่นคำว่า คน ใคร ผู้อื่น ฯลฯ เนื่องจากผู้กระทำไม่ชี้เฉพาะไม่ใช่ข้อมูลสำคัญของประโยค ดังนั้นการละผู้กระทำที่ไม่ชี้เฉพาะจึงไม่ส่งผลกระทบต่อกรการแปล และการละข้อความที่ซ้ำซ้อน ไม่มีความสำคัญ ไม่มีประโยชน์ หรือข้อมูลที่ทราบกันดีอยู่แล้วในวัฒนธรรมภาษาแปลจะทำให้การแปลเข้าใจง่าย ชัดเจน และยังคงรักษาความเป็นธรรมชาติของภาษาแปลได้ด้วย (สุพรรณิ ปิ่นมณี, 2555, น.212) วิธีแปลลักษณะนี้พบ 4 ประโยค ได้แก่

ตัวอย่างที่ 1

那是你丈夫和你公公，被 人 杀 啦！(红高粱家族, น. 112)

[ถูก คน ฆ่า แล้ว]

นั่นคือสามีและพ่อสามีของเธอ ถูกฆ่าตายเสียแล้ว

(ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.134)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้กระทำของประโยคคือ 人 (คน) ซึ่งเป็นผู้กระทำที่ไม่สามารถชี้เฉพาะเจาะจงได้ว่าเป็นใคร เพราะยังไม่พบเบาะแสของฆาตกร เมื่อแปลเป็นภาษาไทยผู้แปลละผู้กระทำที่ไม่ชี้เฉพาะในภาษาต้นฉบับไป เนื่องจากประโยคนี้ต้องการที่จะเน้นผลของการกระทำ จึงเพิ่มหน่วยเสริมบอกผล **ตาย** อยู่ท้ายกริยา ทำให้จุดเน้นของประโยคแปลตรงกับประโยคต้นฉบับ อีกทั้งผู้อ่านภาษาแปลสามารถคาดการณ์จากบริบทได้ว่า มีคนฆ่าสามีและพ่อสามี

ตัวอย่างที่ 2

他想回家去，但一挪步，就 一头 栽倒 了，好像 被 谁 从 后边 猛 推 了 一把 似的。(红高粱家族, น. 346)

[ก็ หน้า ติม แล้ว เหมือน ถูก ใคร

จาก ด้านหลัง รุนแรง ผลัก แล้ว หนึ่งครั้ง เช่นนั้น]

(เหล่าเก็ง) เกออยากกลับบ้าน แต่ก้าวเท้าไปได้เพียงก้าวเดียว

หน้าก็ติมลงกับพื้นเหมือนถูกผลัก (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.401)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้แปลละผู้กระทำ 谁 (ใคร) ซึ่งมีความหมายเกี่ยวกับบุคคลใช้ในตำแหน่งเดียวกันกับคำนามสามัญที่หมายถึงบุคคล (นวรรณ พันธุมธา, 2558, น.29-30) จึงอยู่ในตำแหน่งผู้กระทำได้ แต่ไม่ได้ชี้ให้เห็นผู้กระทำอย่างชัดเจน และการกระทำ **ผลัก** นั้นเป็นการเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นภาพ **ติม** ให้ชัดเจน ไม่มีผู้ใดผลักจริงๆ การละผู้กระทำไม่ชี้เฉพาะจึงไม่ส่งผลใดๆ ต่อการถ่ายทอดความหมายของต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 3

金菊望着他们，红裙子女人一抬眼，吓得她赶忙低头，
好像 小偷 被 人家 发现 一样。 (天堂蒜薹之歌, น. 141)

[ตกใจ จน เธอ รีบ ก้มหน้า

เหมือน ขโมย ถูก ผู้อื่น จับได้ อย่างนั้น]

จินจิวมองพวกเขา แต่พอสาวกระโปรงแดงเงยหน้าขึ้นมา เธอตกใจ
จนต้องรีบก้มหน้า เหมือนเป็นหัวขโมยที่ถูกจับได้อย่างไรอย่างนั้น (ลำนาคกระเทียม, น.156)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้แปลละผู้กระทำ 人家 (ผู้อื่น) ซึ่งเป็นผู้กระทำในประโยค
เปรียบเพื่อให้เห็นภาพ ก้มหน้าหลบตาผู้คน ในประโยคเปรียบผู้ถูกกระทำคือ ขโมย ย่อมเป็นผู้ที่ถูก
ผู้อื่นจับตามองในสังคม จึงไม่จำเป็นที่จะต้องกล่าวถึงตามภาษาต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 4

他 被 人 打 破 了 头， 满脸是血，那血流啊流啊...

(天堂蒜薹之歌, น. 163)

[เขา ถูก คน ตี แตะ แล้ว หัว]

เขาถูกตีที่หัว เลือดไหลอาบหน้าไม่หยุดเลย...

(ลำนาคกระเทียม, น.179)

จากตัวอย่างข้างต้นผู้แปลละผู้กระทำ 人 (คน) ซึ่งเป็นคำนามสามัญที่หมายถึง
บุคคลทั่วไป ไม่ระบุชัดเจนว่าเป็นใคร และผู้เขียนต้นฉบับก็ไม่ต้องการเน้นผู้กระทำ ผู้แปลจึงละ
ผู้กระทำ และเพิ่มคำว่า ที่ หน้าคำว่า หัว ซึ่งเป็นผู้ถูกกระทำโดยตรง เพื่อให้เห็นกรรมตรงของ
ประโยคในภาษาต้นฉบับ

3.3.3 การละเครื่องมือที่ทำหน้าที่คล้ายผู้กระทำ

การละเครื่องมือที่ทำหน้าที่คล้ายผู้กระทำ หมายถึงในประโยคต้นฉบับมีคำบอก
เครื่องมือมาทำหน้าที่คล้ายผู้กระทำ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละเครื่องมือ ได้แก่ ปืน มีด
เชือก การแปลลักษณะนี้พบ 2 ประโยค ได้แก่

ตัวอย่างที่ 1

十几个日本鬼子跑上河堤，有的 被 枪 打 死，有的 被 刺刀
捅 穿。 (红高粱家族, น. 74)

[บ้าง ถูก ปืน ยิง ตาย บ้าง ถูก มีด

แทง ทะลุ]

ทหารญี่ปุ่นสิบกว่านายวิ่งขึ้นตลิ่ง บ้างถูกยิงตาย บ้างถูกแทง
ตาย (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.90)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับภาษาจีนมีเครื่องมือหรืออาวุธ 枪 (ปืน) กับ 刺刀 (ดาบปลายปืน) ปรากฏอยู่ในตำแหน่งของผู้กระทำ ซึ่งอยู่ระหว่างตัวบ่งชี้ 被/bei/ และคำกริยา 打 (ยิง) กับ 搨 (แทง) ตามลำดับ คำว่า ยิง หมายความว่าทำให้อาวุธเช่นลูกศรหรือลูกปืนแล่นออกไป (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น.952) ส่วนคำว่า แทง หมายความว่าเอาของแหลมทิ่มหรือปักเข้าไป (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น.583) ซึ่งมักเป็นอาวุธประเภทมีดหรือดาบตามความเข้าใจทั่วไป เมื่อแปลเป็นภาษาไทยผู้แปลละเครื่องมือที่ทำหน้าที่คล้ายผู้กระทำ ปืน และ ดาบปลายปืน

ตัวอย่างที่ 2

他猛省到这是不祥之兆，使劲往前挪着，腿 仿佛 被 绳子 捆 在一 棵 树 上，挪动不了... (天堂蒜薹之歌, น.191)

[ขา เหมือน ถูก เชือก

มัด ที่ หนึ่ง ตัน ตันไม้ บน]

เขารู้สึกถึงกลางสังหรณ์ที่ไม่ดีจึงพยายามเขยิบตัวไปข้างหน้า แต่ขา เจ้ากรรมก็ตันถูกมัดไว้กับต้นไม้ ขยับไปไหนไม่ได้... (ลำนาคกระเทียม, น.206)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับภาษาจีนปรากฏเครื่องมือที่ทำหน้าที่คล้ายผู้กระทำ 绳子 (เชือก) ปรากฏอยู่ในตำแหน่งของผู้กระทำ ซึ่งอยู่ระหว่างตัวบ่งชี้ 被/bei/ กับคำกริยา 捆 (มัด) เมื่อแปลเป็นภาษาไทยผู้แปลละเครื่องมือ เชือก ไป เพราะการมัดนั้นมักใช้เชือกหรือสิ่งของที่มีลักษณะคล้ายเชือกมาผูกมัดให้เข้ากัน ดังนั้นผู้แปลจึงละเครื่องมือไว้ในฐานที่เข้าใจ

การแปลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ แบบใช้ประโยคกรรมวาจกมีหลายวิธี สามารถแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ การแปลตรงตามภาษาต้นฉบับ การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก และใช้คำเชื่อมหลังคำกริยาและการละผู้กระทำ ผู้วิจัยจะเสนอตามจำนวนข้อมูลที่พบจากมากไปน้อย ดังที่ปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1

ตารางสรุปวิธีแปลแบบใช้ประโยคกรรมวาจก

ลักษณะการแปล		จำนวน	ร้อยละ	
การแปลตรงตามต้นฉบับ	การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก”	การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก” ที่มี ความหมายไม่ดี	148	57.81
		การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก” ที่มี ความหมายเป็นกลาง	5	1.95
	การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “โดน”		14	5.47
	รวม		167	65.23
การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก และใช้คำเชื่อมหลังคำกริยา	การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก และใช้คำว่า “จน” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล	การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก” ที่มี ความหมายไม่ดี และใช้คำว่า “จน” เชื่อม ระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล	52	20.31
		การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก” ที่มี ความหมายไม่ดี ใช้คำว่า “จน” เชื่อม ระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล และ มีการละผู้กระทำ	6	2.35
		การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก” ที่มี ความหมายเป็นกลาง และใช้คำว่า “จน” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริม บอกผล	3	1.18
		การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “โดน” และใช้คำว่า “จน” เชื่อมระหว่างคำกริยากับ หน่วยเสริมบอกผล	2	0.78
	รวม		63	24.62
	การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก” และใช้คำว่า “ให้” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล		7	2.74
	การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก” และใช้คำกริยา “เป็น” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล		5	1.95
รวม		75	29.31	

ตารางที่ 3.1

ตารางสรุปวิธีแปลแบบใช้ประโยคกรรมวาจก (ต่อ)

ลักษณะการแปล		จำนวน	ร้อยละ
การละ ผู้กระทำ	การละผู้กระทำตามบริบท	8	3.12
	การละผู้กระทำที่ไม่ชี้เฉพาะ	4	1.56
	การละเครื่องมือที่ทำหน้าที่คล้ายผู้กระทำ	2	0.78
	รวม	14	5.46
รวม		256	100

จากตารางแสดงให้เห็นว่า การแปลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ แบบใช้ประโยคกรรมวาจกพบการแปลตรงตามต้นฉบับมากที่สุด จำนวน 167 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 65.23 รองลงมาคือ การแปลเป็นประโยคกรรมวาจกและใช้คำเชื่อมหลังคำกริยาจำนวน 75 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 29.31 และอันดับสุดท้ายคือการละผู้กระทำ จำนวน 14 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 5.46

จะเห็นได้ว่าการแปลตรงตามต้นฉบับพบการแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก” ที่มีความหมายไม่ดีมากที่สุด รองลงมาเป็นการแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “โดน” ลำดับสุดท้ายเป็นการแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก” ที่มีความหมายเป็นกลาง เมื่อนำผลการศึกษาดังกล่าวมาเปรียบเทียบกับงานวิจัยของศิริมา ภิญญ์สินวัฒน์ (2533) ที่เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “หน่วยสร้างภาษาไทยที่เทียบเท่ากับหน่วยสร้างกรรมวาจกจากภาษาอังกฤษในข่าวต่างประเทศผ่านดาวเทียม” พบว่า ประโยคกรรมวาจก “ถูก” ที่มีความหมายไม่ดีเป็นลักษณะการแปลที่พบมากที่สุดในการแปลแบบใช้ประโยคกรรมวาจกเช่นเดียวกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะประโยคกรรมวาจกในภาษาไทยและภาษาจีนมีลักษณะที่คล้ายคลึงหลายด้าน คือ ด้านโครงสร้างประโยค ด้านพัฒนาการของประโยค และด้านความหมาย เนื่องจากภาษาไทยกับภาษาจีนเป็นภาษาคำโดดเหมือนกัน เป็นภาษาแยกหน่วยคำ (analytic language) เรียงประโยคแบบ SVO และประโยคกรรมวาจกสื่อความหมายไม่พึ่งประสงค์เป็นส่วนใหญ่ (Li Fang, 2011, P.45) ส่วนการแปลประโยคกรรมวาจก “ถูก” ที่มีความหมายเป็นกลางพบเพียง 5 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 1.95 ซึ่งต่ำกว่าการแปลลักษณะเดียวกันที่พบในงานวิจัยของศิริมา กล่าวคือ ประโยคกรรมวาจก “ถูก” ที่มีความหมายเป็นกลางเป็นลำดับที่ 2 ความแตกต่างดังกล่าวอาจเป็นเพราะงานวิจัยของศิริมากับของผู้วิจัยมาจากภาษาต้นฉบับที่ต่างกัน ดังที่ Zhong Peiling (2012) กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “汉英被动句对比研究 (The Contrastive Study of Chinese and English Passives)” ว่า ประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ในภาษาจีนมักแสดงความหมาย

ไม่พึงประสงค์ แต่ประโยคกรรมวาจกภาษาอังกฤษสื่อความหมายได้กว้างขวางและความหมายเป็นภววิสัยมากกว่า

ลำดับต่อมาคือการแปลเป็นประโยคกรรมวาจกและใช้คำเชื่อมตามหลังคำกริยา การแปลลักษณะนี้เพิ่มคำเชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล คำว่า “จน” “ให้” และ “เป็น” ทั้งสามคำสามารถเชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผลได้ การใช้คำเชื่อมหน่วยเสริมบอกผลเป็นจำนวนมากอาจเนื่องมาจากอิทธิพลของโครงสร้างประโยคกรรมวาจกในภาษาจีน ดังที่ You Shu (2005) กล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง “现代汉语被字句研究 (Research of BEI Sentences in Modern Chinese)” ว่า ในภาษาจีนปัจจุบันโครงสร้างประโยคกรรมวาจก A 被 /bei/ (B) VR ซึ่งประกอบด้วย ประธาน (ผู้ถูกกระทำ A) + ตัวบ่งชี้ (被 /bei/) + (ผู้กระทำ B) + กริยา (V) + หน่วยเสริมบอกผล (R) เป็นโครงสร้างที่พบมากที่สุด แสดงให้เห็นลักษณะสำคัญของประโยคกรรมวาจกที่เน้นผลจากการกระทำ การที่ผู้แปลใช้คำเชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล จึงทำให้ประโยคแปลสื่อความหมายได้ตรงตามภาษาต้นฉบับ จากการศึกษาพบคำเชื่อม "จน" มากที่สุด จำนวน 63 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 24.62 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะคำว่า “จน” เชื่อมได้ทั้งคำ วลี และประโยค ส่วนคำว่า “ให้” และ “เป็น” เชื่อมได้เฉพาะคำหรือวลี จึงพบจำนวนน้อยกว่า

ส่วนลำดับสุดท้ายคือการละผู้กระทำพบเพียง 14 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 5.46 ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าที่พบการละผู้กระทำเป็นจำนวนน้อยเนื่องจากผู้แปลจะละผู้กระทำในกรณีที่ผู้กระทำปรากฏในบริบทข้างหน้าหรือข้างหลังประโยคกรรมวาจกแล้ว จึงละผู้กระทำเพื่อหลีกเลี่ยงการกล่าวซ้ำถึงผู้กระทำ หรือในกรณีที่ต้นฉบับกล่าวถึงผู้กระทำที่ไม่ชี้เฉพาะ หรือไม่ได้ระบุผู้กระทำอย่างชัดเจนว่าเป็นใคร ส่วนการละเครื่องมือที่ทำหน้าที่คล้ายผู้กระทำพบเป็นจำนวนน้อย เพราะผู้กระทำที่เป็นเครื่องมือใช้กับคำกริยาได้จำกัด เช่น มัด แหวง ยิง จึงปรากฏประโยคลักษณะนี้น้อยมาก

ผลการศึกษาข้างต้นจึงสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่าการแปลประโยค 被/bei/ แบบใช้ประโยคกรรมวาจกใช้วิธีแปลตรงตามต้นฉบับมากที่สุด ซึ่งอาจเกิดจากลักษณะโครงสร้างประโยคและความหมายที่คล้ายคลึงกันของภาษาจีนและภาษาไทย อย่างไรก็ตามประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ไม่สามารถแปลเป็นประโยคกรรมวาจกได้เสมอไป ผู้แปลจึงแปลเป็นแบบไม่ใช่ประโยคกรรมวาจกด้วย ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงการแปลแบบไม่ใช่ประโยคกรรมวาจกอย่างละเอียดในบทต่อไป

บทที่ 4

การแปลแบบไม่ใช่ประโยคกรรมวาจก

การแปลแบบไม่ใช่ประโยคกรรมวาจก หมายถึงประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ในภาษาจีนเมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วจะเป็นประโยครูปแบบอื่นที่ไม่ใช่ประโยคกรรมวาจก และไม่ปรากฏตัวบ่งชี้กรรมวาจกในประโยคแปล การแปลลักษณะนี้เกิดจากความแตกต่างระหว่างภาษาไทยกับภาษาจีน กล่าวคือ ประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ในภาษาจีนสามารถสื่อความหมายเป็นกลางและความหมายดีได้ในขณะที่มีตัวบ่งชี้กรรมวาจกปรากฏอยู่ แต่ในภาษาไทยประโยคกรรมวาจกนิยมใช้ในกรณีที่ประโยคมีความหมายไปในทางที่ไม่ดี ใช้กับกริยาจำพวก ฆ่า ตี ยิง ตำหนิ ฯลฯ นอกจากนี้แล้วในภาษาไทยยังมีลักษณะประโยคที่สื่อความหมายเหมือนประโยคกรรมวาจก แต่ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้กรรมวาจก เช่น แก้วแตก หนังสือเล่มนี้เขียนโดยสันติ (จินดา งามสุทธิ, 2522, น.39-75)

นอกจากด้านความหมายแล้ว โครงสร้างประโยคก็ส่งผลกระทบต่อการใช้แปลเช่นกัน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2545, น.68) ได้กล่าวถึงโครงสร้างประโยคว่า เป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับการเรียนรู้ภาษาหรือการใช้ภาษา เพราะโครงสร้างเป็นสิ่งที่บอกได้ว่าการนำคำศัพท์มาประกอบกันหรือเรียงกันอย่างไรจึงจะมีใจความสมบูรณ์และสื่อสารกันรู้เรื่อง นอกจากนี้กรมวิชาการยังกล่าวว่า ภาษาแต่ละภาษามีลักษณะแตกต่างกัน จึงทำให้การใช้ภาษามีลักษณะที่แตกต่างกัน และวิธีการสื่อความหมายก็ไม่เหมือนกัน ผู้แปลจึงต้องเลือกใช้โครงสร้างประโยคให้เหมาะสมกับผู้รับสารในภาษาของตนเอง เพื่อที่จะสื่อความหมายที่แท้จริงออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ, 2540, น.23 อ้างถึงใน ณัฐมา พงศ์ไพโรจน์ และ ปริมา มัลลิกะมาส, 2547, น.73)

ในบทนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์กลวิธีการแปลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ เป็นโครงสร้างประโยครูปแบบอื่นที่ไม่ใช่ประโยคกรรมวาจกในนวนิยายเรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิงและลำนำกระเทียม จากการศึกษาพบการแปลลักษณะนี้จากนวนิยายเรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิง 133 ประโยค และนวนิยายเรื่องลำนำกระเทียม 109 ประโยค รวม 242 ประโยค การแปลแบบไม่ใช่ประโยคกรรมวาจกแบ่งเป็น 6 ลักษณะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 การละตัวบ่งชี้

การละตัวบ่งชี้กรรมวาจก หมายถึงประโยคกรรมวาจก 被/bei/ เมื่อถ่ายทอดเป็นภาษาไทยจะไม่แปลตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ จากประโยคต้นฉบับ และยังคงเรียงประโยคตามต้นฉบับ โดยประโยคแปลจะขึ้นต้นด้วยผู้ถูกกระทำซึ่งทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค และหน้าคำกริยาไม่มี

ตัวบ่งชี้กรรมวาทจาก “ถูก” “โดน” หรือ “ได้รับ” แต่จะปรากฏเพียงคำกริยาเท่านั้น แต่ความหมายของประโยคอาจมีนัยแฝงว่ามีผู้กระทำอยู่เบื้องหลัง หรือตีความจากบริบทได้ว่าผู้กระทำเป็นใครโดยไม่ต้องระบุ ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจำกัดความของประโยคกรรมวาทจากตามหลักเกณฑ์ของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2533, น. 175) ที่ว่า “หน่วยสร้างกรรมวาทจากเป็นลักษณะของคำกริยา กริยากรรมวาทคือกริยาที่มีตัวบ่งชี้ที่แสดงว่าประธานของกริยานั้นเป็นผู้ถูกกระทำ” ซึ่งหมายความว่า ประโยคกรรมวาทต้องมีตัวบ่งชี้กรรมวาทที่ชัดเจน การแปลที่มีลักษณะไม่ปรากฏตัวบ่งชี้กรรมวาทจาก “ถูก” “โดน” หรือ “ได้รับ” จึงจัดเป็นการแปลแบบไม่ใช่ประโยคกรรมวาท การแปลลักษณะนี้พบ 110 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 45.46

4.1.1 การละตัวบ่งชี้กรรมวาท

การแปลลักษณะนี้ผู้แปลพยายามรักษาความหมายตรงตามต้นฉบับโดยคงรูปแบบประโยคตรงตามต้นฉบับ ซึ่งผู้ถูกกระทำยังคงอยู่ในตำแหน่งประธาน แต่คำกริยาที่แปลตรงตามต้นฉบับนั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงคือ คำกริยาที่เป็นสกรรมกริยาในต้นฉบับจะกลายเป็นอกรรมกริยาในฉบับแปล แม้ว่าผู้แปลยังคงคำกริยาเดิมตามต้นฉบับ แต่ประโยคแปลละตัวบ่งชี้กรรมวาทไป จึงทำให้ผู้กระทำอาจไม่ปรากฏในประโยค หรืออาจปรากฏหลังคำเชื่อมต่างๆ เช่น ด้วย โดย ถึง จาก ฯลฯ โครงสร้างของประโยคแปลเป็นประโยคที่ขึ้นต้นด้วยผู้ถูกกระทำ แต่ความหมายเป็นประโยคกรรมวาท ซึ่งมีความหมายในทางดีหรือทางลบโดยกริยาเป็นเครื่องช่วยแสดงความหมาย (จินดา งามสุทธิ, 2422, น.59)

ตามปกติประโยคกรรมวาท 被/bei/ ในภาษาจีนสื่อความหมายได้ 3 ลักษณะ คือ ความหมายดี ความหมายเป็นกลาง และความหมายไม่ดี เมื่อแปลโดยการละตัวบ่งชี้กรรมวาทพบการสื่อความหมาย 3 ลักษณะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.1.1 การละตัวบ่งชี้กรรมวาทที่สื่อความหมายไม่ดี

ประโยคกรรมวาท 被/bei/ ในภาษาจีนมักสื่อความหมายไม่ดี เมื่อแปลเป็นภาษาไทยก็ควรสื่อความหมายไม่ดีตามต้นฉบับ โดยกริยาเป็นเครื่องช่วยแสดงความหมายไม่ดี ดังนั้นการละตัวบ่งชี้กรรมวาท 被/bei/ จึงไม่ส่งผลต่อการถ่ายทอดความหมาย จากการศึกษาข้อมูลพบประโยคที่สื่อความหมายไม่ดี 40 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 16.53 เช่น

ตัวอย่างที่ 1

罗汉大爷平托铁锹，向他逼过去，它用力后退着，缰绳几乎被拉断，... (红高粱家族, น. 20)

[เชือก

แทบ ๐ ดึงขาด]

ลุงหลัวฮั่นตั้งท่าจะจัดการล่ออีกตัวด้วยวิธีเดิม มันถอยกรูด
จนเชือกตึงแทบขาด. . . (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.29)

จากตัวอย่างข้างต้น โครงสร้างประโยคในภาษาจีนเป็น ประธาน + ตัว
บ่งชี้ + กริยา + หน่วยเสริมบอกผล เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรมจาก 被/bei/
และเรียงลำดับคำเหมือนต้นฉบับภาษาจีน คำสรรกรมกริยา 拉 (ดึง) ในต้นฉบับจึงแปลเป็นอกรรมกริยา
ดึง ในฉบับแปล นอกจากนี้ส่วนขยายคำกริยา 几乎 (แทบ) ในต้นฉบับกับ แทบ ในฉบับแปลอยู่
ตำแหน่งต่างกัน เพราะส่วนขยายในภาษาจีนอยู่หน้าคำที่ต้องการขยาย แต่ในภาษาไทยส่วนขยายอยู่
หลังคำที่ต้องการขยาย

ตัวอย่างที่ 2

他的血像急雨一样抽打着黑土，把黑土滋出了一个拳大的凹坑，大罩 被 掀掉 半边，露出了奶奶的黑色棺木。(红高粱家族, น.259)

[ใหญ่หลังคา Ø เปิดเผย ครึ่งหนึ่ง]

เลือดของซินแสไหลหลังท่วมดินราวกับห่าฝน จนผืนดินสีดำ
บวมเป็นหลุมขนาดเท่ากำปั้น หลังคาใหญ่เผยออกครึ่งหนึ่ง โลงศพสีดำของย่าไหลออกมา

(ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.303)

จากตัวอย่างข้างต้น โครงสร้างประโยคในภาษาจีนเป็น ประธาน + ตัว
บ่งชี้ + กริยา + กรรม เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรมจาก 被/bei/ และ
เรียงลำดับคำเหมือนต้นฉบับภาษาจีน คำสรรกรมกริยา 掀掉 (เปิดออก) ในต้นฉบับจึงแปลเป็นคำกริยา
อกรรม เผยออก ในฉบับแปล ส่วนกรรม 半边 (ครึ่งหนึ่ง) ในต้นฉบับเมื่อแปลเป็นภาษาไทยใช้คำว่า
ครึ่งหนึ่ง ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายคำกริยา

ตัวอย่างที่ 3

豆官 和 他娘 被 困 在那儿 啦，她们原说三天
回来？(红高粱家族, น.275)

[ได้วอกวน กับ แม่เขา Ø ติด อยู่ที่ โนน แล้วละ]

ได้วอกวนกับแม่มันคงติดอยู่ที่โนนแล้วละ ไหนบอกว่าอีกสาม
วันจะกลับมาไง (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.322)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรม
จาก 被/bei/ และเรียงลำดับคำเหมือนต้นฉบับภาษาจีน คำสรรกรมกริยา 困 (ติด) ในต้นฉบับจึงแปล
เป็นคำกริยาอกรรม ติด ในฉบับแปล ส่วนหน่วยเสริมบอกผล 啦 (ละ) ในต้นฉบับเป็นภาษาพูดที่แสดง
การกระทำเสร็จสิ้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยจึงใช้คำว่า แล้วละ ซึ่งมีทั้ง แล้ว แสดงการกระทำเสร็จสิ้น

และมีคำบอกมาลา “ละ ซึ่งใช้ในประโยคแจ้งให้ทราบ บอกเล่าสิ่งที่คิดว่าผู้ฟังยังไม่รู้” (นววรรณ พันธเมธา, 2558, น.124)

ตัวอย่างที่ 4

她希望永远沉浸在这种境界里，身体一动不敢动，
呼吸 也 被 屏 住，... (天堂蒜薹之歌, น.100)

[ลมหายใจ ก็ ๐ กลั้น เอาไว้]

เธออยากอยู่ในจินตนาการเช่นนี้ไปตลอด จึงไม่กล้าขยับ
เขยื้อนร่างกาย แม้แต่ลมหายใจก็กลั้นเอาไว้ ... (ลำนางกระเทียม, น.114)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรม
วาก 被/bei/ และเรียงลำดับคำเหมือนต้นฉบับภาษาจีน คำสรรกรมกริยา 屏 (กลั้นลมหายใจ) ใน
ต้นฉบับจึงแปลเป็นคำกริยากรรม กลั้น ในฉบับแปล และในต้นฉบับมีหน่วยเสริมบอกผล 住 (หยุด
หรือนิ่ง) หลังคำกริยา เมื่อแปลเป็นภาษาไทยก็มีหน่วยเสริมท้ายกริยา เอาไว้ ตามหลังคำกริยาเช่นกัน
ทำให้ประโยคแปลสื่อความหมายครบตามภาษาต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 5

高马 脚下 被 绊，两个人便随着黄麻倒下去。

(天堂蒜薹之歌, น.136)

[เกาหมา ใต้เท้า ๐ สะดุด]

เกาหมาเดินสะดุดจนล้มลงไปกับพื้นทั้งสองคน

(ลำนางกระเทียม, น.151)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรม
วาก 被/bei/ และเรียงลำดับคำเหมือนต้นฉบับภาษาจีน คำสรรกรมกริยา 绊 (สะดุด) ในต้นฉบับจึง
แปลเป็นคำกริยากรรม สะดุด ในฉบับแปล และในต้นฉบับผู้ถูกกระทำคือ เท้าของเกาหมา แต่ใน
ฉบับแปล เกาหมาเป็นผู้กระทำ เดินสะดุด ซึ่งหมายถึง “อาการที่เดินหรือวิ่ง ปลายเท้าไปกระทบสิ่งที่
ขวางหน้า ทำให้ก้าวผิดจังหวะ เซ ถลา หรือหกล้ม เป็นต้น” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554, น.1192) การ
ที่ผู้แปลใช้คำว่า สะดุด พรรณนาให้เห็นเป็นภาพเหมือนต้นฉบับ ทำให้ประโยคแปลสื่อความหมาย
ตรงตามต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 6

证人点点头，说：5月27日上午，我的车送仲县长的
客人去火车站，回来 时 被 堵 在 县政府 东边 五十米 处。

(天堂蒜薹之歌, น.338)

[ขากลับ ตอน ๐ ติด อยู่ ที่ว่าการอำเภอ ทางตะวันออก ห้าสิบลเมตร ตรงจุด]

พยานพยักหน้า “เมื่อช่วงเช้าวันที่สี่สิบแปด พฤษภาคมที่ผ่านมา ผมขับรถไปส่งแขกของนายอำเภอจิ่งเว่ยหมินที่สถานีรถไฟ ขากลับรถติดอยู่ตรงจุดที่ห่างจากที่ว่าการอำเภอไปทางตะวันออกประมาณห้าสิบลเมตร (ลำนํ้ากระเทียม, น.361)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ และเรียงลำดับคำเหมือนต้นฉบับภาษาจีน คำสรรกรมกริยา 堵 (ติด) ในต้นฉบับจึงแปลเป็นคำกริยากรรม **ติด** ในฉบับแปล และส่วนขยายในภาษาจีน 县政府东边五十米 (ที่ว่าการอำเภอไปทางตะวันออกประมาณห้าสิบลเมตร) อยู่ข้างหน้าส่วนที่ต้องการขยาย แต่ในภาษาไทยส่วนขยายต้องอยู่ข้างหลัง คือ **ที่ว่าการอำเภอไปทางตะวันออกประมาณห้าสิบลเมตร** เรียงตามหลังคํานาม **จุด**

4.1.1.2 การละตัวบ่งชี้กรรมวาจกที่สื่อความหมายเป็นกลาง

ประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ในภาษาจีนสามารถสื่อความหมายเป็นกลางได้ แต่ประโยคกรรมวาจกในภาษาไทยมักใช้ในกรณีที่เป็นความหมายในทางไม่ดี เมื่อโครงสร้างประโยคและไวยากรณ์ระหว่างภาษาต้นฉบับกับภาษาแปลแตกต่างกัน หากผู้แปลแปลตรงๆ ก็จะสื่อความหมายไม่ตรงตามต้นฉบับ และยังมีผิดธรรมชาติของภาษาแปลด้วย อีกทั้งประโยคแปลที่ละตัวบ่งชี้กรรมวาจกเป็นประโยคที่นิยมใช้กันในภาษาไทย แม้ว่าบางครั้งอาจเติมคำว่า “ถูก” ลงไปในประโยคได้ แต่เป็นประโยคที่คนไทยไม่พูดกัน เช่น ห้องนี้ (ถูก) ใช้เป็นที่ทำครัวด้วย (วรรณภา แสงอร่ามเรือง, 2551, น. 208-211) การแปลลักษณะนี้พบ 7 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 2.89 เช่น

ตัวอย่างที่ 1

东北乡地势低洼，往往秋水泛滥，高粱高秆防涝，被广泛 种植，年年丰产。(红高粱家族, น.36) [Ø]

แพร่หลาย ปลูก]

เกมี่ตงเป่ย์เป็นที่ราบต่ำ มักเกิดน้ำท่วมในฤดูใบไม้ร่วงเสมอ ลำต้นสูงๆ ของข้าวฟ่างช่วยป้องกันอุทกภัยได้ ชาวบ้านจึงปลูกกันอย่างแพร่หลาย และให้ผลผลิตดี มาก (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.46)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ และเรียงลำดับคำเหมือนต้นฉบับภาษาจีน คำสรรกรมกริยา 种植 (ปลูก) ในต้นฉบับจึงแปลเป็นคำกริยากรรม **ปลูก** ในฉบับแปล และคำกริยา 种植 (ปลูก) ในต้นฉบับสื่อความหมายเป็นกลาง เมื่อแปลเป็นภาษาไทย คำกริยา **ปลูก** ก็สื่อความหมายเป็นกลางเช่นกัน เนื่องจากคำกริยาเป็นเครื่องช่วยแสดงความหมาย ประโยคแปลจึงสื่อความหมายเป็นกลางด้วย นอกจากนี้ในฉบับแปลผู้แปลยังเติมผู้กระทำ **ชาวบ้าน** เข้าไป ซึ่งเป็นผู้กระทำที่ดีความจากบริบท ทำให้ประโยคแปลสื่อความหมายชัดเจนมากขึ้น

ตัวอย่างที่ 2

囚车 后边 的 铁挡板 被 推上，两个警察跳上来，坐在车厢两侧的坐位上。(天堂蒜薹之歌, น.84)

[รถนักโทษ ตรงท้าย ของ แผงกั้นเหล็ก ๐ ดัน ขึ้น]

แผงกั้นเหล็กตรงท้ายรถดันขึ้นปิด ตำรวจสองนายกระโดดขึ้นมาและนั่งบนที่นั่งสองฝั่งของรถ (ลำนาคระเทียม, น.98)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ และเรียงลำดับคำเหมือนต้นฉบับภาษาจีน จึงทำให้คำสรรกรมกริยา 推 (ดัน) ในต้นฉบับแปลเป็นคำกริยากรรม **ดัน** ในฉบับแปล คำกริยา 推 (ดัน) ในต้นฉบับสื่อความหมายเป็นกลาง เมื่อแปลเป็นภาษาไทย คำกริยา **ดัน** ก็สื่อความหมายเป็นกลางเช่นกัน เนื่องจากคำกริยาเป็นเครื่องช่วยแสดงความหมาย ประโยคแปลจึงสื่อความหมายเป็นกลางด้วย นอกจากนี้ผู้แปลได้เพิ่มคำว่า **ปิด** ตามหลังคำกริยา **ดันขึ้น** เพื่อบอกเป้าหมายของการกระทำให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 3

大门 吱扭吱扭地 响着 被 拉开了 一条缝，一股恶浊的热气涌出来，扑到金菊的脸上，她几乎要跌倒。(天堂蒜薹之歌, น.138)

[ประตูใหญ่ แอ็ด อย่าง ดังอยู่ ๐ ดึง เปิด แล้ว

ช่องเล็กๆ]

ประตูใหญ่แง้มเปิดดังแอ็ด กลุ่มไอร้อนสกปรกพุ่งออกมาใส่หน้าของจินจี้วจนเธอเกือบจะล้มลง (ลำนาคระเทียม, น.153)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ และเรียงลำดับคำเหมือนต้นฉบับภาษาจีน คำสรรกรมกริยา 拉 (ดึง) และกรรม 一条缝 (ช่องเล็กๆ) ในต้นฉบับ ผู้แปลแปลเป็นคำกริยากรรม **แง้ม** คำว่า **แง้ม** หมายถึง “เปิดแต่น้อยๆ” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554, น.295) ประโยคที่แปลจึงสื่อความหมายตรงตามต้นฉบับ นอกจากนี้ในต้นฉบับมีหน่วยเสริมบอกผล 开 (เปิด) ตามหลังคำกริยา เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วก็มีคำว่าเปิดอยู่ตามหลังคำกริยา **แง้ม** คำกริยา 拉 (ดึง) ในต้นฉบับสื่อความหมายเป็นกลาง เมื่อแปลเป็นคำกริยา **แง้ม** ก็สื่อความหมายเป็นกลางเช่นกัน จึงทำให้ประโยคแปลสื่อความหมายเป็นกลางด้วย

ตัวอย่างที่ 4

奶奶正剪着纸，忽 听 大门 吱呀一声 被 推开，一个既熟悉又陌生的声音在院子里喊：“掌柜，雇不雇人？”(红高粱家族, น.122)

[ทันใดนั้น ได้ยิน ประตูใหญ่ ดังแกร๊ก ๐

เปิดออก]

ขณะที่กำลังตัดกระดาษ ประตูก็เปิดออก เสียงที่ฟัง

เหมือนค้อนทุ้งขึ้นที่ลานบ้าน “เถ้าแก่ มีงานให้ทำไหม” (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.146)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ และเรียงลำดับคำเหมือนต้นฉบับภาษาจีน คำสรรกรมกริยา 推开 (เปิดออก) ในต้นฉบับจึงแปลเป็นคำกริยากรรม **เปิดออก** ในฉบับแปล คำกริยา 推开 (เปิดออก) ในต้นฉบับสื่อความหมายเป็นกลาง เมื่อแปลเป็นภาษาไทย คำกริยา **เปิดออก** ก็สื่อความหมายเป็นกลางเช่นกัน เนื่องจากคำกริยาเป็นเครื่องช่วยแสดงความหมาย ประโยคแปลจึงสื่อความหมายเป็นกลางด้วย แม้ว่าในประโยคแปลตัดคำว่า 听 (ได้ยิน) กับคำเลียนเสียงเปิดประตู 吱呀一声 (ดังแกร๊ก) ออก แต่ประโยคแปลก็สื่อความหมายครบตามต้นฉบับ เนื่องจากกริยา **เปิดออก** เป็นการกระทำที่มีทั้งกริยาอาการและเสียงเกิดขึ้นพร้อมๆ กัน และเป็นการกระทำที่มักเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนที่อยู่ข้างในกับคนที่อยู่ข้างนอก ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนคุ้นเคย จึงไม่ต้องกล่าวซ้ำ

ตัวอย่างที่ 5

钥匙响着，铁栓豁喇一响，铁门 被 推开，岗哨左手持枪，右手扶着钥匙，问：九号，你怎么啦？(天堂蒜薹之歌, น.116)

[ประตูเหล็ก ๑ เปิดออก]

เสียงกุญแจดังขึ้น เสียงสลักเหล็กดังแกร๊ก ประตูเหล็กเปิดออก มือซ้ายของผู้คุมถือปืน มือขวาถือกุญแจ เขาถามว่า “เบอร์เก้าเป็นอะไร”

(ลำนำนกระเทียม, น.131)

ตัวอย่างที่ 6

监室的铁门 又 被 推开，警察取下四十六号手肘上的铐子，她疾走两步，扑到床上，好像死了一样。(天堂蒜薹之歌, น.172)

[ห้องขัง ของ ประตูเหล็ก อีกครั้ง ๑ เปิดออก]

ประตูเหล็กของห้องขังเปิดออกอีกครั้ง ตำรวจปลดกุญแจมือของเบอร์สี่สิบหก เธอเดินโซซัดโซเซเข้ามา แล้วก็ล้มลงบนเตียงเหมือนกับร่างไร้ชีวิต

(ลำนำนกระเทียม, น.188)

จากตัวอย่างที่ 5 และตัวอย่างที่ 6 ทั้งสองตัวอย่างใช้คำกริยาเดียวกัน คือ 推开 (เปิดออก) เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ และเรียงลำดับคำเหมือนต้นฉบับภาษาจีน คำสรรกรมกริยา 推开 (เปิดออก) ในต้นฉบับจึงแปลเป็นคำกริยากรรม **เปิดออก** ในฉบับแปล คำกริยา 推开 (เปิดออก) ในต้นฉบับสื่อความหมายเป็นกลาง เมื่อแปลเป็นภาษาไทย คำกริยา**เปิดออก**ก็สื่อความหมายเป็นกลางเช่นกัน เนื่องจากคำกริยาเป็นเครื่องช่วยแสดง

ความหมาย ประโยคแปลจึงสื่อความหมายเป็นกลางด้วย ในตัวอย่างที่ 6 มีคำขยายคำกริยา 又 (อีกครั้ง) ขยายคำกริยา 被推开 (ถูกเปิดออก) เมื่อแปลเป็นภาษาไทยจึงมีคำว่า **อีกครั้ง** ตามหลังคำกริยา

4.1.1.3 การละตัวบ่งชี้กรรมวาทกที่สื่อความหมายดี

ประโยคกรรมวาทก 被/bei/ ในภาษาจีนสามารถสื่อความหมายดีได้ แต่ประโยคกรรมวาทกในภาษาไทยมักจะนำมาใช้ในกรณีที่สื่อความหมายในทางไม่ดี เมื่อต้องการถ่ายทอดความหมายดีตามต้นฉบับ ผู้แปลจึงใช้ตัวบ่งชี้กรรมวาทก ได้รับ ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ที่สื่อความหมายดี หรือละตัวบ่งชี้กรรมวาทกไป หรืออาจจะเปลี่ยนโครงสร้างประโยคเป็นแบบอื่นไป การแปลลักษณะนี้พบเพียง 2 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 0.83 ได้แก่

ตัวอย่างที่ 1

曹梦九牧高密三年，已被人称为“曹青天”，风传他断案如神，雷厉风行，正大光明，六亲不认，杀人不眨眼。(红高粱家族, น.105)

[แล้ว ๑ คน เรียกว่า เฉาบุ๋นจิ้น]

เฉาเมิ่งจิวดูแลแกมีมาสามปี ได้รับสมญานามจากชาวบ้าน ว่าเป็น “เฉาบุ๋นจิ้น” ประจำถิ่น ร่ำลือกันว่าเขาเก่งกาจเรื่องการตัดสินคดี ทำงานรวดเร็วฉับไว โปร่งใส ยุติธรรม ไม่ให้อภิสิทธิ์แก่ญาติพี่น้อง ทั้งยังฆ่าคนได้ไม่กะพริบตา (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.126)

จากตัวอย่างข้างต้น ประโยคแปลใช้คำว่า ได้รับ ซึ่งทำหน้าที่เป็นคำกริยา ไม่ใช่ตัวบ่งชี้กรรมวาทก คำกริยา 称 (เรียกว่า หรือชื่อว่า) เมื่อแปลเป็นภาษาไทยใช้คำว่า **ได้รับสมญานาม** ทำให้เห็นว่าเป็นชื่อที่คนอื่นให้มา 曹梦九 (เฉาเมิ่งจิว) เป็นผู้ถูกกระทำ แต่เป็นสิ่งที่ยินยอมให้เป็นเช่นนั้น เพราะคำว่า 青天 (ข้าราชการสุจริตและยุติธรรม) เป็นคำที่คนจีนใช้ชื่นชมข้าราชการที่ดีเยี่ยม การนำแง่ของข้าราชการมาประกอบกับคำว่า 青天 (ข้าราชการสุจริตและยุติธรรม) เป็นเรื่องที่เป็นเกียรติมาก ประโยคแปลจึงสื่อความหมายดีตรงตามต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 2

它的温暖柔软的肚皮接触着她的手掌，它的笨拙的嘴巴畏畏缩缩地嗅着她的手掌外侧，她被深深地感动了。(天堂蒜薹之歌, น.76)

[เธอ ๑ อย่างสุดซึ้ง ประทับใจ แล้ว]

หน้าท้องที่อบอุ่นและอ่อนนุ่มของมัน(กระต่าย)สัมผัสฝ่ามือของเธอ ปากงุ่มง่ามจ่อข้างฝ่ามือเธอ ก่อนดมฟุดฟิดอย่างกล้า ๆ กลัว ๆ ทำให้เธอรู้สึกประทับใจอย่างสุดซึ้ง (ลำน่านกระเทียม, น.89)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรมวาทก 被/bei/ และเรียงลำดับคำเหมือนต้นฉบับภาษาจีน คำสรรพนามกริยา 感动 (ประทับใจ) ในต้นฉบับจึงแปลเป็นคำกริยาอาการ **ประทับใจ** ในฉบับแปล คำกริยา 感动 (ประทับใจ) ในต้นฉบับสื่อ

ความหมายดี เมื่อแปลเป็นภาษาไทย คำกริยา **ประทับใจ** ก็สื่อความรู้สึกนึกคิดที่ดีเหมือนกัน นอกจากนี้ผู้แปลยังเติมคำว่า รู้สึก ช่วยเน้นย้ำความรู้สึกนั้นๆ เนื่องจากคำกริยาเป็นเครื่องช่วยแสดง ความหมาย ประโยคแปลจึงสื่อความหมายดีตรงตามต้นฉบับ

4.1.2 การละตัวบ่งชี้กรรมวาทในประโยคที่มีผู้กระทำ

การละตัวบ่งชี้กรรมวาทในประโยคที่มีผู้กระทำ หมายถึงประโยคกรรมวาท 被 /bei/ ในภาษาจีนมีผู้กระทำปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้ 被/bei/ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ประโยคแปล ไม่มีตัวบ่งชี้กรรมวาทนำหน้ากริยา การแปลดังกล่าวมี 3 ลักษณะต่อไปนี้

4.1.2.1 การละตัวบ่งชี้และใช้คำเชื่อมระหว่างคำกริยากับผู้กระทำ

ลักษณะอย่างหนึ่งของประโยคกรรมวาท 被/bei/ ที่แปลโดยละตัวบ่งชี้ กรรมวาทคือ กริยากรรมในต้นฉบับเปลี่ยนเป็นกริยากรรมในฉบับแปล อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2553, น.111) กล่าวว่า “คำกริยากรรมบางคำต้องมีคำเชื่อมเฉพาะกับนามวลีตามหลัง และกริยา เป็นตัวเลือกคำเชื่อม ผู้ใช้จะเปลี่ยนเป็นคำอื่นไม่ได้” การแปลลักษณะนี้พบ 18 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 7.44 คำเชื่อมที่พบ ได้แก่ ด้วย กับ ใน จาก ต่อ ถึง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

她的 双臂 被 麻绳 捆 在 背后。

(天堂蒜薹之歌, น.147)

[เธอ ของ แขนทั้งสองข้าง ๐ เชือกปอ มัด ที่ ด้านหลัง]

แขนทั้งสองข้างของเธอมัดไว้ด้านหลังด้วยเชือกปอ

(ลำนํ้ากระเทียม, น.164)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรม วาท 被/bei/ คำกริยา 捆 (มัด) ซึ่งเป็นกรรมกริยาในต้นฉบับ จึงเปลี่ยนเป็นคำกริยากรรม มัด ใน ฉบับแปล นอกจากนี้ผู้แปลยังใช้คำเชื่อม ด้วย นำหน้าผู้กระทำ เชือกปอ ประกอบเป็นนามวลี ด้วย เชือกปอ ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายคำกริยาเพื่อบอกเครื่องมือ จึงอยู่ตามหลังกริยาวลี มัดไว้ด้านหลัง ทำให้ประโยคแปลสื่อความหมายครบตามต้นฉบับ และยังคงธรรมชาติของภาษาแปลด้วย

ตัวอย่างที่ 2

二奶奶的一部分无法自制地发着黄鼠狼癫狂；

二奶奶 的 另一部分 被 日本 士兵 的 笑容 吓坏 了，她从他们的笑容里猜测到 了、预感到了巨大的威胁，.. (红高粱家族, น.321)

[ย่ารอง ของ อีภภาค ๐ ญี่ปุ่น ทหาร ของ รอยยิ้ม หวาดผวา แล้ว]

ภาคหนึ่งของยารองไม่อาจหยุดกรีดร้องเป็นเสียงฟังพอนได้ แต่อีกภาคหนึ่งหวาดผวาไปกับรอยยิ้มสยดสยองของผู้บุกรุก ด้วยรู้ว่ารอยยิ้มนั้นแฝงเร้นความหมายใด แก่รู้สึกถึงอันตรายใหญ่หลวงที่กำลังคืบคลานเข้ามาช้าๆ . . . (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.375)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรม วาจก 被/bei/ คำกริยา 吓 (หวาดผวา) ซึ่งเป็นกรรมกริยาในต้นฉบับ จึงเปลี่ยนเป็นคำกริยากรรม วาดผวา ในฉบับแปล นอกจากนี้ ผู้แปลยังใช้คำเชื่อม กับ นำหน้าผู้กระทำ รอยยิ้ม นววรรณ พันธุ เมธา (2558, น.93) กล่าวว่า คำว่า กับ เป็นคำเชื่อมบอกผู้มีส่วนร่วม ใช้หน้าคำนามที่บอกผู้มีส่วนร่วม ดังนั้นวลี กับ+รอยยิ้ม จึงทำหน้าที่เป็นส่วนขยายคำกริยา และอยู่ตามหลังคำกริยา หวาดผวา ทำให้ ประโยคแปลสื่อความหมายครบตามต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 3

父亲是标准的干嚎，两只眼睛又枯又呆，光打劈雷不下雨，这种干嚎比湿哭更动人，无数的看殡百姓都被我父亲感动了。

(红高粱家族, น.257)

[นับไม่ถ้วน ที่ ชมงานศพ ผู้ชน ล้วน ๐ พ่อของผม ซาบซึ้ง แล้ว]

การร่ำร้องไห้ของพ่อเป็นแบบมาตรฐาน คือดวงตาทั้งสองข้างแห้งสนิท แฉกเช่นฟ้าร้องแต่ฝนไม่ตก การร้องไห้แห้งๆ แบบนี้จับใจคนมากกว่า บรรดาผู้ชนต่าง ซาบซึ้งในการแสดงตามธรรมเนียมของพ่อครั้งนี้ (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.301)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรม วาจก 被/bei/ คำกริยา 感动 (ซาบซึ้ง) ซึ่งเป็นกรรมกริยาในต้นฉบับ จึงเปลี่ยนเป็นคำกริยากรรม ซาบซึ้ง ในฉบับแปล ในต้นฉบับผู้กระทำคือ 我父亲 (พ่อของผม) เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลเติมคำว่า การแสดงตามธรรมเนียม ช่วยขยายความว่า สิ่งที่ทำให้ผู้ชนซาบซึ้งไม่เพียงแต่ตัวพ่อ หากรวมไปถึงการกระทำต่างๆ ที่ลูกมักทำให้พ่อแม่ตามประเพณีจีน และเป็นกรการกระทำหรือการแสดงที่กล่าวไว้ก่อนหน้านั้นแล้ว ผู้แปลจึงเติมเข้ามาเพื่อให้ประโยคแปลสื่อความหมายตรงตามต้นฉบับและชัดเจนมากขึ้น

ตัวอย่างที่ 4

我想爷爷一定是被奶奶和二奶奶这两个誓不两立的女人吓破了苦胆，才断然回绝了二奶奶的请求。

(红高粱家族, น.316)

[ผม คิดว่า ปู่ แน่نون ๐ ย่ากับยารอง สองคนนี้ คู่แค้นที่สาบานว่าจะไม่อยู่ร่วมกัน ที่ ผู้หญิง เช็ดหลาบ]

ผมว่าปู่คงเช็ดหลาบจากการวิวาทของเมียทั้งสองผู้ไม่อาจอยู่ ร่วมโลกกันได้ จึงปฏิเสธคำขอนั้นอย่างแข็งขัน (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.370)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ ในฉบับแปลใช้คำกริยาเซ็ดหลายมาแปลสำนวน 吓破了苦胆 ซึ่งหมายถึง ตกใจกลัวจนดีฝ่อ แสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกกระทำ ปุ่ กลัวมากจนไม่ยอมมีประสบการณ์เพิ่มเติม และเติมคำว่า การวิวาท ซึ่งไม่ปรากฏในต้นฉบับเข้าไป ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพความขัดแย้งของผู้หญิงสองคนชัดเจนขึ้น แต่คำกริยา เซ็ดหลาย กับ การวิวาท ไม่สามารถเรียงต่อกันโดยตรงได้ จึงใช้คำเชื่อม จาก ซึ่งเป็น “คำเชื่อมบอกแหล่งเดิม” (นววรรณ พันธุมธา, 2558, น.95) มาช่วยบอกสาเหตุให้แจ่มชัด

ตัวอย่างที่ 5

奶奶在轿内，被这温柔感动，她非常想撩开轿帘，看看这个生着一只温暖的年轻大手的轿夫是什么样的人。(红高粱家族, น.42)

[๐ นี้ ความอ่อนโยน ซาบซึ้ง]

ยารู้สึกซาบซึ้งต่อสัมผัสอันอ่อนโยนจนอยากจะเลิกม่านขึ้นดูหน้าเจ้าของมือนั้นให้ชัดๆ (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.53)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ คำกริยา 感动 (ซาบซึ้ง) ซึ่งเป็นกรรมกริยาในต้นฉบับ จึงเปลี่ยนเป็นคำกริยากรรมซาบซึ้ง ในฉบับแปล ผู้กระทำ 这温柔 (การกระทำอันอ่อนโยนนี้) ซึ่งอ้างถึงการกระทำก่อนหน้าในที่ปุ่ ประคองเท้ากลับเข้าไปในเกี้ยวอย่างแผ่วเบา ผู้แปลเติมคำว่า สัมผัส เข้ามาเป็นคำหลักนำหน้าส่วนขยาย อ่อนโยน ทำให้ประโยคหลังเชื่อมโยงกับประโยคก่อนหน้า และยังทำให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจตรงตามต้นฉบับด้วย แต่คำกริยา ซาบซึ้ง ไม่สามารถวางไว้หน้าคำนาม สัมผัส ได้ จึงต้องใช้คำเชื่อมต่อ ซึ่งเป็น “คำเชื่อมบอกจุดหมาย” (นววรรณ พันธุมธา, 2558, น.95) มาช่วยบอกจุดหมายของการกระทำ

ตัวอย่างที่ 6

这句话被巡道神听去，向玉皇大帝做了汇报，玉帝动怒，即命令李天王和哪吒三太子夜里给张九五换骨头。

(天堂蒜薹之歌, น.303)

[นี้ ประโยค คำพูด ๐ เทพลาดตระเวน ได้ยิน ไปแล้ว]

พอคำพูดเหล่านี้ได้ยินถึงหูของเทพลาดตระเวน เทพลาดตระเวนก็นำความไปกราบทูลเง็กเซียนฮ่องเต้ เง็กเซียนฮ่องเต้กริ้วมาก ทรงสั่งให้เทพหลี่เทียนอ่องกับเทพนาจาไปเปลี่ยนเลือดของจิ้งจิวอู๋คินนั้น (ลำนาคกระเทียม, น.325)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ คำกริยา 听 (ได้ยิน) ซึ่งเป็นกรรมกริยาในต้นฉบับ จึงเปลี่ยนเป็นคำกริยากรรมได้ยิน ในฉบับแปล การได้ยินเกิดจากการทำงานของหู ดังนั้น หู จึงเป็นจุดหมายของการกระทำนี้ ผู้แปล

จึงเติมคำว่า **乎** ซึ่งเป็นอวัยวะส่วนหนึ่งของผู้กระทำ **เทพลาดตระเวน** และใช้คำเชื่อม **ต่อ** ซึ่งเป็น “คำเชื่อมบอกจุดหมาย” (นววรรณ พันธุเมธา, 2558, น.95) มาเชื่อมระหว่างคำกริยากับผู้กระทำ

4.1.2.2 การละตัวบ่งชี้กรรมวากและนำผู้กระทำมาอยู่หลังคำกริยา

การละตัวบ่งชี้และนำผู้กระทำมาอยู่หลังคำกริยา หมายถึงประโยคกรรมวาก **被/bei/** ในต้นฉบับมีผู้กระทำอยู่ตามหลังตัวบ่งชี้ **被/bei/** และนำหน้าคำกริยา เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว จะละตัวบ่งชี้กรรมวาก และตำแหน่งของผู้กระทำจะเปลี่ยนไปอยู่ตามหลังกริยา การแปลลักษณะนี้พบทั้งในประโยคที่สื่อความหมายดี ความหมายเป็นกลาง และความหมายไม่ดี จำนวน 11 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 4.55 เช่น

ตัวอย่างที่ 1

毛驴 被 我 奶奶 的 话 感动 了，它哦噢一叫，仰起头，向前飞跑，拖得奶奶脚不点地，衣裾翻卷，如红云飘动。(红高粱家族, น.84)

[ล่อน้อย ๐ ผม ย่า ของ คำพูด ประทับใจ แล้ว]

ล่อน้อยประทับใจคำพูดของย่าจึงส่งเสียงร้อง ก่อนจะแหงนหน้าวิ่งตรงไปจนย่าตัวลอยเท้าไม่แตะพื้น เสื้อผ้าปลิวไสวเหมือนเมฆสีแดง

(ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.101)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรมวาก **被/bei/** และเรียงลำดับคำแตกต่างจากต้นฉบับภาษาจีน กล่าวคือ ผู้กระทำ **奶奶的话** (คำพูดของย่า) ในต้นฉบับอยู่หน้าคำกริยา **感动** (ประทับใจ) เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้กระทำคือ **คำพูดของย่า** อยู่หลังคำกริยา **ประทับใจ** แสดงให้เห็นว่าผู้กระทำเป็นต้นเหตุทำให้ประทับใจ คำกริยา **感动** (ประทับใจ) ในต้นฉบับสื่อความหมายดี เมื่อแปลเป็นภาษาไทย คำกริยา **ประทับใจ** ก็สื่อความหมายดีเช่นกัน “คำกริยาเป็นเครื่องช่วยแสดงความหมาย” (จินดา งามสุทธิ, 2522, น.59) ประโยคแปลจึงสื่อความหมายดีตรงตามต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 2

父亲 被 爷爷 脸上 出现 的 少见 的 悲凄 神色 感动，弯下腰，试试探探地握住奶奶的腿骨。(红高粱家族, น.256)

[พ่อ ๐ ปู่ หน้า บน ปรากฏ ที่ ไม่ได้เห็นบ่อย ซึ่ง

โศกเศร้า สีหน้า ประทับใจ]

พ่อประทับใจสีหน้าโศกเศร้าซึ่งไม่ได้เห็นบ่อยนักของปู่ พ่อก้มตัวลง ลองเอามือจับกระดูกส่วนขาของย่าเป็นการหยิ่งเชิง (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.299)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรมวาก **被/bei/** และเรียงลำดับคำแตกต่างจากต้นฉบับภาษาจีน กล่าวคือ ผู้กระทำ **悲凄神色** (สีหน้า

โตกเศร้า)ในต้นฉบับอยู่หน้าคำกริยา 感动 (ประทับใจ) เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้กระทำ สิ้นหน้า โตกเศร้า อยู่หลังคำกริยา ประทับใจ แสดงให้เห็นว่าผู้กระทำเป็นต้นเหตุทำให้ประทับใจ คำกริยา 感动 (ประทับใจ) ในต้นฉบับสื่อความหมายดี เมื่อแปลเป็นภาษาไทย คำกริยา ประทับใจ ก็สื่อความหมายดีเช่นกัน ประโยคแปลจึงสื่อความหมายดีตรงตามต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 3

两道 铁轨 从 东 爬 来, 被 太阳 照 得 贼亮, 刺目。(红高粱家族, น.105)

[สองสาย ทางรถไฟ จาก ตะวันออก คลาน มา ∅ (แสง) พระอาทิตย์ ส่องแสง จน วูบวาบ แสบตา]

ทางรถไฟสองสายจากทิศตะวันออกสะท้อนแสงวูบวาบแสบตา (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.126)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรม วาจก 被/bei/ และเรียงลำดับคำแตกต่างจากต้นฉบับภาษาจีน กล่าวคือ ผู้กระทำ 太阳 (พระอาทิตย์) ในต้นฉบับอยู่หน้าคำกริยา 照 (ส่องแสง) เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้กระทำ แสง (พระอาทิตย์) อยู่หลังคำกริยาสะท้อน ซึ่งหมายถึง “วกกลับ ย้อนกลับ”(ราชบัณฑิตยสถาน, 2554, น.1193) ทำให้ทิศทางการกระทำเปลี่ยนไป ในต้นฉบับเป็นแสงพระอาทิตย์ส่องทางรถไฟ แต่ในฉบับแปลเป็นทางรถไฟสะท้อนแสงพระอาทิตย์ คำกริยา 照 (ส่องแสง) ในต้นฉบับสื่อความหมายเป็นกลาง เมื่อแปลเป็นภาษาไทย คำกริยา สะท้อน ก็สื่อความหมายเป็นกลางเช่นกัน ประโยคแปลจึงสื่อความหมายเป็นกลางเช่นเดียวกัน

ตัวอย่างที่ 4

柳枝 和 柳叶 被 她的 头颈 和 肩膀 碰 着, ... (天堂蒜薹之歌, น.133)

[กิ่งหลิว และ ใบหลิว ∅ เธอ ของ ลำคอ และ ไหล่ สัมผัส อยู่]

กิ่งหลิวและใบหลิวสัมผัสลำคอและไหล่ของเธอ(จินจีวี) . . .

(ลำน่านกระเทียม, น.148)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรม วาจก 被/bei/ และเรียงลำดับคำแตกต่างจากต้นฉบับภาษาจีน กล่าวคือ ผู้กระทำ 头颈和肩膀 (ลำคอและไหล่) ในต้นฉบับอยู่หน้าคำกริยา 碰 (สัมผัส) เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้กระทำ ลำคอ และไหล่ อยู่หลังคำกริยา สัมผัส คำกริยา 碰 (สัมผัส) ในต้นฉบับสื่อความหมายเป็นกลาง และมีคำ

ช่วยทำยกริยา 着/zhe/ ช่วยบอกสภาพนั้นๆ เมื่อแปลเป็นภาษาไทย คำกริยา **สัมผัส** ก็สื่อความหมาย เป็นกลางเช่นกัน ประโยคแปลจึงสื่อความหมายเป็นกลางเช่นกัน

ตัวอย่างที่ 5

结巴警察回了一下头，脚被那口暗红色的破锅
绊了一下，翘起，但没有摔倒在地。(天堂蒜薹之歌, น.12)

[เท้า ๐ นั้น โใบ สีแดงเข้ม ที่ หม้อผุ

สะดุด แล้ว ครั้งหนึ่ง เซ]

ตำรวจติดอ่างหันกลับมามอง สะดุดหม้อผุสีแดงเข้มใบนั่นจน
เซ แต่ไม่หกล้ม (ลำนํ้ากระเทียม, น.18)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรม วาจ 被/bei/ และเรียงลำดับคำแตกต่างจากต้นฉบับภาษาจีน กล่าวคือ ผู้กระทำ **破锅** (หม้อผุ) ใน ต้นฉบับอยู่หน้าคำกริยา **绊** (สะดุด) เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้กระทำ **หม้อผุ** อยู่หลังคำกริยา **สะดุด** แสดงให้เห็นว่าหม้อผุเป็นต้นเหตุทำให้สะดุด ประธานของประโยคแปลเป็น **เท้า** ซึ่งเป็นส่วน หนึ่งของร่างกายตำรวจ เมื่อต้นประโยคได้กล่าวถึงตำรวจไปแล้ว ผู้แปลจึงละประธาน **脚** (เท้า) ใน ประโยคกรรมวาจกไป คำกริยา **绊** (สะดุด) ในต้นฉบับสื่อความหมายไม่ดี เมื่อแปลเป็นภาษาไทย คำกริยา **สะดุด** ก็สื่อความหมายไม่ดีเช่นกัน

ตัวอย่างที่ 6

他 看到他们肩膀周围和腰带
上下 的衣服都被汗湿透了，心里生出了对警察的敬仰和怜悯之情。

(天堂蒜薹之歌, น.9)

[เขา (เกาหยัง) เห็น พวกเขา หัวไหล่ บริเวณ และ เข็มขัด
เหนือกับใต้ ของ เสื้อ ล้วน ๐ เหนือ เปียก ชุ่ม แล้ว]

เสื้อผ้าของตำรวจทั้งสองนายตรงบริเวณหัวไหล่และเหนือ
กับใต้เข็มขัดเปียกชุ่มเหนือ เกาหยังเห็นแล้วอดนึกสงสารและเลื่อมใสตำรวจอย่างพวกเขาไม่ได้

(ลำนํ้ากระเทียม, น.14)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรม วาจ 被/bei/ และเรียงลำดับคำแตกต่างจากต้นฉบับภาษาจีน กล่าวคือ ผู้กระทำ **汗** (เหงื่อ) ใน ต้นฉบับอยู่หน้าคำกริยา **湿** (เปียก) เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้กระทำคือ **เหงื่อ** อยู่หลังคำกริยา **เปียกชุ่ม** คำกริยา **湿** (เปียก) ในต้นฉบับสื่อความหมายไม่ดี เมื่อแปลเป็นภาษาไทย คำกริยา **เปียก** ก็ สื่อความหมายไม่ดีเช่นกัน

4.1.2.3 การละตัวบ่งชี้และการละผู้กระทำตามบริบท

การละตัวบ่งชี้และผู้กระทำตามบริบท หมายถึงโครงสร้างประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ที่ประกอบด้วย ประธาน + ตัวบ่งชี้ + ผู้กระทำ + กริยา + ส่วนเสริมอื่นๆ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้ + ผู้กระทำ โครงสร้างประโยคจึงประกอบด้วย ประธาน + กริยา + ส่วนอื่นๆ แต่ประโยคแปลยังสื่อความหมายตรงตามต้นฉบับ เพราะผู้กระทำที่ละไปสามารถตีความจากบริบทได้ ประโยคลักษณะนี้พบเฉพาะในนวนิยายเรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิงจำนวน 4 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 1.65 ได้แก่

ตัวอย่างที่ 1

奶奶的血把父亲的手染红了，又染绿了；
 奶奶 洁白的 胸脯 被 自己的 血 染 绿 了，又 染 红 了。
 (红高粱家族, น.62)

[ย่า ขาวผ่อง ของ หน้าอก ∅ ตนเอง ของ เลือด ย้อมเป็น สีเขียว แล้ว แล้วก็ ย้อมเป็น สีแดง แล้ว]

เลือดของย่าไหลย้อมมือพ่อจนเป็นสีแดง ก่อนจะกลายเป็น
 สีเขียว หน้าอกขาวผ่องของย่ากลายเป็นสีเขียว จากนั้นก็กลายเป็นสีแดง (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.76)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละวลีที่ประกอบด้วยตัวบ่งชี้กรรมวาจกกับผู้กระทำ 被/bei/ + 自己的血 (ถูก + เลือดของตัวเอง) ในต้นฉบับ เพราะอนุประโยคข้างหน้าได้กล่าวถึง 奶奶的血 (เลือดของย่า) จึงไม่จำเป็นต้องกล่าวซ้ำ คำกริยา 染 (ย้อม) ในต้นฉบับแปลเป็น กลาย ในฉบับแปล เพราะคำว่าย้อมเป็นคำกริยาที่ใช้ในอนุประโยคข้างหน้าแล้ว อนุประโยคหลังจึงใช้คำว่า กลาย เพื่อบอกผลของการกระทำนั้นๆ ผู้แปลจึงไม่ใช้คำกริยาซ้ำเหมือนต้นฉบับ แต่สื่อความหมายตรงตามต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 2

罗汉大爷 被 眼前 发生的一连串事情
 弄得 蒙头转向，一时都分不清东南西北。(红高粱家族, น.115)

[ลุงหัวฮั่น ∅ ต่อหน้าต่อตา เกิดขึ้น ที่ ติดๆ กัน เรื่องราว
 ทำ จน มึนๆ งงๆ]

ลุงหัวฮั่นรู้สึกงง จับต้นชนปลายเหตุการณ์ทั้งหลายทั้งปวงที่
 เกิดขึ้นไม่ถูก (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.138)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละวลีที่ประกอบด้วยตัวบ่งชี้กรรมวาจกกับผู้กระทำ 被/bei/ + 眼前发生的一连串事情 (ถูก + เรื่องราวที่เกิดขึ้นต่อหน้าต่อตา) ในต้นฉบับ ผู้กระทำ 眼前发生的一连串事情 (เรื่องราวที่เกิดขึ้นต่อหน้าต่อตา) เป็นเรื่องราวที่ข้างหน้ากล่าวไว้แล้ว คือ แก้วแก้วใหญ่กับแก้วแก่น้อยถูกฆ่าตาย นายอำเภอตามหาฆาตกร

ผู้ใหญ่บ้านถูกกล่าวหาว่าเป็นฆาตกร นายอำเภอรับคุณย่าเป็นลูกบุญธรรม ฯลฯ จึงไม่จำเป็นต้องกล่าวซ้ำ ผู้แปลจึงเน้นแต่ผลของการกระทำคือ **งง** ซึ่งก็เป็นประเด็นที่ต้นฉบับเน้นย้ำเช่นกัน

ตัวอย่างที่ 3

罗汉大爷 和 众伙计 被 我爷爷奶奶 亦神亦鬼 的 举动 给 折磨 得 智力减退，心中虽有千般滋味却说不出个甜酸苦辣，肚里纵有万种狐疑也弄不出个子丑寅卯。(红高粱家族, น.139)

[อุหลังฮั่น กับ คนงานทั้งหลาย ๐ ปู่ย่าผม แผลกประหลาด ที่ พฤติกรรม ทำให้ ทรมาน จน สมองเสื่อม]

อุหลังฮั่นและคนงานทุกคนได้แต่อึ้ง ต่างคนต่างมึนงงกับเหตุการณ์นี้ ข้อสงสัยมากมายผุดขึ้นในสมอง แต่จับต้นชนปลายไม่ถูก (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.166)
จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละวลีที่ประกอบด้วยตัวบ่งชี้กรรมวาจกกับผู้กระทำ 被/bei/ + 我爷爷奶奶的举动 (ถูก + พฤติกรรมของคุณปู่กับคุณย่า) ในต้นฉบับ ซึ่งพฤติกรรมนั้นประโยคก่อนหน้านี้ได้กล่าวไว้คือ ปู่กับย่ารักกันแน่นแฟ้น ตัดกันเป็นเปิดแมนคาริน แต่ความจริงของเหตุการณ์ดังกล่าวคนงานไม่สามารถรู้ได้ ผู้แปลจึงเน้นแต่ความรู้สึกของคนงาน จึงใช้คำว่า **อึ้ง** กับ **มึนงง** มาแสดงให้เห็นผลของการกระทำ **ทรมาน**

ตัวอย่างที่ 4

胶高大队的队员们在清扫战场的过程中又找到几支步枪，爷爷 扔掉的 “自来得” 匣子枪 和 父亲 扔掉的 “勃郎宁” 手枪 也 被 他们 捡到 了。(红高粱家族, น.189)

[ปู่ โยนทิง ที่ ปืนเมาเซอร์ และ พ่อ โยนทิง ที่ ปืนพกรวนิง ก็ ๐ พวกเขา เก็บได้ แล้ว]

พวกที่เคลียร์พื้นที่เก็บปืนยาวได้ตั้งหลายกระบอก แม้แต่ปืนเมาเซอร์ที่ปู่โยนทิงและปืนพกรวนิงที่พ่อโยนทิงก็ยังเก็บมาด้วย (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.221)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละวลีที่ประกอบด้วยตัวบ่งชี้กรรมวาจกกับผู้กระทำ 被/bei/ + 他们 (ถูก + พวกเขา) ในต้นฉบับ แต่ผู้กระทำคือบุคคลที่อนุประโยคข้างหน้ากล่าวไว้แล้วคือ **胶高大队的队员们** (ทหารกองทัพที่แปด ซึ่งเป็นคนที่เคลียร์พื้นที่) ผู้แปลจึงละในฐานะที่เข้าใจจากบริบทข้างหน้า

4.1.3 การละตัวบ่งชี้กรรมวาจกและใช้คำกริยาบอกผล

การละตัวบ่งชี้กรรมวาจกและใช้คำกริยาบอกผล หมายถึงประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ที่มีโครงสร้างประโยคเป็น ประธาน (ผู้ถูกกระทำ) + ตัวบ่งชี้ + คำกริยา + หน่วยเสริมบอกผล ซึ่งหน่วยเสริมบอกผลเป็นคำกริยาบอกผลที่เรียงตามหลังคำกริยา และไม่มีผู้กระทำปรากฏ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรมวาจก และละคำกริยาแสดงการกระทำ แปลเฉพาะคำกริยา

บอกผล โครงสร้างประโยคจึงประกอบด้วย ประธาน (ผู้ถูกกระทำ) + หน่วยเสริมบอกผลที่เป็น คำกริยา การแปลลักษณะนี้พบ 23 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 9.5 เช่น

ตัวอย่างที่ 1

德治 判断, 这群狗 暂时 被 打 散了, 但是头领还在, 短时间内就会重新聚合起来, 前来争夺死尸。(红高粱家族, น.201)

[แต่จื่อ ลงความเห็น นี้ ผู่ง หมา ชั่วคราว ๐ ๐ (โจมตี) แดกผู่ง แล้ว]

แต่จื่อลงความเห็นว่าหมาผู่งนี้น่าจะแดกผู่งชั่วคราว เนื่องจาก หัวหน้าของพวกมันยังอยู่ อีกไม่นานคงสนธิกำลังมาแย่งศพได้ใหม่ (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.235)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被 /bei/ และละคำกริยาแสดงการกระทำ 打 (โจมตี) แปลเฉพาะคำกริยา 散 (แดกผู่ง) ซึ่งเป็นหน่วยเสริมบอกผลกริยาลี้ แดกผู่ง ทำหน้าที่เป็นภาคแสดงของประโยคแปล ในต้นฉบับมีคำขยายคำกริยา 暂时 (ชั่วคราว) อยู่หน้าตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วใช้คำว่า ชั่วคราว ขยายหลัง คำกริยาลี้

ตัวอย่างที่ 2

黑狗队对绿狗队这种过左的报复行为感到不可忍受, 于是两个队里的二百多条狗咬成了团, 一撮撮的 狗毛 被 撕 下来, 在小风的吹拂下, 沿着河道翻滚。(红高粱家族, น.202)

[ขยู่่มหนึ่ง ขนหมา ๐ ๐ (ฉีก) ลงมา]

กองกำลังของไอ้ดำทนต์วิธีล้างแค้นแบบซ่ายจัดของกองกำลังไอ้เขียว ไม่ไหว หมาสองผู่งกว่าสองร้อยตัวจึงมะรุมมะตุ้มพัดกันนิ้วเนี้ย ขนร่วงเกลื่อนพื้น บ้างก็ลอยตามลม หรืออยู่บนผิวน้ำ (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.237)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被 /bei/ และละคำกริยาแสดงการกระทำ 撕 (ฉีก) แปลเฉพาะคำกริยาบอกผล 下来 (ลงมา) เป็นคำว่า ร่วง ซึ่งหมายถึง “หลุดออกและตกลง” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554, น.971) การแปลลักษณะนี้เป็น การแปลตรงตามความหมายที่ต้นฉบับต้องการจะสื่อ คำแยกประเภท²⁴ 一撮撮 (ขยู่่มหนึ่ง) บ่งบอก สภาพที่ขนร่วงลงบนพื้น ผู้แปลจึงใช้คำว่า เกลื่อน ซึ่งหมายถึง “เรียรายหรือกระจัดกระจายอยู่ทั่วไป” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554, น.146) มาพรรณนาสภาพของขนที่อยู่บนพื้น

²⁴ คำแยกประเภท หมายถึงคำที่จำแนกคำนามหรือคำกริยาออกเป็นกลุ่ม ช่วยบอกลักษณะหรือคุณสมบัติของคำนามหรือคำกริยาที่อยู่ข้างหน้า (นวรรณ พันธุมธา, 2558, น.37)

ตัวอย่างที่ 3

一九三九年秋冬，是我爷爷的历史上一段非常困难的时期...
家园 被 烧 毁，病魔又缠身，战争把爷爷的一切，几乎全部毁掉了。
 (红高粱家族, น.213)

[บ้านช่อง ๐ ๐ (เผา) พังพินาศ]

ฤดูใบไม้ร่วงและฤดูหนาวปี 1939 เป็นช่วงเวลาที่ยากลำบากยิ่งใน
 ชีวิตของปู่... บ้านช่องพังพินาศ หน้าซ้ำโรคร้ายยังถามหา สงครามทำลายแทบทุกอย่างที่มี
 (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.250)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被
 /bei/ และละคำกริยาแสดงการกระทำ 烧 (เผา) แปลเฉพาะคำกริยา 毁 (พังพินาศ) ซึ่งเป็นหน่วยเสริม
 บอกผล คำว่า พังพินาศ ทำหน้าที่เป็นกริยาของประโยคแปล

ตัวอย่างที่ 4

身后 那条 丝线 被 彻底地 扯 断 了。
 (天堂蒜薹之歌, น.80)

[เบื้องหลัง นั้น เส้น สายใย ๐ ถึงที่สุด ๐ (ดึง) ขาด แล้ว]

สายใยที่อยู่เบื้องหลังเธอขาดสะบั้นลงแล้ว (ลำน้การะเทียม, น.94)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被
 /bei/ และละคำกริยาแสดงการกระทำ 扯 (ดึง) แปลเฉพาะคำกริยา 断 (ขาด) ซึ่งเป็นหน่วยเสริมบอก
 ผลในต้นฉบับ คำว่า ขาด ทำหน้าที่เป็นกริยาของประโยคแปล ในต้นฉบับมีส่วนขยายคำกริยา 彻底地
 ซึ่งหมายความว่า ถึงที่สุด เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วใช้คำว่า สะบั้น ซึ่งหมายถึง “อาการที่แยกหรือ
 ขาดจากกันอย่างเด็ดขาด” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554, น.1194) มาขยายคำกริยา

ตัวอย่างที่ 5

他到处寻找紫红桑葚，后来总结出 一条 经验：见桑树就晃，
熟透了的 紫红 桑葚，自然 被 晃 落 沙地。(天堂蒜薹之歌, น.194)

[สุกเต็มที่ ซึ่ง สีม่วงแดง ลูกเหมือน ธรรมชาติ ๐ ๐ (แกว่ง) ตก พ้นทราย]

เขาพยายามหาผลเหมือนสีม่วง สุกท้ายเขาได้ข้อสรุปอย่างหนึ่ง นั่น
 คือ ถ้าเจอต้นหม่อนให้เขย่า เพราะผลหม่อนสีม่วงซึ่งสุกเต็มที่แล้วจะตกลงมาเอง

(ลำน้การะเทียม, น.209)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被
 /bei/ และละคำกริยาแสดงการกระทำ 晃 (แกว่ง) แปลเฉพาะคำกริยา 落 (ตก) ซึ่งเป็นหน่วยเสริม
 บอกผลในต้นฉบับ คำว่า ตก ทำหน้าที่เป็นกริยาของประโยคแปล คำกริยา 晃落 (แกว่งให้ตก) ใน

ต้นฉบับสื่อความหมายเป็นกลาง เมื่อแปลเป็นคำกริยา **ตก** ก็สื่อความหมายเป็นกลางเช่นกัน จึงทำให้ประโยคแปลสื่อความหมายเป็นกลางด้วย

ตัวอย่างที่ 6

裤子 被 扯 烂 了，腿上血肉模糊。

(天堂蒜薹之歌, น.263)

[กางเกง ∅ ∅ (ดึง) ขาดวิน แล้ว]

กางเกงเขาขาดวิน เขาของเขามีบาดแผลฉกรรจ์เลือดโชก

(ลำนํ้ากระเทียม, น.284)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被 /bei/ และละคำกริยาแสดงการกระทำ 扯 (ดึง) แปลเฉพาะคำกริยา 烂 (ขาดวิน) ซึ่งเป็นหน่วยเสริมบอกผลในต้นฉบับ คำว่า **ขาดวิน** ทำหน้าที่เป็นกริยาของประโยคแปล

4.1.4 การละตัวบ่งชี้กรรมวาจกและใช้คำว่า “จน” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล

การละตัวบ่งชี้กรรมวาจกและมีคำเชื่อม “จน” เชื่อมหน่วยเสริมบอกผล หมายถึงประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ในภาษาจีนประกอบด้วย ประธาน + ตัวบ่งชี้ (+ ผู้กระทำ) + กริยา + หน่วยเสริมบอกผล เมื่อแปลเป็นภาษาไทยจะละตัวบ่งชี้กรรมวาจกและเติมคำเชื่อม “จน” อยู่ระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล โครงสร้างของประโยคแปลจึงประกอบด้วย ประธาน+กริยา+จน+หน่วยเสริมบอกผล การเติมคำว่า “จน” เป็นการแปลที่เกิดจากความแตกต่างในการเรียงคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผลระหว่างภาษาไทยกับภาษาจีน (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในบทที่ 3 ข้อ 3.2.1 หน้าที่ 63) การใช้คำเชื่อม “จน” พบทั้งในการแปลแบบใช้ประโยคกรรมวาจกและการแปลแบบไม่ใช้ประโยคกรรมวาจก เพราะเป็นประเด็นที่สัมพันธ์กับคำกริยา ไม่ว่าโครงสร้างประโยคเป็นแบบใดประโยคที่ประกอบด้วยคำกริยาหน่วยเสริมบอกผลก็ยังคงต้องใช้คำเชื่อม “จน” มาช่วย การแปลลักษณะนี้พบ 7 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 2.89 เช่น

ตัวอย่างที่ 1

结巴 警察 的 大檐帽 被 窗框 碰 掉，先掉在窗台上，又掉到结巴警察腕上，... (天堂蒜薹之歌, น.13)

[ติดอ่าง ตำรวจ ของ หมวกปีกใหญ่ ∅ ขอบหน้าต่าง ชน หล่น]

หมวกปีกใหญ่ของตำรวจติดอ่างชนขอบหน้าต่างจนหล่นลงบน

ระเบียงหน้าต่างก่อน แล้วหล่นลงมากะทบสะโพกของเขา . . . (ลำนํ้ากระเทียม, น.19)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被 /bei/ คำกริยา 碰 (ชน) ซึ่งเป็นกรรมกริยาในต้นฉบับ จึงเปลี่ยนเป็นคำกริยากรรม **ชน** ในฉบับแปล

และเรียงลำดับคำแตกต่างจากต้นฉบับภาษาจีน กล่าวคือ ผู้กระทำ 窗框 (ขอบหน้าต่าง) ในต้นฉบับอยู่หน้าคำกริยา 碰 (ชน) เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้กระทำ ขอบหน้าต่าง อยู่หลังคำกริยา ชน และคำกริยา 碰 (ชน) ในต้นฉบับมีหน่วยเสริมบอกผล 掉 (หล่น) เรียงตามหลัง เมื่อแปลเป็นภาษาไทย หน่วยเสริมบอกผล หล่น ไม่สามารถเรียงตามหลังคำกริยาชนโดยตรง จึงต้องใช้คำเชื่อม จน นำหน้ากริยาเพื่อช่วยแสดงผลของการกระทำ ทำให้ประโยคแปลสื่อความตรงตามภาษาต้นฉบับ และไม่ผิดธรรมชาติของภาษาแปล

ตัวอย่างที่ 2

余大牙毕竟是我们高密东北乡的种子，他犯了大罪，死有余辜，但临死前却表现出了应有的英雄气概，父亲被他感动得脚底生热，恨不得腾跳。(红高粱家族, น.52)

[พ่อ ๐ เขา ประทับใจ จน ฝ่าเท้า ร้อนไปหมด]

ไม่เสียแรงที่อิ้วฟันใหญ่เป็นลูกหลานเกามี่ตงเปย แกทำผิดมหันต์ ชนิดที่โทษประหารยังเบาเกินไป แต่กลับแสดงความกล้าหาญเยี่ยงวีรบุรุษในวาระสุดท้ายของชีวิต พ่อรู้สึกประทับใจจนฝ่าเท้าร้อนไปหมด (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.66)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรมจาก 被 /bei/ คำกริยา 感动 (ประทับใจ) ซึ่งเป็นสรรกรมกริยาในต้นฉบับ จึงเปลี่ยนเป็นคำกริยากรรม **ประทับใจ** ในฉบับแปล และหลังคำกริยา 感动 (ประทับใจ) มีหน่วยเสริมบอกผล 得/de/ + หน่วยเสริมบอกผล และหน่วยเสริมบอกผลในต้นฉบับเป็นประโยค 脚底生热 (ฝ่าเท้าร้อนไปหมด) ผู้แปลจึงใช้คำเชื่อม **จน** เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล เพราะคำว่า **จน** นำหน้าคำกริยาที่แสดงผลหรือประโยคที่แสดงผลได้ ช่วยเน้นผลของการกระทำ คำกริยา 感动 (ประทับใจ) ในต้นฉบับสื่อความหมายดี เมื่อแปลเป็นภาษาไทย คำกริยา **ประทับใจ** ก็สื่อความหมายดีเหมือนกัน ประโยคแปลจึงสื่อความหมายดีตรงตามต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 3

我爷爷被马脊硌得骨散肉离，头晕眼花，呕吐不止，卸下马来，像个半死人一样。(红高粱家族, น.145)

[ปู่ผม ๐ หลังม้า กระเด้งกระดอน จน แหลก]

ขณะอยู่บนหลังม้า ร่างของปู่กระเด้งกระดอนไปมาจนแทบแหลก ทั้งหน้ามืดตาลาย อาเจียนไม่หยุด สภาพในตอนนั้นจึงดูไม่ต่างจากศพ (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.172)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรมจาก 被 /bei/ ซึ่งนำหน้าผู้กระทำ 马脊 (หลังม้า) ในต้นฉบับ จึงทำให้ผู้กระทำ **หลังม้า** ในฉบับแปลอยู่ตำแหน่งเดิมตามต้นฉบับไม่ได้ ผู้แปลจึงใช้คำบอกเชื่อมเวลา **ขณะ** นำหน้า เพื่อบอกเหตุการณ์ที่

เกิดขึ้นเมื่อปูอยู่บนหลังม้า คำกริยา 咯 (กระดั่งกระดอน) ซึ่งเป็นสกรรมกริยาในต้นฉบับ จึงเปลี่ยนเป็นคำกริยากรรม กระดั่งกระดอน ในฉบับแปล และหลังคำกริยามีหน่วยเสริมบอกผล 得 /de/ + หน่วยเสริมบอกผลในต้นฉบับ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลจึงใช้คำเชื่อม จน นำหน้าหน่วยเสริมบอกผล แหก ประโยคแปลจึงสื่อความหมายตรงตามต้นฉบับและไม่ผิดธรรมชาติของภาษาแปล

ตัวอย่างที่ 4

“你快别去了，我被饿得没法，正想去城里找活路呢！”

(天堂蒜薹之歌, น.166)

[พี ๐ หิว จน ไม่มีทางออก]

“อย่าไปเลย พีหิวจนจะตายอยู่แล้ว เลยจะไปหาทางรอดเอาในเมือง” (ลำนำกระเทียม, น.182)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรมจาก 被 /bei/ และเรียงลำดับคำเหมือนต้นฉบับภาษาจีน คำกริยา 饿 (หิว) ในต้นฉบับจึงแปลตรงตัวเป็น หิว ในฉบับแปล หลังคำกริยา 饿 (หิว) มีหน่วยเสริมบอกผล 得/de/ + หน่วยเสริมบอกผลในต้นฉบับ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลจึงใช้คำเชื่อม จน นำหน้าหน่วยเสริมบอกผล จะตายอยู่แล้ว ประโยคแปลจึงสื่อความหมายตรงตามต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 5

四婶被噎得哑口无言，坐在炕沿上掉眼泪。

(天堂蒜薹之歌, น.262)

[ป้าสี่ ๐ อึ้ง จน ไม่รู้จะพูดอะไรต่อ]

ป้าสี่อึ้งจนไม่รู้จะพูดอะไรต่อ ได้แต่นั่งร้องไห้อยู่ข้างเตียง

(ลำนำกระเทียม, น.283)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรมจาก 被 /bei/ คำกริยา 噎 (อึ้ง) ซึ่งเป็นสกรรมกริยาในต้นฉบับ จึงเปลี่ยนเป็นคำกริยากรรม อึ้ง ในฉบับแปล หลังคำกริยา 噎 (อึ้ง) มีหน่วยเสริมบอกผล 得/de/ + หน่วยเสริมบอกผลในต้นฉบับ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลจึงใช้คำเชื่อม จน นำหน้าหน่วยเสริมบอกผล ไม่รู้จะพูดอะไรต่อ ประโยคแปลจึงสื่อความหมายตรงตามต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 6

高羊被一泡尿憋得坐立不安，什么话也没有说。

(天堂蒜薹之歌, น.114)

[เกาหยัง ๐ ปัสสาวะ กลั้น จน อยู่ไม่เป็นสุข]

เกาหลียังรู้สึกปวดปัสสาวะจนเริ่มอึดอัด ไม่สุข เขาไม่พูดอะไรเลยสักคำ

(ลำนำนกระเทียม, น.129)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลละตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被 /bei/ และแปลคำว่า 一泡尿 (ปัสสาวะ) กับ 憋 (กลั้น) เป็น **รู้สึกปวดปัสสาวะ** ซึ่งเป็นผลของการกลั้นปัสสาวะ และหลังคำกริยา 憋 (กลั้น) มีหน่วยเสริมบอกผล 得/de/ + หน่วยเสริมบอกผล เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลจึงใช้คำเชื่อม **จน** นำหน้าหน่วยเสริมบอกผล **อึดอัดไม่เป็นสุข** ประโยคแปลจึงสื่อความหมายตรงตามต้นฉบับ

4.2 การสลับตำแหน่งระหว่างผู้ถูกกระทำกับผู้กระทำ

การสลับตำแหน่งระหว่างผู้ถูกกระทำกับผู้กระทำ หมายถึงการปรับโครงสร้างประโยคกรรมวาจกจากต้นฉบับเป็นประโยคกรรมวาจกในฉบับแปล โดยในต้นฉบับผู้กระทำอยู่หลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้กระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งประธาน การสลับตำแหน่งดังกล่าวจะเป็นดังนี้

โครงสร้างประโยคภาษาจีน ผู้ถูกกระทำ + 被/bei/ + ผู้กระทำ + กริยา + ส่วนอื่นๆ
 ↳ ↳
 ↳ ↳
 โครงสร้างประโยคภาษาไทย ผู้กระทำ + กริยา + ผู้ถูกกระทำ + ส่วนอื่นๆ

4.2.1 การปรากฏครบทั้งผู้ถูกกระทำและผู้กระทำ

การแปลลักษณะนี้ หมายถึงประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ในต้นฉบับมีทั้งผู้ถูกกระทำและผู้กระทำปรากฏพร้อมกัน เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ผู้แปลสลับตำแหน่งระหว่างผู้ถูกกระทำกับผู้กระทำ โดยผู้ถูกกระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งกรรม และผู้กระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งประธาน การแปลลักษณะนี้พบ 34 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 14.05 เช่น

ตัวอย่างที่ 1

[พลั่ว ล่อ หนัก ที่ ก้น ทับ]

罗汉大爷瞅准空当，又铲中了骡子的另一条后退，黑骡叹息了一声，屁股逐渐堕落... 铁锹 被 骡子 沉重的 屁股 压住，大爷也蹲了窝。

(红高粱家族, น.20)

แก (ลุงหลั่วฮั่น) ฉวยโอกาสนั้นแทงพลั่วที่ขาอีกข้าง ล่อดำถอนหายใจเฮือกแล้วทรุดลงบนพื้น... ก้นใหญ่ๆ ทิ้งน้ำหนักทับพลั่ว ลุงหลั่วฮั่นนั่งยองลง

(ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.29)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำ 铁锹 (พลั่ว) เป็นประธานของประโยคกรรมวาจก และผู้กระทำ 屁股 (ก้น) ปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ เมื่อแปลเป็นภาษาไทย โครงสร้างประโยคเปลี่ยนเป็นประโยคกรรมวาจก ผู้กระทำ ก้น ย้ายไปอยู่ในตำแหน่งประธาน และผู้ถูกกระทำ พลั่ว ย้ายไปอยู่ในตำแหน่งกรรม

ตัวอย่างที่ 2

[พ่อ ปู่ กดเอาไว้]

鬼子的枪弹又压过来, 父亲 被 爷爷 按住。(红高粱家族, น.145)

พวกญี่ปุ่นเริ่มกราดยิงอีกครั้ง ปักตัวพ่อเอาไว้

(ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.172)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำ 父亲 (พ่อ) เป็นประธานของประโยคกรรมวาจก และผู้กระทำ 爷爷 (ปู่) ปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ เมื่อแปลเป็นภาษาไทย โครงสร้างประโยคเปลี่ยนเป็นประโยคกรรมวาจก ผู้กระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งประธาน และผู้ถูกกระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งกรรม

ตัวอย่างที่ 3

[ย่า ของ โลงศพ สีเขียว ที่ ลูกไฟ ล้อม]

奶奶的 棺材 被 绿色的 火焰 包围, 几十桶水泼过后, 火灭了, 棺材上冒着绿幽幽的青烟。(红高粱家族, น.237)

ลูกไฟสีเขียวโอบล้อมโลงศพของย่า เมื่อสาดน้ำเข้าไปหลายสิบลัง ไฟจึงดับในที่สุด ควันสีเขียวลอยเอื่อยเหนือโลง (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.277)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำ 奶奶的棺材 (โลงศพของย่า) เป็นประธานของประโยคกรรมวาจก และผู้กระทำ 绿色的火焰 (ลูกไฟสีเขียว) ปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ เมื่อแปลเป็นภาษาไทย โครงสร้างประโยคเปลี่ยนเป็นประโยคกรรมวาจก ผู้กระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งประธาน และผู้ถูกกระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งกรรม

ตัวอย่างที่ 4

[เขา ของ ใบหน้า ตะเกียงน้ำมัน ส่อง อยู่]

他的 脸 被 煤油灯 照着, 像青铜的颜色。(天堂蒜薹之歌, น.64)

ไฟจากตะเกียงน้ำมันส่องส่องใบหน้าเขา (ลุงสี่) จนสีเหมือนทองสัมฤทธิ์ (ลำนากระเทียม, น.75)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำ 他的脸 (ใบหน้าของเขา) เป็นประธานของประโยคกรรมวาจก และผู้กระทำ 煤油灯 (ตะเกียงน้ำมัน) ปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ เมื่อแปลเป็นภาษาไทย โครงสร้างประโยคเปลี่ยนเป็นประโยคกรตุจก ผู้กระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งประธาน และผู้ถูกกระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งกรรม

ตัวอย่างที่ 5

[เกาหยัง (นักโทษ) วัยกลางคน พุง ถึง บนเตียง นั่ง อยู่]

高羊 被 中年人 扶 到 床上 坐着 . . .

(天堂蒜薹之歌, น.124)

นักโทษวัยกลางคนพุงเกาหยังมานั่งบนเตียง . . .

(ลำนํ้ากระเทียม, น.141)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำ 高羊 (เกาหยัง) เป็นประธานของประโยคกรรมวาจก และผู้กระทำ 中年人 (นักโทษวัยกลางคน) ปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ เมื่อแปลเป็นภาษาไทย โครงสร้างประโยคเปลี่ยนเป็นประโยคกรตุจก ผู้กระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งประธาน และผู้ถูกกระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งกรรม

ตัวอย่างที่ 6

[เขา หลายคน พลทหาร มัด ที่ ตัวหนึ่ง ม้านั่งยาว

บน]

第二天上午, 他 被 几个 民兵 捆 在 一条 长板凳 上 . . . (天堂蒜薹之歌, น.204)

เช้าวันรุ่งขึ้น พลทหารกลุ่มหนึ่งมัดเขาไว้กับม้านั่งยาว . . .

(ลำนํ้ากระเทียม, น.220)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำ 他 (เขา) เป็นประธานของประโยคกรรมวาจก และผู้กระทำ 民兵 (พลทหาร) ปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ เมื่อแปลเป็นภาษาไทย โครงสร้างประโยคเปลี่ยนเป็นประโยคกรตุจก ผู้กระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งประธาน และผู้ถูกกระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งกรรม

การแปลลักษณะนี้เปลี่ยนโครงสร้างเดิมเป็นโครงสร้างกรตุจก ผู้กระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งประธาน ผู้ถูกกระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งกรรม ทำให้จุดเน้นของประโยคเปลี่ยนไป โดยประโยคต้นฉบับเน้นผู้ถูกกระทำ แต่ประโยคแปลเน้นผู้กระทำ การแปลลักษณะนี้สื่อความหมายของต้นฉบับได้อย่างครบถ้วน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าเมื่อประโยคในต้นฉบับปรากฏเฉพาะ

ผู้ถูกกระทำ ส่วนผู้กระทำปรากฏในอนุประโยค ผู้แปลจะเพิ่มผู้กระทำเข้าไปในประโยคแปล จากนั้น สลับตำแหน่งระหว่างผู้ถูกกระทำกับผู้กระทำ การแปลลักษณะนี้พบเฉพาะในนวนิยายเรื่อง **ลำนํ้ากระเทียม** จำนวน 2 ประโยคดังนี้

ตัวอย่างที่ 7

她又去挑第二担，**爹和娘**长出了一口气，凭 感觉 她 知道 自己 被 信任 了。(天堂蒜薹之歌, น.76)

[ตาม ความรู้สึก เธอ รู้

ว่า ตัวเอง ไว้ใจ แล้ว]

แล้วก็เดินไปหาบน้ำอีกรอบ คราวนี้เธอได้ยินเสียง**พ่อแม่**ถอนหายใจ ยาว เธอสัมผัสได้ว่าพ่อแม่เริ่มไว้ใจเธอแล้ว (ลำนํ้ากระเทียม, น.90)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำ **自己** (สรรพนามแทนตัวเองซึ่งในที่นี้ หมายถึงเธอ) เป็นประธานของประโยคกรรมวาจก และไม่มีผู้กระทำปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก **被/bei/** เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ผู้แปลเพิ่มผู้กระทำ **พ่อแม่** ซึ่งเป็นผู้ร่วมเหตุการณ์ที่ปรากฏในอนุประโยคข้างหน้า และเปลี่ยนโครงสร้างประโยคเดิมเป็นประโยคกรรมวาจก ผู้กระทำ **พ่อแม่** ย้ายไปอยู่ในตำแหน่งประธาน และผู้ถูกกระทำ **เธอ** ย้ายไปอยู่ในตำแหน่งกรรม การแปลลักษณะนี้ทำให้ จุดเน้นของประโยคเปลี่ยนไป โดยประโยคต้นฉบับเน้นผู้ถูกกระทำ แต่ประโยคแปลเน้นผู้กระทำ

ตัวอย่างที่ 8

小野驴 被 揭到 痛处，恼羞成怒，弯腰捡起一只破皮鞋，对准长眉毛投过来，嘴里嘈嘈着：我卖尿，你难道没卖？(天堂蒜薹之歌, น.354)

[เจ้าลาน้อย แหวง ความทุกข์ในใจ]

สาวคิ้วยาว พูด แหวงใจ เจ้าลาน้อย เข้าเต็ม ๆ เธอรู้สึกอับอายและ โกรธมากจึงก้มลงหยิบรองเท้าหนังขาด ๆ ขว้างใส่สาวคิ้วยาว “กูขายทีแล้วมึงไม่ขายหรือไง...”

(ลำนํ้ากระเทียม, น.378)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำ **小野驴** (เจ้าลาน้อย) เป็นประธานของประโยคกรรมวาจก และไม่มีผู้กระทำปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก **被/bei/** เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ผู้แปลจะเพิ่มผู้กระทำ **สาวคิ้วยาว** ซึ่งเป็นผู้ร่วมเหตุการณ์ที่ปรากฏในอนุประโยคข้างหลัง และเปลี่ยนโครงสร้างประโยคเดิมเป็นประโยคกรรมวาจก ผู้กระทำ **สาวคิ้วยาว** ย้ายไปอยู่ในตำแหน่งประธาน และผู้ถูกกระทำ **เจ้าลาน้อย** ย้ายไปอยู่ในตำแหน่งกรรม การแปลลักษณะนี้ทำให้จุดเน้นของประโยคเปลี่ยนไป โดยประโยคต้นฉบับเน้นผู้ถูกกระทำ แต่ประโยคแปลเน้นผู้กระทำ การแปลลักษณะนี้สื่อความหมายของต้นฉบับได้อย่างครบถ้วน

4.2.2 การละผู้ถูกกระทำตามบริบท

การละผู้ถูกกระทำตามบริบท หมายถึงประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ในต้นฉบับไม่ปรากฏผู้ถูกกระทำโดยตรง แต่ข้อความข้างหน้าได้กล่าวถึงผู้ถูกกระทำไว้แล้ว เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ผู้แปลสลับตำแหน่งของผู้กระทำไปอยู่ในตำแหน่งประธาน และหลังคำกริยาไม่มีกรรมตามหลัง การแปลลักษณะนี้พบ 22 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 9.09 เช่น

ตัวอย่างที่ 1

奶奶走在桥头上，被 小颜 拦 住。(红高粱家族, น.273)

[เสี่ยวเหยียน ห้าม ไว้]

ย่ากำลังจะก้าวขึ้นสะพาน แต่เสี่ยวเหยียนห้ามไว้

(ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.320)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำของประโยคกรรมวาจกคือ 奶奶 (ย่า) ซึ่งเป็นประธานของอนุประโยคที่นำหน้ามาก่อน เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ผู้แปลปรับโครงสร้างประโยคเดิมเป็นประโยคกรตุจวจาก ผู้กระทำ 小颜 (เสี่ยวเหยียน) ซึ่งปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ ในต้นฉบับ จึงสลับไปอยู่ในตำแหน่งประธานของประโยคแปล แม้ว่าผู้แปลจะละผู้ถูกกระทำ 奶奶 (ย่า) ไว้ แต่ผู้อ่านสามารถตีความจากบริบทได้ว่า เสี่ยวเหยียนห้ามย่าไว้

ตัวอย่างที่ 2

她跟着一个贩布的跑了，但 被 他 抓 了 回 来。

(红高粱家族, น.348)

[แต่ เขา จับ แล้ว กลับมา]

สุดท้าย (เมียของเงินหน้าปรุ) จึงตัดสินใจหนีตามพ่อค้าขายผ้าไป แต่เงินหน้าปรุก็ยังตามกลับมาจนได้ (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.405)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำของประโยคกรรมวาจกคือ 她 (เธอซึ่งหมายถึงเมียของเงินหน้าปรุ) ซึ่งเป็นประธานของอนุประโยคที่นำหน้ามาก่อน เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ผู้แปลปรับโครงสร้างประโยคเดิมเป็นประโยคกรตุจวจาก ผู้กระทำ 他 (เขาซึ่งหมายถึงเงินหน้าปรุ) ซึ่งปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ ในต้นฉบับ จึงสลับไปอยู่ในตำแหน่งประธานของประโยคแปล แม้ว่าผู้แปลจะละผู้ถูกกระทำ 她 (เธอ) ไว้ แต่ผู้อ่านสามารถตีความจากบริบทได้ว่า เงินหน้าปรุก็ยังตามเธอ (เมีย) กลับมาจนได้

ตัวอย่างที่ 3

我奶奶又要下跪，被 曹县长 架住了 胳膊。

(红高粱家族, น.133)

[นายอำเภอเอา ดึง เอาไว้ แขน]

ย่าทรุดตัวลงจะคุกเข่า แต่เอาเม็งจิวดึงแขนเอาไว้

(ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.136)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำของประโยคกรรมวาจกคือ 我奶奶 (ย่าของผม) ซึ่งเป็นประธานของอนุประโยคที่นำหน้ามาก่อน เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ผู้แปลปรับโครงสร้างประโยคเดิมเป็นประโยคกรรมตุวจาก ผู้กระทำ 曹县长 (นายอำเภอเอา) ซึ่งปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ ในต้นฉบับ จึงสลับไปอยู่ในตำแหน่งประธานของประโยคแปล แต่ผู้แปลจะละผู้ถูกกระทำ 我奶奶 (ย่าของผม) ไว้ เนื่องจากในต้นฉบับมีกรรม 胳膊 (แขน) ปรากฏตามหลังคำกริยา เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว กรรมก็ยังคงปรากฏตามหลังคำกริยา เพียงแต่ไม่ได้ระบุว่าย่า นั้นเป็นผู้ถูกกระทำ แต่ผู้อ่านสามารถตีความจากบริบทได้ว่า เป็นแขนของย่า

ตัวอย่างที่ 4

她动手解开小包袱，把录音机拿出来，想 听，又 怕 被 人 看到 笑话，便又放进包袱里包好。(天堂蒜薹之歌, น.140)

[อยาก ฟัง ก็ กลัว คนอื่น

เห็น หัวเราะเยาะ]

เธอแกะห่อผ้า หยิบวิทยุออกมา เธออยากฟังเพลง แต่ก็กลัวว่าคนอื่น จะหัวเราะเยาะ จึงเก็บวิทยุเข้าไปในห่อผ้าตามเดิม (ลำน่านกระเทียม, น.156)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำของประโยคกรรมวาจกคือ 她 (เธอคือตัวละครหญิงที่ชื่อจินจิว) ซึ่งเป็นประธานของอนุประโยคนำหน้ามาก่อน เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ผู้แปลปรับโครงสร้างประโยคเดิมเป็นประโยคกรรมตุวจาก ผู้กระทำ 人 (คนอื่น) ซึ่งปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ ในต้นฉบับ จึงสลับไปอยู่ในตำแหน่งประธานของประโยคแปล แม้ว่าผู้แปลจะละผู้ถูกกระทำ 她 (เธอ) ไว้ แต่ผู้อ่านสามารถตีความจากบริบทได้ว่า คนอื่นจะหัวเราะเยาะเธอ

ตัวอย่างที่ 5

高马 给 金菊 正 办着 丧事，被 公安局 抓 走了。

(天堂蒜薹之歌, น.325)

[เกาหม่า ให้ จินจิว กำลัง จัด อยู่ งานศพ ตำรวจ จับ ไป แล้ว]

ตอนที่เกาหม่าจัดงานศพให้จินจิวอยู่ ตำรวจก็มาจับตัวไป

(ลำน่านกระเทียม, น.349)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำของประโยคกรรมวาจกคือ 高马 (เกาหม่า) ซึ่งเป็นประธานของอนุประโยคที่นำหน้ามาก่อน เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ผู้แปลปรับโครงสร้างประโยคเดิมเป็นประโยคกรรมวาจก ผู้กระทำ 公安局 (สถานีตำรวจ ซึ่งในที่นี้หมายถึงตำรวจ) ซึ่งปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ ในต้นฉบับ จึงสลับไปอยู่ในตำแหน่งประธานของประโยคแปล แม้ว่าผู้แปลจะละผู้ถูกกระทำ 高马 (เกาหม่า) ไว้ แต่ผู้อ่านสามารถตีความจากบริบทได้ว่า ตำรวจก็มาจับตัวเกาหม่าไป

ตัวอย่างที่ 6

四婶 刚 要 下跪，就 被 女看守 拉 住 了。

(天堂蒜薹之歌, น.356)

[ป้าสี่ กำลัง จะคุกเข่า ก็ ผู้คุมหญิง รั้งไว้แล้ว]

ป้าสี่กำลังจะคุกเข่าลงอีกครั้ง แต่ผู้คุมหญิงรังไว้

(ลำนารกระทียม, น.381)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำของประโยคกรรมวาจกคือ 四婶 (ป้าสี่) ซึ่งเป็นประธานของอนุประโยคที่นำหน้ามาก่อน เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ผู้แปลปรับโครงสร้างประโยคเดิมเป็นประโยคกรรมวาจก ผู้กระทำ 女看守 (ผู้คุมหญิง) ซึ่งปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ ในต้นฉบับ จึงสลับไปอยู่ในตำแหน่งประธานของประโยคแปล แม้ว่าผู้แปลจะละผู้ถูกกระทำ 四婶 (ป้าสี่) ไว้แต่ผู้อ่านสามารถตีความจากบริบทได้ว่า ผู้คุมหญิงรังป้าสี่ไว้

4.2.3 การสลับตำแหน่งและใช้คำว่า “ทำให้” เชื่อมระหว่างผู้กระทำกับผู้ถูกกระทำ

การแปลลักษณะนี้ หมายถึงประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำอยู่ในตำแหน่งประธาน และผู้กระทำปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ หรือบางครั้งอาจจะปรากฏในบริบท ซึ่งโครงสร้างประโยคกรรมวาจกเป็น ประธาน (ผู้ถูกกระทำ) + ตัวบ่งชี้ + ผู้กระทำ + กริยา + ส่วนอื่นๆ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลเติมคำว่า “ทำให้” ไว้ข้างหน้าผู้ถูกกระทำ และย้ายผู้กระทำไปอยู่ต้นประโยค โครงสร้างประโยคแปลจึงเป็น ผู้กระทำ + ทำให้ + ผู้ถูกกระทำ + กริยา + ส่วนอื่นๆ คำว่า “ทำให้” หมายความว่า “เป็นเหตุให้” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554, น.568) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้กระทำเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำเผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆ การแปลลักษณะนี้พบ 7 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 2.89 เช่น

ตัวอย่างที่ 1

父亲 被 河道里的 呕吐声 传染，脖子像打鸣的小公鸡一样抽动，喉咙里发出呃呃咯咯之声。 (红高粱家族, น.256)

[พ่อ แม่ใน ที่ เสียงสำรอกไอ้ก้อก ติดต่อ]

เสียงสำรอกไอ้ก้อจากแม่น้ำทำให้พ่อปั่นป่วนมวนท้องไปด้วย แก
โก่งคออ้วกลมเหมือนลูกเจี๊ยบตัวน้อย (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.299)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำ 父亲 (พ่อ) เป็นประธานของประโยคกรรมวาจก และผู้กระทำ 呕吐声 (เสียงสำรอกไอ้ก้อ) ปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ผู้แปลสลับผู้กระทำ **เสียงสำรอกไอ้ก้อ** มาอยู่ในตำแหน่งประธาน และเติมคำว่า **ทำให้** ไว้ข้างหน้าผู้ถูกกระทำ ทำให้เห็นว่าผู้กระทำเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำเผชิญกับเหตุการณ์ **ปั่นป่วนมวนท้อง**

ตัวอย่างที่ 2

父亲被秤钩子进肉时的怪响疼得
遍体起栗。 (红高粱家族, น.338)

[พ่อ ตะขอของตาชั่ง เข้า เนื้อ ตอนที่ ที่ เสียงแปลก ผวา จน
ทั้งตัว ขนลุกชู]

เสียงโลหะชำแรกเข้าไปในเนื้อเด็กทำให้พ่อผวาขนลุกชู

(ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.393)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำ 父亲 (พ่อ) เป็นประธานของประโยคกรรมวาจก และผู้กระทำ 怪响 (เสียงแปลกคือเสียงตะขอซึ่งทำจากโลหะชำแรกเข้าไปในเนื้อเด็ก) ปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ผู้แปลสลับผู้กระทำมาอยู่ในตำแหน่งประธาน และเติมคำว่า **ทำให้** ไว้ข้างหน้าผู้ถูกกระทำ ทำให้เห็นว่าผู้กระทำเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำ **ผวา**

ตัวอย่างที่ 3

张辛一用棉花球蘸着烧酒，清洗了伤口，父亲被疼醒了。

(红高粱家族, น.211)

[พ่อ เจ็บ ตื่น แล้ว]

หมอจ้งเอาสำลีชุบเหล้าขาวเช็ดแผล ความเจ็บปวดทำให้พ่อสะดุ้งตื่น

(ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.248)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำ 父亲 (พ่อ) เป็นประธานของประโยคกรรมวาจก คำกริยาคือ 疼 (เจ็บ) เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลเปลี่ยนคำกริยา **เจ็บ** เป็นคำนามว่า **ความเจ็บ** แล้วใช้คำนามนี้เป็นผู้กระทำของประโยคแปล ผู้แปลสลับผู้กระทำมาอยู่ในตำแหน่งประธาน และเติมคำว่า **ทำให้** ไว้ข้างหน้าผู้ถูกกระทำ ทำให้เห็นว่าผู้กระทำเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำ **ตื่น** แม้ว่าประโยคแปลใช้โครงสร้างประโยคแตกต่างจากประโยคต้นฉบับ แต่สื่อความหมายตรงตามต้นฉบับได้เช่นกัน

ตัวอย่างที่ 4

胎儿 被 彻底 激怒 了，拳打脚踢，双眼圆睁，大声号哭... (天堂蒜薹之歌, น.132)

[ทารก ถึงที่สุด โกรธเกรี้ยว แล้ว]

(เธอขอร้องลูกที่อยู่ในท้อง) แต่เหมือนจะทำให้ทารกในท้องยิ่งโกรธเกรี้ยว เขาทั้งถีบทั้งต่อย เบิงตาโต และร้องไห้โฮ... (ลำนากระเทียม, น.147)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำ 胎儿 (ทารก) เป็นประธานของประโยคกรรมวาจก ผู้กระทำปรากฏในประโยคที่นำหน้ามาก่อนซึ่งก็คือ การขอร้องของแม่ แม้ว่าผู้กระทำไม่ได้ปรากฏซ้ำในประโยคแปล แต่จากบริบทและคำเชื่อม แต่ ก็สามารถรู้ได้ว่า ประธานของประโยคข้างหน้ากับประธานของประโยคกรรมวาจกเป็นคำเดียวกัน ผู้แปลจึงเติมคำว่า ทำให้ ไว้ข้างหน้าผู้ถูกกระทำ ทำให้เห็นว่าผู้กระทำเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำ โกรธเกรี้ยว

ตัวอย่างที่ 5

群众齐声吼叫，高羊被 狂热 的情绪 感染，也挥着胳膊吼叫。(天堂蒜薹之歌, น.284)

[เกาหยัง ฮึกเหิม ที่ อารมณ์ ติดต่อ/เกิดอารมณ์ร่วม]

ชาวบ้านทุกคนพร้อมใจกันตะโกน บรรยากาศของชาวบ้านที่ฮึกเหิม ทำให้เกาหยังเกิดอารมณ์ร่วม จนต้องตะโกนและชูแขนด้วย (ลำนากระเทียม, น.306)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำ 高羊 (เกาหยัง) เป็นประธานของประโยคกรรมวาจก และผู้กระทำ 狂热的情绪 (อารมณ์/บรรยากาศที่ฮึกเหิม) ปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ผู้แปลสลับผู้กระทำมาอยู่ในตำแหน่งประธาน และเติมคำว่า ทำให้ ไว้ข้างหน้าผู้ถูกกระทำ ทำให้เห็นว่าผู้กระทำ บรรยากาศที่ฮึกเหิม เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำ เกาหยัง เกิดอารมณ์ร่วม แม้ว่าประโยคแปลใช้โครงสร้างประโยคแตกต่างจากประโยคต้นฉบับ แต่สื่อความหมายตรงตามต้นฉบับได้เช่นกัน

ตัวอย่างที่ 6

女政府松软温暖的皮肤轻轻磨擦着他的脊背，身体 被 如痴如醉 的感觉 压缩 得 很 小。(天堂蒜薹之歌, น.310)

[ร่างกาย

เคลิบเคลิ้ม ที่ ความรู้สึก กดอัด จน มาก เล็ก]

ผิวหนังอ่อนนุ่มและอบอุ่นของเจ้าหน้าที่รัฐบาลหญิงเสียดสีกับแผ่นหลังของเขาเบา ๆ ความรู้สึกเคลิบเคลิ้มทำให้เขาหดตัวจนดูตัวเล็กไปถนัดตา

(ลำนากระเทียม, น.332)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำ 身体 (ร่างกาย) เป็นประธานของประโยคกรรมวาจก และผู้กระทำ 如痴如醉的感觉 (ความรู้สึกเคลิบเคลิ้ม) ปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ผู้แปลสลับผู้กระทำ ความรู้สึกเคลิบเคลิ้ม มาอยู่ตำแหน่งประธาน และนำคำว่า ทำให้ อยู่หน้าผู้ถูกกระทำ เขา ทำให้เห็นว่าผู้กระทำเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำ หดตัว นอกจากนี้แล้ว ยังใช้คำเชื่อม จน เชื่อมระหว่างคำกริยา หดตัว กับหน่วยเสริมบอกผล ดู ตัวเล็กไป ถนัดตา ประโยคแปลจึงสื่อความหมายตรงตามต้นฉบับ

4.2.4 การสลับตำแหน่งและใช้คำว่า “จน” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล

การแปลลักษณะนี้ หมายถึงประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ในต้นฉบับมีทั้งผู้ถูกกระทำและผู้กระทำปรากฏพร้อมกัน หรือบางครั้งอาจจะละผู้ถูกกระทำตามบริบท เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ผู้แปลสลับตำแหน่งระหว่างผู้ถูกกระทำกับผู้กระทำ โดยผู้ถูกกระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งกรรม และผู้กระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งประธาน และเติมคำเชื่อม “จน” อยู่ระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล การแปลลักษณะนี้พบ 7 ประโยค เช่น

ตัวอย่างที่ 1

下午, 父亲 被 那匹 冲 他 压 过来的 火红色 的 大洋马 吓 破了胆, ... (红高粱家族, น.157)

[พ่อ นั้น ตัว ฟุงหา เขา ไล่ลัดเข้ามา ที่ สีแดงเพลิง ที่ม้าเทศ ชูขวัญ ขวัญหนีดีฝ่อ]

ตอนบ่าย ม้าเทศสีแดงเพลิงตัวโตฟุงเข้ามาหาพ่อจนขวัญหนีดีฝ่อ . .

(ตำนานรักฟุงสีเพลิง, น.186)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำ 父亲 (พ่อ) เป็นประธานของประโยคกรรมวาจก และผู้กระทำ 大洋马 (ม้าเทศ) ปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ เมื่อแปลเป็นภาษาไทย โครงสร้างประโยคเปลี่ยนเป็นประโยคกรรมวาจก ผู้กระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งประธาน และผู้ถูกกระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งกรรม และมีคำเชื่อม จน เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล ขวัญหนีดีฝ่อ ทำให้ประโยคแปลสื่อความหมายตรงตามต้นฉบับและไม่ผิดธรรมชาติของภาษาแปล

ตัวอย่างที่ 2

他 想 到 自己 打 了一辈子雁 到 头来 被 雁 啄 瞎 了 眼睛。 (红高粱家族, น.287)

[แก นึก ถึง ตัวเอง ยิง แล้ว ทั้งชีวิต ห่าน สุดท้าย ห่าน จิก บอดแล้ว ลูกตา]

(ปู) แกทักทักเอาไว้ได้ยิ่งห่านป่า แต่สุดท้ายห่านป่ากลับย้อนมาจิก

ลูกตาจนบอด (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.335)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำ **他** (แก) เป็นประธานของประโยคกรรมวาจก และผู้กระทำ **雁** (ห่าน) ปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก **被/bei/** เมื่อแปลเป็นภาษาไทย โครงสร้างประโยคเปลี่ยนเป็นประโยคกรรมวาจก ผู้กระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งประธาน และผู้ถูกกระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งกรรม และมีคำเชื่อม **จน** เชื่อมระหว่างคำกริยา **จิก** กับหน่วยเสริมบอกผล **บอด** ทำให้ประโยคแปลสื่อความหมายตรงตามต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 3

结巴警察的腿已经看不出瘸了，绿裤子 被 铁锅 刮开了一个大口子，忽忽打打的，像耷拉着一块死皮。(天堂蒜薹之歌, น.43)

[กางเกงสีเขียว หม้อเหล็ก เกี้ยว

ขาด แล้ว หนึ่ง อัน รอยขาดใหญ่]

ขาของตำรวจติดอ่างดูไม่กะเผลกแล้ว หม้อเหล็กเกี้ยวกางเกงสีเขียว จนขาดเป็นรอยขนาดใหญ่ ผ้าที่ขาดห้อยร่องแรง ดูแล้วเหมือนผิวหนังตายห้อยโดงเตง

(ลำนำกระเทียม, น.52)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำ **绿裤子** (กางเกงสีเขียว) เป็นประธานของประโยคกรรมวาจก และผู้กระทำ **铁锅** (หม้อเหล็ก) ปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก **被/bei/** เมื่อแปลเป็นภาษาไทย โครงสร้างประโยคเปลี่ยนเป็นประโยคกรรมวาจก ผู้กระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งประธาน และผู้ถูกกระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งกรรม และมีคำเชื่อม **จน** เชื่อมระหว่างคำกริยา **เกี้ยว** กับหน่วยเสริมบอกผล **ขาดเป็นรอยขนาดใหญ่** ประโยคแปลจึงสื่อความหมายตรงตามต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 4

他猜想可能有老干部搬家，直着眼看了半天，被 那众多的财产 撩拨 得心烦意乱，便扭回头不再去看。(天堂蒜薹之歌, น.57)

[เหล่านั้น ที่

ทรัพย์สินสมบัติ ยั่ววน จน จิตใจว้าวุ่น]

เกาหยังเดาว่าคงมีข้าราชการใหญ่จะย้ายบ้าน เขามองอยู่นาน ทรัพย์สินสมบัติเหล่านั้น ยั่ววนจนทำให้จิตใจว้าวุ่น เขาจึงหันหน้ากลับมา ไม่หันไปมองอีกเลย

(ลำนำกระเทียม, น.69)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำ **他** (เกาหยัง) เป็นประธานของประโยคกรรมวาจก ซึ่งเป็นประธานของอนุประโยคที่นำหน้ามาก่อน และผู้กระทำ **财产** (ทรัพย์สินสมบัติ)

ปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ เมื่อแปลเป็นภาษาไทย โครงสร้างประโยคเปลี่ยนเป็นประโยคกรรมวาจก ผู้กระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งประธาน และมีคำเชื่อม **จน** เชื่อมระหว่างคำกริยา **ยั่ววน** กับหน่วยเสริมบอกผล **จิตใจว้าวุ่น** ประโยคแปลจึงสื่อความหมายตรงตามต้นฉบับ และไม่ผิดธรรมชาติของภาษาแปล

ตัวอย่างที่ 5

高羊 被 瓜瓢 勾引 得 肠胃痉挛，心里又产生了对这对母女的鄙夷：你也该让一让我，我也不会吃你的。(天堂蒜薹之歌, น.59)

[เกาหยัง เนื้อแตงโม ยั่ว จน ท้องไส้เซ็งเกลียว]

เนื้อแตงโมยั่วน้ำลายจนเกาหยังท้องไส้เซ็งเกลียว สมองไม่วายคิดว่า แม่ลูกคู่นี้ไม่มีน้ำใจเอาเสียเลย เสนอแบ่งมาหน่อยก็ยังมีดี ฉันไม่ได้จะกินจริงๆ หรือ

(ลำนำกระเทียม, น.72)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำ 高羊 (เกาหยัง) เป็นประธานของประโยคกรรมวาจก และผู้กระทำ 瓜瓢 (เนื้อแตงโม) ปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ เมื่อแปลเป็นภาษาไทย โครงสร้างประโยคเปลี่ยนเป็นประโยคกรรมวาจก ผู้กระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งประธาน และผู้ถูกกระทำ **เกาหยัง** ย้ายไปอยู่ในตำแหน่งประธานของอนุประโยคที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมบอกผล และมีคำเชื่อม “จน” เชื่อมระหว่างคำกริยา **ยั่ว** กับหน่วยเสริมบอกผล **เกาหยังท้องไส้เซ็งเกลียว** ประโยคแปลจึงสื่อความหมายตรงตามต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 6

绳结 终于 被 大哥 咬 开。(天堂蒜薹之歌, น.150)

[ปมเชือก ในที่สุด เสียใหญ่ กัด ขาด]

ในที่สุดเสียใหญ่ก็กัดปมเชือกจนขาด (ลำนำกระเทียม, น.168)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำ 绳结 (ปมเชือก) เป็นประธานของประโยคกรรมวาจก และผู้กระทำ 大哥 (เสียใหญ่) ปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก 被/bei/ เมื่อแปลเป็นภาษาไทย โครงสร้างประโยคเปลี่ยนเป็นประโยคกรรมวาจก ผู้กระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งประธาน และผู้ถูกกระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งกรรม และมีคำเชื่อม **จน** เชื่อมระหว่างคำกริยา **กัด** กับหน่วยเสริมบอกผล **ขาด** ประโยคแปลจึงสื่อความหมายตรงตามต้นฉบับ

4.2.5 การสลับตำแหน่งและใช้คำว่า “ให้” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล

การสลับตำแหน่งและมีคำว่า “ให้” นำหน้าหน่วยเสริมบอกผล หมายถึงประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ในต้นฉบับมีทั้งผู้ถูกกระทำและผู้กระทำปรากฏ เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ผู้แปลสลับตำแหน่งระหว่างผู้ถูกกระทำกับผู้กระทำ โดยผู้ถูกกระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งกรรม และผู้กระทำ

ย้ายไปอยู่ในตำแหน่งประธาน โครงสร้างประโยคต้นฉบับมีหน่วยเสริมบอกผลตามหลังคำกริยา โดยตรง เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ผู้แปลเติมคำว่า “ให้” ระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล คำว่า “ให้” เมื่ออยู่ระหว่างคำกริยา หมายความว่า ทำให้ เป็นเหตุให้ เพื่อให้ เช่น เทียวให้สนุก เรียนให้ทันเพื่อน นอนให้หลับ ถ้าคำกริยาที่อยู่หน้าคำว่า “ให้” เป็นสกรรมกริยา ก็อาจจะมีคำนามอยู่ระหว่างคำกริยากับคำว่า “ให้” เช่น เขาทุบกระจกให้แตก (พ. นววรรณ, 2520, น. 51) การแปลลักษณะนี้ พบ 2 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 0.83 ได้แก่

ตัวอย่างที่ 1

他是被烧酒作坊那边的吵闹声惊醒的。

(红高粱家族, น.12)

[เขา โรงเหล้า แถวนั้น ของ เสียงโหวก ปลุก ตื่น]

เสียงโหวกเหวกจากโรงเหล้าปลุกพ้อให้ตื่น

(ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.20)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำ **他** (เขาซึ่งหมายถึงพ้อ) เป็นประธานของประโยคกรรมวาจก และผู้กระทำ **吵闹声** (เสียงโหวก) ปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก **被** /bei/ เมื่อแปลเป็นภาษาไทย โครงสร้างประโยคเปลี่ยนเป็นประโยคกรรมวาจก ผู้กระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งประธาน และผู้ถูกกระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งกรรม คำว่า **ปลุก** เป็นสกรรมกริยา และมีกรรม **พ้อ**ตามหลัง คำกริยา **ตื่น** ซึ่งเป็นหน่วยเสริมบอกผลจึงเรียงตามหลังกรรมโดยตรงไม่ได้ ผู้แปลจึงนำคำว่า **ให้** มาเชื่อมหน่วยเสริมบอกผลของการกระทำ ในต้นฉบับมีโครงสร้าง **是 . . . 的/shi/. . . /de/** (ใช่ . . .แหละ) ซึ่งเป็นโครงสร้างที่ใช้เพื่อเน้นปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ซึ่งประโยคต้นฉบับต้องการเน้นผู้กระทำ เมื่อแปลเป็นประโยคกรรมวาจก ผู้กระทำอยู่ในตำแหน่งประธาน ซึ่งเป็นศูนย์กลางของประโยคแปล ทำให้ประโยคแปลเน้นผู้กระทำเหมือนต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 2

她被一阵浪潮的喧哗唤醒了。

(天堂蒜薹之歌, น.92)

[เธอ คลื่น ที่ ดังลั่น ปลุก ตื่น แล้ว]

เสียงคลื่นดังลั่นปลุกเธอให้ตื่น (ลำนากะเทียม, น.106)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้ถูกกระทำ **她** (เธอ) เป็นประธานของประโยคกรรมวาจก และผู้กระทำ **喧哗** (เสียงดังลั่น) ปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้กรรมวาจก **被** /bei/ เมื่อแปลเป็นภาษาไทย โครงสร้างประโยคเปลี่ยนเป็นประโยคกรรมวาจก ผู้กระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งประธาน และผู้ถูกกระทำย้ายไปอยู่ในตำแหน่งกรรม คำว่า **ปลุก** เป็นสกรรมกริยา และมีกรรม **เธอ** ตามหลัง

คำกริยา **ตื่น** ซึ่งเป็นหน่วยเสริมบอกผลจึงเรียงตามหลังกรรมโดยตรงไม่ได้ ผู้แปลจึงนำคำว่า **ให้** มาเชื่อมหน่วยเสริมบอกผลของการกระทำ

4.3 การแปลโดยใช้คำเชื่อมบอกเหตุ “เพราะ” และ “เนื่องจาก”

การแปลโดยใช้คำเชื่อมบอกเหตุ “เพราะ” และ “เนื่องจาก” หมายถึงประโยคกรรมวาจก 被/bei/ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วจะมีคำว่า “เพราะ” หรือ “เนื่องจาก” นำหน้าผู้กระทำ ทำให้เห็นว่าผู้กระทำเป็นเหตุให้เกิดผลต่างๆ การแปลลักษณะนี้พบ 18 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 7.44 เช่น

ตัวอย่างที่ 1

他 被 我奶奶 捂住 嘴巴, 憋得眼冒金花, 耳朵嗡嗡响。

(红高粱家族, น.32)

[เขา (พ่อ) ย่าของผม ปิด ปาก]

เพราะย่าปิดปากจนหูอื้อ ตาพร่าไปหมด (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.42)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้กระทำ **我奶奶** (ย่าของผม) ซึ่งอยู่ตามหลังตัวบ่งชี้ 被/bei/ ทำให้กรรม **嘴巴** (ปาก) ซึ่งเป็นอวัยวะของผู้ถูกกระทำ **他** (เขา) ต้องปิด ดังนั้นผู้กระทำ จึงเป็นผู้ทำกริยา **ปิด** และเป็นต้นเหตุทำให้ **ปากปิด** เมื่อแปลเป็นภาษาไทยผู้แปลจึงใช้คำเชื่อม **เพราะ** มาช่วยแสดงเหตุ การแปลลักษณะนี้สื่อความหมายตรงตามต้นฉบับ และยังทำให้ผู้อ่านภาษาแปลเข้าใจเนื้อหาได้อย่างชัดเจน

ตัวอย่างที่ 2

他看不到和尚的头, 和尚 的 头 被 雨伞 遮 着。

(红高粱家族, น.99)

[พระ ของ ศีรษะ ร่ม บัง ไว้]

อีวจั้นเอ๋ามองไม่เห็นศีรษะโล้นเกล้า เพราะร่มบัง

(ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.119)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้กระทำ **雨伞** (ร่ม) ทำกริยา **遮** (บัง) ทำให้ผู้ถูกกระทำ **头** (ศีรษะ) ถูกบัง ดังนั้นผู้กระทำจึงเป็นต้นเหตุทำให้ศีรษะถูกบัง เมื่อแปลเป็นภาษาไทยผู้แปลจึงใช้คำเชื่อม **เพราะ** มาช่วยแสดงเหตุ การแปลลักษณะนี้สื่อความหมายตรงตามต้นฉบับ และยังทำให้ผู้อ่านภาษาแปลเข้าใจเนื้อหาได้อย่างชัดเจน

ตัวอย่างที่ 3

洋马 的 眼睛 被 高粱 棵 上 抖散 的 白色 粉尘 刺激 得 眼泪 汪汪。 (红高粱家族, น.158)

[ม้าเทศ ของ ดวงตา ตันข้าวฟ่าง บน สะบัดกระจาย ที่ สีขาว ละอองระคาย จน น้ำตา รื้น]

ดวงตาของมันมีน้ำตา รื้น ขึ้นมา เพราะระคายละอองสีขาวจากต้นข้าวฟ่าง

(ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.187)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้กระทำ **白色粉尘** (ละอองสีขาว) ทำกริยา **刺激** (ระคาย) ทำให้ผู้ถูกกระทำ **眼睛** (ดวงตา) เกิดอาการ **รื้น** ดังนั้นผู้กระทำจึงเป็นต้นเหตุทำให้ดวงตา รื้น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยผู้แปลจึงใช้คำเชื่อม **เพราะ** มาช่วยแสดงเหตุ การแปลลักษณะนี้สื่อความหมายตรงตามต้นฉบับ และยังทำให้ผู้อ่านภาษาแปลเข้าใจเนื้อหาได้อย่างชัดเจน

ตัวอย่างที่ 4

“菊儿 闹别扭 就是 被 他 调唆 的。”

(天堂蒜薹之歌, น.72)

[จินจีวี แข็งข้อ ก็ มัน(เกาหมา) ยุยง แหละ]

“ที่จินจีวีแข็งข้อก็เพราะมัน(เกาหมา)นี้แหละยุยง” (ลำนำกระเทียม, น.85)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้กระทำ **他** (มัน) ทำกริยา **调唆** (ยุยง) ทำให้ผู้ถูกกระทำ **菊儿** (จินจีวี) เกิดอาการ **แข็งข้อ** ดังนั้นผู้กระทำจึงเป็นต้นเหตุทำให้จินจีวีแข็งข้อ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยผู้แปลจึงใช้คำเชื่อม **เพราะ** มาช่วยแสดงเหตุ การแปลลักษณะนี้สื่อความหมายตรงตามต้นฉบับ และยังทำให้ผู้อ่านภาษาแปลเข้าใจเนื้อหาได้อย่างชัดเจน

ตัวอย่างที่ 5

他睡了大约有两个小时，被 尿 憋 醒了。

(天堂蒜薹之歌, น.207)

[ฉี่ กลั้นเอาไว้ ตื่น แล้ว]

เขาหลับไปประมาณสองชั่วโมง แต่ก็ต้องตื่นเพราะปวดฉี่

(ลำนำกระเทียม, น.223)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้กระทำ **尿** (ฉี่) ซึ่งอยู่ตามหลังตัวบ่งชี้ **被/bei/** ทำให้ผู้ถูกกระทำ **他** (เขา) เกิดผล **醒** (ตื่น) ดังนั้นผู้กระทำจึงเป็นต้นเหตุทำให้ตื่น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยผู้แปลจึงใช้คำเชื่อม **เพราะ** มาช่วยแสดงเหตุ ในต้นฉบับใช้คำกริยา **憋** (กลั้นเอาไว้) ซึ่งผลของการกลั้นฉี่ก็คือปวด ผู้แปลจึงใช้กริยาวลี **ปวดฉี่** ตามหลังคำเชื่อม การแปลลักษณะนี้สื่อความหมายตรงตามต้นฉบับ และยังทำให้ผู้อ่านภาษาแปลเข้าใจเนื้อหาได้อย่างชัดเจน

ตัวอย่างที่ 6

已经收获的大蒜没来得及编成辫子，... 被 炎阳 曝晒 着，发出 阵阵 恶臭。(天堂蒜薹之歌, น.3)

[แดดจ้า ตาก อยู่ ส่ง

โซยมา เป็นระยะ กลิ่นเหม็น]

ต้นกระเทียมที่เกี่ยวข้องมา... ยังไม่ทันนำมาผูกเป็นพวง เนื่องจากตากอยู่กลางแดดจ้า กระเทียมจึงเริ่มส่งกลิ่นเหม็นโซยมาเป็นระยะ (ลำนํ้ากระเทียม, น.12)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้กระทำ 炎阳 (แดดจ้า) ทำกริยา 曝晒 (ตาก) ทำให้ผู้ถูกกระทำ 大蒜 (ต้นกระเทียม) มีกลิ่นเหม็นออกมา ดังนั้นผู้กระทำจึงเป็นต้นเหตุทำให้กระเทียมเริ่มส่งกลิ่นเหม็น เมื่อแปลเป็นภาษาไทยผู้แปลจึงใช้คำเชื่อม เนื่องจาก มาช่วยแสดงเหตุ การแปลลักษณะนี้สื่อความหมายตรงตามต้นฉบับ และยังทำให้ผู้อ่านภาษาแปลเข้าใจเนื้อหาได้อย่างชัดเจนด้วย

4.4 การแปลเป็นประโยคกริยา “มี” และ “เกิด”

การแปลเป็นประโยคกริยา “มี” และ “เกิด” หมายถึงประโยคกรรมมาจาก 被/bei/ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วจะขึ้นต้นด้วยคำกริยา มี หรือ เกิด การแปลลักษณะนี้ผู้แปลจะเน้นเหตุการณ์ที่ปรากฏ พบ 12 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 4.95 เช่น

ตัวอย่างที่ 1

“俺怕，要是 被 熟人 碰到 怎么办？”

(天堂蒜薹之歌, น.135)

[ถ้า คนรู้จัก เจอ/เห็น ทำอย่างไร]

“แต่ฉันกลัวนี่ ถ้ามีคนรู้จักมาเห็นเข้าจะทำยังไง” (ลำนํ้ากระเทียม, น.150)

ตัวอย่างที่ 2

他 刚 要 抬手 敲门，胳膊 被 一个人 拉住了。

(天堂蒜薹之歌, น.316)

[เขา เพิ่ง จะ ยก มือ เคาะ ประตู แขน หนึ่ง คน คน ดึง ไว้ แล้ว]

ขณะที่เขากำลังยกมือขึ้นเคาะประตูก็มีคนมาดึงแขนเขาไว้

(ลำนํ้ากระเทียม, น.338)

จากตัวอย่างที่ 1 และตัวอย่างที่ 2 ผู้แปลเปลี่ยนโครงสร้างประโยคกรรมมาจากในต้นฉบับเป็นประโยคกริยา มี กล่าวคือ โครงสร้างประโยคต้นฉบับเป็น ประธาน (ผู้ถูกกระทำ) + ตัวบ่งชี้ + ผู้กระทำ + กริยา + ส่วนอื่นๆ ผู้กระทำในตัวอย่างที่ 1 คือ 熟人 (คนรู้จัก) และในตัวอย่างที่ 2

คือ 一个人 (คนหนึ่ง) เป็นผู้กระทำไม่ชี้เฉพาะ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว โครงสร้างประโยคเปลี่ยนเป็น มี + ผู้กระทำ + กริยา + ส่วนอื่นๆ การแปลลักษณะนี้เน้นเหตุการณ์เช่นเดียวกับต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 3

有好几次，日本马刀在父亲头上闪着寒光劈下来，但 都 被 高粱 棵子 挡住 了。 (红高粱家族, น.223)

[แต่ ล้วน ต้นข้าวฟ่าง ปิดกั้น แล้ว]

หลายครั้งที่ประกายจากปลายดาบพาดลงมาที่ศีรษะพ่อ โชคดีที่มีต้นข้าว ฟ่างรับแทน (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.262)

ตัวอย่างที่ 4

奶奶挺胸扬头骑在骡背上，父亲坐在奶奶怀里，骡子驮着母子俩，在高粱峙下的土路上奔驰，骡子跑得前仰后合，父亲和 奶奶 被 颤得上蹿下跳。

(红高粱家族, น.31)

[พ่อ กับ ย่า เด้งขึ้นเด้งลง]

(พ่อ) รู้แต่ว่าเคยนั่งตักย่าอยู่บนหลังของมัน ล่อวิ่งทะยานไปบนทางเดินใน ทุ่งข้าว มีพ่อกับย่าเด้งขึ้นเด้งลงอยู่บนหลัง (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.41)

จากตัวอย่างที่ 3 และตัวอย่างที่ 4 ผู้แปลเปลี่ยนโครงสร้างประโยคกรรมวาจกใน ต้นฉบับเป็นประโยคกริยา มี กล่าวคือ โครงสร้างประโยคต้นฉบับเป็น ประธาน (ผู้ถูกกระทำ) + ตัว บ่งชี้ + ผู้กระทำ + กริยา + ส่วนอื่นๆ คำว่า 高粱棵子 (ต้นข้าวฟ่าง) ในตัวอย่างที่ 3 กับ 父亲和奶奶 (พ่อกับย่า) ในตัวอย่างที่ 4 เป็นผู้กระทำชี้เฉพาะ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว โครงสร้างประโยค เปลี่ยนเป็น มี + ผู้กระทำ + กริยา + ส่วนอื่นๆ การแปลลักษณะนี้เน้นเหตุการณ์เช่นเดียวกับต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 5

他想说句什么，喉咙 却 被 一 团 滚烫 的 东西 哽住了。

(天堂蒜薹之歌, น.7)

[ลำคอ แต่กลับ หนึ่ง ก้อน ร้อนๆ ที่ ของ จุก แล้ว]

เขาอยากจะทำอะไรสักอย่าง แต่เหมือนมีของร้อนๆ จุกอยู่ที่ลำคอ

(ลำนำกระเทียม, น.12)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้แปลเปลี่ยนโครงสร้างประโยคกรรมวาจกในต้นฉบับเป็นประโยค กริยา มี กล่าวคือ โครงสร้างประโยคต้นฉบับเป็น ประธาน(ผู้ถูกกระทำ) + ตัวบ่งชี้ + ผู้กระทำ + กริยา + ส่วนอื่นๆ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว โครงสร้างประโยคเปลี่ยนเป็น มี + ผู้กระทำ + กริยา + ส่วนอื่นๆ การแปลลักษณะนี้เน้นเหตุการณ์เช่นเดียวกับต้นฉบับ ผู้กระทำ 滚烫的东西 (ของร้อนๆ) ปรากฏตามหลังคำกริยามี ทำให้ประโยคแปลเน้นเหตุการณ์ ของร้อนๆ จุกอยู่ที่ลำคอ โดยผู้ถูกทำ คอ ปรากฏในวลีบอกความสัมพันธ์ทางสถานที่ ที่ลำคอ

ตัวอย่างที่ 6

磨道被骡蹄子踩成一个圈凹。(红高粱家族, น.129)

[พื้น กีบล้อเหยียบ เป็นหนึ่งวง รอยบุ่ม]

จนพื้นเกิดรอยบุ่มเป็นวงตามรอยกีบล้อ (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.155)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้แปลเปลี่ยนโครงสร้างประโยคกรรมวาจกในต้นฉบับเป็นประโยคกริยา เกิด กล่าวคือ โครงสร้างประโยคต้นฉบับเป็น ประธาน(ผู้ถูกกระทำ) + ตัวบ่งชี้ + ผู้กระทำ + กริยา + กรรม เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว โครงสร้างประโยคเปลี่ยนเป็น เกิด + กรรม + ตาม + ผู้กระทำ ทำให้ประโยคแปลเน้นผลของการกระทำ รอยบุ่ม เพราะเป็นลักษณะใหม่ที่เกิดจากการกระทำ 踩 (เหยียบ)

4.5 การแปลโดยใช้คำเชื่อมบอกความสัมพันธ์ทางเวลา

การแปลโดยใช้คำเชื่อมบอกความสัมพันธ์ทางเวลา หมายถึงประโยคกรรมวาจก 被 /bei/ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วจะมีคำว่า “เมื่อ” “ทันที” หรือ “หลังจาก” นำหน้าเหตุการณ์ที่ผู้กระทำทำไว้ก่อนแล้วจึงเกิดการกระทำตามมา คำเชื่อมบอกความสัมพันธ์ทางเวลาช่วยชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ต่างๆ ว่าเกิดขึ้นก่อน หลัง หรือพร้อมกัน (นววรรณ พันธุเมธา, 2558, น.95) การแปลลักษณะนี้พบ 8 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 3.31 เช่น

ตัวอย่างที่ 1

有的新娘, 被轿子颠得大声呕吐, 脏物吐满锦衣绣鞋; 轿夫们在新娘的呕吐声中, 获得一种发泄的快乐。(红高粱家族, น.39)

[เกี้ยว โคลงเคลง จน เสียงดัง อาเจียน]

เจ้าสาวบางคนเมื่อเจอเกี้ยวโคลงเคลงก็อาเจียนจนเลอะเทอะ เสียงอาเจียนของเจ้าสาวมักทำให้คนهامเกี้ยวรู้สึกสะใจ (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.50)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้กระทำ 轿子 (เกี้ยว) ทำกริยา 颠 (โคลงเคลง) เกิดก่อนแล้วจะมีผลที่ตามมาก็คือ 新娘 (เจ้าสาว) ในเกี้ยวเกิดกริยา 呕吐 (อาเจียน) เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนทำให้เกิดผลตามมา ผู้แปลจึงใช้คำเชื่อมบอกความสัมพันธ์ทางเวลา “เมื่อ” เพื่อบอกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน การแปลลักษณะนี้สื่อความหมายตรงตามต้นฉบับ และยังลำดับเหตุการณ์ให้เห็นชัดยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 2

爷爷他们被枪声惊醒, 提枪追赶, 看到两条黑影蹿过壕沟, 钻进了高粱地里。(红高粱家族, น.193)

[พวกปู่ เสียงปืน ตกใจ ตื่น]

ทันทีที่ได้ยินเสียงปืนพวกปู่ก็ตกใจตื่น รีบหยิบอาวุธ แฉ่นออกมาเตรียมไล่จับ แต่เงาคำสองร่างนั้นข้ามคูดเข้าไปในทุ่งข้าวแล้ว (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.227)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้กระทำ **枪声** (เสียงปืน) เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน แล้วผลที่ตามมาคือ **爷爷他们** (พวกปู่) ได้ยินแล้วก็ **惊醒** (ตกใจตื่น) เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนนั้นใกล้เคียงกับเหตุการณ์ที่เกิดผลตามมา ผู้แปลจึงใช้คำเชื่อมบอกความสัมพันธ์ทางเวลา “ทันที” เพื่อให้รู้ว่าทั้งสองเหตุการณ์เกิดขึ้นในเวลาทีละขั้นๆ การแปลลักษณะนี้สื่อความหมายตรงตามต้นฉบับ และยังทำให้ลำดับเหตุการณ์ใกล้เคียงกันมาก

ตัวอย่างที่ 3

高羊 眨了一下眼, 看到 铝勺子的 边沿 都被 小伙子 的 坚硬 头骨 碰 卷曲 了。 (天堂蒜薹之歌, น.113)

[เกาหยัง กระพริบ แล้ว ครึ่งหนึ่ง ตา เห็น ทัพพีอะลูมิเนียม ของ ขอบ ล้วน นักโทษวัยหนุ่ม ที่ แข็งๆ กะโหลก ชน บุบเบี้ยว แล้ว]

เกาหยังกระพริบตามอง เห็นขอบทัพพีบวบเบี้ยวหลังจากตีกะโหลกแข็ง ๆ ของนักโทษหนุ่ม (ลำนาคกระเทียม, น.127)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้กระทำ **坚硬头骨** (กะโหลกแข็งๆ) ทำกริยา **碰** (ชน) ก่อน แล้วถึงจะมีผลที่ตามมาคือ **铝勺子的边沿** (ขอบของทัพพีอะลูมิเนียม) เปลี่ยนเป็น **卷曲** (บวบเบี้ยว) ดังนั้นเหตุการณ์ขอบทัพพีบวบเบี้ยวเป็นเหตุการณ์ที่เกิดก่อนหลังเหตุการณ์ตีกะโหลกแข็ง ๆ ของนักโทษหนุ่ม ผู้แปลจึงใช้คำเชื่อมบอกความสัมพันธ์ทางเวลา **หลังจาก** เพื่อบอกลำดับของเหตุการณ์ให้ชัดเจนมากขึ้น

ตัวอย่างที่ 4

二奶奶的 胸口 被 压上 了一个 犁地用的钢铲, 她的身体才安静下来。 (红高粱家族, น.358)

[ยารอง ของ หน้าอก ทับด้วย แล้ว หนึ่งอัน พลั่วขุดดิน]

เมื่อใช้พลั่วขุดดินกดเอาไว้ ร่างของยารองก็สงบลง

(ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.416)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับเหตุการณ์ประโยคกรรมวาจกเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน หลังจากนั้นถึงเกิดเหตุการณ์ที่เป็นผลตามมา ผู้แปลจึงใช้คำเชื่อมบอกความสัมพันธ์ทางเวลา “เมื่อ” เพื่อบอกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน และปรับโครงสร้างประโยคกรรมวาจกเป็นประโยคกรตุ วาจกโดยละผู้ถูกกระทำไป เพราะประธานของอนุประโยคหลังตรงกับผู้ถูกกระทำของประโยคกรรม วาจก การแปลลักษณะนี้สื่อความหมายตรงตามต้นฉบับ และยังลำดับเหตุการณ์ให้เห็นชัดยิ่งขึ้น

จากการศึกษาประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ในภาษาจีนพบว่า ประโยคกรรมวาจกมักจะ มีคำกริยาที่แสดงการกระทำกับคำกริยาที่แสดงผลของการกระทำ แม้ว่าในประโยคเรียงต่อกัน แต่ คำกริยาที่เป็นการกระทำย่อมเกิดก่อนคำกริยาที่เป็นผล จึงทำให้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน หลัง หรือพร้อมกันในประโยคกรรมวาจก เมื่อสังเกตเห็นลำดับเวลาที่ต่างกัน ก็สามารถนำมาใช้ในการแปล ประโยคกรรมวาจกจากมุมมองของเวลา คำเชื่อมบอกความสัมพันธ์ทางเวลาที่นิยมใช้และคุ้นเคย สำหรับผู้ใช้ภาษานั้นจึงเป็นเครื่องมือที่ดีในการแปลประโยคกรรมวาจก แต่การแปลโดยใช้คำเชื่อม บอกความสัมพันธ์ทางเวลายังไม่พบในงานวิจัยเรื่องอื่น

4.6 การแปลเอาความ

การแปลเอาความ หมายถึงประโยคกรรมวาจก 被/bei/ เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้ว รูปแบบภาษาไม่เหมือนต้นฉบับ การเรียงลำดับความคิดอาจไม่เหมือนเดิม บางครั้งอาจจะแปลข้อมูล ไม่ครบ แต่ยังคงมีเค้าความเดิมตามต้นฉบับ การแปลลักษณะนี้พบ 20 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 8.27 เช่น

ตัวอย่างที่ 1

来往行人很多，都 在 门口 被 卡 住，高荣一丝不苟地盘问检查。(红高粱家族, น.220)

[ทั้งหมด อยู่ ประตู ติด อยู่]

มีคนเข้าออกมากมาย ทุกคนต่างมายืนรออยู่ที่ประตูเมือง รอให้เกาหรง ซักไซ้ไล่เลียง (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.258)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับใช้คำกริยา 卡 (ติด) คือทุกคนติดอยู่ตรงประตู เมื่อแปล เป็นภาษาไทยแล้วผู้แปลใช้กริยา ยืนรอ คือทุกคนต่างยืนรอเอง ทำให้ความรู้สึกถูกบังคับที่ต้นฉบับ ต้องการจะสื่อลดลง

ตัวอย่างที่ 2

要不是我奶奶出来得快，只怕再有两个余占鳌，也 早 被 五 条 猛狗 给 撕 烂 了。(红高粱家族, น.132)

[ก็ เร็ว ห้า ตัว

หมาโหดร้าย ให้ ฉีก ขาด แล้ว]

ถ้าหากย่อออกมาซักว่านั่นอีกหน่อย ต่อให้อิวจันเข้ามีสองชีวิตก็คงไม่รอด ฟันเขี้ยวเล็บของพวกมันแน่นอน (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.158)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับบรรยายความโหดร้ายของหมา ซึ่งสามารถฉีกตัวคนจนขาด เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วโครงสร้างประโยคไม่เหมือนเดิม ลำดับคำก็แตกต่างกัน แต่สื่อความที่เป็นผลของการกระทำได้ใกล้เคียงกับต้นฉบับ เพราะคำว่า **เขี้ยวเล็บ** สื่อถึงความโหดร้ายของหมาได้เช่นกัน

ตัวอย่างที่ 3

二奶奶被小姑娘的长叹震 愣住了，她怔怔地望着女孩因为打哈欠和叹气刺激出来的泪水，好久不敢言语。(红高粱家族, น.317)

[ย่ารอง น้ำหญิง ของ ถอนหายใจยาว อึ้ง แล้ว]

ย่ารองได้ยินเสียงลูกถอนหายใจได้แต่อึ้ง จ้องมองน้ำตาลูกด้วยความรู้สึกยากจะเอ่ย (ตำนานรักทุ่งสีเพลิง, น.370)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้เขียนใช้คำบอกบุรุษที่ 1 **ผม** จึงใช้คำเรียกญาติ **น้ำหญิง** บอกความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร ผม กับตัวละคร น้ำหญิง เมื่อแปลเป็นภาษาไทยแล้วผู้แปลใช้คำบอกบุรุษ **ลูก** แทน **น้ำหญิง** เพราะน้ำหญิงเป็นลูกสาวของย่ารอง การแปลลักษณะนี้เป็นการเล่าเรื่องโดยใช้มุมมองต่างกัน กล่าวคือ ในต้นฉบับผู้เขียนเป็นผู้เล่าเรื่อง ส่วนฉบับแปลใช้วิธีบรรยายโดยผู้เขียนไม่ต้องแสดงตัวตนออกมา

ตัวอย่างที่ 4

金菊号哭着，柳林里的黄鹂被她的哭泣声 惊吓，沙沙地叫着飞到不知哪里去了。(天堂蒜薹之歌, น.132)

[ป่าต้นหลิว ใน ที่ นกขมิ้น เธอ ของ เสียงร้องไห้ ตกใจ]

จินจีว์ร้องไห้โฮ เสียงดังจนนกขมิ้นบนต้นหลิวตกใจกระพือปีกดัง “พิบ ๆ”

ก่อนส่งเสียงร้องแล้วบินหายไปไหนก็ไม่รู้ (ลำนากระเทียม, น.147)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับผู้กระทำคือ **哭泣声** (เสียงร้องไห้) ทำให้ นกขมิ้นตกใจ เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ผู้แปลใช้คำว่า **ร้องไห้โฮ** เสียงดังจนนกขมิ้นบนต้นหลิวตกใจ ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพเหตุการณ์ตรงตามต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 5

早晨，走廊里一片喊声，好多监室的门 咣啷咣啷响着被 打开。高羊的监室也被打开了。

(天堂蒜薹之歌, น.329)

[ช่วงเช้า ระเบียงทางเดิน ใน เสียงร้องตะโกน หลายห้อง ห้องขัง ของ ประตู ปังๆ อยู่ **เปิดออก** เกาหยิง ของ ห้องขัง ก็ **เปิดออก** แล้ว]

ช่วงเช้าตรู่ มีเสียงร้องตะโกนดังมาจากระเบียงทางเดิน ประตูห้องขังหลายห้อง**เปิดออก** ประตูห้องขังของเกาหยิงก็ด้วย (ลำนากระเทียม, น.351)

จากตัวอย่างข้างต้น ในต้นฉบับภาคแสดงของประโยคเป็น 也被打开了 (ก็เปิดออกแล้ว) ซึ่งเป็นภาคแสดงที่ซ้ำกับประโยคข้างหน้า เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ผู้แปลจึงใช้คำว่า **ด้วย** แทน เพราะคำว่า **ด้วย** “แสดงกริยาร่วมกันหรือในทำนองเดียวกัน” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น.423) จึงไม่ต้องแปลคำกริยา **เปิดออก** ซ้ำอีก

จากการศึกษาการแปลแบบไม่ใช้ประโยคกรรมวาจก ผู้วิจัยพบวิธีการแปลหลากหลายวิธี ได้แก่ การละตัวบ่งชี้กรรมวาจก การสลับตำแหน่งระหว่างผู้ถูกกระทำกับผู้กระทำ การแปลโดยใช้คำเชื่อมบอกเหตุ “เพราะ” และ “เนื่องจาก” การแปลเป็นประโยคกริยา “มี” และ “เกิด” การแปลโดยใช้คำเชื่อมบอกความสัมพันธ์ทางเวลา และการแปลเอาความ ดังแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1

ตารางสรุปวิธีแปลแบบไม่ใช้ประโยคกรรมวาจก

		ลักษณะการแปล	จำนวน	ร้อยละ
การละตัวบ่งชี้	การละตัวบ่งชี้กรรมวาจก	การละตัวบ่งชี้กรรมวาจกที่สื่อความหมายไม่ดี	40	16.53
		การละตัวบ่งชี้กรรมวาจกที่สื่อความหมายเป็นกลาง	7	2.89
		การละตัวบ่งชี้กรรมวาจกที่สื่อความหมายดี	2	0.83
	การละตัวบ่งชี้กรรมวาจกในประโยคที่มีผู้กระทำ	การละตัวบ่งชี้และใช้คำเชื่อมระหว่างคำกริยากับผู้กระทำ	18	7.44
		การละตัวบ่งชี้กรรมวาจกและนำผู้กระทำมาอยู่หลังคำกริยา	11	4.55
		การละตัวบ่งชี้และการละผู้กระทำตามบริบท	4	1.65
		การละตัวบ่งชี้กรรมวาจกและใช้คำกริยาบอกผล	23	9.50
		การละตัวบ่งชี้กรรมวาจกและใช้คำว่า “จน” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล	7	2.89
		รวม	112	46.28

ตารางที่ 4.1

ตารางสรุวิธีแปลแบบไม่ใช่ประโยคกรรมวาจก (ต่อ)

ลักษณะการแปล		จำนวน	ร้อยละ
การสลับตำแหน่งระหว่างผู้ถูกกระทำกับผู้กระทำ	การปรากฏครบทั้งผู้ถูกกระทำและผู้กระทำ	34	14.05
	การละผู้ถูกกระทำตามบริบท	22	9.09
	การสลับตำแหน่งและใช้คำว่า “ทำให้” เชื่อมระหว่างผู้กระทำกับผู้ถูกกระทำ	7	2.89
	การสลับตำแหน่งและใช้คำว่า “จน” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล	7	2.89
	การสลับตำแหน่งและใช้คำว่า “ให้” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผล	2	0.83
	รวม	72	29.75
การแปลโดยใช้คำเชื่อมบอกเหตุ “เพราะ” และ “เนื่องจาก”		18	7.44
การแปลเป็นประโยคกริยา “มี” และ “เกิด”		12	4.95
การแปลโดยใช้คำเชื่อมบอกความสัมพันธ์ทางเวลา		8	3.31
การแปลเอาความ		20	8.27
รวม		242	100

จากตารางแสดงการแปลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ แบบไม่ใช่ประโยคกรรมวาจก พบว่าการละตัวบ่งชี้กรรมวาจกเป็นวิธีแปลที่พบมากที่สุด จำนวน 112 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 46.28 รองลงมาเป็นการสลับตำแหน่งระหว่างผู้ถูกกระทำกับผู้กระทำ จำนวน 72 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 29.75 การแปลโดยใช้คำเชื่อมบอกเหตุ “เพราะ” และ “เนื่องจาก” จำนวน 18 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 7.44 การแปลเป็นประโยคกริยา “มี” และ “เกิด” จำนวน 12 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 4.95 การแปลโดยใช้คำเชื่อมบอกความสัมพันธ์ทางเวลามีจำนวน 8 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 3.31 และการแปลเอาความ จำนวน 20 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 8.27

การละตัวบ่งชี้กรรมวาจกเป็นวิธีแปลที่พบมากที่สุด โดยการแปลลักษณะนี้แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ การละตัวบ่งชี้กรรมวาจกในประโยคที่ไม่มีผู้กระทำพบ 47 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 19.42 การละตัวบ่งชี้กรรมวาจกในประโยคที่มีผู้กระทำพบ 33 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 13.64 การละตัวบ่งชี้กรรมวาจกและใช้คำกริยาบอกผลพบ 23 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 9.5 และการละตัวบ่งชี้กรรมวาจก

และใช้คำว่า “จน” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผลพบ 7 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 2.89 ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่าการแปลประโยค 被/bei/ แบบไม่ใช่ประโยคกรรมวาจกใช้วิธีละตัวบ่งชี้กรรมวาจกมากที่สุด และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของปฤณา มโนมัยวิบูลย์ (2547) เรื่อง “การหลีกเลี่ยงประโยคกรรม 'ถูก' ในเรื่องแฮร์รี่ พอตเตอร์ฉบับภาษาไทย” ที่พบว่ากลวิธีการใช้คำกริยาที่เป็นได้ทั้งกริยากรรมและกริยากรรมอยู่หลังผู้ถูกกระทำเป็นวิธีแปลที่พบมากที่สุด ซึ่งเป็นวิธีแปลแบบเดียวกับการละตัวบ่งชี้ เพราะการละตัวบ่งชี้กรรมวาจกทำให้คำกริยาเปลี่ยนจากกรรมกริยาเป็นอกรรมกริยา และผู้กระทำยังคงอยู่ในตำแหน่งประธาน เช่น 门被推开。[ประตูถูก เปิดออก] ประตูเปิดออก คำว่า 推开 (เปิดออก) เป็นคำกริยากรรมเมื่อปรากฏตามหลังตัวบ่งชี้ 被/bei/ (ถูก) แต่ในประโยคแปล ประตูเปิดออก คำว่า เปิดออก เปลี่ยนเป็นอกรรมกริยา การแปลลักษณะนี้ใช้ง่าย ได้ใจความ และยังคงกลมกลืนกับรูปประโยคในภาษาไทย เพราะดูเหมือนประโยคกรรมวาจก แต่สื่อความหมายเป็นกรรมวาจก นอกจากนี้ยังพบการใช้คำกริยาบอกผลเหมือนกับปฤณา มโนมัยวิบูลย์ โดยการแปลลักษณะนี้ใช้คำกริยาบอกผลของการกระทำที่เกิดขึ้น แต่ในงานวิจัยนี้มีลักษณะบางประการที่แตกต่างออกไป กล่าวคือ ในประโยคกรรมวาจก 被/bei/ ที่ปรากฏทั้งคำกริยาที่แสดงการกระทำและคำกริยาที่บอกผล ผู้แปลแปลเฉพาะคำกริยาที่เป็นหน่วยเสริมบอกผล เพราะคำกริยาที่แสดงการกระทำและคำกริยาที่บอกผลมักเป็นคู่ที่แสดงเหตุและผลกัน

ลำดับต่อมาคือการสลับตำแหน่งระหว่างผู้ถูกกระทำกับผู้กระทำ การปรากฏครบทั้งผู้ถูกกระทำและผู้กระทำเป็นวิธีแปลที่พบมากที่สุด มี 34 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 14.05 รองลงมาคือการละผู้ถูกกระทำตามบริบท มี 22 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 9.09 การสลับตำแหน่งและใช้คำว่า “ทำให้” เชื่อมระหว่างผู้กระทำกับผู้ถูกกระทำ กับ การสลับตำแหน่งและใช้คำว่า “จน” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผลพบเท่ากันคือ 7 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 2.89 และการสลับตำแหน่งและใช้คำว่า “ให้” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผลพบเป็นลำดับสุดท้าย

การสลับตำแหน่งระหว่างผู้ถูกกระทำกับผู้กระทำทำให้ประโยคกรรมวาจกกลับไปเป็นประโยคกรรมวาจก ซึ่งผลการศึกษาคือสอดคล้องกับผลการศึกษาของศิริมา ภิญญ์สินวัฒน์ (2533) เรื่อง “หน่วยสร้างภาษาไทยที่เทียบเท่ากับหน่วยสร้างกรรมวาจกภาษาอังกฤษในข่าวต่างประเทศผ่านดาวเทียม” ที่พบว่า ในการแปลหน่วยสร้างกรรมวาจกภาษาอังกฤษ ผู้แปลนิยมใช้หน่วยสร้างกรรมวาจก โดยปรากฏอัตราความถี่สูงถึง 24.66 ของการใช้หน่วยสร้างที่ไม่อยู่ในรูปกรรมวาจกทั้งหมดในภาษาไทย ซึ่งมีความถี่ใกล้เคียงกับการสลับตำแหน่งระหว่างผู้ถูกกระทำกับผู้กระทำในงานวิจัยนี้ ซึ่งอาจสันนิษฐานได้ว่า โครงสร้างประโยคกรรมวาจกเป็นโครงสร้างประโยคที่ผู้แปลและผู้อ่านภาษาแปลนิยมใช้มาก และประโยคกรรมวาจกมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับประโยคกรรมวาจก ถ้าในประโยคกรรมวาจกปรากฏทั้งผู้ถูกกระทำกับผู้กระทำ การกลับไปเป็นประโยคกรรมวาจกจึงเป็นวิธีแปลที่ใช้

ง่าย และสื่อความหมายครบตามที่ต้นฉบับต้องการจะสื่อ หรือบางครั้งในต้นฉบับไม่ปรากฏผู้กระทำ ผู้แปลก็สามารถเติมผู้กระทำจากบริบทได้ ดังนั้น การปรากฏครบทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำจึงพบมากกว่าวิธีแปลอื่นๆ ส่วนการละผู้ถูกกระทำตามบริบทอาจเพราะผู้ถูกกระทำปรากฏในประโยคมากกว่าหนึ่งครั้ง เมื่อสลับตำแหน่งกับผู้กระทำ ผู้ถูกกระทำเปลี่ยนไปเป็นกรรมของประโยค ซึ่งไม่ใช่หน่วยหลักของประโยคแปล และปรากฏในบริบทแล้ว จึงละไปเพื่อไม่ให้ประโยคแปลซ้ำซ้อน วกวนจนเกินไป

นอกจากนี้การแปลเป็นประโยคกริยา “มี” และ “เกิด” ก็เป็นวิธีแปลที่มักพบในงานวิจัยที่เกี่ยวกับการแปลตะวันตกเป็นภาษาไทย การแปลลักษณะนี้พบ 12 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 4.95 สอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาการแปลประโยคกรรมภาษาเยอรมันเป็นภาษาไทยของวรรณาสงอร่ามเรือง (2551) ที่พบประโยคกริยาที่มีประกอบด้วย มี + ประโยคเช่นกัน ส่วนการแปลโดยใช้คำเชื่อมบอกเหตุ “เพราะ” และ “เนื่องจาก” เป็นการแปลที่เน้นเหตุและผลพบ 18 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 7.44 และการแปลโดยใช้คำเชื่อมบอกความสัมพันธ์ทางเวลาที่บอกลำดับเหตุการณ์พบ 8 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 3.31 ซึ่งการแปลลักษณะนี้ยังไม่พบในงานวิจัยอื่นๆ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีแปลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ แบบใช้ประโยคกรรมวาจกและแบบไม่ใช้ประโยคกรรมวาจก โดยมีสมมุติฐานว่าการแปลประโยค 被/bei/ เป็นประโยคกรรมวาจก ใช้วิธีแปลตรงตามต้นฉบับมากที่สุด และการแปลประโยค 被/bei/ แบบไม่ใช้ประโยคกรรมวาจก ใช้วิธีแปลละตัวบ่งชี้กรรมวาจกมากที่สุด การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากนวนิยายของ Mo Yan เรื่อง 红高粱家族 ของสำนักพิมพ์ 上海文艺出版社 (2012) พร้อมฉบับแปลตำนานรักทุ่งสีเพลิงของประเทืองพร วีรัชโกศล สำนักพิมพ์เอโนเวล (2557) และ 天堂蒜薹之歌 ของสำนักพิมพ์ 作家出版社 (2012) พร้อมฉบับแปลลำนำกระเทียมของมนตรี เจียมจรวงศ์ สำนักพิมพ์เอโนเวล (2557) ได้ประโยคที่เทียบเนื้อความเท่ากันจำนวน 498 ประโยค ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 การแปลแบบใช้ประโยคกรรมวาจก

การแปลประโยคกรรมวาจก 被/bei/ แบบใช้ประโยคกรรมวาจกแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ การแปลตรงตามต้นฉบับ การแปลเป็นประโยคกรรมวาจกและใช้คำเชื่อมหลังคำกริยา และการละผู้กระทำ มีรายละเอียดดังนี้

5.1.1.1 การแปลตรงตามต้นฉบับ

ผลการศึกษาพบว่า การแปลตรงตามต้นฉบับแบ่งเป็นการแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก” และการแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “โดน” การแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “ถูก” พบทั้งหมด 153 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 59.76 แบ่งเป็นการแปลเป็นประโยคกรรมวาจกที่มีความหมายไม่ดีมากที่สุดจำนวน 148 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 57.81 รองลงมาเป็นประโยคกรรมวาจกที่มีความหมายเป็นกลางจำนวน 5 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 1.95 ส่วนการแปลเป็นประโยคกรรมวาจก “โดน” พบเฉพาะประโยคกรรมวาจกที่มีความหมายไม่ดีจำนวน 14 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 5.47

5.1.1.2 การแปลเป็นประโยคกรรมวาจกและใช้คำเชื่อมหลังคำกริยา

จากการศึกษาพบว่า การแปลเป็นประโยคกรรมวาจกและใช้คำเชื่อมหลังคำกริยา พบคำที่เชื่อมหลังคำกริยา 3 คำคือ “จน” “ให้” และ “เป็น” การใช้คำเชื่อม “จน” พบมากที่สุด จำนวน 63 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 24.62 แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ 1) การแปลเป็น

ประโยคกรรมวาก “ถูก” ที่มีความหมายไม่ดีจำนวน 52 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 20.31 2) การแปลเป็นประโยคกรรมวาก “ถูก” ที่มีความหมายไม่ดีและมีการละผู้กระทำจำนวน 6 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 2.35 3) การแปลเป็นประโยคกรรมวาก “ถูก” ที่มีความหมายเป็นกลางจำนวน 3 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 1.18 4) การแปลเป็นประโยคกรรมวาก “โดน” จำนวน 2 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 0.78 การใช้คำว่า “ให้” พบ 7 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 2.74 ส่วนการใช้คำว่า “เป็น” พบ 5 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 1.95

5.1.1.3 การละผู้กระทำ

การละผู้กระทำแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ การละผู้กระทำตามบริบทพบ 8 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 3.12 การละผู้กระทำที่ไม่ชี้เฉพาะพบ 4 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 1.56 และการละเครื่องมือที่ทำหน้าที่คล้ายผู้กระทำพบเพียง 2 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 0.78

ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่าการแปลประโยค 被/bei/ แบบใช้ประโยคกรรมวาก ใช้วิธีแปลตรงตามต้นฉบับมากที่สุด

5.1.2 การแปลแบบไม่ใช่ประโยคกรรมวาก

การแปลแบบไม่ใช่ประโยคกรรมวากแบ่งเป็น 6 ลักษณะ คือ การละตัวบ่งชี้ การสลับตำแหน่งระหว่างผู้ถูกกระทำกับผู้กระทำ การแปลโดยใช้คำเชื่อมบอกเหตุ “เพราะ” และ “เนื่องจาก” การแปลเป็นประโยคกริยา “มี” และ “เกิด” การแปลโดยใช้คำเชื่อมบอกความสัมพันธ์ทางเวลา และการแปลเอาความ มีรายละเอียดดังนี้

5.1.2.1 การละตัวบ่งชี้

การละตัวบ่งชี้กรรมวากมี 4 ลักษณะ คือ 1) การละตัวบ่งชี้กรรมวากแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ การละตัวบ่งชี้กรรมวากที่สื่อความหมายไม่ดีมี 40 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 16.53 การละตัวบ่งชี้กรรมวากที่สื่อความหมายเป็นกลางมี 7 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 2.89 และการละตัวบ่งชี้กรรมวากที่สื่อความหมายดี มี 2 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 0.83 2) การละตัวบ่งชี้กรรมวากในประโยคที่มีผู้กระทำพบ 3 ลักษณะ คือ การละตัวบ่งชี้และมีคำเชื่อมอยู่ระหว่างคำกริยากับผู้กระทำมี 18 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 7.44 การละตัวบ่งชี้กรรมวากและนำผู้กระทำมาอยู่หลังคำกริยามี 11 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 4.55 ส่วนการละตัวบ่งชี้และละผู้กระทำตามบริบทมี 4 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 1.65 3) การละตัวบ่งชี้กรรมวากและใช้คำกริยาบอกผลพบ 23 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 9.50 4) การละตัวบ่งชี้กรรมวากและใช้คำว่า “จน” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผลพบ 7 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 2.89

5.1.2.2 การสลับตำแหน่งระหว่างผู้ถูกกระทำกับผู้กระทำ

การสลับตำแหน่งระหว่างผู้ถูกกระทำกับผู้กระทำแบ่งเป็น 5 ลักษณะ คือ

- 1) การปรากฏครบทั้งผู้ถูกกระทำและผู้กระทำพบ 34 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 14.05
- 2) การละผู้ถูกกระทำตามบริบทพบ 22 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 9.09
- 3) การสลับตำแหน่งและใช้คำว่า “ทำให้” เชื่อมระหว่างผู้กระทำกับผู้ถูกกระทำพบ 7 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 2.89
- 4) การสลับตำแหน่งและใช้คำว่า “จน” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผลพบ 7 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 2.89
- 5) การสลับตำแหน่งและใช้คำว่า “ให้” เชื่อมระหว่างคำกริยากับหน่วยเสริมบอกผลพบ 2 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 0.83

นอกจากนี้ยังพบการแปลโดยใช้คำเชื่อมบอกเหตุ “เพราะ” และ “เนื่องจาก” จำนวน 18 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 7.44 การแปลเป็นประโยคกริยา “มี” และ “เกิด” พบ 12 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 4.95 การแปลโดยใช้คำเชื่อมบอกความสัมพันธ์ทางเวลาพบ 8 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 3.31 และการแปลเอาความพบ 20 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 8.27

ผลการศึกษายังค้นสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่าการแปลประโยค 被/bei/ แบบไม่ใช่ประโยคกรรมวาจกใช้วิธีละตัวบ่งชี้กรรมวาจกมากที่สุด

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ศึกษาเปรียบเทียบการแปลประโยคกรรมวาจกในวรรณกรรมจีนต่างยุคสมัย เช่น ศึกษาเปรียบเทียบการแปลผลงานของ 鲁迅 (หลู่ซู่วิน) กับผลงานของนักเขียนจีนปัจจุบัน

5.2.2 ศึกษาวรรณกรรมที่แปลจากภาษาไทยเป็นภาษาจีนว่า ใช้วิธีการแปลลักษณะใดบ้าง

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

หนังสือและบทความในหนังสือ

จันทิมา อังคพณิชกิจ. (2557). *การวิเคราะห์ข้อความ*. กรุงเทพฯ ฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.

จินดา งามสุทธิ (2522). *ภาษาศาสตร์ภาษาไทย*. กาทสินธุ์: โรงพิมพ์จินตทัศน์การพิมพ์.

นพพร ประชากุล. (2552). *ยกอักษร ย้อนความคิด เล่ม 2*. กรุงเทพฯ ฯ: สำนักพิมพ์อ่าน.

นวรรธณ พันธุมเมธา. (2558). *ไวยากรณ์ไทย (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ ฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ประเทืองพร วีรัชโกคี. (2557). *ตำนานรักทุ่งสีเพลิง*. กรุงเทพฯ ฯ: สำนักพิมพ์เอโนเวล.

ประพิณ มโนมัยวิบูลย์. (2545). *ไวยากรณ์จีนกลาง (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ ฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปริมา มัลลิกะมาส. (2553). *การแปลกับการสอนภาษาอังกฤษ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ ฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พ. นวรรธณ.(2520). *การใช้ภาษา (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ ฯ: บริษัท การพิมพ์สตรีสารจำกัด.

มนตรี เจียมจรวงศ์. (2557). *ลำนำกระเทียม*. กรุงเทพฯ ฯ: สำนักพิมพ์เอโนเวล.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*.
กรุงเทพฯ ฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

วรรณา แสงอร่ามเรือง. (2551). *ประโยคกรรมภาษาเยอรมัน: การถ่ายความเป็นภาษาไทย*.
กรุงเทพฯ ฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิจินต์ ภาณุพงศ์. (2520). *โครงสร้างภาษาไทย: ระบบไวยากรณ์*. กรุงเทพฯ ฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย

รามคำแหง.

สัญญาวี สายบัว. (2542). *หลักการแปล (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ ฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.

สุพรรณิ ปิ่นมณี. (2546). *การแปลขั้นสูง*. กรุงเทพฯ ฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2555). *แปลผิด-->แปลถูก : คัมภีร์การแปลยุคใหม่*. กรุงเทพฯ ฯ: สำนักพิมพ์แห่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2553). หน่วยสร้างกรรมวาจก. ใน *หน่วยสร้างที่มีข้อขัดแย้งในไวยากรณ์ไทย*

(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ ฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุปกิตศิลปสาร, พระยา. (2524). *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ ฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชจำกัด.

บทความวารสาร

ณัฐมา พงศ์ไพโรจน์และปริมา มัลลิกะมาส. (2547). อิทธิพลของภาษาอังกฤษในบทแปลภาษาไทย.

วารสารอักษรศาสตร์, 33, 69-106.

วิทยานิพนธ์

ปฤณา มโนมัยวิบูลย์. (2547). *การหลีกเลี่ยงประโยคกรรม “ถูก” ในเรื่อง แฮร์รี่ พอตเตอร์ ฉบับ*

ภาษาไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
ภาควิชาภาษาไทย.

ปานิสรา เบี่ยมุกดา. (2550). *การเชื่อมโยงความในพระราชนิพนธ์เสด็จประพาสต่างประเทศของ*

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.

พรพิลาส เรื่องโชติวิทย์. (2524). *ประโยครับในภาษาไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตร

มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ภาควิชาภาษาศาสตร์.

รัฐพร ทองแดง. (2552). *หน่วยสร้างประธานรับการกระทำในภาษาไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา

อักษรศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ภาควิชาภาษาศาสตร์.

ศิริมา ภิญโญสินวัฒน์. (2533). *หน่วยสร้างภาษาไทยที่เทียบเท่ากับหน่วยสร้างกรรมวาจก*

ภาษาอังกฤษในข่าวต่างประเทศผ่านดาวเทียม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตร

มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ภาควิชาภาษาศาสตร์.

เสาวลักษณ์ จ้อยเจริญสุข. (2544). *กลวิธีการแปลประโยคกรรมวาจกในนวนิยายภาษาอังกฤษของ*

“นิดา” “บุญฤทธิ์” และ “ว. วิจิษฐ์กุล”. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต).

มหาวิทยาลัยมหิดล, สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา.

อรทัย เดชธำรง. (2513). *หน้าที่ของคำ “ให้” ในภาษาไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตร

มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ภาควิชาภาษาไทย.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

CBNT CHANNEL. (2560). นานมีบุ๊กส์ส่ง “ลำนํ้ากระเทียม” นวนิยายทรงคุณค่าลำดับที่ 3 ครว้

รางวัลชนะเลิศ หนังสือดีเด่น พระยาอนุমানราช ประจำปี 2560. สืบค้นจาก

<http://cbntchannel.com/lifestyle/22181>

ภาษาอังกฤษ

หนังสือและบทความในหนังสือ

Newmark, Peter. (1988). *A Textbook of Translation*. Shanghai: Shanghai Foreign

Language Education Press.

บทความวารสาร

Prasithratsint, Amara. (2004). *From a Syntactic Structure to a Passive Verb Form: Development of the /thùuk/ Passive Marker in Thai*. the WORKSHOP ON PASSIVE within the 20th Scandinavian Conference of Linguistics. January 7-9, Helsinki, Finland.

วิทยานิพนธ์

Prasithratsint, Amara. (1985). *Change in the Passive Constructions in Written Thai during the Bangkok Period*. (Doctoral dissertation). University of Hawaii.

ภาษาจีน

หนังสือและบทความในหนังสือ

卢福波 (Lu Fubo). (2008). *对外汉语教学实用语法* (พิมพ์ครั้งที่ 12). 北京: 北京语言大学出版社.

马真 (Ma Zhen). (2006). *简明实用汉语语法教程*. 北京: 北京大学出版社.

莫言 (Mo Yan). (2012). *红高粱家族*. 上海: 上海文艺出版社.

_____. (2012). *天堂蒜薹之歌*. 北京: 作家出版社.

中国社会科学院语言研究所词典编辑室 (Zhongguo shehui kexue yuyan yanjiusuo cidian bianjishi). (2012). *现代汉语词典* (Xiandai Hanyu Cidian) (พิมพ์ครั้งที่ 6). 北京: 商务印书馆.

张伯江 (Zhang Bojiang). (2009). *从施受关系到句式语义*. 北京: 商务印书馆.

บทความวารสาร

黎兴桥 (Li Xingqiao). (2007). 被动句在英汉语中的差异比较与翻译. *吉首大学学报*, 34, 167-170.

陆俭明 (Lu Jianming). (2004). 有关被动句的几个问题. *汉语学报*, 34, 9-15.

秦学锋 (Qin Xuefeng) และ 谢亚卓 (Xie Yazhuo). (2015). 英汉被动句的比较及翻译. *工业技术与职业教育期刊*, 42, 80-82.

王娇 (Wang Jiao). (2011). 被动式的产生和发展问题. *神州 (下旬刊)*, 21, 70-71.

วิทยานิพนธ์

李芳 (Li Fang). (2011). *秦汉被动句比较研究*. (文学硕士学位论文). 云南民族大学, 东南亚南亚语言文化学院, 亚非语言文学专业.

秦怡 (Qin Yi). (2013). *经贸英语中被动句的翻译*. (文学硕士学位论文). 湖南师范大学, 外国语学院, 翻译专业.

肖丽容 (Xiao Lirong). (2012). *中古史书被动句的研究*. (文学硕士学位论文). 四川师范大学, 文学院, 汉语言文字学专业.

薛姗 (Xue Shan). (2009). *泰国留学生“被”字句习得研究*. (文学硕士学位论文). 暨南大学, 华文学院, 语言学及应用语言学专业.

游舒 (You Shu). (2005). *现代汉语被字句研究*. (文学博士学位论文). 武汉大学, 文学院, 汉语言文字学专业.

钟佩玲 (Zhong Peiling). (2012). *汉英被动句对比研究*. (文学硕士学位论文). 湖南大学, 中国语言文学学院, 中国语言文学专业.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- 方念豫 (Fang Nianyu). (2002). 莫言诺贝尔得奖呼声看涨. สืบค้นจาก
http://culture.163.com/editor/020123/020123_58052.html
- 京华时报 (Jinghua Shibao). (2012). 直击莫言瑞典领奖行程. สืบค้นจาก
http://edu.sina.com.cn/en/2012-12-10/103271018_2.shtml

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เรื่องย่อนวนิยาย

เรื่องย่อนวนิยายเรื่องตำนานรักทุ่งสีเพลิง

นวนิยายเรื่องนี้บอกเล่าผ่านลูกหลานรุ่นที่สามของวีรชนคนเถื่อน โดยเหตุการณ์เกิดขึ้นที่ทุ่งข้าวฟ่างสีเพลิงในเมืองเกามิ่งตงเป่ย์ ผู้เขียนใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 “ผม” ในการเล่าเรื่อง บอกเล่าวีรกรรมอันเหลือเชื่อของปู่ พ่อ และผู้คนในดินแดนบ้านเกิดเดียวกันในยุคสงครามต่อต้านญี่ปุ่น

เรื่องราวเริ่มจากความรักระหว่างได้เฟิงเหลียน (คุณย่าของผม) กับอิวี่จิ้นเอ๋อ (คุณปู่ของผม) คุณย่าหน้าตาดีและรูปร่างงาม จึงถูกใจเจ้าของโรงเหล้าซึ่งเป็นคนร่ำรวยกว่าผู้อื่นในแถบนั้น เจ้าของโรงเหล้ามาขอ่าเป็นสะใภ้ให้ลูกชายที่เป็นโรคเรื้อน วันที่ย่าแต่งงานกับลูกชายเจ้าของโรงเหล้า คุณปู่เป็นหนึ่งในสี่คนที่ห้ามเกี่ยว ระหว่างทางไปบ้านของเจ้าบ่าวเกิดเหตุปล้นเกี่ยวเจ้าสาว คุณปู่ผู้กล้าหาญช่วยคุณย่าพ้นจากเหตุร้าย ต่อมาคุณปู่กับคุณย่าเริ่มเกิดความรักต่อกันและกัน แต่คุณย่าก็ถูกส่งตัวไปแต่งงานกับลูกชายเจ้าของโรงเหล้า พอคุณย่ารู้ความจริงว่า เจ้าบ่าวเป็นโรคเรื้อนจริงๆ จึงใช้กรรไกรป้องกันไม่ให้เจ้าบ่าวแตะต้องตัว จนถึงเวลากลับไปบ้านเดิมของตนเอง ระหว่างทางคุณปู่ตกพบคุณย่าและสารภาพรัก ทั้งสองคนได้ร่วมรักกันในทุ่งข้าวฟ่าง หลังจากนั้นคุณปู่จึงไปฆ่าพ่อลูกซึ่งเป็นเจ้าของโรงเหล้าโดยไม่มีใครรู้ พอคุณย่ากลับมาที่โรงเหล้าก็ได้เป็นเจ้านายใหม่ คุณปู่หาทางมาเป็นลูกจ้างของโรงเหล้า และในที่สุดก็ได้เป็นสามีของคุณย่าและมีลูกชายคนหนึ่งกับย่าซึ่งก็คือคุณพ่อของผม จากนั้นไม่กี่ปีคุณปู่เป็นชู้กับเลี่ยนเอ๋อ (ยารอง) ซึ่งเป็นคนใช้ของคุณย่า ทำให้คุณย่าโกรธมากจนไล่เธอออกไปจากโรงเหล้า คุณปู่ต้องแบ่งเวลาอยู่กับเมียสองคนคนละครึ่งเดือน หลังจากนั้นก็เกิดสงครามญี่ปุ่นรุกรานจีน ทหารญี่ปุ่นข่มขืนยารองและฆ่าน้ำซึ่งตอนนั้นยังเป็นเด็กหญิงอายุไม่ถึง 10 ขวบ จนทั้งสองคนเสียชีวิต

เพื่อที่จะต่อสู้กับทหารญี่ปุ่น คุณย่าส่งลูกชายกับสามีไปสู้รบกับทหารญี่ปุ่น คุณปู่รวบรวมผู้ชายในหมู่บ้านมาสร้างกองกำลังของตัวเอง ครั้งหนึ่งตอนที่ต่อสู้กับทหารญี่ปุ่น คุณปู่สั่งให้คุณย่าทำอาหารไปส่งให้กองกำลัง ระหว่างทางที่คุณย่าหาบอาหารไปส่ง ทหารญี่ปุ่นโผล่ออกมาอย่างคาดไม่ถึง คุณย่าถูกทหารญี่ปุ่นยิงตายต่อหน้าพ่อผม ในขณะที่กองกำลังของคุณปู่แอบโจมตีกองกำลังญี่ปุ่นสำเร็จ รถของทหารญี่ปุ่นถูกระเบิดขณะวิ่งข้ามสะพาน แต่สมาชิกในกองกำลังก็เสียชีวิตไปหลายคน คุณปู่เสียใจมากเพราะบ้านช่องถูกทหารญี่ปุ่นบุกรุกจนพังพินาศ เมียก็ตาย กองกำลังของตัวเองก็ไม่แข็งแกร่งที่จะสู้รบต่อไป ต่อจากนั้นปู่จึงเข้าร่วมพรรคกระทะเหล็ก และค่อยๆ ไล่ขึ้นไปเป็น

หัวหน้าของพรรค ซึ่งตอนนั้นยังมีกองกำลังเจียวเกา กองทัพที่แปดของคอมมิวนิสต์ และทหารก๊กมินตั๋งอยู่ร่วมกันในทุ่งข้าวฟ่างสีเพลิง และกองกำลังเจียวเกาเป็นคู่แข่งสำคัญของพรรคกระทะเหล็ก เมื่อคุณปูเป็นหัวหน้าของพรรคกระทะเหล็ก จึงจัดงานศพอันอลังการให้คุณย่า กองกำลังเจียวเกาถือโอกาสนี้ใช้ระเบิดมือโจมตีพรรคกระทะเหล็กจนแตกสลาย ปู่จึงไม่มีกองกำลังของตัวเองอีกต่อไป ทหารญี่ปุ่นบุกรุกเข้าถึงหมู่บ้านมากขึ้น แม้ว่าชาวบ้านร่วมมือกันต่อสู้กับทหารญี่ปุ่น แต่ในที่สุดก็แพ้คนมากมายเสียชีวิตไป

คนที่รอดจากการรุกรานของทหารญี่ปุ่นจึงรวมตัวอยู่ด้วยกัน เมื่อหน้าหนาวมาถึงการสู้รบระหว่างชาวจีนกับทหารญี่ปุ่นก็ค่อยๆ หดไป เนื่องจากความหนาวและความขาดแคลนอาหาร แต่การต่อสู้ระหว่างคนกับหมาก็เริ่มขึ้น สงครามทำให้หมากลายเป็นสัตว์ไร้บ้าน จึงต้องไปหาศพกินเพื่อเอาชีวิตรอด พ่อ แม่ และเพื่อนๆ เห็นพวกหมาไปขุดศพมากิน จึงพยายามโจมตีพวกมันไม่ให้เข้าใกล้โลงศพ แต่หมาซึ่งกินศพนานจนได้สัญชาตญาณกลับมานั้นโหดร้ายมาก หลังจากตีฝูงหมาเป็นเดือน พวกพ่อคิดว่าหมาคงแตกฝูงและเหลือจำนวนไม่มากแล้ว แต่เมื่อพอกับเพื่อนๆ เข้าไปตีพวกมันกลับโดนไล่กัดจนเกือบเอาตัวไม่รอด โชคดีที่คุณปูโยนระเบิดมือตีฝูงหมา จึงช่วยชีวิตพ่อทัน แต่พ่อก็ถูกหมาที่ตัวเองเคยเลี้ยงกัดจนลูกอ๊นท์ข้างหนึ่งขาดไป จากนั้นพ่อ แม่ และปู่จึงได้อยู่ด้วยกัน จนในที่สุดชาวจีนชนะสงครามญี่ปุ่น ผมได้แต่ฟังคุณแม่เล่าเรื่องราวในอดีต และอยู่มาวันหนึ่งผมเจอ “สุสานพันคน” ที่ถูกฟ้าผ่าจนโครงกระดูกของคนและหมากระจายไปทั่วเป็นบริเวณกว้างหลายสิบลเมตรในคืนฝนฟ้าคะนอง สุสานแห่งนี้ฝังศพทหารคอมมิวนิสต์ ทหารก๊กมินตั๋ง ประชาชนทั่วไป กองทหารหุ่นเชิด รวมทั้งหมาจำนวนมาก ผมเห็นโครงกระดูกของคนและหมาที่ถูกน้ำฝนชำระล้างจนเป็นสีขาวสะอาดเอี่ยม ซึ่งเป็นหลักฐานยืนยันในสิ่งที่คุณแม่เล่า ผมเทียบคนรุ่นก่อนกับตัวเองที่เปลี่ยนไปตามสังคมปัจจุบัน จึงอยากจะสรรเสริญวีรชนทั้งหลายที่อยู่ในทุ่งข้าวฟ่างแห่งนี้

เรื่องย่อนวนิยายเรื่องลำนํ้ากระเทียม

ฉากของนวนิยายเรื่องเกิดขึ้นที่อำเภอเทียนถั่ง ซึ่งเป็นแหล่งผลิตและส่งออกต้นกระเทียม (Garlic scape) แห่งหนึ่งของประเทศจีนตั้งแต่โบราณ ชาวไร่ต่างปลูกต้นกระเทียมเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญในการเลี้ยงชีพ ผู้เขียนเล่าเรื่องผ่านประสบการณ์ชีวิตของชาวไร่กระเทียม 3 คน ได้แก่ เกาหม่า ฟิงอู้อือ (คุณแม่ของบ้านตระกูลฟิง) และเกาหยัง ทั้งสามคนเป็นเพื่อนบ้านกัน เกาหม่าปลดประจำการทหารกลับมาหมู่บ้าน และปลูกกระเทียมตามที่รัฐบาลสนับสนุน ระหว่างนี้เกาหม่าเป็นแฟนกับฟิงจินจี้ว (ลูกสาวของบ้านตระกูลฟิง) แต่บ้านตระกูลฟิงไม่เห็นด้วยกับความรักของทั้งสองคน เพราะพ่อแม่ตระกูลฟิงได้ตกลงและเซ็นสัญญาที่บ้านตระกูลหลิวและตระกูลเฉาไว้ว่า จะให้ฟิงจินจี้วแต่งงานกับนายหลิวเซ็งลี่ และฟิงอู้อิว (บุตรคนโต) แต่งงานกับเฉาเหวินหลิง ต่อมาเกาหม่าไปบ้านตระกูลฟิงเพื่อที่จะอธิบายกฎหมายแต่งงานให้บ้านตระกูลฟิงเข้าใจว่า การที่พ่อแม่ตระกูลฟิงบังคับลูกสาว (ฟิงจินจี้ว) แต่งงานกับหลิวเซ็งลี่เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายแต่งงานของจีน (กฎหมายแต่งงานมาตราที่สามที่ระบุว่า “ห้ามมิให้มีการคลุมถุงชน การว่าจ้างแต่งงาน และพฤติกรรมใดๆ ที่เป็นการลิดรอนเสรีภาพในการแต่งงาน”) แต่กลับถูกพี่น้องตระกูลฟิงทุบตี หลังจากนั้นเกาหม่าไปฟ้องที่ว่าการหมู่บ้าน ก็ถูกตีเช่นเดิม เพราะผู้ช่วยหยังซึ่งเป็นผู้รับเรื่องนี้เป็นญาติของบ้านตระกูลหลิวที่ทำสัญญากับบ้านตระกูลฟิง

เกาหม่ากับฟิงจินจี้วหนีออกจากหมู่บ้านไป แต่ถูกตามตัวกลับมา ฟิงจินจี้วถูกพ่อแม่ลงโทษอย่างรุนแรง แม้ว่าฟิงจินจี้วท้องกับเกาหม่าแล้ว แต่พ่อแม่ก็ไม่ยินยอมให้ทั้งสองคนอยู่ด้วยกัน และบ้านตระกูลฟิงบอกให้เกาหม่าเอาเงินหนึ่งหมื่นหยวน (ประมาณห้าหมื่นบาทไทย) มาแลกกับตัวฟิงจินจี้ว เกาหม่าจึงรีบขนต้นกระเทียมที่ตนปลูกไปขายที่อำเภอ ส่วนพ่อแม่ตระกูลฟิงอยากให้ลูกชายคนโตรับแต่งงานตามสัญญา จึงต้องรับหาเงินเพื่อนำไปหมั้นกับเฉาเหวินหลิง ฟิงอู้อิว (คุณพ่อของบ้านตระกูลฟิง) จึงขนต้นกระเทียมไปขายที่อำเภอ เกาหยังซึ่งเป็นเพื่อนบ้านของฟิงอู้อิวก็ขนต้นกระเทียมไปขายที่อำเภอเช่นกัน เมียของเกาหยังเพิ่งคลอดลูกชาย จึงต้องใช้เงินมากขึ้น ระหว่างทางฟิงอู้อิวถูกรถของพี่ว่าการหมู่บ้านชนตายโดยเกาหยังเป็นพยานของอุบัติเหตุครั้งนี้ หลังจากฟิงอู้อิวเสียชีวิต บ้านตระกูลฟิงไม่ได้รับค่าชดเชยที่ชอบธรรม กลับถูกทางราชการกดขี่ ฟิงอู้อือ (เมียของฟิงอู้อิว) จึงโกรธแค้นมาก

ระหว่างทางที่ชาวบ้านขนต้นกระเทียมไปขาย รัฐบาลส่วนท้องถิ่นบังคับให้พวกเขาจ่ายภาษีและค่าปรับต่างๆ มากมาย เช่น ภาษีเกษตรกรรม ภาษีส่วนการคลังประจำอำเภอ ภาษีการสร้างเมือง ภาษีบริหารจัดการตลาด ฯลฯ ถ้าไม่มีเงินก็ให้ชดเชยเป็นต้นกระเทียม ทำให้ชาวบ้านเกิดเสียงบ่น

และไม่พอใจไปทุกหัวระแหง เมื่อชาวบ้านไปถึงจุดรับซื้อต้นกระเทียม ทางรัฐบาลประกาศว่า ห้างแช่เย็นเต็มและไม่รับซื้อต้นกระเทียมแล้ว ชาวบ้านคับแค้นใจมาก จึงร่วมกันยื่นคำร้องทุกข์ที่ว่า การอำเภอ แต่นายอำเภอกลับบ้านไปนอน ประกอบกับมีผู้ไม่ประสงค์ดีฉวยโอกาสยุยงส่งเสริมสถานการณ์จึงบานปลายรุนแรง จนนำไปสู่เหตุการณ์บุกทำลายและเผาที่ว่า การอำเภอ ทำให้ความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับรัฐบาลคุเต็ดยิ่งขึ้น ฟังอุ๊ชื่อ เกาหมา เกาหยัง และชาวบ้านจำนวนหนึ่งช่วยกันทุบทำลาย ปล้น จุดไฟเผา และทำร้ายเจ้าหน้าที่หลายคนในที่ว่า การอำเภอ เหตุการณ์นี้ทางการเรียกว่าเหตุการณ์ต้นกระเทียมที่อำเภอเทียนถึง เหตุการณ์ทั้งหมดเกิดขึ้นเพราะชาวบ้านขายต้นกระเทียมไม่ได้

หลังเหตุการณ์ดังกล่าว ฟังอุ๊ชื่อ เกาหมา และเกาหยังต่างถูกจับเข้าคุก หลังจากเกาหมาถูกจับตัวไป ฟังจินจิวหาทางออกไม่ได้จึงผูกคอตาย ฟังอุ๊ชื่อป่วยหนักขณะอยู่ในคุกจึงต้องนำตัวไปรักษาออกคุก ต่อมาลูกชายทั้งสองของเธอนำศพของฟังจินจิว (ลูกสาว) ไปขายที่บ้านตระกูลเฉาเพื่อจัดงานแต่งงานศพ²⁵ ฟังอุ๊ชื่อโกรธมากจึงผูกคอตาย เมื่อเกาหมาได้ยินข่าวว่าพี่น้องตระกูลฟังชายศพอของฟังจินจิวไปจัดงานแต่งงานศพ เขาตะโกนสุดเสียงจนอาเจียนออกมาเป็นเลือด จากนั้นเขาจึงตัดสินใจที่จะหนีออกจากคุก ขณะที่เขากำลังวิ่งหนี เขาถูกเจ้าหน้าที่ยิงตาย ส่วนเกาหยังยังคงอยู่ในคุก

²⁵ งานแต่งงานศพ หมายถึงเมื่อมีผู้ชายหรือผู้หญิงที่ตายก่อนแต่งงาน ครอบครัวจะจัดหาคนที่เสียชีวิตเหมือนกันมาจัดงานแต่งงานให้ จากนั้นจึงนำศพของทั้งคู่มาฝังด้วยกัน พิธีแต่งงานจึงจะเสร็จสมบูรณ์ การแต่งงานลักษณะนี้มักเกิดในชนบททางภาคเหนือของจีน

ภาคผนวก ข

ประวัติผู้แตงนวนิยาย

Mo Yan (มั่วเหยียน) ชื่อจริง 管谟业 (ก่วน หมั่วเหย่) เป็นนักเขียนจีนชาวมณฑลซานตง เกิดปี ค.ศ. 1955 มีผลงานนวนิยายขนาดยาวที่มีชื่อเสียง 11 เรื่อง เช่น 红高粱家族 (Red Sorghum/ตำนานรักทุ่งสีเพลิง) 天堂蒜薹之歌 (The Garlic Ballads/ลำนำกระเทียม) 酒国 (The Republic of Wine) 生死疲劳 (Life and Death Are Wearing Me Out) ฯลฯ และนวนิยายยาวปานกลางและสั้นร้อยกว่าเรื่อง เช่น 透明的红萝卜 (The Red Radish) 师傅越来越幽默 (Shifu: You'll Do Anything for a Laugh) 司令的女人 (The commander's Woman) 白狗秋千架 (White Dog and the Swing) 与大师约会 (Meeting the masters) ฯลฯ และยังมีบทละคร บทร้อยแก้วหลายเรื่อง ผลงานของเขาได้รับการแปลเป็นภาษาต่างประเทศมากมาย เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาญี่ปุ่น ฯลฯ และได้รับรางวัลด้านวรรณกรรมจากหลายเวทีทั้งในและต่างประเทศ เช่น Mao Dun Literature Prize of China, The Prix Laure Bataillon of French, Nonino International Literature Prize of Italy ฯลฯ เขาจึงเป็นนักเขียนจีนที่มีอิทธิพลในวงวรรณกรรมทั้งในประเทศจีนและต่างประเทศ และเป็นนักเขียนจีนคนแรกที่ได้รับ “รางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรม” ในปี ค.ศ. 2012

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาว ชุฮวา ฉี (齐淑华)
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 14 มีนาคม 2533
วุฒิการศึกษา	ปีการศึกษา 2551-2555: ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) ภาควิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยเฉิงตู สาธารณรัฐประชาชนจีน (中国成都大学外国语学院泰语专业, 文学学士)
ทุนการศึกษา	-ปีการศึกษา 2561: ทุนสนับสนุนการวิจัย ประเภทการวิจัยทั่วไป สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ปีงบประมาณ 2561 กองทุนวิจัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ -ปีการศึกษา 2559: ทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาเพื่อรับปริญญา กองวิทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ประสบการณ์ทำงาน	ปี พ.ศ.2555-2557: อาจารย์ประจำศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธรฯ สำนักงานกรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง อาคารปัญญาภูมิ 2 ชั้น 7 ถนนสาทรใต้ แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพมหานคร